

ప్రీతి క .

అశ్వలాం! :

జననీ, జనకులు మృతినొందిన సమయమునందు పుత్రులు శ్రేష్ఠకర్మములను జక్కఁగ నియమముతోముగ నెఱవేర్చిరేని వారు (జననీజనకులు) తమ పుత్రులను లొనరించిన వానాదికర్మములకు విధింపఁబడిన పుణ్యలోకములను బొందుదురు. మఱియు వారు పితృ దేశభక్తముగలవారగుదురు. వారట్లగుటచే వారానందమును బొంది తమ పుత్రులు దీర్ఘాయుష్కుంతులును, తేజోవంతులును, ధనవంతులును. అగునటులాశీర్వచనములను జేయుదురు. ఆయాశీర్వచనసామర్థ్యంబున పుత్రులు సుఖవంతులైయుందురు.

శ్లో॥ ఫితృణాంచ ప్రసాదేన కర్తుర్వంశోభివర్ధతే ।

శ్రేయసాంచాభి వృద్ధిస్సాన్యద్భూయసాముత్తరోత్తరమ్ ॥

పితృదేవతలయొక్క యనుగ్రహముచేతఁ బుత్రులు మరలయొక్క వంశభివృద్ధిని బొందుటయేకాక గొప్పవగు శ్రేయస్సులుగూడ విశేషించి కలుగును.

—! ప్రయోగమందుండు సంస్కార వైషమ్యములు. —

అహితాగ్నిః బ్రహ్మవిత్వే బ్రహ్మ మేధసహిత పితృమేధ అహితాగ్ని సంస్కారః

అహితాగ్నిః అబ్రహ్మవిత్వే పితృమేధసహిత అహితాగ్ని సంస్కారః

అహితాగ్నిః బ్రహ్మవిత్వే బ్రహ్మ మేధ సహితపితృమేధసంస్కారః

అహితాగ్నిః అబ్రహ్మ విత్వే కేవల పితృమేధ సంస్కారః

అహితాగ్ని బ్రహ్మవేత్తయినచో బ్రహ్మ మేధముతో గూడిన పితృమేధము సంస్కారముజరుపకలెను.

అహితాగ్ని బ్రహ్మవేత్తగానిచో పితృ మేధసహిత సంస్కారమే చేయవలయును.

అహితాగ్ని కానివాడు బ్రహ్మవేత్తయినచో బ్రహ్మమేధసహిత పితృమేధ సంస్కారము చేయవలయును.

అహితాగ్ని బ్రహ్మవేత్త కానిచో కేవలము పితృమేధ సంస్కారమే చేయవలయును.

అయ్యా! ఈకలిప్రాబల్యమువలన, బ్రహ్మవేత్తలు. ఆహితాగ్నులు మొదలగు వారలెక్కడనో బహుస్వల్పముగా నుందురు. అందువలన బ్రహ్మమేధ సంస్కారము. ఆహితాగ్ని సంస్కారము క్రమముగా తగ్గియుండెను. ఇప్పుడు సర్వేసర్వత్రా అనాహితాగ్నుల సంఖ్య యేవృద్ధిగా నుండెను. ఈవిషయములన్నియును సుజనులకందఱికిని దెలిసినవిషయమే కనుక విస్తరింపపనిలేదు. ఆపస్తంబమునిచేసిన శ్రౌతపన్నములేమి; గృహ్యసూత్రములేమి, యావచ్ఛుభ కర్మములను గుఱించినవేకాని మఱియొకటికాదు, అనగా నౌపాసనము మొదలుకొని యశ్వమేధాంతక్రతువులును, నిషేకాదిశ్మశానాంతములైన షోడశకర్మములును చెప్పఁబడినవి. అయితే ఆపస్తంబముని శుభమును బోధించిన తనవాక్కుచే నశుభమును బోధింప సమాధానములేనందున తన శిష్యుడైన భరద్వాజమునిచే భారద్వాజసూత్రము రచింపఁబడెను. ఆభారద్వాజసూత్రములో ఔర్ధ్వదైహికమును, బ్రహ్మమేధసంస్కారమును జెప్పఁబడినవి. ఔర్ధ్వదైహికకర్మమునకు వైత్తమేధికమనిపేరు. వైత్తమేధికమనగా చనిపోయిన బ్రాహ్మణులకు దహన సంస్కారము మొదలుకొని సపిండికరణాంతమువఱకును జేయుకర్మమని యభిప్రాయము॥ జ్ఞాత్వాకర్మాణికుర్వీత॥ అనియుండెను. కాలము జెలిసి కర్మమాచరింపఁదగును. యీకలికాలమహిమవలన గొండలు పుత్తులుమాతాపితరలను సదా దూషింపుచువారు మృతులైనవెనుక వారికి సకాలమందు శ్రాద్ధములజేయక మాతల్లిదండ్రులు తినవచ్చినారా పురోహితులొకరికి శ్రాద్ధములేర్పడినవనెడు ముఖ్యాభిప్రాయము గలవారగుదురు.

శ్లో॥ పున్నామ్నో సరకాద్యస్యాత్పితరంత్రాయ తేసుతః ।
 తస్మాత్పుత్రి ఇతిప్రోక్తస్వయమేవస్వయంభువా ॥

అనఁగా ఏకారణమువలన పున్నామయనునరకమునుండి
తండ్రిని రక్షింపుచున్నాఁడో ఆకారణమువలన పుత్త్రిఁడని స్వయ
ముగా బ్రహ్మచేతెప్పబడెను.

శ్లో॥ జీవతోర్వాక్యకరణాత్పత్యబ్దుభూరిభోజనాత్ ।

గయాయాంపిండదానాచ్చత్రిభిః పుత్త్రిస్యపుత్త్రితా ।

అనఁగా తల్లిదండ్రుల యాజ్ఞననుసరించుటయు ప్రత్యాబ్ధికము
లందన్న దానముచేయుటయుగయయందు పిండప్రదానమిచ్చుటయును
శమూఁడుకార్యము లాచరించుటచే పుత్త్రిఁడు పుత్త్రిధర్మమును
బొందినవాడగును. యిదిగాక:—

శ్లో॥ నా స్తిమాతృ సమందైవం నా స్తిపితృసమోగురుః ।

తయోర్నిత్యప్రియంకు ర్వాత్కర్మణామనసాగిరా ॥

తల్లితో సమానమైన దైనంబును, తండ్రితో సమానమైన గురు
వును లేరు కనుక నెల్లప్పుడు త్రికరణశుద్ధితోననఁగా మనోవాక్కాయ
ములొక్కటికాగావారికి బ్రయముగన పుచుకొనుటయేపుత్త్రిలక్షణము

శ్లో॥ అపుత్రస్యగతిర్నా స్తిస్వగ్గోనైవచ నైవచ ।

తస్మాత్పుత్త్రిముఖం దృష్ట్వాభవేత్పశ్చాద్ధితాపసః ॥

పుత్త్రిసంతానములేనివానికి స్వర్గాదిభోగములు లేవుకనుక
పుత్త్రిసంతానము కలిగినవెనుకనే తండ్రిసన్యసించి తపస్సు ప్రారంభిం
పవలెనుగదా సత్పుత్త్రిఁడైనవాఁడు తల్లిదండ్రులకుదహనాదికర్మము
లుపూర్తిగా నెఱవేర్చి పిదప మాసికాది శ్రాద్ధంబులును సంవత్సర
విమోచాబ్దికాదులను జరిపి ఆపయిన ప్రతిసంవత్సరంబున మృత తిథి
యందు ఆబ్ధికము తనజీవితకాలమువఱకుఁ బెట్టుచుండవలయును.

శ్లో॥ మృతాహంతు పరిత్యజ్యచండాళఃకోటిజన్మసు ॥

తలితండ్రులమృతతిథులు పరిత్యజించిన వానికి కోటిజన్మములెత్తి నప్పుటికిని వానికి చండాలత్వము పోనేరదని ప్రాచీనగ్రంథములభిప్రాయము.

శ్లో॥ దర్శిదాయ కృతందానం శూన్యలింగస్య త్రాజిణమ్ ।

అనాథప్రేతసంస్కార మశ్వమేధ సమంవిదుః ॥

దర్శిదునికొఱకుఁ జేయఁబడిన దానమును పూజ లేని లింగమును బూజించుటయును దిక్కు లేని శవమును సంస్కరించుటయును యీ మూఁడును అశ్వమేధయాగము చేయుటవలనఁగలుగు ఫలమునకు సమానమయిన ఫలమిచ్చునవి.

అయ్యా! ఈ వైత్రమేధికమునకావశ్యకమయిన అపరకృష్టియా దిగ్రంథములనేకములు గలవు ఆగ్రంథములన్నియును పండితులకె గ్రాహ్యములుకాని తదితరులకు గ్రాహ్యములుగావు యాజుషప్రయుక్తంబగు అపరం బొకచోటబ్రయోగవిధిగా లేనందున గొందఱు నామిత్రులు నన్ను బ్రోత్సహింపఁజూడగా నేను ఈగ్రంథము 1900 సంవత్సరంబున సహస్రప్రతులు ముద్రింపించితిని ఈశ్వరానుగ్రహమువలన ఆగ్రంథములన్నియును వినియోగపడినవి. రెండవమాఱుస్వరములతో నుధర్మశాస్త్రవిషయములతోను ముద్రింపించుచుండఁగా బహుజనులీ గ్రంథమును బంపుమని వ్రాసిరి. ముద్రణమందుండుటచే అప్పట్లోపంపవీలులేకుండెను. కనుక గ్రంథముకొఱకప్పుడు దరఖాస్తుచేసినవారల క్షమాపణ వేడెదను.

ఈపుస్తకము నెంతశ్రమపడి ముద్రింపించినను ప్రమాదవశమునఁగొన్ని స్థాలిత్యములుండవచ్చును, కనుక వేదాదిరజులెందఱు సీగ్రంథమునవలోకించి యిందుండు స్థాలిత్యములను గ్రహించినాకుఁ

దెలిపిలేని మూఁడవకూర్పునందుఁ జేర్చింపుచున్నాఁడననిబుద్ధి త్తము
లకు విన్నవించుచున్నాను, అయ్యో ప్రహ్లాదమేధ సరస్వతరము సప్ర
యోగముగా ప్రత్యేకముగా న్నాయుచున్నాఁడనుగాన ఈగ్రంథమం
దుఁ జేర్చవైతి.

శ్లో॥ నిషేకాదీనికార్యాణికోశందృష్ట్వైవకారయేత్ ।

పైతృమేధిక కార్యాణికోశం దృష్ట్వైవకారయేత్ ॥

అని ప్రమాణముననుసరించి ఈపైతృమేధిక ప్రయోగము పు
స్తకమును జూచియేజరుపఁదగును.

ఇట్లు

ఆర్యానంద ముద్రాక్షరశాల,

చల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి.

మచిలీపట్టణము.

వి త థ్త్రం థ న్ధ వి ష య ము లు.

విషయములు:—

పుట

౧ మృతికిమంచి నక్షత్రములు	౧
౨ మృతికిదోషనక్షత్రములు	౨
౩ ద్విపాదిత్రిపాదినక్షత్రములు	౨
౪ మృతిచక్రము	౩
౫ శ్రాద్ధకాలంబున విషగడియలు	౬
౬ కర్మాచరణఫలము	౬
౭ అథకారుణ్యము	౭
౮ తిథిసంకల్ప నిర్ణయము	౯
౯ శర్మవర్మగుప్తదాసనిర్ణయము	౯
౧౦ స్వశాఖ విషయము	౯
౧౧ మరణకాల సర్వప్రాయశ్చిత్తము	౧౦
౧౨ ఉక్తాంతి ప్రయోగము	౧౧
౧౩ తిలపాత్రదాన ప్రయోగము	౧౬
౧౪ అథకర్ణమంత్ర పఠనము	౧౭
౧౫ షణ్ణిమిత్తప్రాయశ్చిత్తప్రయోగము	౧౯
౧౬ అథతిథివారనక్షత్రాది ప్రాయశ్చిత్తము	౨౦
౧౭ ప్రేతోపాసనాగ్ని సంధానప్రయోగము	౨౧
౧౮ ఔపాసనము	౨౩
౧౯ పైతృమేధిక కర్మారంభము	౨౪
౨౦ దహనప్రయోగము	౩౦

౨౧ ప్రేతాగ్నినిక్షేపణము	31
౨౨ దుష్టతిథిహోమము	32
౨౩ దుష్టనక్షత్రహోమము	3౪
౨౪ ద్విపుష్కర, త్రిపుష్కర నిర్ణయము	3౫
౨౫ కర్తృవపనము	౪౪
౨౬ విదురౌపాసనము	౪౫
౨౭ విధవాప్రాయశ్చిత్తము	౪౬
౨౮ సుమంగలీప్రాయశ్చిత్తము	౫౦
౨౯ సూతికా (రజస్వలా) మరణప్రాయశ్చిత్తము	౫౪
3౦ గర్భిణీమరణప్రయోగము	౬౦
3౧ వపనవిషయము	౬3
3౨ శిలాప్రతిష్ఠాపనము	౬౬
33 నిత్యకర్మప్రయోగము	౬౭
3౪ తిలోదకపిండప్రదానములు	౭౧
3౫ తిలోదకాదినిషేధము	౭౪
3౬ ఉదకుంభ ప్రతిష్ఠాపనము	౭౬
3౭ శ్రాద్ధసలనిరూపణము	౭౬
3౮ అస్థిసంచయనము	౭౭
3౯ శవాగ్నినష్టప్రాయశ్చిత్తహోమము	౮౦
౪౦ గంగాంభస్మస్థినిక్షేపణము	౯౨
౪౧ నగ్నశ్రాద్ధనవశ్రాద్ధములు	౧౦3
౪౨ దశాహప్రయోగము	౧౧౦
౪౩ ధర్మోదకప్రదానము	౧౧౭

VIII

108	శిలభాండవాసోద్వాసనము	108
109	ఆనందహామము	109
110	గృహశుద్ధివిషయము	110
111	వృషోత్సర్జనవిషయము	111
112	పుణ్యాహవాచనము	112
113	వృషోత్సర్జనప్రయోగము	113
114	రుద్రకలశపూజ	114
115	గోవృషభవివాహప్రయోగము	115
116	గోమిథునోత్సాహము	116
117	అగ్నివాద్యైకోద్దిష్టశాస్త్రప్రయోగము	117
118	షోడశశాస్త్రప్రయోగము	118
119	పురస్సంధానాగ్నిముఖము	119
120	సపిండికరణప్రయోగము	120
121	వైతరణీగోదానమ్	121
122	గోదానమ్	122
123	భూదానమ్	123
124	తిలదానమ్	124
125	హిరణ్యదానమ్	125
126	ఆజ్యదానమ్	126
127	వస్త్రదానమ్	127
128	ధాన్యదానమ్	128
129	గుడదానమ్	129
130	రజితదానమ్	130

౬౭	లవణదానము	౨౧౧
౬౮	స్వర్గపాథేయము	౨౧౧
౬౯	ఆచమనవిషయము	౨౧౯
౭౦	సువాసినీభోజనవిషయము	౨౧౯
౭౧	విభక్తిక్రమము	౨౧౯
౭౨	కూర్చులక్షణము	౨౨౦
౭౩	భర్తృసాపిండ్యవిధి	౨౨౦
౭౪	తిలోదకవాసోదక నిర్ణయము	౨౨౨
౭౫	తిలోదకాది నిషేధము	౨౨౩
౭౬	శ్రాద్ధస్థలనిరూపణము	౨౨౪
౭౭	శ్రాద్ధకర్తృభోక్తృనియమము	౨౨౫
౭౮	వృషోత్సర్జనవిషయము	౨౨౬
౭౯	పవిత్రనిర్ణయము	౨౨౬
౮౦	మండలవిషయము	౨౨౮
౮౧	శ్రాద్ధభోక్తృసంఖ్యావిషయము	౨౨౯
౮౨	పాలాశవిధి	౨౨౯
౮౩	రజస్వలాకంఠసూత్ర విసర్జనము	౨౩౦
౮౪	జ్ఞాతిభోజనము	౨౩౦
౮౫	క్ష్యవ్యపుత్ర విషయము	౨౩౦
౮౬	రజోదర్శన విషయము	౨౩౧
౮౭	స్మృతिसంగ్రహేచ్ఛాంతం	౨౩౧
౮౮	ఏకోదిష్టశ్రాద్ధంబున విడువదగినవి	౨౩౨
౮౯	ప్రేతశ్రాద్ధమధ్యంబున సంభవించు ప్రత్యాభిక్రమము	౨౩౨
౯౦	హరిద్రాక్షతలచే జరుపు శ్రాద్ధకాలము	౨౩౩
౯౧	భూరిదాన తిలపాత్రదానములు	౨౩౩
౯౨	ఛత్రదానము	౨౩౩

౯౩ పాదుకాదానం	౨౩౪
౯౪ చాపదానం	౨౩౪
౯౫ చందనఖండదానం	౨౩౪
౯౬ దీపదానం	౨౩౪
౯౭ ఘంటాదానం	౨౩౪
౯౮ చామరదానం	౨౩౪
౯౯ శయ్యాదానం	౨౩౪
౧౦౦ సప్తధాన్యములు	౨౩౪
౧౦౧ సువర్ణదానం	౨౩౫
౧౦౨ తండులదానం	౨౩౫
౧౦౩ సరస్వతీదానం	౨౩౫
౧౦౪ వేణుదానం	౨౩౫
౧౦౫ యజ్ఞోపవీతదానం	౨౩౫
౧౦౬ సునాసినీత్వనిర్ణయము	౨౩౫
౧౦౭ కర్మనిరూపణము	౨౩౬
౧౦౮ కర్మభార్యారజస్వలా	౨౩౮
౧౦౯ శ్రైపక్షికాది శ్రాద్ధకాలము	౨౩౮
౧౧౦ స్నానోదక నిర్ణయము	౨౩౯
౧౧౧ జీవత్పితృనకు అన్యశ్రాద్ధనిషేధము	౨౪౦
౧౧౨ తిలతర్పణ నిషేధము	౨౪౦
౧౧౩ తాంబూల చర్వణము	౨౪౧
౧౧౪ మాతుర్దశాహమధ్యంబునపితృమృతి	౨౪౨
౧౧౫ అధికమాసప్రకరణము	౨౪౩

ఇతి విషయసూచికసమాప్తము.

సంత్యాసిం-చ॥ సుమంగ-న॥ శ్రేయోవ...కల్యాణః॥ ఆయురారోగ్య-
 -దేవేభ్యః॥ ప్రథివీకాంతానామ్ నాకాంతానామైకాంతాశుచగ్ శమయత్తు॥
 అస్తరిక్షగ్ శాంతం భద్రాయనా శాంతం శ్మశ్రికాంతగ్ శుచగ్ శమ-
 యతు । ద్యౌశ్శాంతానాద్దిత్యేన కాంతానామైకాంతా శుచగ్ శమయ-
 తు ॥ ప్రథివీ శాంతిస్తరిక్షగ్ శాంతిర్ద్యౌశ్శాంతిర్దిశ్శాంతిరవాం-
 తరదిశా శాంతి రగ్ని శాంతిర్వాయుశాంతి రాదిత్యశాంతి శ్చంద్ర-
 నూశాంతిర్నక్షత్రాణిశాంతి రాప్తశాంతి రోషధయశాంతిర్వప్తస్ప-
 తయశాంతిర్కాశాంతి రజాశాంతి రశ్వశాంతిః పురుషశాంతిర్భూ-
 హ్మశాంతి ర్భూప్రకృతశాంతి శాంతిరైవశాంతి శాంతిమే అస్తు
 శాంతిః । తయూహగ్ శాంత్యాసర్వశాంత్యామహ్యాంద్విపదైచతుష్పద-
 చశాంతింకరోమి శాంతిమే అస్తు శాంతిః॥ శ్లో॥ నమఃకృష్ణాయదేవా-
 య బ్రహ్మణేనంతశక్తయే । యోగేశ్వరాయ యోగాయ త్వమ-
 హం శరణంగతః ॥ చిత్రోత్సవేభవేదైహం నిత్యశ్రీర్నిత్య మంగళమ్ ।
 యేహంహృదిష్టాభిగవా మంగళాయతనంహరిః ॥ కృష్ణతటిసీతటగత-
 బృందాపురవాసి విప్రవర్ధన । కౌండిన్యగోత్రజనుమాలక్ష్మీ నృసింహ-
 శాస్త్రిణాకుముదే ॥ యాజుషస్కారాపరప్రయోగభాగోద్య ముద్రి-
 తోగ్రంథః । ఆసేతుశీతనగమధ్యస్థాయే బాడబామహాపూజ్యః । తే-
 హంతోహద్భగవా హరిస్తుతుప్యే నృమాపిభవుకోస్తు ॥ శ్రీమ-
 దానందసద్వేద శ్రావణే కృష్ణపక్షకే । ఇదాసీంపితృమేధశ్చ సస్వ-
 రశ్చసు ముద్రితః॥

తప్పింపులపట్టిక.

పుట.	పక్షి.	తప్పు.	ఒప్పు.
౧	౧	మనః	నమః
౧	౧	పోచ్యతే	ప్రోచ్యతే
౩	౭	కార్యములునాచ	కార్యములాచ
౭	౧౪	శ్వాసలక	స్వాసలక
౮	౨౫	పుష్టి	పుత్రుఁడు
౯	౪	స్నాన	స్నాన
౧౧	౧౨	యన్యేచ	జననే
౧౧	౧౩	స్తతా-వికో	స్తతా-లికో
౧౩	౩	ప్రతా-తి	ప్రతా-తి
౧౫	౧౫	పుదుషా	పురుషా
౧౧	౨౪	పత్ని	పత్ని
౧౬	౯	విశ	విశ
౧౧	౧౧	కామ	కామ
౧౬	౧౦	ఉత్వా	ఉత్తా
౧౧	౨౧	విష్ణో	విష్ణో
౧౭	౪	శర్మణ	శర్మణః
౧౮	౩	సో-శ్చ-తే	సో-శ్చ-తే
౧౮	౯	అధీహి	అధీహి
౨౨	౨౨	స్మృశ్యా	స్మృశ్యా
౨౩	౧౬	మమమ్యః	మమమ్యః
౨౪	౫	పంచతియె	పంచతియె
౨౫	౧౩	వాత్సరాయా	వాత్సరాయా
౨౯	౧౪	ధాత్రేణ	ధాత్రేణ

పుట	పత్రి	తప్పు.	ఒప్పు.
30	౬	ఏహ వైదేవ	ఏహ వైదేవ
"	౧3	మస్మై	మస్మై
3౨	౬	కుథి	కుథి
"	౨౧	స్వంతం	స్వంతం
"	౨౨	సదేమం	సదేమం
3౪	౨౦	కుర్యాత్	కుర్యాత్
"	౨౨	ధృష్టుర్	ధృష్టుర్
3౫	౧౪	మూహః	మూహః
3౮	౨	జోహస్వాహః	జోహస్సువర్యంతుయజ
			మానాస్స్వస్తిస్వాహః
౪౦	౧౪	నక్షత్రము	నక్షత్రము
౪3	౧౪	త్రీనవటా	త్రీనవటా
౪౫	2	జ్యేష్ఠుని	జ్యేష్ఠుని
"	౧౧	ప్రీత్యర్థం	ప్రీత్యర్థం
"	౧౮	ర్సంత్యై	ర్సంత్యై
౪౮	౨	సుషుప్త్య	సుషుప్త్య
"	౧2	స్తానాం	స్తానాం
౫3	౧౬	అక్షానహః	అక్షానహః
౫౫	౧2	లిప్య	లిప్య
౫౬	౬	దేవస్య	దేవస్య
"	"	ధియోయోనః	ధియోయోనః
"	౮	తామి	తామి
"	౧3	స్సూర్యస్య	స్సూర్యస్య

పుట.	పత్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
గీ	౨	పయన	పయనా
౬౪	2	అనుబా	అనుభా
"	2	స్నాన	స్నానా
20	౧౦	పేత	ప్రేత
2౧	౧౧	మేత్తి	మేతత్తి
23	3	స్నాహి	స్నాహీ
2౬	2	ప్రాయశ్చిత్త	ప్రాయశ్చిత్తం
"	౧౧	శర్కారం	శర్కాణం
22	3	వక్తరే	వక్తరే
"	2	చర్యయల	చర్యల
౨౯	౧౧	స్మృతి	స్మృతి
	౧౯	త్రియమ్	త్రియమ్
	౧3	న్యప్తి	న్యప్తి
౫౪	౪	యజ్ఞం	యజ్ఞం
౫౧	౯	శ్రుద్ధి	శ్రుద్ధి
౯౧	౧3	ర్కజ్జ	ర్కజ్జ
౧౦౦	౧౪	తిలోస్తి	తిలోస్తి
౧౦౧	౧౫	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ
౧౦౪	౨౨	ముపవేశ	ముపవేశ్య
"	౨3	దధ్యాత్	దధ్యాత్
౧౦౧	౧	శ్రాద్ధము	శ్రాద్ధము
౨౧౦	౨౨	మేస్యాదశ	మేస్యాదశ
౨౧౧	౪	మేస్యా	మేస్యా
౨౪౪	౨౨	మాంస	మాంస

ఓమ్.

పరబ్రహ్మణేమనః

యా జుషా ౭ప ర ప్ర యో గా ను క్ర మ ణీ క.

మృతికి మంచి నక్షత్రములు.

జ్యోతిస్సంగ్రహే॥ శ్లో॥ మృతతిథిషు యదాస్యాత్సోమసా
మ్యార్యవారా । ణ్యతిశుభఫలదాని పోచ్యతే ధర్మవిఘ్నః । తురగ
భరణి పుష్యస్వాతిహస్తార్ద్రమిత్రీ । శ్రీవణజలసమేతాః జ్యేష్ఠ మూలా
స్తతైవ । భుజగ మపిచ పూర్వాఫల్గునీనామధేయం । సకలముషగణా
నాంశస్య తేప్రేతకార్యే॥

తా॥ అశ్విని, భరణి, ఆర్ద్ర, పుష్యమి, ఆశ్లేష, పుబ్బ, హస్త, స్వాతి, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ, మూల, పూర్వాషాఢ, శ్రీవణము, యీ నక్షత్రములు ప్రేతకార్యములకు మంచివి. వారములలో సోమ, బుధ, గురువారములు ప్రశస్తములు.

ప్రాచీన గ్రంథే॥ శ్లో॥ అశ్వినీభరణీచైవ ఆర్ద్రాపుష్యస్తతైవచ । ఆశ్లేష పుబ్బ హస్తాశ్చస్వాత్య నూరాధకారణా । జ్యేష్ఠమూలే ప్రశస్తాన్యుః । పూర్వాషాఢాతతైవచ । శ్రీవణం పీఠకృత్యేషు స ర్వదైవ ప్రశస్యతే । కీచిద్వదంతిభరణీ నింజ్యేతిచ విచక్షణాః॥

తా॥ ప్రాచీనగ్రంథమందు భరణీ నక్షత్రము మూత్రము కొండలు దూష్యమని చెప్పిరి.

మృతికి దోష నక్షత్రములు.

నిర్ణయామృతే శ్లో॥ రోహిణ్యాం వసుపంచకే త్రిపదభే
యుగ్మాంఘ్రిభే పైతృభే । నందా కామ చతుర్దశీ భృగు కుజార్కే
ష్యేషు భద్రేతిథౌ । పౌత్రశ్రాద్ధమృతీసపిండకరణ త్రైపక్షికోనత్ర
యా । శ్వేద్వంశక్షయమాప్నువంతి కురుతే మాస ద్విపక్ష ద్వయే॥

తా॥ రోహిణి, ధనిష్ఠ, శతతారా, పూర్వాభాద్ర, ఉత్తరా
భాద్ర, రేవతి, కృత్తిక, మృగశీర్ష, పునర్వసు, ఉత్తర, చిత్రి, విశాఖ,
ఉత్తరాషాఢ, మఖ, ఈ నక్షత్రములయందును, ౧, ౨, ౩, ౪, ౫, ౬, ౭, ౮,
౯, ౧౦, ౧౧, ౧౨, ౧౩, ౧౪, ఈ చిహ్నములయందును, శుక్ర, కుజ భానువారుముల
యందును, పౌత్రకర్మము, మరణము, సపిండకరణము, త్రైపక్షికము,
ఊసమాసికములు మొదలుగాగల శ్రేతకార్యములు చేయరాదను
చేసినయెడల, ౧, ౨, నెలలకు వ శము నశించునని తాత్పర్యము.

ద్విపాదిప్రపాది నక్షత్రములు.

శ్లో॥ ద్విపాదేతు త్రిమాసంస్యా త్రిపాదేతు చతుష్టయం ।
తద్గృహం వర్జయే ధేరూకా పణ్డాసం వసుపంచకే॥

తా॥ ద్విపాది నక్షత్రములగు, మృగశీర్ష, చిత్రి, ధనిష్ఠ, ఈన
క్షత్రములందు మరణము నొందెనేని మూడు మాసములవఱకును
త్రిపాది నక్షత్రములగు, కృత్తిక, పునర్వసు, ఉత్తర, విశాఖ, ఉత్త
రాషాఢ, పినియందు నాలుగు మాసములవఱకును, ధనిష్ఠ, శతతా
రా, పూర్వా, ఉభా, రేవతి, ఈ నక్షత్రములందు ఆఱుమాసముల వ
ఱకును మృత్యుహము విడువవలెనని తాత్పర్యము.

శ్లో॥ మృతేతుదహనచైవ శ్రేతధిష్ణప్రవేశకే । పుణ్యక్షేత్రే
పుణ్యతిథౌ పుణ్యతీర్థేస్థి నిక్షిపే । యుగ్మాంఘ్రిభే త్రిపదభే రోహి

ణ్యంపైత్యభేతథా । ధనిష్ఠాపంచకేచాపి పేతకార్యం నకారయేత్ ॥

తా॥ మృతమందును, దహనమందును, నక్షత్రదోషమువలన ప్రేతయొక్క గృహము త్యాగము చేసిన పిదప పునఃప్రవేశించుట యందును, ప్రేతపత్నీ పుణ్యతీర్థములు సేవించుటయందును, అస్థిని త్రేపణమందును, ద్విపాది, త్రిపాది, రోహిణి, మఖ ఈనక్షత్రముల యందును, ధనిష్ఠాపంచకము నందును పేతకార్యములు నాచరింపఁ దగదని తాత్పర్యము.

గ్రిథాంతరే॥ శ్లో॥ సందా భద్రా కామభూత భామశుక్రా ర్కవాసరాః । దహనేమరణ్యేచైవ తద్దోషంతిగ్గణంభవేత్ ॥

తా॥ సందతిథులును, భద్రతిథులును, త్రియోదశి, చతుర్దశి, తిథులును, రవి, శుక్ర, కుజవాసరములును, వీనియందుదహనమరణములు జరిగెనేని ఆమరణము నొందినస్థలమును పునర్మరణమును, దహనము జరిగినస్థలమునందు పునర్దహనమును, మూడుపర్యాయములు జరుగునని తాత్పర్యము మఱియును.

శ్లో॥ తిథ్యునుయోగేగ్రామే వారోఽఞ్శ్యోగే వాటికాయాం । తిథివారోఽఞ్శ్యోగే గేహేమరణం పునర్భవతి॥

తా॥ పైనవ్రాసిన దోషతిథులు నక్షత్రములు కూడగా మరణము నొందెనేని యాగృహమందు తిరుగ మరణము జరుగుననియు, నక్షత్రవారములు గూడెనేని యావాటికయందు తిరుగ దహనము జరుగుననియు, తిథి వార నక్షత్రములు 3 ను గూడెనేని మరణము జరిగిన యాగృహమునందే మఱి మరణము జరుగుననియును తాత్పర్యము. ఈ ప్రకారము తిథివార నక్షత్రములయందు పరా మర్శ మొదలగు కార్యములును జేయగూడదని పెద్దలయభిప్రాయము.

దైవజ్ఞకర్తామృతే శ్లో! భరణ్యామేకమానంతు ద్విత్రిపాదే
త్రిమాసకం । వసుపంచక పక్షానం మృతిగేహం పరిత్యజేత్ । ద్వి
పాదేచత్రయంమాన్సు పక్షానంచత్రిపాదకే॥

జ్యోతిర్నిబంధే! ధనిష్ఠాపంచక మృతా వపికాలభేద మాహ॥

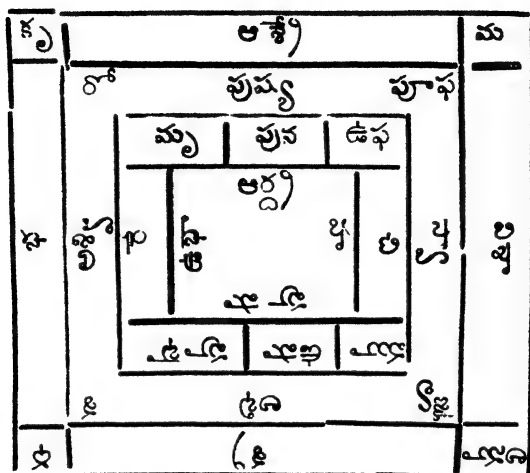
శ్లో! ధనిష్ఠాయాంతు పక్షానంవారుణేతు త్రిమాసకం । పూ
ర్యాభాదా తదర్థంచ అహిర్భుధ్నేతుమాసకం । రేవత్యాం పక్షమి
త్యాహుర్మృతిగేహవిసర్జనే॥

ఇదివరలో ధనిష్ఠాపంచకము గి అయిదునక్షత్రములకును
గూడా సాధారణముగా ఆఱునెలలు విడువవలసినదని చెప్పి
ఇప్పుడు దానిలో భేదమును జెప్పుచున్నది యెట్లుంటే, ధనిష్ఠకు
౬ మాసములు, శతభిషమునకు ౩ మాసములు, పూర్వాభాద్రీకు
౪గి దినములు, ఉత్తరాభాద్రీ కొకమాసము, రేవతి కొకపక్షము,
ఈలాగున మృతి గృహమును విడువవలయునని తా॥ కొందఱు గి
పక్షములుమాత్రము ఆదోషగృహమువిడిచివేయు సాంప్రదాయము
శిష్టాచార మని చెప్పుచున్నారు.

శ్లో! సూర్యాధిష్ఠిత తారకాది గణయేచ్ఛత్వారి బాహ్యం
తరే । బాహ్యేత్రీణిపునః పునశ్చ గణయేదీశాన్యదిక్షుక్రమాత్ ॥

తా॥ మృతిదినంబున సూర్యుడే నక్షత్రమునందును అది
మొదలు ఈశాన్యదిక్కునుంచి చక్రమధ్యమువఱకు ౪ నక్షత్రము
లును, చక్రమధ్యస్థిత నక్షత్రముమొదలు తూర్పువఱకు నాలుగు
నక్షత్రములును, అగ్నేయము మొదలుచక్రమధ్యమువఱకు ౪ నక్ష
త్రములును, ఈప్రకారము ఆరోహణానరోహణక్రమముగా వ్రా
యవలయును.

మృతిచక్రము

శ్లో॥ మృతికా లేందునక్షత్రం మృత్యుతిష్ఠతితత్కృమాత్ । అంతరంగేతి పక్షంస్యా నృధ్యకమృద్విషక్షకమ్ । అంత్యేచపక్షమేకంస్యా ద్భావ్యారేఖానదోషభాక్ ॥

తా॥ మృతికాలనక్షత్రము చక్రమధ్యమందుంటే అగృహము ౧౫ దినములు విడువవలయును. దానికిచుట్టూఉన్న ౮ గడులలో వుంటే ౧ మాసమువిడువవలయును. వానికిచుట్టూవున్న ప్రహరిలో పలయుంటే ౧గి దినములు విడువవలయును, చక్రమునకు వెలుపల నుంటే అయింటివారికి దోషములేదుగాని ఆయాదిక్కులందున్న వారికి దోషము.

దైవజ్ఞకర్ణామృతము మౌలిము ఈచక్రము పొగాది వామ మార్గముగా చూడుమని చెప్పబడినది తత్ప్రమాణము.

శ్లో॥ చతురశ్రత్రయేచక్రే ప్రాగాదిరవిభాదికే । ఆరోహ మవరోహంచ వానుమార్గేణలేఖయేత్ ॥

(శాస్త్రకాలంబున విషగడియలు.)

జ్యోతిస్సంగ్రహే॥ శ్లో॥ స్నానే దానేజపేహూమే వైశ్వ
దేవేసు రార్చనే । ప్రాయశ్చిత్తేతథాశాస్త్రేషశస్తా విషనాడికా॥

తా॥ స్నానకాలంబున, వానసమయంబున, జపసమయంబున, హూమసమయంబున, వైశ్వదేవసమయంబున, దేవతార్చనసమయంబున, ప్రాయశ్చిత్తసమయంబున, శాస్త్రసమయంబున, పంచాంగస్థితవిషగడియలు దూష్యములేదని తాత్పర్యము.

కించ॥ ఆసనే శయనేభోజ్యే మలమూత్రోత్సృజేతథా । ఉ
గ్రకర్మణ్యస్త్రవధేప్రశస్తావిషనాడికా॥

తా॥ ఆసన, శయన, భోజన, మలమూత్ర విసర్జన, అస్త్రప్రయోగాదులయందుకూడా ప్రశస్తములని తాత్పర్యము.

కర్మాచరణ ఫలము.

శ్లో॥ సునిర్వృత్తాక్రియా చేత్యాదాశౌచనియమైస్సహ ।
ప్రాపుష్య వంతిపితృత్వంహిప్రయతాః కర్తృబంధవః॥

తా॥ మాతాపితృలు మృతిబొందిన సమయమునందు పుత్తులు ప్రేతకర్మములను చక్కఁగనియమములముగ నెరవేర్చిరేని యతనిమాతా పితృలు తత్కర్మానుకూలముగ విధింపఁబడిన పుణ్యలోకములను బొందుదురు. అంతయుగాక మాతాపితృలు పితృదేవత్వము గలవారగుదురు, అట్లుగుటచేత ఆనందమునుపొంది తమ పుత్తులు దీర్ఘాయుష్షంతులును, తేజోవంతులును, ధనవంతులును అగునటుల నాశీర్వచనములను జేయుదురు. ఆయాశీర్వచన సామర్థ్యంబున పుత్తులు సుఖవంతులై యుందురని తాత్పర్యము.

శ్లో॥ పితౄణాంచ ప్రసాదేనకర్తుర్వంశోఽభివర్ధతే । శ్రేయ
సాంచాభి వృద్ధిస్సామ్యదూష్యాసాముత్తరోత్తరమ్॥

తా॥ పితృదేవతలయొక్క యనుగ్రహముచేత వృత్తాదుల యొక్క వంశము అభివృద్ధిని బొందుటయేగాక గొప్పవగు శ్రేయస్సులుగూడ విశేషించి కలుగునని తాత్పర్యము.

శ్లో॥ పున్నా మ్నానరకాద్యస్తా త్పితరంత్రాయతేనుతః । తస్మాత్పుత్ర ఇతి పోక్త స్వయమేవ స్వయంభువా॥

శ్లో॥ జవతోర్వాక్య కరణాత్ । ప్రత్యబ్ధంభూభోజనాత్ । గయాయాం పిండదానాచ్చుత్తిః పుత్రస్యపుత్ర తా॥

అథ కారుణ్యము.

శ్లో॥ ఆదాపితా తథామాతా సాపత్నీ జననీతథా । మాతా మహా సాపత్నీకా ఆత్మపత్నీ త్వసంతరమ్॥ సుతప్రాతృ పితృవ్యాశ్చ మాతృలాస్సహభార్యకాః । దుహితాభగినీచైవ దాహిత్రో భాగినీయకాః॥ పితృష్వ సామాతృష్వ సాజామాతా భావుక స్సృషమా । శ్వశురశ్వాల్లకశ్చైచ్చైవ శ్వశూశ్చ గురురథినిః ॥

తా॥ ముందు తల్లితండ్రులు, పిదప నవతి తల్లి, జనకతల్లిదండ్రులు, మాతామహ మాతృః పితామహమాతృః పృషితామహులు, మాతామహీమాతృఃపితామహీమాతృః ప్రపితామహీలు-తనభార్య, కుమారులు, అన్న, పినతండ్రి, పెదతండ్రి, మేనమామ వీరిభార్యలు, కుమార్తె, తోడబుట్టువులు, మనుమడు, మేనల్లుడు, మేనత్తలు, పినతల్లి, పెదతల్లులు, అల్లుడు, తోడబుట్టువుల భర్తలు, కోడలు, భార్యయొక్క తండ్రి, భార్యయొక్కసోదరుడు, భార్యయొక్కతల్లి, గురువు, యాచకులు, వీరలు కృమముగ కారుణ్యములోనివారలని తెలియవలయును.

ఒకనిని చిరకాలమువఱకు విద్యాబుద్ధులు చెప్పించి ఆమెచే పోయినది. అప్పుడు కర్తృత్వము, యెట్లని కొండరికితోచును. ఎట్లనగా, పోషకపితృః అని పురుషునకు, పోషకమాతృః అనిగాని, పాలకమాతృః అనిగాని తెలియవలెను.

అక్క = జ్యేష్ఠభగినీ.

చెల్లెలు = కనిష్ఠభగినీ.

అన్న = జ్యేష్ఠభ్రాత.

అన్నకూతురు = జ్యేష్ఠభ్రాతృపుత్రి.

అన్నకొడుకు = జ్యేష్ఠభ్రాతృపు
త్రుడు.

అప్పకూతురు = జ్యేష్ఠభగినీపుత్రి.

అప్పకొడుకు = జ్యేష్ఠభగినీపుత్రుడు.

అప్పమగడు = భ్రాతృకుడు.

అమ్మమ్మ = మాతామహి.

అలుడు = జామార.

కూతురు = దుహిత.

కొడుకుకూతురు = పౌత్రి.

చెల్లెలికూతురు = కనిష్ఠభగినీపుత్రి.

చెల్లెలికొడుకు = కనిష్ఠభగినీపు
త్రుడు.

చెల్లెలిమగడు = భ్రాతృకుడు.

పినతండ్రికొడుకు = కనిష్ఠపితృవ్య
పుత్రుడు.

పినతండ్రిభార్య = కనిష్ఠపితృవ్య
పత్ని.

పినతల్లికూతురు = కనిష్ఠమాతృ
భగినీపుత్రి.

పినతల్లికొడుకు = కనిష్ఠమాతృ
భగినీ పుత్రుడు.

పెదతండ్రి = జ్యేష్ఠపితృవ్యుడు.

పెదతండ్రికూతురు = జ్యేష్ఠపితృ
వ్య పుత్రి.

తండ్రి = పిత.

తండ్రితండ్రి = పితామహుడు.

తమ్ముడు = కనిష్ఠభ్రాత.

తమ్మునికూతురు = కనిష్ఠభ్రాతృ
పుత్రి.

తమ్ముని కొడుకు = కనిష్ఠభ్రాతృ
పుత్రుడు.

తల్లిచెల్లెలు = కనిష్ఠమాతృభగినీ.

తల్లియప్ప = జ్యేష్ఠమాతృభగినీ.

తల్లియప్పకూతురు = జ్యేష్ఠమాతృ
భగినీపుత్రి.

తల్లియప్పకొడుకు = జ్యేష్ఠమాతృ
భగినీపుత్రుడు.

నాయనమ్మ = పితామహి.

పినతండ్రి = కనిష్ఠపితృవ్యుడు.

పినతండ్రికూతురు = కనిష్ఠపితృ
వ్య పుత్రి.

పెదతండ్రికొడుకు = జ్యేష్ఠపితృ
వ్య పుత్రుడు.

పెదతండ్రిభార్య = జ్యేష్ఠపితృవ్య
పత్ని.

భార్యసోదరుడు = స్వామికుడు.

మగనితమ్మునికూతురు = భర్తృ
కనిష్ఠ భ్రాతృపుత్రి.

మనమరాలు = పుత్రికాపుత్రి.

మేనత్త = పితృభగినీ.

మేనత్తకూతురు = పితృభగినీపుత్రి.

మేనత్తకొడుకు = పితృభగినీపుత్రుడు.

కాత్యాయనః॥ శ్లో॥ సంకల్పా ననయోక్షస్త్వివ్వితీయా వా
మానే తథా॥ అన్నదానే చతుర్థీస్యా చేపాస్సంబంధయ స్త్వృతా॥
చారన్మరః॥ శ్లో॥ అర్ఘ్యదానేచసంకల్పే పిండదానే తథాక్ష
యే । గోత్రసంబంధనామాసీ తథాతత్ప్రతిపాదయేత్ ।

తి థి స ం క ల్ప ని ర్ణ య ము.

శ్లో॥ యాంతిథిం సమన్తప్రాప్య ఉదయంమూతి తామ్మరః ।
సాతిథిస్సకలాజ్ఞేయా స్సాన్నదానవృతాదిషు॥

తా॥ సూర్యుడు ఏతిథియందుదయించునో ఆతిథి స్నాన
దానవ్యతములు మొదలుగాగల కార్యమాలందు ఆతిథియే సంకల్ప
ము చెప్పవలయును.

శ్లో॥ యన్మేచమృతకే వైవ సంకమేదంతథావనే । అభ్యంగే
చో దధిస్నానే తిథిస్తత్కావికోధవేత్ ।

శర్మవర్మగుప్తదాస నిర్ణయము.

విష్ణుపురాణే॥ శ్లో॥ శరేత్తి బ్రాహ్మణస్యోక్తం వశేతిక్షత్రీ
పంశ్చయం । గుప్తదాసాత్మకంనామ పృశస్తం వైశ్యశూద్రీయోః॥

తా॥ బ్రాహ్మణులకు శర్మ క్షత్రీయులకు వర్మ వైశ్యులకు
గుప్త, శూద్రులకుదాస ఇట్లు నామాంతరమందుడ వలయును.
ఇదిగాక స్త్రీలకు.

శ్లో॥ దాయీదేవీచగోపీచ అభిధానాన్యను క్రమాత్ । త్రీ
యాణా మపివర్ణానాం శ్రాద్ధకర్మ సుపత్యతే॥

తా॥ బ్రాహ్మణస్త్రీలకు దాయీ, క్షత్రీయస్త్రీలకు దేవీ, వై
శ్యస్త్రీలకు గోపీ, ఇట్లుగా శ్రాద్ధకర్మలయందు పరిపవలయునని తా॥
స్వకాఖివిషయము.

వసిష్ఠః॥ శ్లో॥ స్వకాఖావిధియుత్పజ్య అన్యేషాంవిధిమాచ
రేత్ । అపిమాణమృషింకృత్వా అంధేతమసిమజ్జతి । స్వకంకర్మ

పరిత్యజ్య యదన్య త్కురుతేనరః । అజ్ఞానాదధవాలోభా త్సతేనపతి
 తోభవేత్ । ఋక్సామయజుర్వేదాః స్వకీయంపరశాఖయా । ప్రమా
 దాద్యదికుర్వీత పునస్సంస్కారమర్హతి । యత్రైనాస్తిస్వశాఖోక్తం
 ఋక్సామయజుర్వేదం సమాచరేత్ । పునర్నార్హతిసంస్కార మన్యథా
 ర్హతిచేత్పునః । యజుశ్శాఖా విధానేన యదిబహ్వాచకస్యచ । కృతే
 చాపిహితత్కర్తా పునఃకుర్యా ద్యథావిధి । ఋక్సామయజుర్వేదానాకర్మయ
 దిస్యాదన్యశాఖనాం । సతత్కర్మపునఃకార్య మియజ్ఞ విదాంమతమ్॥

తా॥ స్వశాఖవిధిని వదలి యితరశాఖావిధి సవలంబింపఁగూ
 డదు. అట్లునే సేవని స్వకీయఋషిని తిరస్కరించినవాడగును. అది
 కారణముగ సంభతమస్సను సరకమునందు మగ్నుడగును. స్వకీయ
 మగుకర్మను బరిత్యజించి యితరమగు కర్మను అజ్ఞానముచేనైనను.
 లోభముచేనైనను, చేసినయెడల పతితుడగును. ఏశాఖవాఁడాశా
 ఖనువదలివేసి మఱియొక శాఖచేత కర్మనాచరించెనేని మఱల నుపన
 యన సంస్కారమునుజేసికొనఁదగును. స్వశాఖయులు సంభవించ
 నప్పుడు సకలకర్మలను ఋక్సామయజుర్వేద నాచరింపవలయును. అట్లుచేసిన
 యెడలపునస్సంస్కారమును జేయ సక్కురలేదు. యజుశ్శాఖావిధాన
 ముచేత బహ్వాచకనకుఁ గర్మలనుజేసినయెడల మఱల స్వశాఖోక్త
 విధిగా నాచరింపవలయును, అన్యశాఖయులకు ఋక్సామయజుర్వేదవిధిచేత
 కర్మలు జరిపినయెడలమఱలఁ జేయసక్కురలేదని వసిష్ఠుడు వచించె
 నని తాత్పర్యము.

మరణకాల సర్వప్రాయశ్చిత్తము.

అనాహితాగ్నేః మరణసంశయే స్నాపయిత్వా కర్తానచేలా
 స్నాత్వాచమ్య॥ పవిత్రంధృత్వా పూర్వోక్తపవంతిథౌ అముక

గోత్రస్యముకనామధేయస్య ఇహజన్మనిజన్మాభ్యాపాజన్మ ప్రభృత్యే
తత్తతా పర్యంతం మధ్యేవర్తినికాలే బాల్యయావనకౌమారవార్ధకే
షుజాగ్రత్వమ్ సుషుప్త్యవస్థాను మనోవాక్కాయేంద్రియవ్యాపా
రైః రహసిప్రకాశేచ జ్ఞానతోజ్ఞానతత్త్వ యాకృతానాం ప్రకాశ
కృతమహాపాతకచతుష్టయ వ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశకృతానాం మహా
పాతకాఽతిదిష్టరూపమహాపాతకవ్రతాఽతిదేశిక రూపాతిపాతకానాం
ప్రకాశకృతమహాపాతక సమరూపాను పాతకానాం, ఉపపాతకానాం,
సంకలీకరణానాం, మలిసికరణానాం, అపాత్రీకరణానాం, జాతిభింశ
కరణాం, అవకీర్ణకానాం, ప్రకీర్ణకానాం, రహస్యకృతానాం, మహా
పాతకానాం, రహస్య కృతమహా పాతకాఽతిదిష్టరూప మహాపాతక
వ్రతాఽతిదేశిక రూపాఽతిపాతకానాం, రహస్యకృతమహాపాతక సమ
రూపాఽతిపాతకానాం, ఉపపాతకానాం, సంకలీకరణానాం, మలిసికర
ణానాం, అపాత్రీకరణానాం, జాతిభింశకరణాం, అవకీర్ణకానాం,
ప్రకీర్ణకానాం, ఏవంబహూనాం, బహువిధానాం, సర్వేషాంపాపా
నాం, అజ్ఞానతస్సకృతకృతానాం, అజ్ఞానతోభ్యస్తానాం, జ్ఞానతస్స
కృతకృతానాం, జ్ఞానతోభ్యస్తానాం, అజ్ఞానతోజ్ఞాన తశ్చుత్తంతా
భ్యస్తానాం అజ్ఞానతోజ్ఞానతత్త్వనిరంతరాభ్యస్తానాం అజ్ఞానతోజ్ఞాన
తత్త్వ చిరకాలాభ్యస్తానాంబహూనాంబహువిధానాం సర్వేషాం పా
పానామపనోదకం సర్వప్రాయశ్చిత్తం పరిషదుపస్థానపూర్వకంశక్య
ప్రత్యామ్నాయ రూపేణాచరిష్యే॥ స్వశాఖయా సంకల్పపురస్కరం
మృత్తికాస్నానం కుర్యాత్॥

అథపరిషద్దక్షిణాం గృహీత్వా॥ సమస్తాస్త్రీకృత్యలశేషేహ
పరిషన్మదీయాం విజ్ఞాపనామాకర్ణ్యమయానమర్చితాం ఇమాం పరిష

ద్దక్షిణాం యథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్యః ... గోత్రస్యకర్మణః జన్తా
 భ్యాపాజ్జన్మప్రభృత్యేతత్తుణ్ణపర్యంతం మధ్యేవ ద్వినికాలే బాల్యయా
 వన కామూరవార్థకేషు జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్యవస్థాసుమనోవాక్కా
 య కర్మేంద్రియవ్యాపారైః రహస్విపకాశేచ జ్ఞానోఽజ్ఞానతత్త్వ
 (మయా) (త్వయా) కృతానాం ప్రకాశకృతమహాపాతక చతుష్టయ
 వ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశకృతానాం మహాపాతకాఽతిదిష్టరూప మహా
 పాతక ప్రతాఽతిదేశిక రూపాఽతిపాతకానాం ప్రకాశకృతమహా
 పాతక సమరూపాఽతిపాతకానాం, ఉపపాతకానాం, సంకలీకరణా
 నాం, మలినీకరణానాం, అపాత్రీకరణానాం, జాతిభింశకరాణాం అ
 వకీర్ణ కానాం, ప్రకీర్ణ కానాం, రహస్యకృతానాం, మహాపాతకానాం,
 రహస్యకృతమహాపాతకాఽతిదిష్టరూపమహాపాతక వ్యతాఽతిదేశిక
 రూపాఽతిపాతకానాం, రహస్యకృతమహాపాతక సమరూపాఽతిపాత
 కానాం, ఉపపాతకానాం, సంకలీకరణానాం, మలినీకరణానాం, అపా
 త్రీకరణానాం జాతిభింశకరాణాం అవకీర్ణ కానాం ప్రకీర్ణ కానాం, ఏవం
 బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానాం అజ్ఞానతస్సకృత్కృ
 తానాం అజ్ఞానతోభ్యస్తానాం, జ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం జ్ఞానోఽ
 భ్యస్తానాం అజ్ఞానోఽజ్ఞానతశ్చాఽత్యంతాఽభ్యస్తానాం, అజ్ఞానోఽ
 జ్ఞానతశ్చనిదంతరాభ్యస్తానాం అజ్ఞానోఽజ్ఞానతశ్చ చిరకాలాభ్యస్తా
 వాం బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానామవనోదకం
 పర్వప్రాయశ్చిత్తం ఉపదిశేతి విజ్ఞప్యః పునఃప్రణమేత్ ॥ హేయజమాన
 ..... తవ జన్మాభ్యాపాజ్జన్మ ప్రభృత్యేతత్తుణ్ణపర్యంతం మధ్యేవ ద్వి
 నికాలే బాల్యయావన కామూరవార్థ కేషు జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్యవస్థా
 సుమనోవాక్కాయ కర్మేంద్రియవ్యాపారైః రహస్విపకాశేచ జ్ఞాన

అం జ్ఞానతత్త్వయాకృతేభ్యః ప్రకాశకృత మహాపాతక చతుష్టయ వ్యతిరేకేభ్యః ప్రకాశకృతమహాపాతకాఽతిదిష్టరూప మహాపాతక ప్ర తాఽతిదేశికరూపాఽతిపాతకేభ్యః ప్రకాశకృతమహాపాతక సమయా పాను పాతకేభ్యః ఉపపాతకేభ్యః సంకల్పకరణేభ్యః మునిసీకరణేభ్యః అపాత్రీకరణేభ్యః జాతిభింశకరేభ్యః ప్రక్షీర్ణ కేభ్యః రహస్యకృతేభ్యో మహాపాతకేభ్యః రహస్యకృతమహాపాతకాఽతిదిష్టరూపమహాపాతక వృతాఽతిదేశికరూపాతిపాతకేభ్యః రహస్యకృత మహాపాతక సమ రూపాను పాతకేభ్యః ఉపపాతకేభ్యః సంకల్పకరణేభ్యః మునిసీకరణేభ్యః అపాత్రీకరణేభ్యః జాతిభింశకరేభ్యః అవక్షీర్ణ కేభ్యః ప్రక్షీర్ణ కేభ్యః అజ్ఞానతస్సకృతకృతేభ్యః అజ్ఞానతోభ్యస్తేభ్యః జ్ఞానతస్సకృతకృతే భ్యః జ్ఞానతోభ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చాఽత్యం తాభ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ నిరంతరాభ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ చిర కాలాభ్యస్తేభ్యః బహుభ్యః బహువిధేభ్య స్సర్వేభ్యః పాపేభ్యో ముక్తోభూయా విముక్తోభూయాః॥ ఇత్యుచ్చైర్వదేత్॥ అథబ్రాహ్మ ణేభ్యో యథాశక్తి దక్షిణాందద్యాత్॥ ఏవం×భక్తం×జన్మాభ్యాసాజ్ఞ స్సప్రభృత్యే తత్త్వణవర్యంతం సమస్తదోషనివహరణార్థం స్వర్ణ భాన్యాజ్ఞ కృచ్ఛాగ్నిత్యా చరిష్యే॥

శ్లో॥ స్వర్ణం పవిత్రముమలం స్వర్ణం పాప ప్రణాశనమ్ । స్వ ర్ణం హి శంకరయస్మా దతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ బ్రాహ్మణాయ సువర్ణ దానం దద్యాత్॥

శ్లో॥ ధన్యం కరోమి దాతార మిహలోకే పరత్యచ । యస్మా త్తస్మా చ్చివం మేస్యా దతశ్శాంతిం ప్రియచ్ఛమే॥ ధన్యదానంద ద్యాత్॥

శ్లో॥ కామధేనో స్సముద్భూతం సర్వక్రతుషు సంస్థితం । జే
నానామాజ్యమాహార మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ అజ్యదానంద
ద్యాత్॥

శ్లో॥ హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజం విభావసాః । అనంత
పుణ్యఫలద మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥

ఇదంకృచ్ఛ్రితయ ప్రత్యామ్నాయం యథాశక్తి హిరణ్యం
శ్రీమహావిష్ణుప్రీత్యర్థం కామయమానస్తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥
ఏవంనుణ + తిథా గోత్రస్య + శర్మణః జన్మాభ్యాసా జన్మప్రభృ
త్యే తత్త్వణ పర్యంతం సకల పాపక్షయార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్త గో
దానం కరిష్యే॥ తదంగ బ్రాహ్మణపూజాం కరిష్యే॥ ప్రతిగ్రహీతారిం
బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య॥ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఇదమా
ననం॥ సుఖాననం॥ ఉభాభ్యామిదంపాద్యం॥ సుపాద్యం॥ సమో స్త్వ
నంతాయ సహస్రమూర్తయే సహస్రపాదాక్షి శిరోరుబాహవే ।
సహస్రనామ్నై పురుషాయ శాశ్వతే సహస్రకోటియుగధారిణేనమః॥
× అయంనో గంధః అలంకారార్థా ఇమే అక్షతాః సకలారాధనై
స్వర్చితమస్తు॥

శ్లో॥ గవామంశేషుతిష్ఠంతి భువనాని చతుర్దశ । యస్మాత్త
స్మాచ్ఛివంమేస్య దతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ అస్మై బ్రాహ్మణాయ
శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ యజ్ఞశ్శాఖాధ్యాయినే + గోత్రాయ + బ్రా
హ్మణాయ ప్రతిగ్రహీతే శ్రీమాన్ + గోత్రః + య్యశర్మాదాతాధర్మ
పత్నీ సమేతోఽహం ప్రాచీనావీతి-అస్మత్పితౄ + గోత్రస్య + శర్మణః
సర్వప్రాయశ్చిత్త గోదానం తుభ్యమహం (సవ్యం) సంప్రదదేనమమ॥
దేవస్యత్వా + ప్రతిగృహ్యేతు॥ గోదానాభావే యథాశక్తి హిరణ్యం

ఉత్కాంతి ప్రయోగము.

దద్యాత్ । గోదానసాద్గుణ్యార్థం దక్షిణాంతుభ్యమహం ~~అభ దశదానానికుర్యాత్~~ ।

ఉత్కాంతి ప్రయోగము.

అథాతఃపైతృమేధిక మనాహితాగ్నేః కస్యచిద్బ్రాహ్మణస్య ప్రాణోత్క్రమణకా లేప్రాపై సతిపుత్రాదీకర్తా గోమయేనానులిప్య । కుశాదిభూమా పరిస్తీర్య ॥ తేషుదర్శేషుపితరం దక్షిణశిరసం నిధాయ ॥ అభవేదపారగం బ్రాహ్మణమాహూయ ॥ స్నాత్వా, అచమ్య (ఉపవీతీ) ఓంభూః ఏవంగుణ + తిథౌ పితృ + గోత్రస్య + శర్మణః జన్తాభ్యాసాజ్జన్మ ప్రభృత్యే తత్క్షణవ్యంతం సంభావిత నకలపా పక్షమూర్ధం పంచానా వాయూనాం సుఖేన ప్రాణోత్క్రమణ సిద్ధ్యర్థం ఉత్కాంతిసంజ్ఞక గోదానంకరిష్యే ॥ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఇదమాసనం ఉభాభ్యా మిదంపాద్యం ॥ శ్లో ॥ సమో స్వ సంతాయ సహస్రమూర్తయే సహస్రపాదాక్షి శిరోరుబాహవే । సహస్రనామ్న పురుషాయ శాశ్వతే సహస్రకోటియుగధారిణేనమః । శ్రీమహా + అయంవ్రాగంధః అలంకారాథా ఇమేఅక్షతాఃనకలారాధనై స్వచ్ఛితమస్తు ॥ అభగోపూజాం కుర్యాత్ ॥

శ్లో ॥ సువర్ణకోమతుల్యాని వత్సరాశితండిని । ప్యాతైఃకంఠ గతశ్చైవయోగాంధద్యాత్సదక్షిణాం ॥ అత్యుత్కాంతైప్రవృత్తస్య ॥ సుఖోత్క్రమణసిద్ధయే ॥ తుభ్యం సంప్రదదేధేయ మిమాముత్కాంతం తిసాజ్ఞికామ్ ॥ గవామంగేషు + పృయచ్ఛమే ॥ అస్మైబ్రాహ్మణాయ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ యజ్ఞశ్శాఖాధ్యాయినే + గోత్రాయ + శర్మణేబ్రాహ్మణాయ పృతిగిహితై శ్రీమాన్ + గోత్రః + నామ ధేయఃమమ ధర్మపత్మీసమేతోఽహం...పితృ + గోత్రస్య + శర్మణః

సుఖేన ప్రాణోత్క్రమణసిద్ధ్యర్థం ఉత్క్రాంతి సంజ్ఞకగోదానంతుభ్య
మహం సంప్రదదేనమమ॥

ఇతిజలపూర్వకం దద్యాత్॥ దేవస్యత్వాసవితుః ప్రసవే ।
అశ్వినోర్బహుభ్యాం । పూష్ణోహస్తాభ్యాం పృథిగృహ్ణామి॥ రాజా
త్వావరుణో నయతుదేవిదక్షిణే । రుదాయాం । శేనామృతత్వ
మశ్యామ్॥ వసూద్రాశే । మయోమహ్యనుస్తుప్రతిగ్రహీతే॥ కఇ
దంకస్తాఅదాత్ । కాన్తుఃకామాయ । కామోద్రాతా । కామప్రతి
గ్రహీతా । కామగ్ం సముద్రమావిశ । కామేనత్వాప్రతిగృహ్ణామి ।
కాక్షితతే॥ ఏమాశే కామదక్షిణా॥ ఉత్వానస్తాన్వోగీరసః పృథిగృహ్ణా
తు॥ ఇతిగృహ్ణీయాత్॥ గోదానపాద్యుగ్ధ్యర్థం దక్షిణాం తుభ్యమహం
సంప్రదదేనమమ॥ ఇతి దక్షిణందద్యాత్॥ అనేనమయాక్యనేనో
త్క్రాంతిసంజ్ఞకగోదానేన దక్షిణాదానేనచపితుః × గోత్రస్య × శర్మ
ణః సుఖేనప్రాణోత్క్రమణసిద్ధిరస్తిత్వితి భవంతోబుధవంతు॥ సుఖేన
ప్రాణోత్క్రమణసిద్ధిరస్తు॥

స్త్రీణాంతు॥ మాతుగ్గోత్రాయాః × దాయూః జన్మాభ్యా
సాజ్జన్మప్రభృతి + గోదానంకరిష్యే॥ ఇతిస్త్రీయః॥

తిలపాత్ర దానప్రయోగము.

ఆచమ్య॥ ఏవంగుణ + పుణ్యతిథౌపితుః × గోత్రస్య + శర్మణః
నమస్త పాపక్షయార్థం సుఖేన ప్రాణోత్క్రమణసిద్ధ్యర్థం తిలపాత్ర
దానం కరిష్యే॥ (సవ్యం) శ్లో॥ తిలాపాప హరణిత్వం నిష్ణోద్దేహ
నముద్భవాః పాపంహరంతు మేక్షిప్రమతశ్శాంతిం పృయచ్ఛమే॥
అస్మైబ్రాహ్మణాయ + శ్రీమహావిష్ణు వీర్యర్థం తిలపాత్రదానం సద

క్షీణాకం సతాంజూలం (పా) + తీ) పితుః + గోత్రస్య + శర్మణః సమ
 ఖేన ప్రాణోత్క్రమణసిద్ధ్యర్థం తిలపాత్రదానం తుభ్యమహం సంప్ర
 దదే (సమమ) ఏవంగుణ + పుణ్యతిథౌపితుః + గోత్రస్య × శర్మణః
 పాపక్షయార్థం స్వర్ణధాన్యాజ్య కృచ్ఛాన్యోచరిష్యే (సవ్యం)
 శ్లో॥ స్వర్ణంపవిత్రమమలం స్వర్ణం పాపవిణాశనం । స్వర్ణంహితంకరం
 యస్మా దతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥

శ్లో॥ ధన్యంకరోషిదాతార మిహలోకేపరత్నచ । యస్మాత్త
 స్మాచ్ఛివంమేస్యా దతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ కామధేనోస్సముద్భూ
 తం సర్వక్రతుషసంస్థితం దేవానామాజ్యమాహారమతశ్శాంతిం ప్ర
 యచ్ఛమే॥ హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజంవిభావసాః । అనంతపుణ్య
 ఫలదమతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ స్వర్ణధాన్యఅజ్యకృచ్ఛైర్యోయపౌ
 త్యామ్నాయ యథాశక్తి హిరణ్యం శీమహవిష్ణు ప్రీత్యర్థంకామయ
 మానః తుభ్యమహంసంప్రదదే (సమమ) అథదశదానాని॥ ఏవంగు
 ణ... పుణ్యతిథౌపితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః సమస్త పాపక్షయార్థం
 సుఖేన ప్రాణోత్క్రమణసిద్ధ్యర్థం దత్తదానాని కరిష్యే (సవ్యం)
 శ్లో॥ గోభూతిలహితాజ్య వాసోధాన్యగుడానిచ । రావ్యంలవణ
 మిత్థ్యాహుర్దశదానాః ప్రక్షీప్తాః॥ ఇతిదశదానాని కుర్యాత్॥ తద
 భావేదశదాన ప్రత్యామ్నాయ యథాశక్తి హిరణ్యం ... సమమ॥
 అథకర్ణమంత్రపఠనము.

అచమ్య + పుణ్యతిథౌ పితుః + గోత్రస్య ... శర్మణః సమ
 స్తపాపక్షయ ద్వారాశాశ్వత బ్రహ్మలోకావాప్తిర్థం కర్ణమంత్ర
 పఠనంకరిష్యే॥

శ్రీగురుభ్యోనమః హరిః॥ బ్రహ్మవిదాపాక్షితిపరం తదేవా

భుక్త్యా న త్యం జ్ఞానమంతం బ్రహ్మయోవేదనిహితం గుహయాం
 పరమేశ్వరముగా । సోఽశుతేనర్వాన్మామా త్సహ । బ్రహ్మణా
 విపశ్చితేతి । తస్మాద్వావతస్స దాత్మన ఆకాశస్సంభూతః । ఆకాశా
 ద్వాాయుః । వాయోరగ్నిః । అగ్నే రావః । అద్భ్యుః పృథివీ । పృథివ్యా
 ఓమధయః । ఓంధీభ్యోఽన్నమ్ । అన్నాత్పురుషః । సవాపవపురుషో
 ఽన్నరసమయః । తస్యేదమేవశరః । అయందక్షిణః ప్రక్షుః । అయము తరః
 ప్రక్షుః । అయమాత్మా । ఇదంపుచ్చంచత్తిష్ఠా । తదప్యేవశ్లోకోభవతి ।
 భృగుర్వేవారుణః । వరుణంపితరముపససార । అధీహిభగవోబ్రహ్మే
 తి । తస్మాదతత్ప్రవాచ । అన్నంప్రాణంచక్షుశ్శ్రోత్రంమనోవాచమతి ।
 తగ్ం హూవాచ । యతోవాఇమానిభూతాని జాయంతే । యేనజా
 తానిజీవంతి యత్ప్రాయంత్ర్యభిసంవిశంతి । తద్విజ్ఞానస్వ । తద్బ్రహ్మే
 తి । సతపోతప్యతః సతవస్తస్త్వా । నారాయణ నారాయణ నారాయణ॥
 అథ స్త్రియాశ్చ ఇతి దక్షిణకర్ణేజపిత్వా॥ ఆయుషః ప్రాణగ్ం సంత
 ను । ప్రాణాదపానగ్ం సంతను । అపానాద్వాస్యగ్ం సంతను ।
 వ్యానాచ్ఛ్చక్షుస్సంతను । చక్షుషశ్శ్రోత్రగ్ం సంతను । శ్రోత్రా
 స్సంతను । మనసోవాచగ్ం సంతను । వాచఆత్మానగ్ం సంతను ।
 ఆత్మాపృథివీగ్ం సంతను । పృథివ్యా అంతరిక్షగ్ం సంతను । అం
 తరిక్షాద్దివగ్ం సంతను । దివస్సువస్సంతను॥ ఇతి స్త్రియా॥

మరణానంతర మపివత్సనియమేన కర్తవ్యమ్॥

మరణానంతరే పుత్రాది కర్తాన్నా త్వా । ఆచమ్య॥

షణ్ణిమిత్ర ప్రాయశ్చిత్త ప్రయోగము.

ఆచమ్య + పవిత్రంధృత్వా॥ ఏవంగుణ + తిథా (ప్రా + తీ)

పితుః + గోత్రస్య + శర్మణః ప్రేతస్యనకలపాపక్షయద్వారా సంభా
వితానాం పాపానాం ఊర్ధ్వోచ్ఛిష్టాఽఘోచ్ఛిష్టాఽన్నానమరణకర్ణ
మంత్ర రాహిత్యపర్యూషితశవఖట్వాదిమరణకారే ఉత్కాంతిధేను
దానరాహిత్య తత్కాలదహన రాహిత్యరూపాణాం షణ్ణిమిత్రానాం
పాపానామవనోదకం ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే॥ (సవ్యం) అనుజ్ఞార్థం
యథాశక్తి ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే॥

శ్లో॥ సమస్తసంపత్నమవాప్తి.. యథోక్తదక్షిణా మివస్వీకృ
త్య॥ (ప్రాచీ నావీతీ) పితుః + గోత్రస్య + శర్మణః + ప్రేతస్యమరణకారే
సంభావితేభ్యః పాపేభ్యః ఊర్ధ్వోచ్ఛిష్టాఽఘోచ్ఛిష్టాఽన్నాన మరణ
కర్ణమంత్ర రాహిత్యపర్యూషిత శవఖట్వాదిమరణోత్కాంతి ధేను
దాన రాహిత్య తత్కాలదహన రాహిత్యరూపేభ్యః స్పర్శేభ్యః
షణ్ణిమిత్రేభ్యః పాపేభ్యో ముక్తోభూయాదిభవంతో బ్రువంతు॥
పితుః × గోత్రస్య × ప్రేతస్యదహనాధి కారయోగ్యతాసిద్ధి × రస్తు॥
(ఇతిపరిషద్బ్రాహ్మణ్య) అథ కృచ్ఛత్ర యప్రత్యామ్నాయ గో
దానప్రత్యామ్నాయ యథాశక్తి హిరణ్యం పితుః షణ్ణిమిత్ర ప్రా
యశ్చిత్తసిద్ధిం కామయమానః తుభ్యమహం సంప్రదదే (నమమ)
(ఉపవీతీ) ఏవం (త్వయా) (మయా) ఆచరితేనతి (ప్రాచీనావీతీ) పితుః
పైతృమేధికారయోగ్యతా సిద్ధిర స్వీతిభవంతో బ్రువంతు॥ పైతృ
మేధికార సిద్ధిరస్తు॥

అథ తిథివార సత్కర్త్యాది ప్రాయశ్చిత్తము.

౧ - ౬ - ౧౧ నందా:	}	నంద తిథి రిక్త తిథిమరణే
౪ - ౯ - ౧౪ రిక్తా:		ధాన్యదానం కుర్యాత్
౩ - ౮ - ౧౩ భద్రా:		భద్రతిథిమరణే భూదానం కుర్యాత్

భాను - భామ - భృగుశనివాసరేషు వస్త్రదానం దద్యాత్ ||

ద్విపాది త్రిపాదిసత్కర్తృ మరణే హిరణ్యదానం కుర్యాత్ ||

ధనిష్ఠా పంచకమరణే కాన్యదానం కుర్యాత్ ||

తిృప్తస్కరమరణే గోభూతిలాదిచ కుర్యాత్ ||

అథప్రయోగాః ఏవంగుణ + తిథౌ (ప్రా × తీ) పితుః × గోత్ర
స్య + శర్మణః × ప్రేతస్య మరణకాలే దుష్టతిథివార సత్కర్తృప్రయోగ
రాదిదోష పరిహారార్థం తదుక్త ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే || నమస్తనం
+ కర్తుం అధికార సంపదన్తు తదంగ బ్రాహ్మణ పూజాం కరిష్యే ||

ప్రతిగ్రహీతారం బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య || శ్రీమహావిష్ణు... ఇద
మానసం | ఉభాభ్యామిదంపాద్యం || నమో స్త్వంతాయ × యుగధా
రణేనమః | గంధార్థా ఇమే ఆపః పుష్పధాః ఇమే తిలః | నందతిథి
మరణే ధాన్యం || ధన్యంకరోషి × చ్ఛమే | దద్యాత్ || రిక్తతిథిమరణే
ధాన్యదానం దద్యాత్ || భద్రతిథి మరణే భూదానం || శ్లో || సర్వసప్తా
శ్రీయాభూమిర్వ రాహేణసముద్భృతా | అనంతసవ్యభద్రా తతశ్చాం
తిం ప్రయచ్ఛతు || భూదానం దద్యాత్ || భానుభామభృగు శనివాస
రేషు వస్త్రదానం || శీతవాతోష్ణ + చ్ఛమే | దద్యాత్ || ద్విపాదిత్రి
పాదిసత్కర్తృమరణే వస్త్రసహితహిరణ్యం || శీతవాతోష్ణ × చ్ఛమే
హిరణ్యగర్భ × చ్ఛతు | దద్యాత్ || ధనిష్ఠాపంచకమరణే కాన్యదా
నం || శ్లో || కాన్యం బ్రాహ్మణుయంప్రీక్తుం నత్తోద్భవనోపహృ

త్ । భాజనం మర్త్య జేహానామతశ్చాన్తిం ప్రయచ్ఛతుః॥ దద్యాత్ ।
త్రిపుష్కరాదిమరణే గోభూతిదానానిత కుర్యాత్ । పతద్వివ్యా
భావేయథాశక్తి హిరణ్యం బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ ।

ప్రేతాపాసనాగ్ని సంధాన ప్రయోగము.

అచమ్య + ఏవం గుణ + తిథా (ప్రాచీనావీతి) విత్తుః * గోత్రవ్య * శర్మ
ణః ప్రేతవ్య ప్రేతాపాసనాగ్ని సంధానం కరిష్యే తదంగా 2 గ్నివ్యతిష్ఠా
పనం కరిష్యే (సవ్యం) యత్యాగ్ని స్థావ్యతే * భూభూవ సువగోమ
త్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య భూభూవసువగోమ॥ అథ ప్రేతవ్య దక్షిణా
స్తే సమిధమారోప్యహస్త మన్వారభ్య॥ ఓమ్ ఉపావరోహణతేద
త్తమం తగ్గ స్వర్గాయలోకాయ నయప్రజానః॥ ఆయుఃప్రజాగోరయి
మస్తా సుధేహి ప్రేతామృతిశ్చాన్త్యజాన స్వస్వాహా॥ తాంసమిధం
అగ్ని ప్రక్షిప్య॥ చత్వారి శృంగాత్రయో అస్య పాదాద్వ్యే శీషే స
ప్తహస్తాహ ఆవ్య । త్రిధాబద్ధోవృషభోరో రవీతి మహాదేవో
మర్త్యాగ్ం అవివేక॥ (యజ్ఞేశ్వరం ధ్యానామి) సప్త హస్త శ్చతు
శ్చింగ సప్తజ హ్వో ద్విశీర్షకః । త్రిపాత్ప్రసన్న వదనస్సుఖా
సీనశ్శుచిస్మితః । స్వాహాంతు దక్షిణపాద్వ్యే దేవీంవామే వ్యధాంత
థా॥ బిభృద్దక్షిణ హస్తైస్తు శక్తిమన్నం శుచించంసువమ్ । తోమరం
వ్యజనం వామైర్ముతపాత్రంతుధారయత్ । మేమాయాధంజటాబద్ధం
గౌరవర్ణం మహాజనమ్ । ధూమధ్వజంతోహితాశుం సప్తార్చిస్సర్వ
కామదమ్ । అత్తాభిముఖమాసీన మేవధ్యాయే ధృతాశుమ్ । ప్రమహి
దేవః ప్రదిశోనుసర్వాః పూర్వాహిణాతస్సక్షగ్భ్యేతితః॥ సవిజాయ
మోనససజనిష్యమాణః ప్రత్యబ్జుభాన్తిష్ఠతివిశ్వతోముఖః॥ మహ్యగ్నే

మమః అభిముఖోభవః । సుప్రసన్నోభవః । సుముఖోభవః । వరదోభవః ।
 ఓంభూర్భువః + ప్రచోదయాత్ । అగ్నింపరిసమూహ్యః । అలంకృత్యః ।
 అగ్నేయేనమః । హుతవహాయనమః । హుతాశి నేనమః । కృష్ణవర్మః
 నేనమః । దేవముఖాయనమః । సప్తజహ్వాయనమః । వైశ్వానరాయ
 నమః । జాతవేదనేనమః । ప్రాగాదిదర్భైర్భగ్నిం పరిస్తృణాతి । పురస్తా
 త్ । దక్షిణతః । పశ్చాత్ । ఉత్తరతః । ఉత్తరేణాగ్నిం ప్రాగగౌ
 దర్భాన్సగ్ధస్తీర్య । ద్వంద్వంద్వంచ పాత్రాణిప్రేషయన్తీ । దర్వా
 జ్యస్థాల్వా ప్రోక్షణసువావితి । సమాసాగ్రాహ్యదర్భా ప్రాదేశ
 మాకౌపవి తే కురుతే । అద్భిరనుమృజ్య । ప్రోక్షణప్రాతేనిధాయ ।
 ప్రోక్ష్య । తస్యామపసీయ । హస్తయోరంగుష్ఠోపక నిష్ఠికాభ్యా
 ముదగక్యే గృహీత్వా । పాచిస్త్రీగుత్పాయ । సపవిత్రేణపాణినా
 పాత్రాణిసంస్పృశ్య । పాత్రాణ్యుత్తానానికృత్వాత్రిః । ప్రోక్ష్య । ఆజ్యస్థా
 లీమాదాయ । ఆజ్యంవిలాప్య । అపరేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితాయా
 మాజ్యస్థాల్వామాజ్యంనిరూప్య । ఉదీచోంగరాన్నిరూహ్య । తేష్వ
 ధిశ్రిత్య । జ్వలతాత్పడేనాథో గామిన్యాదీస్తాఽజ్యేప్రతిఫలీకృత్య । ద్వే
 దర్భాగ్రైఃప్రచిద్య ప్రేక్ష్య । ఆజ్యేప్రత్యస్య । అపడపస్పృశ్య । త్రి
 పర్యగ్నికృత్వా । ఉదగుర్వాప్య । అంగారాస్పృత్యూహ్య । ఉదగ
 గ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహారమాజ్యం త్రిగుత్పాయ । పవి
 త్రగంధిం వినోప్య । ప్రేక్ష్య । పాగగ్రమగ్నౌపవిత్రేనుప్రహరతి ।
 న్యుక్తునావగ్నౌప్రతితప్య । దర్భాగ్రైఃసంమృజ్య । పునఃప్రతితప్య ।
 ప్రోక్ష్య । నిధాయ । దర్భాసద్భిస్సగ్ధస్పృశ్యగ్నౌప్రహరతి । అదితేను
 మన్యస్య । అనుమతేనుమన్యస్య । సరస్వతేనుమన్యస్య । దేవసవితః ప్ర
 శువః । ఓంఓం । సంకల్ప ప్రభృతివత్క్షణవర్యంతం మధ్యేసంభావిత

నమస్తదోషనిహారణార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥ ఓంభూర్భువ
 స్సుప్తస్సాహా॥ ప్రజాపతయ ఇదం నమమ॥ ఏకం ద్వే-త్రీణి-చత్వారి॥ అ
 యాశ్చాశ్చ కేస్యనభితస్తీశ్చస్తత్యమిత్యమయాఅసి । ఆయనామనసాధృ
 తో యసాహవ్యమూహిషేయానో ధేహిధేషజగ్ స్సాహా॥ అయ
 సేఽగ్నయ ఇదంనమమ॥ సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే॥ ఓంభూర్భువ
 స్సుప్తస్సాహా॥ ప్రజాపతయఇదంనమమ॥ అదితేన్వమగ్ స్థాః + దేవనవి
 తః ప్రాసావీః॥ ఓంఓం + ఏవంగుణ+తి థా + (ప్రా+తీ) పితుః+గో
 త్రస్య+శర్మణః పేతస్యబహూనాం అనేకదినేషు పాకయజ్ఞవ్రతలోప
 ప్రాయశ్చిత్తార్థం సప్తహుతారం హుత్యామి॥ (సవ్యం) తూ
 స్థీంసమంతం పరిషిచ్య॥ ఏకం-ద్వే-త్రీణి-చత్వారి॥ మహాహవిష్టోతా॥
 సత్యహవిరధ్వర్య॥ అచ్యుత పాజాఅగ్నిత్॥ అచ్యుతమనా ఉపవక్తా॥
 అనాధృప్యశ్చాప్రతిధృప్యశ్చేయజ్ఞస్యాభిగ్రహా । అయాస్యఉద్దా
 తా॥ వాచస్పతేహృద్విధేనామన్ । విధేమతేనామ॥ విధేస్త్యమస్మా
 కంనామ । వాచస్పతిస్సామమసాత్॥ మూదైవ్యస్తంతుశ్చేదిమామ
 నుష్యః । సమోదివే నమఃపృథివ్యైస్సాహా॥ వాచస్పతయే బ్రహ్మణ
 ఇదంనమమ॥ సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥ ఓంభూర్భువస్సుప్తస్సాహా॥
 ప్రజాపతయఇదంనమమ॥ తూస్థీముత్తరపరిషేచ సంకృత్వా॥

అథ కౌసానసము.

(ప్రాణనాయమ్య॥ ఏవం—త్యర్థం (ప్రా)+తీ) పితుః+గోత్ర
 స్య+శర్మణః పేతస్యసాయంప్రాతరా పానసంతండులైష్టోహ్యమి॥
 (సవ్యం) చత్వారిశృంగాత్రయో అస్యపాదా+అదితేనుమన్యస్వ+ప్ర

మహావీర్యం తిథా (ప్రాచీనావీర్య) యజమానస్య పితరం ...
 అనాజ్ఞాతత్రయము త్ర దపంకరిష్యే॥ అనాజ్ఞాతం ... అనే ...
 నాధికార సిద్ధిర్థం హామద్రవ్యదానంకరిష్యే॥ (సవ్యం) తంకు
 లావై శ్వదేవత్యాః పాకేనాన్నం పంచతియే । తస్మాత్తండులదానేన
 అతశ్చాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ హిరణ్యగర్భగ... మే॥ ... సంప్రద దేనమ
 మ॥ యథాశక్తి దక్షిణాందద్యాత్ । ఓంనూర్యాయస్వాహా॥ మూర్యా
 యేదంశమము॥ అగ్నయేస్వాహా - అగ్నయఇదంశమము॥ అగ్నయేస్వి
 ప్తకృతేస్వాహా॥ అగ్నయేస్విప్తకృత ఇదంశమము॥ తూష్ణిపరిషిచ్ఛ్య॥
 అక్షేత్వన్వో అంతసు... అఘాయతస్సమస్మాత్॥ సోమసాద్గుణ్యా
 ర్థం అనాజ్ఞాతత్రయము త్ర దపంకరిష్యే॥ అనాజ్ఞాతం ... అనే ...
 హూమేనభగ... ఏతత్ఫలం శ్రీయశ్శేష్యరార్పణమస్తు॥

అథపైతృ మేధిక కర్మారంభము.

ఏవంగుణ... తిథా (ప్రాచీనావీర్య) యజమానస్య పితరం ...
 గోత్రం ... శర్మాణంప్రేతం బౌపసనాగ్ని నాపైతృమేధికేన కర్మ
 నానగ్ స్మరిష్యే॥ (సవ్యం)
 స్త్రీకి నీలాగున సంకల్పము జేయవలయును.

యాజ్ఞమానస్యనూతరం... గోత్రం ... దామూ ప్రేతం
 బౌపసనాగ్ని నాపైతృమేధికేన కర్మనానగ్ స్మరిష్యే॥ ఇతిస్త్రీ
 య॥ (ప్రాచీనావీర్య) బౌపసనాగ్నేః పశ్చాద్దక్షిణాగ్రా దర్భాం
 తస్యస్త్రీర్యః తేషుతి లానవతీర్య॥ తేషుదభేషు సర్వస్య ప్రతిశీవరీతి
 మంత్రేణప్రేతం దక్షిణాగ్నిరసగ్ం సంవేశయంతి॥ సర్వత్ర ప్రాచీనా
 వీర్యేవ॥

పురుషునకు } సర్వస్యప్రతిశీవరీభూమి స్వాప్యపన్థఅధితః స్వానాస్యైస్తుప
దాభవయచ్చస్మై శర్మస్తప్రపథాః॥

స్త్రీకి } సర్వస్యప్రతిశీవరీభూమి స్వాప్యపన్థఅధితః స్వానాస్యైస్తుప
దాభవయచ్చ స్వైశర్మస్తప్రపథాః॥

ఏవంగుణ... తిథా పితుః... గోత్రస్య... శర్మణః ప్రేతస్య మర
ణదినాదారభ్య ప్రథమేహనికర్తవ్య జౌహసనాగ్నౌ పైతృమేధిక
హోమంకరిష్యే॥ (అపసవ్యం) చత్వారిశృంఘ్రత్రయో అస్యపాదా
... జాతవేదసేనమః॥ (ఇచ్చట తిలలేప్రధానము) జౌహసనాగ్నే ర్దక్షి
ణతః అప్రదక్షిణం దరైభిః పరిస్తీర్య॥

అగ్నే ర్దక్షిణతః దర్భానగ్న్ స్తీర్య॥ దర్వీమాజ్యస్థాలీం ప్రోక్ష
ణీ మితరదర్వీం నిధాయ, ఏకేవదర్భేణ పవిత్రంకృత్వా॥ తృణంకాష్ఠం
వాతర్థాయాచినత్తి॥ ననభేన॥ అపడపస్పృశ్య॥ అద్భిరనుమృజ్య॥ ప్రోక్ష
ణ్యా మవదాయప్రోక్ష్య॥ తస్యామపఆసీయ॥ హస్తయోరంగుష్ఠోపక
నిష్ఠికాభ్యాం దక్షిణాగ్రం గృహీత్వా॥ ప్రాచీస్త్రీరుత్పాయ॥ సపవి
త్రేణ పాణినాపాత్రాణి సంమృశ్య॥ పాత్రాణ్యుత్తానానికృత్వా॥
తిగ్రహోక్ష్య॥ కేషముత్సిచ్య, ఆజ్యస్థాలీమాదాయ, ఆజ్యంవిలాప్య॥
దక్షిణేనాగ్నిం పవిత్రాంతర్హి తాయామాజ్య స్థాల్యామాజ్యం నిరు
ప్య॥ దక్షిణతోఽంగారం నిరూహ్య॥ తస్మిన్నధిశీర్త్య॥ జ్వలతాద
ర్భేణాఽపద్యత్వ॥ ఏకదర్భాగ్రింపిచ్ఛిద్య॥ పితౄశ్య॥ ఆశ్వేపి
త్యస్య॥ అపడపస్పృశ్య॥ తిగ్రపర్యగ్నికృత్వా॥ దక్షిణతడిద్వాస్య॥
అంగారంపితౄహ్య॥ దక్షిణాగ్రేణ పవిత్రేణ పునరాహారమాజ్యం
త్రిరుత్పాయ॥ పవిత్రగ్రంథింవిన్యస్య॥ పితౄశ్య॥ దక్షిణాగ్రిమ

గ్నా ప్రహరతి । నుక్కువావాదాయ । అగ్నా ప్రతితప్య । దర్భేణ
సంమృజ్య । పునః ప్రతితప్య । ప్రోత్య । నిధాయ । దర్భమద్విసృజ్య
స్పృశ్య ప్రత్యగ్రిమగ్నా పృహరతి । తూష్ణీమ ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ।

తతః కర్తావామహస్తేన ప్రేతమన్వారభ్య । (కర్త) తన యె
డనుచేతితోఁ బ్రేతను బట్టుకొని ద్వాదశ గృహీతే నాత్యేన సృచం
పూరయిత్వా । ఓం ఘంత్వాసింహమ్ని యజ్ఞా ప్రజామా యుర్ధ్వం
చ । ఓంకాన్తి శ్చాన్తి శాన్తి॥ శ్రీగురుభ్యోనమః హరిః ఓమ్॥ మం
త్ర॥ ప్రరేయువాగ్ం సప్రవత్ మహీరను బహుభ్యః పంథామనప
ప్వశానం । వైవస్వతగ్ం సంగమనం జనానాయమగ్ం రాశానగ్ం
హవిషాదువస్వత స్వాహా॥ యమాయ రాజ్ఞ ఇదం (నమమ) ఇత్యుక్త్వా
తూష్ణీమ ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ।

దక్షిణేనాపాసనాన్నిం పరిశ్రితేదేశే । ఔపాసనాన్నికి దక్షిణ
పుత్రట్టు మరుగు కట్టిన ప్రదేశమందు..

ప్రేతస్య కేశశ్శశులోమసఖాని
నాసయిత్వా - దేశాచారేణ
గ్రాహ్యం

ప్రేతకుఁ దల నెంటుకలు గడ్డము
మొదలైన వానిని వపనముఁ జే
యించవలయును దేశాచారముల
చేతనే జరపవలయును.

స్నాపయిత్వా భస్మాదిభిరలంకృత్య

ప్రేతమస్నానముఁ జేయించివిభూ
తి మొదలగువానిచేతనలంకరించి,

శుక్లనూలేణహస్తయోఃపాద
యోశ్చాంగుష్ఠాబధ్య

తెల్లని దారముచేత ప్రేతశాల్ల
బొటమనవ్రేళ్లను నేతులబొటమ
నవ్రేళ్లను గట్టవలయును.

శిరపిసలదమాలామాబధ్య ।

) ప్రేతతలనువట్టివ్రేళ్లతోఁగట్టి

ఓదుంబర్యామా సంధ్యాకృ
ష్టాః సందక్షిణాగ్నివమథర
లో మా స్తీర్యః

అత్తికొమ్మలతో, కాడను గట్టి
దానిమీదఁ గృష్ణాజనమును దాని
వెంట్రుకలు తలతట్టుకొండికి నేం
డునట్లు బరది,

తస్మిన్నేతముత్తాసం నిపాత్యః

ఆపాడమీదఁ బ్రేతను వెల్లకలఁ
బరుండఁబెట్టి,

ఇదంత్యావస్త్రమితి మస్త్రేణప్రేతస్య సాదాదిశిరః పర్యతం
ప్రచ్ఛాద్యః

ఇదంత్యావస్త్రం పృథమన్వాయన్న పైతృదూహ యదీహః
విభః పురా । ఇష్టాపూర్త మస్తుసం పశ్య దక్షిణాం యథా తేదత్రం
బహుధా విబన్ధుమ్

తతఃకర్తాదీక్షా వస్త్రాణి, వానశ్చధృత్వాః
(ఉపవీతీ) ఆచమ్య...శ్రీకృష్ణాయనమః॥ (ప్రాచీనావీతీ) పే
తౌసాసనాగ్నా ఉపచరితం చరుగ్గ శ్రవయిత్వాభిహార్యః తతఃవా
హకా వృణుయాత్ (వాహకులకు వరణమియవలయును) తే
షాం నూతన వస్త్రాణి దద్యాత్ ॥ తేనివీతినో భూత్వా (వాహకులు
యజ్ఞోపవీతము దండగావేసికొని) సంభారానాదాయాగ్ని ప్రథమా
గచ్ఛంతి॥

సంభారవస్తువులను అగ్నిని దీసికొని (కర్త) ముందుగా పోవలయును

తీసుకుని పోవలసిన వస్తువులు.

అగ్నిని-చరువును, తేకను. బంగారు తునకలును-ఆవును-దర్శులను-తేలిపా
ర్యను-ప్రాక్షిణి పాత్రను-కొయ్యమేకును-ఇతరదర్శిని-ఉదకమును-సువ్యులను-లియ్య
మును-మాఁడు వలకకొమ్మలను-లేక ఇమ్మి కొమ్మలను-త్రాటిని-ప్రేతతోఁగూ
డఁ దీసికొని పోవలయును,

పూ॥ త్వేతశ్చైవయతు పృవిద్వాన సప్తపతుర్భువనస్యగో
పాః॥ వత్స్వేతేభ్యః పరిదదాత్తిత్తృభ్యోఽగ్నిరేవేభ్యను నివిదతేభ్యః॥

జానాతు ఈ మంత్రముతో కేతను మోపి కొని పోవలయును.

పేతను బండిమీఁదఁ దీసికొని పోవునక్షమంను.

ఇ॥ మాయనజ్యైతవహీ అనునీధాయనోఽథవే । యాభ్యాం
యమస్య సాదనగ్ం సుకృతాం చాపిగచ్ఛతాత్ ॥

శ్మశానమార్గస్య చతుర్థాంశంగత్వా । త్రిప్రొక్ష్య దక్షిణ
గర్భాదర్భానాన్దస్తీర్య । తిలా వికీర్య ।

తతఃసర్వస్య ప్రతివీరతి మంత్రేణ ప్రేతం దక్షిణ శిరసం
నిధాయ ।

పునుపమంత్రః

సర్వస్యప్రతివీరతి భూమి
స్త్వీపథ ఆధిత । స్త్వీనాస్తైస్తుప
దాభవయచ్చస్తైశ్శర్మస్తప్రథాః

స్త్రీప్రేత నిధాయమ్

సర్వస్యప్రతి వీరతి భూమిస్తై
పథ ఆధిత । స్త్వీనాస్తైస్తుపదా
భవ యచ్చస్తై శర్మస్తప్రథాః

తత్ర ప్రేతస్యచతుర్దిక్షు కాకపాదవమల్లిఖ్య తేషు దర్భానా
స్తీర్య । దర్భో పశ్యేత త్తిలోదకాన్య పతిష్ఠంతు ॥ ౪॥

పథివాసిభ్యో భూతేభ్యః ఇమం బలిం దదామి ॥ ౪॥

ఏత త్తిలోదకాన్య పతిష్ఠంతు ॥ యథాశక్తి దక్షిణాం దత్వా
(పుత్రాదయః) ఏకవాససోదక్షిణా నే॥ శానుద్గేభ్య నవ్యాన్విసృన్య ॥

పుత్రులు మొదలగువారు ఏకవస్త్రము గలవారలై జట్టు
రెండుభాగములుచేసి కుడివైపుది ముందుముడివేసి యెడమది విడదీసి

అపనశ్శో...దఘం॥ ఇతితిః పృదక్షిణా కుర్యాత్ ।

కనిష్ఠపూర్వాస్త్రీ పురస్సరాతిః పదక్షిణా కుర్యాత్ ।

అపనశ్శోకుచదఘమగ్నే శుశుద్ధ్యార్థమ్ । అపనశ్శోకుచ
దఘమ్॥ (కుడితొడలఁగొట్టు కొనుచు 3 మాఱులు ప్రేతకున్నకిన
పృదక్షిణముగాఁ దిరుగవలయును.)

తతస్సవ్యాచద్యధ్య । దక్షిణాన్తే శాన్విసస్య ।

(జుట్టునడమవైపు కేశములను ముడివేసి కుడివైపు కేశముల
ను విడదీసి)

అపనశ్శో...దఘం॥ ఇతితిః పృదక్షిణా కుర్యాత్ ।

పూషేమా ఆశాఇతి మంత్రేణ ప్రేతం ఇత్యానీయ॥
పూషేమాఆశా అనువేదసర్వాస్స అస్మాగ్ం అధీయతమేననేషత్ ।
స్వస్తిదా అఘ్నిశ్చై స్సర్వప్రీరోఽప్రీయుచ్చన్తురవత్తు ప్రవిద్వా॥
ద్వితీయ మధ్వనోగత్వా॥ ధాత్రేణ భూమాకాక పాదవదుల్లిఖ్య ।
ప్రోక్ష్య । పూర్వోక్త ప్రకారేణ సర్వం కుర్యాత్॥ ఆయుర్విశ్వా
యురితి మంత్రేణ ప్రేతమచ మంత్రీయేత్ ॥

ఆయుర్విశ్వాయుః పరిపాసతిత్వా పూషాత్వాపాతు ప్రపథే
పురస్తాత్ । యత్రాసతేసుకృతో యత్రేతేయయుస్తత్రీత్వా దేవస్స
వీతాదధాతు॥

తృతీయమధ్వనోగత్వా॥ పూర్వోక్త ప్రకారేణ పృదక్షిణాది
సర్వంకుర్యాత్ ।

తృతీయపర్యాయాంతే చదుస్థాలింఖిన్యాత్ ।

పునఃప్రేతం తూష్ణీమాదదతే (మంత్రము జెప్పకుండా ప్రేతను నైతికొని)

దహన ప్రయోగః

దహనదేశంగత్వా త్రిప్రాత్యు తత్ప్రేతందక్షిణా శిరసం నిధాయ ఏషావై దేవమనుష్యాణాం శాంతాదిక్ । తామృతైశ్చ నానూత్కామంతి॥ (ఇతిజపిత్వా ఉత్కామంతుదీచో గచ్ఛంతి, (అందఱు ఉత్తరపు తట్టుకు వెళ్లవలయును) (ప్రత్యేత = తిరిగివచ్చి) పలాశశాఖయా (అభావేశమీశాఖయావా) అపేతవితేతి సగంహిత మస్తేణ దహనదేశం సంమృజ్య॥

అపేత పీత విచనర్పతా నోయే త్తస్థ పురాణా యేచ నూతనాః । అదాది దాయ మోవసానం పృథివ్యా అక్కన్నిమంపి తరోల్లాకమస్తే॥

అపడపప్పుశ్య । తత్రహిరణ్య శకలాణి నిక్షేప్య, దక్షిణా గ్రాహ దర్శనాస్తీర్వ పలాశాదిభిః యథాసంధవకాష్టైః దారుచితిం కృత్వా చితేపురస్తా దాపాసనాన్నింనిధాయ । దక్షిణాభిముఖనగా । ఆచమ్య...నవంగుణ...తిథౌ యజమానస్య పితుః ..గోత్రస్య...శర్మణ...ప్రేతస్య అంతరాగ మసతద్దోష పరిహారార్థం పథికృతేష్టిప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే...పరిషద్రూపయాత్...కాలే అధికారసిద్ధిరస్తు॥ అథ క్షుచ్ఛత్రయాణిదద్యాత్ । దక్షిణాపాగైర్దైర్భరౌ పాసనాన్నిం ప్రేతంచారు చితించ పరిస్తీర్వ

(ప్రేతకు అన్నిక కాలికే తూర్పు పడమటలయందు వేసెడి దర్భలు దక్షిణాగ్రములుగాను, దక్షిణోత్తరములయగు వేసెడి దర్భ

లు తూర్పు కొనలుగా నుండవలయును.)

అగ్నే ర్దక్షిణతః దర్భాగ్నస్ స్తీర్యః । తేషుదర్భేషు । వైకైకశః ।
దక్షిణాపవర్గం సాత్రాణి సాదయతి॥ దర్శమాజ్య ఫాలిం
ప్రోక్షణిం స్రువంచ నిధాయ!

పేతస్య హస్తయోః సాదయోశ్చాం గుప్త శుక్ల నూత్రే
చిత్వా (పేతమొక్క కాళ్లు చేతులు కట్టిన నూత్రము తీసి వేసి,

అసందీ మపవిధ్య (పాడెనుకట్టినదాఁరమును తెంచుచి,) కృష్ణా
జినే ప్రేతం నిధాయ । ప్రేతం దారుచితిం సాత్రాణి చసంప్రోక్ష్య ।
ఏకేన దర్భేణ పవిత్రం కృత్వా । తృణం కావం వాంతర్ధాయ । ఆచి
నత్తి । ననభవ । అపడపస్పృశ్య । పవిత్ర మద్భిరను మృజ్య । ప్రోక్షణ
సాత్రమాదాయ । ప్రోక్ష్య । తస్యామప అనీయ । హస్తయో రంగు
ష్టోపకనిష్ఠికాభ్యాం దక్షిణాగ్రం గృహీత్వా । ప్రాచీన్త్రై యత్పూయ
అభిమన్త్య । సపవిత్రేణ సాణినాసాత్రాణి సంస్పృశ్య । సాత్రా
ణ్యుత్తానాని కృత్వా । తతః ప్రోక్షణోదకేన ప్రేతందారు చితింసా
త్రాణిచప్రోక్ష్య । ప్రోక్షణశేషం దక్షిణతో నిధాయ । తత్పవిత్ర
మాజ్యస్థాళ్యామాదాయ । ఆజ్యం విశాప్య । అపరేణాగ్నిం పవి
త్రాం తస్మై తాయామాజ్యస్థాళ్యామాజ్యం నిరుప్య । దక్షిణతోఽం
గారం నిరూహ్య । తేష్వధిశ్రిత్య । జ్వలతాత్పణేనాఽ వద్యుత్య ।
ఏకదర్భాగ్రంప్రచ్ఛిద్య । అపడపస్పృశ్య । ప్రత్యాశ్య । ఆశ్వేప్రత్యస్య ।
ఏకమప్రక్షిణం పర్యగ్నికృత్వా । దక్షిణత ఉద్వాప్య । అంగారంసృ
త్యూహ్య । దక్షిణాగ్రేఽపవిత్రేణ పునరాహార మాజ్యంత్రిరుత్పూ
య । పవిత్రాగ్రంధిం విసస్య । ప్రత్యాశ్య । పృత్యగ్ని మగ్నాప్రహ
రతి । స్రుక్కువావాదాయ । తదగ్నాప్రతితప్య । దర్భేణ సమ్మృజ్య ।

పునఃప్రతితప్యః పోక్ష్యః నిధాయః దర్భమద్భిస్సగ్ధ్ స్పృశ్యప్రత్యగ్ర
మగ్నా పృహరతి చిత్యానహతూష్ణీమ ప్రదక్షిణంపరిషిచ్య ।

భువనస్యపత ఇదగ్ంహవిః (ఇతిరాజగవీముపాకరోతి॥ తదభా
వేయథాశక్తి హిరణ్యంవా ఏకదర్భంవా నిధాయ॥

అథస్రవేణాజ్య మాదాయుః॥ అగ్నేయే పథికృతేస్వాహా॥ అ
గ్నేయే పథికృతఇదం (నమమ) అగ్నేయే రయమతే స్వాహా॥ అగ్నే
యే రయమతఇదం (నమమ)

తాంరాజగవీం కనిష్ఠపూర్వాస్త్రీ పురస్సరాః జ్ఞాతయః కర్తా
రోన్వారభంతే

(ముందుస్త్రీలును, పిమ్మట చిన్నవాండ్రు మొదలు వరుసగా
పుత్రులును ఆపకారమే జ్ఞాతులును, గోపురుదాకవలయును.

అపశ్యామయువతిర్మంత్రైః తిస్పభిః రాజగవీం ప్రేతం దారు
చితించత్రిః ప్రసవ్యం పరిణీయ (రాజగోపురు బ్రేతకుఁ గాఢముచకుఁ
జట్టమూఁడుమాటులు ప్రదక్షిణముగాఁ దిప్పవలయును,

అపశ్యామయువతిమాచరంతీం మృతాయజీవాం పరిణీయ
నూనామ్ । అంధేనయా తమసా సావృతాఽసి ప్రాచీమ వాచీమ
వయస్సర్హిస్త్యై । మయైతాం మాగ్ంస్తాంభీయమాః శా దేవీస్తతీ పితృ
లోకం యదైషి । విశ్వనారాసభస్తా సంస్వయంత్యు భానోలోకాప
యసాఽవృణోహి॥

రయిహ్మమగ్నిం మధుమంతమూర్ధ్ని మూర్జస్వంతంత్యా
పయసోప్రసగ్ం సదేమం । సగ్ం రయ్యాసము వర్చస్తా సచస్వాన
స్సస్తయే॥

యేజీవా ఇతిమస్తేణ రాజగవీ మభిముస్త్వ్య ।

యేజీవాయేచమృతాయే జాతాయేచ జంత్యాః । తేభ్యో
మృతస్యధారయితుం మధుధారాస్యందతీ॥ ఇతిరాజగవీ మభిమం
స్త్రీణంకృత్వా॥ మాతా రుద్రాణా మితిమంత్రేణ రాజగవీ విసర్జనం
కుర్యాత్ ॥ మాతా రుద్రాణాం దుహితావనూ నాగ్ంస్వసాఽది
త్యానామృతస్త్వనాభిః । ప్రణువౌచం చిక్తితుష్టే జనాయ మా
గామనాగా మదితింవధిషపిబతూదకం తృణాన్యత్తు॥ ఓముత్సృ
జత॥ ఇతివిసర్జనంకుర్యాత్ ॥

ప్రేతపత్నీవిషయః॥ ఇయంనారీ పతిహోకం వృణానాని
పద్యత ఉపత్వా మర్త్యప్రేతమ్ । విశ్వంపురాణమను ప్రాలయంతీ
తస్యైప్రజాం ద్రవిణంచేహధేహి॥

పత్నీంప్రేతేన సహశాయ యతి యది జీవతుమిచ్ఛేత్
మృతస్యభారతా పుత్రోవా॥ ఉదీర్వనార్యభి ఇతిమంత్రేణ తాపత్నీ
ముతాపయేత్ ॥

ఉదీర్వనార్యభి జీవహోక మితానుమేత ముపశేషపహి । హ
స్తగ్రాభస్యదిక్షిణో స్వమేతత్పత్నృర్జన్మత్వమభినంబభూవ ॥

సస్త్రీయః పతన్మంత్రద్యయం సపుత్రస్యనాస్తి ॥ అత్రపత్నీ
యదిజీవతిక్వే త్సహస్రమూల్యంవాఽనద్వాహంవా ఆచార్యాయ
దద్యాత్ ॥

(సస్త్రీప్రేతా యాహస్తనమ్మార్జనమ్) (స్త్రీకి హస్తన
మ్మార్జనము కూడను)

సువర్ణగంహస్తా ఇతిమస్తేణ అష్టాదశపత్రిగహపరిహారా
ర్థం పేతహస్తా సువర్ణేనసంమృజ్య ! తత్సవర్ణం ఆచార్యాయ
దద్యాత్ ।

సువర్ణగంహస్తా దాదదా నామృతస్యశ్రియై బ్రహ్మణై
జనేబలాయ । అత్రైవత్సమిహవయగం సుశేవా విశ్వాస్పృహో అభి
మాతీర్జయేమః ।

క్షత్రియప్రేతహస్త సమ్మార్జనమంత్రః

ధనుర్వాస్తా దాదదా నామృతస్యశ్రియై క్షత్రాయాజనేబలా
య । అత్రైవత్స మిహవయగం సుశేవా విశ్వాస్పృహో అభిమా
తీర్జయేమః ।

వైశ్యప్రేతహస్త సమ్మార్జన మంత్రః

మణిగం హస్తాదాదదా నా మృతస్యశ్రియైవిశే పుష్ట్యైబలా
య । అత్రైవత్స మిహవయగం సుశేవా విశ్వాస్పృహో అభిమా
తీర్జయేమః ।

ఇమమగ్నే చమసమితి మంత్రేణాదితౌ పేతం దక్షిణశిరసం
నిధాయ॥

ఇమమగ్నే చమసంమావి జీహ్వరః ప్రియోదేవానామృతసో
మ్యానామ్ । ఏషయశ్చమసోదేవ సానస్తస్మిదేవా అమృతా మాద
యంతామ్ । (అగ్నేర్వర్చేతివత్సీ ముఖానలోకనంకుర్వాత్) అగ్నే
ర్వర్చ పరిగోభిర్వ్యయన్వసంప్రార్థ్యప్రమేదస్తా పీవసాచ । నేత్త్వా
ఋష్ణోహరస్తా జర్హృషాణోదధద్విధత్వ్య స్పయజ్ఞయాతై॥

ప్రేతాగ్నినిక్షేపణమ్

పురస్తాత్ ప్రేతాపాసరా దుల్కుకమాదాయచితేః పురస్తా
దక్షిణాభిముఖస్తిష్ఠ,

పురుషస్య	స్త్రీయః
మైనమగ్నే విదహోమాభిశో	మైనామగ్నే విదహోమాభిశో
హోమాస్యత్వచంచీహోమా శరీ	హోమాస్యాస్యచంచీహోమా
రమ్ । యదాశ్చతంతరవోజాతవే	శరీరమ్ । యదాశ్చతంతరవౌ
దోధేమేనం ప్రహణతా త్విత్వ	జాతవే దోధేమేనాంప్రహణతా
భ్యః । శ్చతంయదాకరసి జాతవే	త్విత్వభ్యః । శ్చతంయదా కరసి
దోధేమేనం పరిదత్తా త్విత్వ	జాతవేదోధేమేనాం పరిదత్తాత్వి
భ్యః । యదాగచ్ఛాత్యసునీతిమే	త్వభ్యః । యదాగచ్ఛాత్యసు నీతి
తామథా దేవానాం వశసీర్భవా	మేతా మథాదేవా నాంవశ సీర్భ
తి ॥ ఇతిప్రేతదక్షిణభుజ మూ	వాతి ॥ ఇతిస్త్రీణామూహః ॥
లేగ్ని నిక్షేపణం కుర్యాత్ ...	

ప్రాణాయతనేషు నవరంధ్రేషునాసికా రంధ్రద్వయ సేత్ర
ద్వయ కర్ణద్వయ గుహ్య శిశ్న నాభిషు హిరణ్యశకలా న్నాజ్య
బిందూ నిధాయ ॥ (సర్వస్యదక్షిణస్యాగ్రే)

ప్రేతోపస్థానమ్ ॥ సూర్యంతే చక్షుర్గచ్ఛతువాత మాత్మా
ద్యాచగచ్ఛపుష్టి వీచధర్మణా । అపావాగచ్ఛ యదిత్రతే హిత
మోషధీషుపతి శ్చిహ్నశరీరైః ॥ సర్వేజ్ఞతయః ప్రేతో పస్థానం
కృత్యా ॥

అనఁగాచితికి బడమఱగా బల

అజబంధనం । జఘనేనచితిమ జమ , ములేని త్రాటిచేత మేకను
బలేన శుశ్చేన సంబధ్నాతి ॥ ... గట్టవలయును,

అజోభాగస్తపసా ఇతిమంత్రేణ అజమభిమంత్ర్య ॥ అజో
భాగస్త పసాతంతపస్తతం తే శోచిస్తపతుతంతే అర్చిః । యాస్తే
శివాస్తనువౌ జాతవేదస్తా భిర్వ హేమగ్ం సుకృతాం యత్ర
లోకాః ॥ అయంవైత్వ మస్మాదధి త్వమే తదయంవై తదస్యయోని
రసి । వైశ్వానరః పుత్రః పితౄలోక కృజ్జతవేదో వహేమగ్ం
సుకృతాం యత్రలోకాః ॥ అహః భావేదర్భేణ కార్యం ॥ ఉద్వ
యంతమస్త స్పరి పశ్యంతో జ్యోతిరుత్తరం । దేవం దేవతానూర్వ
మగన్తు జ్యోతిరుత్తమమ్ ॥ నారాయణ- నారాయణ!

అజ్యహూమః ॥ యవతస్యపథోగోస్తార ఇతిపతి మన్తం
చితే పురస్తా ద్దక్షిణాముఖ స్తిష్ఠా వక్షస్యగ్నా నవ్రసు చాహూతీ
ర్జుహోతి ॥ తూష్ణీమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ॥ దర్వాజ్య మాదా
య । యవతస్యపథోగోస్తారస్తేభ్యస్సాన్వహః । పథోగోస్తౌభ్య ఇదం
(నమమ) ౧ ॥ యవతస్యపథో రక్షితారస్తేభ్యస్సాన్వహః । పథో
రక్షితౌభ్య ఇదం (నమమ) ౨ ॥ యవతస్యపథోఽభిరక్షితారస్తే
భ్యస్సాన్వహః । పథోభిరక్షితౌభ్య ఇదం (నమమ) ౩ ॥ ఛాత్యే
భ్యహః । ఛాత్ర ఇదం (నమమ) ౪ ॥ అపాఞ్వాత్యేభ్యహః ।
అపాఞ్వాత్ర ఇదం (నమమ) ౫ ॥ అభిలాల పతేభ్యహః । అభిలా
లపత ఇదం (నమమ) ౬ ॥ పలాలపతేభ్యహః । పలాలపత ఇదం

(నమమ) ౭ । అగ్నయేకర్మకృతేస్వాహా । అగ్నయేకర్మ కృత
 ఇదం (నమమ) ౮ । యమత్యవాధీ మస్తస్మైస్వాహా । యమా
 యరాజ్ఞ ఇదం (నమమ) ౯ । ఇతిహుత్వా । అనంగా (కర్త) చి
 తికిఁదూర్పున దక్షిణముఖముగా నిలుచుకొని ప్రేతయొక్క రొమ్ము
 మీఁదనుంచిన యగ్నిలో తొమ్మిది యాహుతులును పైమంత్రము
 లతో హోమముఁ జేయవలయును.

అత్ర స్త్రీణాం విశేషః

యవతస్యాః ప్రథోగోష్ఠా రస్తేభ్యస్వాహా (ఇతిస్త్రీయః ।)
 యవతస్యాః ప్రథో రక్షితారస్తేభ్యస్వాహా । యవతస్యాః ప్రథో
 భిరక్షితారస్తేభ్యస్వాహా । శేషం పూర్వవత్ ।

మరణకాలే తిథ్యాది ప్రాయశ్చిత్త హోమాః

అచమ్య...ఏవంగుణ...తిథౌ ప్రాచీనావీతీ యజమానస్య పి
 తుః...గోత్రస్య...శర్మణఃప్రేతస్య మరణకాలే దుష్టతిథి వార నక్ష
 త్ర త్రిపుష్కర-ద్విపుష్కర-కృష్ణపక్ష-దక్షిణాయనమరణేచయోదో
 షస్సమ జనితద్దోష పరిహారద్వారా సర్వేషాం సపిండానా మా
 యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం తదుక్త ప్రాయశ్చిత్త హోమం కరిష్యే ।
 (ఇతిసంకల్ప్య)

దుష్టతిథి హోమః ।

అగ్నేయంయజ్ఞమధ్వ రంవిశ్వతః పరిభూరసి । స ఇద్దేవేభ్య గ
 చ్చత్రిస్వాహా । దేవేభ్య ఇదం (నమమ) ॥ అగ్నే ప్రేహితభ్రమో
 దేవయతాం చక్షుర్దే వానాముత మర్త్యానామ్ । ఇయశ్చమాణా

భృగుభిస్సజోహస్వాహా । అగ్నయే జాతవేదనఇదం (నమమ)
సాపగ్రిహ వారిహామః ॥

అగ్ని నారయిమశ్చైవోషోషే వేదవేదవే । యశసంవీరవ త్తమగ్న
స్వాహా । అగ్నయఇదం (నమమ)
దామనక్షత్రహోమః ॥

గోమాగ్ం అగ్నే విమాగ్ం అశ్వీయజ్ఞో ప్రవస్సితానదమి
దప్రమృష్యః । ఇడావాగ్ం సహామరప్రజావా దీప్తోరయః పృథు
బుశ్చ పృథావాన్ధాస్వాహా । అగ్నయే గోమతఇదం (నమమ) ప్రజా
పతేనత్యదేతావ్యవోవిశ్వాజాతా నిపతితా బభూవ । యత్కామా
స్తేజుశ్చమస్తన్నో అస్తువయగ్న్స్యానుపతయోరయీశాగ్ స్వాహా ॥ స
జాపతయఇదం (నమమ) ...

ధనిష్ఠాపంచక హోమః ॥ వహన్త పాంజాతవేదః పితృభ్యో
యత్రైతా వేత్త సిహితా స్పృతా కే । ఉదంతః కూల్కా ఉప్తాన్తం
తు సత్యా ఏతా ఆశిషస్సంతుకా మైస్వాహా । అగ్నయే జాతవేదన
ఇదం (నమమ) ...

యాంజనాః ప్రతినందంతి రాత్రీంధైరు మివామృతమ్ । సం
వత్సరస్య యావత్తీ సానో అస్తుసుమజ్జలీస్వాహా ॥ యాంజనాఇదం
(నమమ)

ఇమమేవసాయాపథమావ్యాచ్ఛదంతర్నాంచరతి పృవి
ష్టా । వధూర్జజాననవగజ్జనితీ (త్రయపనాం సుహిమానస్సచంతే

స్వాహా । వద్వైసూర్యా యేదం (నమమ) ఛందస్వఃక్షీడపసాపే
పిశాన సమానం యోని మనుసంచరంతీ । సూర్యపత్నీ విచరతఃప్ర
జానతీ కేతుం కృణ్వనే అజగే భూరిరేతసా స్వాహా । వద్వై సూ
ర్యాయేదం (నమమ)...

ఋతస్య పంథామనుత్తిన అగ్నుస్త్రు యోమర్తాసోఅనుజ్యో
తిమాగుః । ప్రజామేకారక్షమ్య ర్జమేకావ్రత మేకారక్షతి దేవయా
నాగ్ స్వాహా । వద్వై సూర్యాయేదం(నమమ)ఔల్లాఖలాగ్రావాణో
ఘోషమక్రీ తహ విశ్రవ్యం తపఃవివర్ధరీణమ్ । ఏకాష్టకే సుప్రజా
వీరసంహో నయగ్ స్వామ పతయో రయీణాగ్ స్వాహా । అగ్నయే
జాతవేదసదదం నమమ ॥ ఏకాష్టకాతపసా తప్యనూనానంవత్స
రస్య పత్నీదుమహేషవీనా । తందోహ ముపశివాధవితర స్సహస్ర
ధార మముష్మీకలోకేస్వాహా । పితృభ్య ఇదం (నమమ)

ద్విపుష్కర త్రిపుష్కరమరణే ।

అస్మాత్వమధిజాతోసిత్య ద్రయంజాయతాం పునః । అగ్నయే
వైశ్వా నరాయసువర్గా యలోకాయస్వాహా ॥ అగ్నయే వైశ్వా
నరాయసువర్గాయలోకాయేదం (నమమ)

కించ॥ శ్లో॥ శాలిషిష్టమయం తత్రశరీరం కారయేద్భుధః ।
శూర్పే నిధాయా లంకృత్య మస్త్రవద్దాహయేత్తతః

ద్విపుష్కర త్రిపుష్కర నిర్ణయము

అదివారము ద్వాదశిమఖ, సోమవారము ఏకాదశి విశాఖ,

మంగళవారము దశమి ఆర్ద్రా, బుధవారము తృతీయ మూల, గురువారము షష్ఠి శతభిషము, శుక్రవారము ద్వితీయ రేవతి, శనివారము సప్తమి ఉత్తరాషాఢ, ఈప్రకారంకూడగా త్రిపుష్కర మనఃబడును,

శ్లో॥ ద్వాదశ్యర్క మఖాయుక్తా విశాఖై కాదశీందునా । కుజార్ద్రాదశమిచైవ ద్వితీయా భృగురేవతి । తృతీయా బుధమూలేన గురుషష్ఠి శతోదునా । సప్తమ్యాషాఢ మందాభ్యాం సప్తయోగా స్త్రీపుష్కరాః ॥

ద్విపుష్కరః ॥

శ్లో॥ యదిభద్రాతిథీనాం స్యాద్భానుభౌ మశనైశ్చరైః । త్రిపాదృతైశ్చసంయోగో ద్వయోర్యో గోద్విపుష్కరః ॥ తా॥ ద్వితీయ-సప్తమి-ద్వాదశి-ఈతిథులును, కృత్తిక, పునర్వసు, ఉత్తర ఫల్గుని, విశాఖ, ఉత్తరాషాఢ, ఈశతత్రములును, ఆది-భామ-శనివారములును కూడినపక్షమందు ద్విపుష్కరయోగమనఃబడును, దక్షిణాయనమరణే కృష్ణపక్ష మరణేచ హిమము । తా॥ సూర్యాచంద్రమసావిత్వ భృతమామహత్ । తేజోవసు మద్రాజతోద్దివి । సామాత్మానాచరతస్సా మచారిణా । యయోర్వృతం నమమె చాతుదైవ యోస్యాహ । సూర్యా చంద్రమౌభ్యామిదం (నమమ)

ఉభావంతౌ పరియార్త ఆర్క్యాదివో నరశ్శ్చో నైనుతోవ్యర్హవే । ఉభాభువంతీ భువనా కవిక్రతూ సూర్యా నచంద్రాచరతో హతామతీ స్వాహా ॥ మన్తొక్త దేవతాభ్యుదయం (నమమ)

పరిన్యుమద్విత్వవిదా ఉభాదివః । సూర్యాఉభాచంద్రమ
సావిచక్షగా । విత్వవారావనివ్రాభావరేణ్యా । తానోవతంతుతిమం
తామహీవతాస్వాహా । సూర్యాచంద్రమోభ్యామిదం (నమమ)

విత్వవపరి ప్రతరణాతరంతా । సువర్వి దాదృశయై భూరిరశ్మి
సూర్యా హిచంద్రా వసుత్వేపదర్శతా । మనస్వితోభాను చరతో
నునందివగ్న్ స్వాహా । సూర్యాచంద్ర మోభ్యామిదం (నమమ)

అస్యశ్రీప్రానద్య ప్పుప్తబ్రభతి । ద్యావాతామౌపృథివీదర్శ
తంవపుః । అస్మైసూర్యా చంద్రమసా భిచక్షే । శ్రద్ధేకమిద్యచరతో
విచక్షురగ్న్ స్వాహా । సూర్యా చంద్రమోభ్యామిదం (నమమ)

పూర్వాప్తరంచరతో మాయయైతే । శిశూక్రీడం తౌపరి
యాం అధ్వరం । విశ్వావ్యవో భువనాభిచక్షే । ఋతూవనో
విదధజ్జాయతే పునస్వాహా । సూర్యా చంద్రమోభ్యా మిదం
(నమమ)

శ్లో॥ యమాయధర్మ రాజాయ మృత్యవేచాంతకాయచ । వైవ
స్వతాయ రుద్రాయ కాలాయ పరమేష్ఠినేస్వాహా । యమా
యేదం (నమమ)

ఏతావత్పర్యంతం మస్త్రీలోపక్రియా లోపాదిసర్వ ప్ప్రాయ
శ్చిత్తార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్త హోమంకరిష్యే । ఓంభూచ్చువస్సవస్వా
హా । ప్రజాపతయిదం (నమమ) అథతూష్ణీం పరిషిచ్య ।

ఇతిప్రాయశ్చిత్త హోమము ప్రకరణమ్ సమాప్తమ్

ప్రేతముఖే పంచరత్నాని అథవా హిరణ్యశకలాన్నిధాయ ।
 ప్రేతాంగేషు స్రువాది పాత్యప్రత్యేకణం కుర్యాత్ । యథా ।
 స్రువం నాసికాయాం । నాభ్యామాజ్యస్థాలీం । పాదమధ్యే ప్రోక్షణీం ।
 శిష్టానిపాత్రాణి ప్రేతస్యా పరినిక్షిప్య । సర్వేజ్ఞాతయః ప్రేతముఖే
 తండులాన్నిధాయ । అహతం నాసశ్మకానే విస్మజేత్ । ప్రేతశయ
 నం నిరత్యజేత్ । చితౌసుగంధకాఢాదీన్నిధాయ । అభావేదర్భాంశ్చ
 చితౌనిక్షిప్య । అంగుష్ఠానామికాభ్యాంకుశతృణమాదాయ । నగ్న
 మేవదహేయః ఇతిచితేపశ్చాత్పక్షిం తృణం నిరస్య (అనగా ఒక
 దర్భను బ్రేతమీఁదఁ దుడిచి చితికిఁ బడమరగాఁ బారవేయవలెను.
 అపడిపప్పుశ్య । చితేః ప్రాజ్ఞుఖముపవిశ్య । సవ్యోత్తర ముపస్థం
 కృత్వా (కర్తృ దూర్భుముఖముఁ గూర్చుండిఁబద్ధానము వేసికొన
 వలయును.)

అదైవం యామ్యేనసూక్తేన నవర్చేన పరాచానుశకం సం
 తి । ప్రణవాంతేన కుశతిలఖండాని చితౌ నిక్షిజేత్ ।

ప్రక్షేతునాబృహతాభాత్యగ్ని రావ్యిశ్వాని వృషభౌ రోర
 వీతి । దినశ్చిదన్తా దుప్రమాముదా నడపాన్ముపస్థే మహిషోపనర్థమ్
 ౧ । ఇదంత్రపకం పరణాత్ర ఏకంత్రతీయే సజ్యోతిషాసం విశేష్య । స
 వేశనస్తన్మజ్జేదానురేధిప్రియో దేవానాం పరమేంద్రస్థామ్ ॥ ౨ ॥
 నాకేనుప్రర్ణము ప్రయత్నతన్త్రం హృదా వేనతో అభ్యచక్షరత్వా ।
 హిరణ్యపక్షం పరుణస్య దూతం యమస్యయోనా శకునంభ
 రణ్యమ్ ॥ ౩ ॥ అతిదగ్ధసారమై యాశ్వానా చతురత్నా శబలా
 సాధునాపథా । అథాపిశ్యాన్సువిదత్కాగ్ం అపీహియమేనయేనధ

మాద్రం మదంబ్యోమ్ ॥౪॥ యాతైశ్వానా యమరక్షితాచా చతుర
క్షాపథిరక్షి స్తుచక్షుసా । తాభ్యాగ్ం రాజస్వరిదేహ్యేనగ్ స్వస్తిచా
స్మా అనమీవంచ ధే హ్యూమ్ ॥ ౫ ॥ ఉరుణసావసుత్పపావులు
మృతా యమస్యదూతౌ చరత్తోవశాగ్ం అను । తావస్మభ్యం దృశ
యే నూర్యాయ పునర్దత్తా వసుమద్యే హభద్రోమ్ ॥ ౬ ॥ సోమ
ఏకేభ్యః పవతేస్తుత మేకపాసతే । యేభ్యోమధు ప్రధావతితాగ్ం
శ్చిదే వాపిగచ్ఛతాదోమ్ ॥ ౭ ॥ యేయుధ్యనై ప్రధనేషుశూరా
స్తోయేతనుత్యజః । యేవాస్తహస్య దక్షిణాస్తాగ్ శ్చిదేవా పిగచ్ఛ
తాదోమ్ ॥ ౮ ॥ తపసాయ అనాధృష్యాస్తపసా యేచువరతాః
తపోయచక్రి రేనుహతాగ్ం శ్చిదేవా పిగచ్ఛతాదోమ్ ॥ ౯ ॥ ఉ
చ్చస్వరేణపఠత్వా ॥ (ప్రకేతునేతిమొదలు తొమ్మిది మంత్రములు
ఉచ్చస్వరముగా చెప్పవలయును ఇది ప్రాచీన సాంప్రదాయము.

తతఃపి తేః పశ్చిమభాగే ఉదగపవర్గాః త్రివటాభాత్వా
తేషు సూక్ష్మసామానత్రయం నిధాయ ॥ అయ్యిరుదకుంభైరషు
పరిస్తావ్య ॥ (ఆమూడుగుంటలయందు బేసి సంఖ్యగల నీళ్లకడవల
చేత నీళ్లుపోసి నిండించవలయును.)

కర్తాజ్ఞాతయశ్చ యజ్ఞోపవీతి నోభూత్వా ॥ అశ్వస్వరీకవతీ
స్సగ్ం రభధ్వముత్రిష్ఠత ప్రతరతావభాయుః । అత్య జహమయే
అస్తన్న శేవా శ్చివా నయమభివాతా నుత్రరేమ ॥ ఇతిమన్త్రేణ
సర్వేజ్ఞ తయత్ర) జలే స్నానం కుర్యాత్ । అసంభవే మార్జనం

కుర్యాత్ । తతః (కర్త) జలకుంభమాదాయ సవ్యభుజే నిధాయ ।
(నీటితో నింపబడిన కుండను దన యెడను భుజము మీదఁ బెట్టు
కొని)

యద్వైదేవస్య సవిత్రః ప్రవిత్రోగ్ం సహస్రధారం వితతచుంత
రితే । యేనాపునాదింద్రహనార్తమాత్మైతేనాహంమాగ్ం సర్వత
నుంపునామి । ఇతిమస్త్రేణ ప్రదక్షిణాః కృత్వా । తతః ప్రేతస్య
శిరః ప్రదేశే కుంభం పృష్ఠతో విభజ్య । అనవేక్ష్యమాణోగచ్ఛేత్ ।
తత్ర అగ్రతో దర్శమయేనతోరణంకృత్వా । తత్రీనారాయణ శబ్దో
చ్చారణేగచ్ఛేత్ । తోరణ విసర్జనం । యారాష్ట్రాత్ప్రన్నాద
ప్రయంతిశాఖా అభిమృతా నృపతి మిచ్ఛమానాః । ధాతుస్తా సు
ర్వాః పవనేనపూతాః ప్రజయూస్మా ప్రయ్యా వర్చస్తాసగ్ం సృ
జాథ ।

అథనూర్యోపస్థానం । సర్వేష్ఠతయో (యజ్ఞోపవీతినో) భూ
త్వాఽడిద్యయం తమస్తస్పరిపశ్యంతో జ్యోతిరుత్తరం । దేవందేవత్రా
నూర్వమగన్మజ్యోతి రుత్తమం॥ ఇత్యాదిత్యము పఠాయ॥ కర్తాది
సర్వేష్ఠతయః రోదనం కుర్యాత్ । ప్రేత దహనాంతే స్నానం
కుర్యాత్ ।

అథకర్తృవసనము

అచమ్య...గిఘ్రాసా...లీపితుః ... గోత్రవ్య...శర్మణః ప్రేతవ్య
పృథమేహని ఔర్ధ్వ దైహిక కర్మాజ్ఞం మమ సమస్త పాపక్ష యార్థం
శపనం (ఉపవీతి) కరిష్యే । వసనాధికారయోగ్యతా సిద్ధ్యర్థం కృచ్ఛ

త్రయాణ్య చరిష్యే॥ విధిప్రకారేణ కృచ్ఛత్రీయాణి బ్రాహ్మణా
య దద్యాత్॥

శ్లో॥ మేరుమద్దరతుల్యాని పాపాని సుబహూనిచ । కేశానాశి
త్య తిష్ఠన్తి తస్మాక్కేశా న్వపామ్యహమ్ ॥ ఇతికనిష్ఠ పూ
ర్వాః (నివీరినః) కంఠానుపరివాపయేయుః॥

పుత్తులలోఁ గడపటివాఁడు ముంచువరుసక్రియముగ జేయుని
వఱకు జందెమును దండగా వేసికొని కంఠము పైభాగమును డ్రోర
ముఁ జేయించుకొనవలయును.

విదురాపాసనము

అచమ్య... శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థ విదురాపాసనం కరిష్యే
(ఇతిసంకల్ప్య) విదురస్థండిలే ఉపహస్తే ప్రణవేనాగ్ని యుద్భుతే ।
అగ్నిమానీయ ॥ తత్రరేఖా దయోవాస్తి॥ అన్వగ్నిరుషపామగ్రమ
ఖ్యదస్వహాని ప్రథమోజాతవేదాః । అనుమార్య స్యపురుత్యా చర
శ్చీ ననుద్యావా పృథివీ ఆతతాన । ఇతిమంత్రేణఅగ్ని మావారెత్ ।
పుష్టోదిసీతి మంత్రేణాగ్నిం పృతిష్ఠాప్య - పృష్టో దివిప్రప్రష్టో అగ్నిః
సృతివ్యాం ప్రప్రష్టోవిత్వా ఓషధీ రావివేశ । వైత్వానరస్సహసా పృ
ష్టోఅగ్నిస్స నోదివా నరిషః పాతునక్తమ్ । తతశ్చతుర్భిర్మూలైః పృథ
క్పృథక్చతుర్భిస్స మిథేన హూను కుర్యాత్ - తద్యథా । తథ
వితృ పృణీమహే । వయోదైవస్య భోజనమ్ । శ్రేష్ఠగ్ం నర్వధా
తమం । తురమ్భగన్యధీ మహిస్వాహా । నవిరథదం (నమమ)

తాగ్ంస'త్తుర్వ'రేణ్య స్యచిత్రా మాహం వృశేమ ముతిం
విక్య జన్యామ్ । యామస్యకన్వో అదుహాత్ప్రవీనాగ్ం సహస్ర ధా
రామ్మ మసామహీశ్వాగ్ స్వాహా । సవిత్రధదం (సమమ)

విశ్వనిదేవ సవిత్తురితాన్విపరాసువ । యత్ప్రదంతస్మృతమస్త
స్వాహా । సవిత్రధదం (సమమ)

అద్యాసోదేవసవిత్ ప్రజావధాన్వీస్సాభగమ్ । పరాదుప్స్వ
ష్టి యగ్ంసుస్తస్వాహా । సవిత్రధదం (సమమ)

శ్లో । మృతాయామపిభార్యా యాంవైదికం సత్యజే ద్విజః॥ ఉపాధి
నాపి యత్కర్మ యావజ్జీవం సమాచరేత్ । అన్యేకుశ మ
యోవత్త్రిం కృత్వాతుకృహమేధినః । అగ్ని హోత్ర ముపా
సంతే యావజ్జీవ మచరతాః ।

తా । భార్య మరణముచుబొందినను స్విజుడు వైదికమును
వదలఁగూడదు - ఉపాధిచేత జీవితకాలమువఱకు సమాచరణమును
జేసియే తీరవలయును - భార్య లేనప్పుడు దర్భమునుచు భార్యను
గాతనదగ్గర నుంచుకొని యావజ్జీవమును నగ్ని హోత్రాచార
ము తప్పక నాచరింపవలయునుగాని త్యజింపఁగూడదని తాత్పర్యము.

విధవా ప్రాయశ్చిత్తము.

స్నాత్వా । పూర్వోక్త తిథౌ నూతుః... గోత్రాః...
వాఘ్వా... ప్రేతాః... జన్మాభ్యాసా జన్మప్రభృత్యే తత్త దపర్య
తం సంభవితానాం పాపానాం అస్సావభోజన కాత్రిభోజన
తాంబూలచర్వణ పయ్యమితాన్న భోజన ప్రసాదల పానదేహ రక్షణ

మలినవస్త్రధారణ కేశధారణ దేహలంకరణ పుణ్యతీర్థ రాక్షా
త్య గంధపుష్పపరిమళాది ద్రవ్యధారణ కాంస్యపాత్రభోజన ఏకా
దశ్యుపవాసరాహిత్య బృందావనే తులనీతీర్థ రాహిత్య తిష్ఠన్నూత్ర
విసర్జన పాపకర్మ నిరీక్షణ రహసి పరపురుషనుభాషణ నానావిధ
దుష్కర్మ యుక్త మాతాపిత్రాదిమామూల్యశురాదీనాం శిశూమ
రాహిత్య సదాపరమావణ దేవబ్రాహ్మణ గురుతిరస్కార పరస్త్రీ
దోషనిరూపణ ఆత్మవిక్రయ గోవిక్రయ రసద్రవ్యాదివిక్రయ శిశు
హనన గోహనన పరద్రవ్యాపహరణ మిత్రద్రోహ భోజనసమగో
పక్షిభేదన ఖిచ్ఛాదిశయన మంగళనూత్రధారణ చిత్రపుష్పధా
రణ నారాయణాది పుణ్యస్మరణరాహిత్య ఉచ్ఛిష్టభక్షణ అభిష్యా
భక్షణాదినానావిధ దుష్కర్మ యుక్తపాపానాం బాల్య యౌవన కా
మారవార్ధకేషు క్షగత్వం సుఖప్రసక్త సుమనోవాక్కాయేం
దియవ్యాపారై రహసిప్రకాశేదజ్ఞానతోఽజ్ఞానకృత్వయాకృతా
నాం ప్రకాశకృత మహాపాతక చతుష్టయవ్యతిరక్తానాం ప్రకాశకృ
తానాం మహాపాతకాతి దిష్టరూప మహాపాతకవ్రతాతిదేశికరూ
పాతి పాతకానాం ప్రకాశకృత మహాపాతక సమరూపాను పాతకా
నాం ఉపపాతకానాం సంకీర్ణకానాం మలినీకరణానాం అపాత్రీ
కరణానాం బాతిభ్రంశక రాణాం అవకీర్ణ కానాం ప్రకీర్ణ కానాం రహ
స్యకృతానాం మహాపాతకానాం రహస్యకృతమహాపాతకాతిదిష్టరూ
పమహాపాతక వ్రతాతిదేశికరూపాతిపాతకానాం రహస్యకృతమహా
పాతక సమరూపాతి పాతకానాం ఉపపాతకానాం సంకీర్ణక
రాణాం మలినీకరణానాం అపాత్రీకరణానాం బాతిభ్రంశక రాణాం
అవకీర్ణ కానాం ప్రకీర్ణ కానాం ఏవం బహుళానాం బహువిధా

నాం సర్వేషాం పాపానాం అజ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం అజ్ఞాన
తోభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం జ్ఞానతోభ్యస్తానాం అ
జ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చైత్యం తాభ్యస్తానాం అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చనిరం
తరాభ్యస్తానాం అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ చిరకాలాభ్యస్తానాం బహూ
నాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానాం సమస్తదోషనిర్హ
రగార్థం సర్వపాపశ్చితం కరిష్యే । ఇతిసంకల్ప్యపరిషద్దక్షిణం
గృహీత్వా ॥ సమస్త + పదం , ఆశేషే హేరిషన్మదీయాం విజ్ఞా
పనామాకర్ణ్యత్వయా (మయా) సమప్నీతాం ఇమాం పరిషద్దక్షిణం
యథోక్త దక్షిణామి వస్వీకృత్య + మాతుః గోత్రాయాః దాయ్యాః
ప్రేతాయాః జన్మాభ్యాసాదిజన్మప్రభృత్యేతత్త్రణపర్యంతం సం
భావితానాం పాపానాం అస్మానభోజన రాతిభోజనతాంబూలచ
ర్వణ పర్యుషే తాన్నభోజన ప్రసాజలపానదేహాంక్షణ మలినవ
స్త్రిధారణ కేశధారణ దేహాంశరణపుణ్యతీర్థరాహిత్య గంధపుష్ప
పఃసుఖాది ద్రవ్యధారణ కాంస్యచాత్రభోజన ఏకాదశ్యపవాసరా
హిత్య బృందావనేతులసీతీర్థరాహిత్య । తిష్ఠన్మూత్రవిసర్జన పాపకర్మ
నిరీక్షణ రహసిసరపుసుషంభాషణ నానావిధ దుష్కర్మయుక్త
మాతాపితృదిదూషణ శ్వశురాదీనాం శిశుూషరాహిత్య సదా
వరదూషణ దేవబ్రాహ్మణగురుతీర్థస్కార పంశ్రీదోషనిరూపణ
అత్మవిక్రయ గోవిక్రయ రసద్రవ్యాది విక్రయ శిశుహనన గోహ
నన పరద్రవ్యాపహరణ మిత్రద్రోహ భోజనసమయే పక్షిభేదన
ఖట్వాదికయన మంగళనూత్రధారణ చిత్రపుష్పధారణ నారాయ
ణాది పుణ్యస్మరణ రాహిత్య ఉచ్ఛిష్టభక్షణ అభివ్యాధిభక్షణాదినా
నావిధ దుష్కర్మయుక్తపాపానాం బాల్య యౌవన కౌమార వా

త్వత్కేసు జగత్స్వప్న శుశుప్త్యవస్థాను మనోవాక్కాయేంద్రియ
హ్యపారైః రహసి ప్రకాశేద జ్ఞానతోఽజ్ఞానతత్త్వముశ్చ తోనాం
ప్రకాశకృతమహాపాతక చతుష్టయవ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశకృతానాం
మహాపాతకాతి దిష్టయాపమహాపాతక వ్రతాంతిదేశిక హాపారి పా
తకానాం ప్రకాశకృతమహాపాతక సమహాపాదుపాతకానాం ఉప
పాతకానాం సంకల్పకరణానాం ములిసికరణానాం అపాతకరణానాం
జాతిభ్రంశకరాణాం అవకీర్ణకానాం ప్రకీర్ణకానాం రహస్యకృతానాం
మహాపాతకానాం రహస్యకృతమహాపాతకాంతిదిష్టహాపమహాపాత
క వ్రతాంతిదేశికయాపారిపాతకానాం రహస్యకృతమహాపాతకసమ
యాపారిపాతకానాం ఉపపాతకానాం సంకల్పకరణానాం ములిసికరణా
నాం అపాతకరణానాం జాతిభ్రంశకరాణాం అవకీర్ణకానాం ప్రకీర్ణ
కానాం ఏవంబహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానాం అ
జ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం అజ్ఞానతోభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృత్కృ
తానాం జ్ఞానతోభ్యస్తానాం అజ్ఞానతో జ్ఞానతస్సకృత్కృతాభ్యస్తా
నాం అజ్ఞానతో జ్ఞానతస్స ఏరరితరాభ్యస్తానాం అజ్ఞానతో జ్ఞాన
తస్స దిరకాలాభ్యస్తానాం బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం
పాపానాం నిరభారణార్థం ప్రాయశ్చిత్తక ర్హి... అధికారసిద్ధిరస్తు
ఇతివిశ్రించదత్ । తతఃకృచ్ఛత్రీయాగ్యాచరిష్యే । విష్ణుప్రకారేణ
కర్మచ్ఛత్రయాణి బ్రాహ్మణా యదద్యాత్ ।

... మోక్షా.. గోత్రాయ...దాయా..ప్రేతాయా.. జన్మాభ్యా
వా జ్ఞానప్రభుత్వే త్తణవర్యంతం త్వయా కృతేభ్యః ప్రకాశకృ
తేభ్యః మహాపాతకేభ్యః మహాపాతకవ్యతిరిక్తేభ్యః మహాపాతకా
తి దిష్టయాపారి పాతకేభ్యః మహాపాతక వ్రతాంతిదేశిక యాపారిపా

తకేభ్యః మహాపాతక సమరూపాను పాతకేభ్యః ఉపపాతకేభ్యః
 సంకరీకరణేభ్యః మలిసికరణేభ్యః అపాతీకరణేభ్యః జాతిభ్యంశక
 రేభ్యః ప్రకీర్ణ కేభ్యః రహస్యకృతేభ్యః అజ్ఞానలస్సకృత్కృతేభ్యః
 అజ్ఞానతోభ్యస్తేభ్యః జ్ఞానతస్సకృత్కృతేభ్యః జ్ఞానతో భ్యస్తేభ్యః
 అజ్ఞానతశ్చ అత్యంతా భ్యస్తేభ్యః నిరంతరాభ్య స్తేభ్యః చిరకాలా
 భ్యస్తేభ్యః బహుభ్యోబహువిధేభ్య స్సర్వేభ్యః పాపేభ్యోముక్తో
 భూయావిముక్తోభూయాః ఇతిబ్రాహ్మణాఃవదేత్ ॥

అచమ్య... ఏవంగుణ...తిథాపా చీనావీతీ- మాతుః ... గో
 త్రాయాః దాయాః ప్రేతాయాః జన్మప్రభృత్యే తావత్పర్యంతం జ్ఞా
 నకృతాఽజ్ఞానకృతసమ స్తపాపక్షయార్థంనర్వప్రాయశ్చిత్తగోదానంక
 రిష్యే ! ప్రతిగ్రహీతారం బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య ॥ శ్రీ మహావిష్ణు
 స్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఇదం పాద్యందవామి ॥ శ్లో॥ సమో
 స్త్వ సంతాయ సహస్రమూర్తయే సహస్రపాదాక్షి శిరోరుబాహ
 వే । సహస్రనామ్నై పురుషాయ శాశ్వతే సహ సగ్రోతీ యుగధారి
 నేనమః । అలంకారార్థాశ్చమే...మస్తు ॥ శ్లో॥ యజ్ఞపాదసభూతా
 యా విశ్వస్యా ఘప్రణాశిసీ । విశ్వరూపధరోదీపః ప్రియతాం మేన
 యాగవా । గవామంగేషు తిష్ఠంతిభువనాని చతుర్దశః । యస్మా
 త్తస్మా చ్ఛివంమేస్యా దతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ అస్మై బ్రా
 హ్మణాయశ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ యజ్ఞశ్శాఖాధ్యాయినే...
 గోత్రాయ...బ్రాహ్మణాయప్రతిగ్రహీతే...హం-ప్రాచీనావీతీ
 మాతుః...గోత్రాయ... దాయాః ప్రేతాయాః జన్మప్రభృత్యే
 తావత్పర్యంతం జ్ఞానకృతాఽజ్ఞానకృతసమ స్తపాపక్షయార్థం ప్రాయ
 శ్చిత్త గోదానం (అథావే గోదానప్రతిత్యామ్నాయం యథాశక్తిహి

రణ్యం) తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమ । ఇత్యుదకపూర్వం ద
ద్యాత్ । దేవస్యత్వానవితు... ప్రితిగృహ్లామి । రాజత్వా వరు
ణో...ప్రితిగృహ్లామి ॥ ఏతద్దాన సాధ్యుణ్యార్థం యథాశక్తి దక్షి
ణాం... నమమ । తదంగదశ దానానికరిష్యే । యో । గోభూతిల
హిరణ్యజ్య వాసోధాన్యగుణానిచరాప్యం లవణ మిత్యాహుర్దశ
దానాః ప్రికీర్తితాః ॥ ఇతిదశదానాని కుర్యాత్ ॥

సుముగలీ ప్రాయశ్చిత్తము.

సుముగలీ స్త్రీయః మరణసంశయేన్నాపయిత్వా ॥ (కర్త)
న్నాత్వాచమ్య... ఏవంగుణ...తిథౌ (ప్రాచీనాపీఠీ) మాతుః... గో
త్రాయా... దాయూః, ప్రేతాయా, జన్మప్రభృత్యే తావత్పర్యంతం
జ్ఞానకృతాఽజ్ఞానకృతా నమస్తే పాపక్షయార్థం మరణకాల సర్వప్రా
యశ్చిత్తం కరిష్యే । సన్యం ॥ పరిషద్దక్షిణాం గృహీత్వా ॥ నమ
స్తసంప...పదం ॥ ప్రాచీనాపీఠీ-మాతుః... గోత్రాయాః... దా
యూః, ప్రేతాయాః జన్మప్రభృత్యే తావత్పర్యంతం మధ్యవర్తినికాలే
సంభావితానాం పాపానాం స్వార్థకియా పరత్వహీన జాతినంపర్క-
పరపుష సహవాస దేవబ్రాహ్మణదూషణ-గురుతిరస్కార-అత్మ
విక్రయ- రసద్రావ్యాదివిక్రయ- పతివంచన- నిరాకరణ- పరదూష
ణ- పరస్త్రీదోషనిరూపణ- లలాచేతిలకశూన్య- అనుష్ఠానప్రత్యా
గ- సదాదుర్భాషణ- దురాచార, సదాస్యగృహవాస- కోపస్వభా
వ- శిశుహానన- గోహానన- పరిద్రావ్యా పహరణ- విత్రుడోహ భ
ర్తృశ్వశుర శిశూప రాహిత్య- కన్యావిక్రయ- గోవిక్రియ-విశ్వాన
ఘాతుక- విషదాయకత్వ- భోజనసమయేపక్షి-భేదన- సదాకలినస్వ

కానఁ గ్రహణనమయే వృక్షపశుసంయోగఁ భరతృదేహంతరగతే దే
హాంతరగతః యతుకాలికః శాస్త్రనియమలోతః అజ్ఞానతోరజస్వ
లాన్యోన్యస్థుర్భూదివంపాదిత పాపానాం కాయిక వాచిక మానసి
కాన్యతి మవ్యభిచారాది పాపానాం పాతివ్రత్యధర్మలోపానాం, అ
జ్ఞానతప్ప కృతకృతానాం అజ్ఞానతోభ్యుత్థానాం, ప్రకాశకృతా
నాం-మహాపాతకచక్షుష్వయ న్యతిరిక్తానాం- ప్రకాశకృతానాం-మ
హాపాతకాఽతిదిష్టరూప మహాపాతకవ్రతాఽతిదేశికరూపాఽతి
పాతకానాం ప్రకాశకృత మహాపాతక సమరూపాఽనుపాతకానాం
ఉపపాతకానాం సంకలీ కరణానాం మలినీ కరణానాం అపాత్రీకర
ణానాం జాతిభ్రంశ కరాణాం అవకీర్ణకానాం- ప్రకీర్ణకానాం రహస్య
కృతానాం- మహాపాతకానాం- రహస్యకృత మహాపాతక సమరూ
పాఽతిపాతకానాం- ఉపపాతకానాం- ఏవంబ సూత్రానాం బహువి
ధానాం సర్వేషాం పాపానాం నిహరణార్థంప్రాయశ్చిత్తం కర్తుం
అధికారసంపదస్త్వితి... అధికారసంపదస్తు! పూర్వోక్త... తిథామా
తుః... గోత్రాయాః... దాయ్యాః ప్రేతాయాః శరీరశుద్ధ్యర్థంమృత్తి
కాన్ననమహంకరిష్యే! విధిప్రకారేణ మృత్తి కాన్ననం కుర్యాత్!
మాతుః... గోత్రాయాః... దాయ్యాః ప్రేతాయాః సమస్తపాపక్షయార్థం
స్వర్ణధాన్యజ్యోత్స్నాచ్ఛాద్యాః కరిష్యే! విధిప్రకారేణ కృత్వా
త్రయాణి బ్రాహ్మణాయదద్యాత్! మాతుః... గోత్రాయాః...
దాయ్యాః ప్రేతాయాః సమస్తపాపక్షయార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తం ఉ
చిష్యేతి విజ్ఞాప్య! ఇతికర్తృవాక్యం! పునః పతచ్ఛాపనివారేత్!
అభ్యయధాత్ కి హిరణ్యం నిధాయ! అథహేయజమాన- తపశ్శా
తుః జన్మాభ్యా పాజ్ఞవృత్తి పృథుత్యే తత్తు గాపర్యంతం ముఖ్యేవర్తినీకా

లే బాల్య యావన కాయార వాధకేము బాగ్రత్నాన్ని నుము-స్థాన
 ప్థా నుమనోవాక్కాయ కర్మేంద్రియ వ్యాపాతైః రహసి ప్రకాశేన
 జ్ఞానతో జ్ఞానతత్త్వయ యాకృతేభ్యః ప్రకాశకృత మహాపాతక నతు
 ప్రయవ్యతిరిక్తేభ్యః ప్రకాశకృత మహాపాతకాదివిష్టరూప మహా
 పాతకవృతాదిదేశికయాపాదిపాతకేభ్యః ప్రకాశకృతమహాపాతక
 సమయాపాన పాతకేభ్యః ఉపపాతకేభ్యః సంకల్పరణేభ్యః మునిసి
 కరణేభ్యః అపాతీకరణేభ్యః జాతిభ్రంశక రేభ్యః ప్రకీర్ణ కేభ్యః ర
 హస్యకృతే భ్యోమహాపాతకేభ్యః రహస్యకృతమహాపాతకాదివిష్ట
 రూప మహాపాతకవృతాదిదేశికయాపాది పాతకేభ్యః రహస్య
 కృతమహాపాతక సమయాపానపాతకేభ్యః ఉపపాతకేభ్యః సంకల్ప
 రణేభ్యః మునిసికరణేభ్యః అపాతీకరణేభ్యః జాతిభ్రంశక రేభ్యః అప
 కీర్ణ కేభ్యః ప్రకీర్ణ కేభ్యః అజ్ఞానతస్సకృతకృతేభ్యః అజ్ఞానతోభ్యస్తే
 భ్యః జ్ఞానతస్సకృతకృతేభ్యః జ్ఞానతోభ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానతో జ్ఞాన
 తత్త్వాద్యంతాభ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానతో జ్ఞానతత్త్వవిరంతకాభ్యస్తేభ్యః
 అజ్ఞానో జ్ఞానతత్త్వ చిరకాలాభ్యస్తేభ్యః బహుభ్యః బహుసంఖ్యేభ్య
 పుర్యేభ్యః పాశుభ్యోముక్తో భూయావిముక్తోభూయావి ఇత్యుచ్చైర్వ
 దేన్ । అథయథాకర్తవ్యమేతాం బ్రాహ్మణా యదశ్యాత్ । ఏషం...
 తిథ్యాపాచినాపేతమాతుః... గోత్రాయాః... దాయాఃచేత్రాయాః
 జన్మాభ్యాసా జన్మప్రభృత్యే తత్త్వనిపర్యంతం పుత్రలపాన శిష్యాత్వం
 వక్ష్యమామశ్చిత్త గోదానంకరిష్యే । తదన్త బ్రాహ్మణమౌచాం కరిష్యే
 ప్రతిగ్రహీతార్థం బ్రాహ్మణ మభ్యర్చ్యు । శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపమ్ । బ్రా
 హ్మణ స్మృతినకూ సనం ముఖాననం । ఉభా-భ్యా-మిదం బ్రాహ్మణమ
 పాద్యం ॥ సమస్తానాం సర్వేభ్యః... కారిణేనమః । అన్యథా రాధా

ఇమే... మస్తు॥ శ్లో॥ గవామంశేషు తిష్ఠంతిభు... చ్ఛమే॥ అస్మై
 బ్రాహ్మణాయ... సమేతోఽహం॥ ప్రాచీనావీతీ... మాతుః... గో
 త్రాయాః... దాయూః, ప్రేతాయాః సర్వ ప్రాయశ్చిత్త గోదానం (అ
 భావేయథా శక్తి హిరణ్యం) తుభ్యమహం (సవ్యం) సంప్రద దేనమమ॥
 దేవస్యత్వా... ప్రతిగృహ్ణాతు॥ యథా శక్తి దానదక్షిణాం... సమ
 మ॥ అథదశ దానాని కుర్యాత్

(సూతికా (రజస్వలా) మరణప్రాయశ్చిత్తమ్)

భూమాదర్భానాస్తీర్య॥ తేషుదర్భేషు సూతికాం (రజస్వలాం) దక్షిణ
 శిరసంనిధాయ॥ ప్రేతం శుద్ధజలేన స్నాపయత్వా॥ వ సః పరిధాప్య॥
 కర్తాన్న త్వాచమ్య... ఏవంగుణ... తిశ్నో ప్రాచీనావీతీయజమానస్య
 మాతుః... గోత్రాయాః... దాయూః ప్రేతాయాః సూతికామరణే
 (రజస్వలామరణే) సతియో నోష స్పృశుజనితద్దోష పరిహారార్థం
 సూతికామరణ (రజస్వలామరణ) ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే॥ ఇతి సంక
 ల్ప్య॥ పరిషద్దక్షిణాం గృహీత్వా॥ (శ్లో) సమస్త సావ... పదం॥
 ప్రాచీనావీతీ... మాతుః... గోత్రాయాః... దాయూః ప్రేతా
 యాః మరణ దినాదారభ్య పృథగ్మేహం (సూతికామరణ) (రజస్వ
 లామరణ) తద్దోష పరిహారార్థం ప్రాయశ్చిత్తం కర్తుం అధికార స
 పదస్త్వీతి భవంతో బ్రువంతు॥ ఏతత్కాలే అధికార సంపదస్తు ఇతి
 బ్రాహ్మణాః॥ కాలశ్చముఖ్యకాలాస్తు॥ పరిషద్దక్షిణాం బ్రాహ్మణా
 యదద్యాత్॥ అథ కృచ్ఛత్రయాన్యా చరిష్యే॥ విధిప్రకారేణ కృ
 చ్ఛత్రయాణి బ్రాహ్మణా యదద్యాత్॥ ఆచమ్య... ఏవంగుణ...
 తిథామాతుః... గోత్రాయాః... దాయూః ప్రేతాయాః మరణ
 దినాదారభ్య ప్రథమేహం కర్తవ్య ప్రేతసూతికా మరణే (రజస్వలా

మరణేన తిత్తోష పరిహారార్థం నమస్త పాపక్షయార్థం గోదానం
కరిష్యే || విధిప్రకారేణ గోదానం బ్రాహ్మణా యదద్యాత్ || అథద
శదా నానికుర్యాత్ || తతః పాపక్షయార్థం తిలపాత్రదానందద్యాత్
పిమ్మట గంగనూట యెనిమిది పసుపుపుండలు చేసి గంగ మాఱులు
ఆప్రేతకు మృత్తికాస్నానములు చేయుంచునప్పుడు వెదురు జల్లిడ
శవము మీదనుంచి నీళ్లుపోస్తూరావలయును .

ఏతత్ప్రయోగః ఆచమ్య.. ఏవంగుణ ... తిథౌ ... ప్రాచీనా
వీతీలస్మన్నాతు : ... గోత్రాయా : ... దాయ్యా : ప్రేతాయా : మ
రణ దినాదారభ్య ప్రళమేహని (నూతికామరణ) (రజస్వలామరణ)
తద్దోష పరిహారార్థం ప్రేతశరీర శుద్ధ్యర్థం అష్టోత్తర శతమృత్తికా
స్నానాని కరిష్యే || ఇతినంకల్య || తతః మృత్తికాస్నానార్థం ఋత్వి
గ్వరణం కరిష్యే || బ్రాహ్మణే భ్యోఋత్వి గ్వరణం దద్యాత్ || నూ
తిన వస్త్రాణి దద్యాత్ || ప్రతిగృహీత్వ వచనం || వృణోఽస్మి కరిష్యా
మితి ప్రతివచనం || తతః మృత్తికా స్నానవిధిప్రకారేణ అష్టోత్తర
శతమృత్తికా స్నానానిచ కుర్యాత్ || తతః ప్రాద్దేశికే గోమయేనాను
విష్య || నూతిన వస్త్రేణ మంటపమాసాద్య || తత్రోండులాన్నిధా
య || చతుర్దిక్షు కలశాః ప్రతిష్ఠాప్య || మంటపమధ్యే తామ్ర
నిర్మితవరుణకలశం ప్రతిష్ఠాప్య || గంధపుష్పక్షతైభ్యర్చ్య || తేషు
కలశేషు నూతని సూత్రమావేప్య || ఆపోవాణిడగ్ంసర్వం విశ్వా
భూతాన్యాః ప్రాణావాతపః ప్రశవతపో న్నమాపోఽమృత నూప
స్సమాదాప విరాడాపస్వరాడాపశ్చంద్రాగ్ స్వాపోజ్యోతీగ్ మ్యా
ప్తోయజ్ఞాగ్ మ్యాపస్సత్యమాప స్సర్వాదేవతా ఆపో భూభృతస్సు

కృతాహుతమ్ । ఇతిమోక్షేణ ఉదకంప్రాచయత్వా । ఇతిహమే వరు
 నైతి కలశోఽభిషేచ్య । ఇమంమే వరుణశైలిః శావకుశ్యా
 చక్రుడయః । త్వోసుప్తస్యతాచకే । అథపంచగవ్యమోక్షైః పంచగ
 వ్యాః పంచామృతాః కలశేషునిధాయ । ఓమ్కార్యు వస్తువః ।
 ఓంతత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి । ధియోయోనః పృథోద
 యాత్ । ఇతిగోమూత్రం । గ్రంథద్వా రాండురాద్దర్శితంనిత్యపు
 స్తాబ్ధం దీప్తిణమ్ । ఈశ్వరీగం సర్వభూతానాం తామిహాపవ్యాయే
 శ్చియమ్ । ఇతిగోమయం । ఆచార్యస్య స్వసమేతు తేవశ్వ తస్మా
 య వృష్టియమ్ । భవవాజస్య సంగ్రధే । ఇతిక్షీరం । ద్రక్షికావ
 స్తో అతఃపం జిహ్వేశ్వస్య వాజసః సురభిసోముఖాకర్తృత్వం ఆ
 యుగంపితాపత్ । ఇతిదధి । శుక్రమపి జ్యోతిరపి తేజోఽసిదే
 వౌ వసవితోద్బునాత్వచ్చిదేణ పచ్చితేణ వసోస్సూర్య సురశ్చి
 ధీః । ఇతిఘృతం । మధువాతా ఋతాయ తే మధుక్షరం త్రిపంధ
 వః । మాధ్వర్మస్సంత్వోపధీః । మధున క్తముతోపసి । మధువు
 త్పా ర్థివగ్గంరజః । మధుచ్ఛ్యా రస్తుసః పితా । మధుమానో వనన్వి
 త్రిర్మధుమాగ్ం అస్తునూర్యః । మాక్ష్యర్గా వోభవంతుః । ఇతి మధుః
 తాశ్శర్కరా అభవన్తచ్ఛర్కరాణాగ్ం శర్కరత్వం విజ్జౌవైశర్క
 రాః ప్రకుర్వీర్యచ్ఛర్కరాభిర్నిమృతి మినోతి వజ్రేణ వాస్త్యైప
 శూన్య గృహ్యతి తస్మాన్వజ్రేణ ప్రశవః పరిగృహీతాస్తస్మాత్సేయా
 నథే యతో నోపహరతే త్రిప్రస్తాభీః ప్రకుకామస్య । ఇతి శర్కర । ఇతి
 వరుణామృతాః కలశేషునిధాయ । సహారతాన్ని దాశుషే । యుహ
 తిహితాభగః । తతిహగరిత్వైతయామహే । ఇతివరుణత్వానీ కలశేషు

నిధాయ॥ మృత్తికేహసమే ప్రాపం యన్మయాదుష్కృతం కృతమ్
 మృత్తికే బ్రహ్మదత్తాసి కాశ్యపేనాభిమంత్రితా॥ మృత్తికే దేహిమే
 పుష్పింత్యయి నర్వమృతిష్ఠితం॥ మృత్తికే ప్రతిష్ఠితే వర్వం తస్మే ని
 ద్దుదమృత్తికే॥ తయాహతేనచాపేనగచ్ఛామి పరమాజ్ఞతిమ్॥ ఇతి
 పంచమృత్తికా కలశేషు నిధాయ (హే॥ అశ్వస్థాన గజస్థాన తుల
 సీములమృత్తికాః॥ చతుష్పదేచ వల్మీకే మృదః పంచప్రకీర్తితాః॥
 (ఇతిపంచమృత్తుకవిధిః)

కాండాత్కాండా త్రప్రోహస్తీపక్షః పక్షః పరి॥ ఏవా
 నోదూర్వే ప్రతన్నసహస్రేణ శతేనచ॥ ఇతిదూర్వాన్నిధాయ॥
 తతః తేషుకలశేషు వరుణమావాహ్యం॥ ఇమం మేవరుణ శ్శుక్రీహ
 వమద్యాచమృదయ॥ త్వమప్రస్యరాచకే॥ తత్త్వయామి బ్రహ్మణా
 వందమానస్తదాశాస్తైయజ మానోహవిర్భిః॥ అహేడమానో వ
 రుణే హోభ్యోధ్య రుశగ్ం సమాన ఆయుః ప్రమోషీః॥ ఓంభూః వ
 రుణమావాహయామి॥ ఓంభువఃవరుణ మావా హయామి॥ ఓగ్ం
 సువః వరుణ మావాహయామి॥ ఓంభూర్భు వస్సువః॥ వరుణమా
 వాహయామి॥ ఇత్యావాహ్యం॥ అథహేడశోప చారపూజాంచ కుర్యా
 త్॥ అథమార్జనమంత్రాః॥

అహోహిష్ఠా మయోభువస్తాన ఊర్జేదధాతన॥ మహేరణాయ
 చక్షునే॥ యోవశ్చివత మోరస్తస్య భాజయతేహనః॥ ఉత్తరీరివమూ

తతః । తస్మాత్తరజ్జ మామమై యస్య తయా యజన్వథ । అపాజన
యథాచన । హిరణ్యవర్ణా శ్శుచయః పావకాయాను జాతః కశ్య
ప్రాయాస్విద్ద్రీః । అగ్నిం యగర్భం దధిరేవిరూపాస్తానతప్తశ్శగ్ ప్రాయ
సాభవన్తు । యాస్తాగ్ రాజావరుణో యాత్రిమధ్యే సత్యావృతే అ
వసశ్యంజనానామమధుశ్శు తశ్శుచయోయాపావకాస్తానతప్తశ్శగ్
ప్రాయసాభవన్తు । యాసాందేవాదివిక్రణ్యన్తిభుతంయాలన్తతే బహు
ధాభవన్తియాః పృథివీమృ యప్రొద్దన్తిశ్శుకాస్తాన తప్తశ్శగ్ ప్రాయసా
భవన్తు । శివేనమా చక్షుషావశ్య తాపశ్శివయా తనువైష స్పృశత
త్వచమ్మే । సర్వాగ్ అగ్నిగ్ రపుషదోహు వేవోమవర్చోబల
మోజోనిధత్ర ।

పవమానస్సువర్జినః । ప్రవిత్రేణ విచర్షణిః । యఃపాతాసపునా
తుమా । పునస్తుమాదేవజనాః । పునస్తు మసవోధియా । పునస్తు విశ్వ
ఆయవః । జాతవేదః ప్రవిత్రవత్ । ప్రవిత్రేణ పునాహిమా । శుక్రేణ
దేవదీద్యత్ । అగ్నేక్రత్వా క్రతుగ్ రను ॥ ౧॥ యత్రేప్రవిత్రమర్చిషి
అగ్నే వితతమన్తరా । బ్రహ్మతేనపు నీమహే । ఉభాభ్యాం దేవసవి
తః । ప్రవిత్రేణప్రవేనచ । ఇదంబహ్మపు నీమహే । వైశ్వదేవీ పున
తీదేవ్యాగాత్ । యస్యైబహ్మీ స్తనువోవీత పృష్ఠాః । తయా
మదన్త సుధమాద్యేషు । వయగ్ స్వామపతయోరయ్యాణామ్ ॥ ౨
వైశ్వానరోరశ్మి భిర్భాపునాతు । వాతఃప్రాణసేషిరోమయోభూః

ద్యావాపృథివీ పయస్సపయోభిః । ఋతావరీ యజ్ఞీయే మాపునీ
తామ్ । బృహద్భిస్స వితస్తృభిః । వర్షిష్టేదేవ మన్యభిః । అగ్నే
దత్తైః పునాహిమా ! యేనదేవా అపునత । యేనాపా దివ్యజ్ఞా
శః ॥ తేనదివ్యేన బ్రహ్మణా ॥ 3 ॥ ఇదంబ్రహ్మపునీమహే । యాపావ
మానీరధ్యేతి । ఋషిభిస్స మృచ్ఛితగ్ంరసమ్ । సర్వగ్ం సపూత మ
శ్చాపితి । స్వదితం మాతరిశ్వనా । పావమానీర్యో అధ్యేతి । ఋషి
భిస్స మృచ్ఛితగ్ం రసమ్ । తస్మైనరస్వతీ దుహే । క్షీరగ్ం సర్పిర్మ
ధూదకమ్ । పావమానీ స్వస్త్వయసీః । ౪ । సుదుక్షాహి పయస్వ
తీః । ఋషిభిస్స మృచ్ఛితోరసః । బ్రాహ్మణే ప్స్వమృతగ్ం హితమ్ ।
పావమానీ ర్దిశన్తునః । ఇమంలోక మథోఅముం । కామాస్థమర్థయ
న్తునః । దేవీరేవేన్న మాభృతాః । పావమా నీస్వస్త్వయసీః । సు
దుక్షాహి ఘృతశ్చుతః । ఋషిభిస్స మృచ్ఛితోరసః ॥ ౫ ॥ బ్రాహ్మణే
ప్స్వ మృతగ్ం హితమ్ । యేనదేవాః పవిత్రేణ । ఆత్మాసమ్మనతేన
దాతేన సహస్ర ధారేణ । పావమాన్యః పునన్తుమా । ప్రాజాప
త్య మ్పవిత్రేమ్ । శతోద్యామగ్ం హిరణ్మయమ్ । తేనబ్రహ్మవిదో
వయమ్ । పూతమ్బ హ్మపునీమహే । ఇన్ద్రస్స నీతీప్రహమా పునాతు
సోమస్త్వస్త్వా వరుణ స్సమీచ్యా । యమోరాజా పృమ్మగాభిః
పునాతుమా । జాతవేనామోర్జయ న్త్యాపునాతు ॥ ౬ ॥

యదంతి యచ్ఛదురకే భయం విందంతి మామిహ । పవ
మానవిత్తహి । పవమానస్స అద్యనః పవిత్రేణవిచర్షణిః । యః

భయేస్యామస్వాహా॥ ఋతుభ్యధిదంసమమ॥ ఇనువత్సరాయ ప
 రివత్సరాయ సంవత్సరాయ కృణుతాబృహంసమః॥ తేహంవయగ్ం
 నుమంతేయజ్ఞయావం జ్యోగజీతా అహతాస్యామస్వాహా॥ ఇను
 వత్సరాదిభ్యధిదంసమమ॥ భద్రాన్న శ్రేయస్సమనైష్టదేవా స్వ
 యావశేన సమశీమహిత్వా॥ సనోమయోభూః పిహో అవిశస్వశం
 హో కాయత్రమేవే హ్యసస్వాహా॥ దేవేభ్యధిదంసమమ॥ ప్రయా
 సాయస్వాహా॥ ప్రియాసా యేదంసమమ॥ అయాసాయస్వాహా॥
 అయాసా యేదంసమమ॥ వియాసాయస్వాహా॥ వియాసా యేదం
 సమమ॥ సూయాసాయ స్వాహా॥ సంయాసా యేదంసమమ॥ ఉ
 ద్యాసాయస్వాహా॥ ఉద్యాసాయేదంసమమ॥ అవయాసాయ స్వా
 హా॥ అవయాసా యేదంసమమ॥ శుచేస్వాహా॥ శుచ ఇదంసమ
 మ॥ శోకాయస్వాహా॥ శోకా యేదంసమమ॥ తప్త్యత్వైస్వాహా॥
 తప్యత్వా ఇదంసమమ॥ తపతేస్వాహా॥ తపత ఇదంసమమ॥ బ్ర
 హ్మహత్యామైస్వాహా॥ బ్రహ్మహత్యామూ ఇదంసమమ॥ సర్వస్మై
 స్వాహా॥ సర్వస్మా ఇదంసమమ॥ ప్రాణాయస్వాహా॥ ప్రాణాయే
 దం సమమ॥ అపానాయస్వాహా॥ అపానాయేదం సమమ॥ వ్యా
 నాయస్వాహా॥ వ్యానాయేదం సమమ॥ చక్షుష్స్వాహా॥ చ
 క్షుష ఇదంసమమ॥ శ్రోత్రాయస్వాహా॥ శ్రోత్రాయేదంసమమ॥
 మనసేస్వాహా॥ మనస ఇదం సమమ॥ వాచేనర్వత్వైస్వాహా॥

వాచేనరస్వత్యాగదం నమమ ॥ పూష్టేస్వాహా ॥ పూష్టాగదం నమ
 మ ॥ పూష్టేశిరస్తేస్వాహా ॥ పూష్టే శిరసాగదం నమమ ॥ పూష్టే
 పృష్ఠాగదం నమమ ॥ పూష్టేపృష్ఠాగదం నమమ ॥ పూష్టే
 నరంధిమాయస్వాహా ॥ పూష్టేనరంధిమాయేదం నమమ ॥ పూష్టే
 ఘృణాయేస్వాహా ॥ పూష్టేఘృణాయాగదం నమమ ॥ పూష్టేనరకా
 యస్వాహా ॥ పూష్టేనరకాయేదం నమమ ॥ పూష్టే సాకేతాయ
 స్వాహా ॥ పూష్టేసాకేతాయేదం నమమ ॥ ఇత్యాద్యాహుతీః ప్రే
 తీ దశహుత్వా ॥ తతః మంత్రోక్త దేవతాః ॥ భూస్వాహా ॥
 భువస్వాహా ॥ సుప్త స్వాహా ॥ ఓగ్ స్వాహా ॥ పూర్వోక్త తి
 థా + ఉదరచ్ఛేద సాయశ్చిత్రార్థం హిరణ్యదాన ధేనుదాన సువర్ణ
 దాన దశదానాని కరిష్యే ॥ ఇతినంకల్ప్య ॥ యథాశక్తిదానాని
 దద్యాత్ ॥ అథచేదప్రదేశం సూత్రేణ సంగ్రహ్య ॥

వపనవిషయము.

పుత్రాదయః ప్రథమేహనికంతాదు పరివాపయేయః ॥ దశమేహనిన
 ర్వాంగంచ ॥ తథాచన్యతః ॥ ఉద్ధ్వభాగస్య వపనందాయాదానామ్పు
 తేహని భాగద్వయస్యాహుతేతు తేహంవపన మిష్యత ఇతి ॥ తు
 కేచివారే యదివానిశాయాం క్షేరంనకుర్యా త్తనయస్తుకుర్యాత్ ॥
 తనయస్తుకు ర్యాదిత్యేతదా శ్వలాయనవిషయం ॥ వ్యాసః వపనం
 దహనాత్పుర్వం కుర్యాచేత్పితృహుతుకః ॥ తస్మాత్పుర్వ ప్రియత్నేన
 వపనం దహనాత్పురం ॥ ప్రథమదివసే అక్రూత వపనస్యకాల నిర్ణయ
 మాహ ॥ బోధాయనః ॥ అనప్తకేశోయః పూర్వం సోత్రకేశాః ప్ర

వాపయేత్ ద్వితీయేహి తృతీయేహి పంచమేనప్త మేపివా । యా
 వచ్చార్థం ప్రదీయేత్ తావదీత్యపరంమతమితి । పరాశరః ద్వితీయే
 హనికర్తవ్యం తురకర్తవ్యత్నతః తృతీయే పంచమేవాపి నప్త
 మేవాప్రదానతత్త్వమ్ । ప్రధానమే కాదశాహ్నికంశ్రాద్ధం । తత్రీదాన
 ఇతివచనాత్ వపనం పుత్రాణాంచ కనిష్ఠభ్రాతృణాంచ । తథాచా
 బస్తంబః ॥ అనుబావినాంచ పరివాపనమితి । అనువశ్చా ద్భవంతిజా
 యంతఇతిపుత్రైః కనిష్ఠభ్రాతరశ్చ । అథవా అనుభావిన ఇతిపుత్రాసీ
 వనిర్దిశ్యంతే । నపిండాశ్చేతికే చిత్ । దేశకాలాపేక్షమభిహితంత్రై
 వ ॥ గంగాయాంభాస్కరేషు తే ॥ మాతాపితౄద్దురోర్భృతౌ । ఆధా
 నేయజ్ఞ కాలేచవపనంనప్తసుస్త్వతం । కర్తానహవపనం కార్యం । త
 థాచస్త్వతిః ॥ జ్ఞాతయస్సప్త మాదర్వాక్ నిష్ఠాదశమేహని । వాప
 యేయశ్చ తేనర్చ్య కర్తృ భిస్సహసం యుతాః ॥ ఇతి ॥ ప్రథమేహి
 దశమేహివా అర్వాక్ శ్రాద్ధదినాత్ ॥ పుత్రాణాం వపనం భవేత్పి
 తృత్యుతే శివేపితర్యగ్రజే ప్రేతే తత్సహజెష్వను ప్రభవ ఏవాగ్నిం
 దిశేత్ ఔరవా ॥ నాన్యేషాం వపనం పరంపితృ మృతౌ శ్చేష్టేవిప
 న్నై సతి భ్రాతృణాం వపనం హినాగ్నిద మృతే న్యేషాం నిమిత్తే
 సతి ।

తా । పుత్రులు మొదటిదినంబున కంఠమునకు ప్రేభాగము
 నందును దశావదినంబున సర్వాంగఔరమును చేయించుకొనవలయు
 ను. మృతదినమునందు దాయాదులు ఊర్ధ్వభాగవపనము చేయిం
 చుకొనవలయును. ఆశౌచాంతమందు జ్ఞాతులందఱును సర్వాంగ
 ఔరమును చేయించు కొనవలయును శుక్రవార మనందును. రా
 త్రియందును ఔరము చేయించు కొన గూడదు. తనయుడు మాత్ర

ము చేయుచు కొనవలయును. ఇతియ్యాశ్చిలాయన విషయము. ద
మానమునకు పూర్వమునందు వపనము చేయుచు కొనెనేని యావు
త్తుడు పితృభూతకుఁ దగుననియును అందువలన దహనానంతరమం
దు వపనము ముఖ్యమని వ్యాసుఁడు వచియించె కావున “వపనోద
హనాత్పరం ” అనువచన ప్రమాణము. వలన ఆపస్తంబ శాఖియులు
దహనానంతరమందే వపనము చేయుచు కొనవలయును. పృథమది
నమునందు వపనము జేసి కొననివాఁడు రెండవదిన ముందుగాని అథ
వా 3.౫ 2 ఈదినములలో యుక్తము. అట్లుకాదేనియెప్పుడుశ్రా
ద్ధము చేయుటకు నిశ్చయించుకొనునో నప్పుడేముందు డైరము చే
యించు కొనవలయునని బోధాయనఁడు. వచించె. పరాశర మునివ
రుఁడును ఈవకారముగానే వచించెను ఈప్రకారము వపనము
నాచరింప వలయును. పనునొకండవ దినంబున ఏకాదశాహ్నికశ్రా
ద్ధమును చేయవలయును. ఈవిషయమునకు ఆపస్తంబ మునివరు
ఁడును అంగీకరించి వచించె గంగాది నదుల యందును, భాస్కరా
ది పుణ్యక్షేత్రముల యందును, మాతాపితృ గురువులయొక్క మ
రణము నందును, ఆధానము నందును, యజ్ఞకాలము నందును, వప
నము చేయుచుకొన వలయును. వపనమును కర్తతోకూడ చేసికొ
నవలయును. జ్ఞాతులందఱు దశాహదినంబున తప్పకు. (అవట
ము-పల్లము) నప్రమాణాంప్రమాణయుతోఁగూడిన స్మృతివచ
నాభిప్రాయము ప్రథమదినంబున జ్ఞాతులు కూడ చేయుచుకొన
వచ్చును. తండ్రియొక్క మరణంబునందు పుత్రులందఱును వపన
మును చేయుచు కొనవలయును. అగ్రజఁడు మరణంబును పొందిన
పుడు తండ్రి జీవించి యుండినను అగ్రజనకు అగ్ని ప్రజానముకనిష్ఠు

దుకనుక కర్తయగు సోదరుడు వపనము చేయించుకొన వలయును. అట్టి కాలంబునందు తక్కిన సోదరులకు వపనము అక్కరలేదు. తండ్రిమరణంబును పొందిన పిమ్మట అగ్రజుడు మరణంబును పొందిన యెడల జ్యేష్ఠకనిష్ఠు లందఱును వపనమును చేయించు కొనవలయును. జ్యేష్ఠభ్రాతృ మరణంబును పొందెనేని అగ్నిప్ర దాతయైన కనిష్ఠ భ్రాతృకుడప్ప డక్కిన భ్రాతలకు వపనములేదు. తక్కినవిషయములు ధర్మశాస్త్రములయందు జూడఁదగును.

శిలా ప్రతిష్ఠాపనము.

సప్తమాణాం శ్వేత శిలామాదాయ । శిలాం స్నాపయిత్వా ॥
 దర్శేణసంవేప్య । అపామంతే శుచౌదేశేఽవటంఖాత్వా ॥ తస్మిన్
 దక్షిణాగ్రా దర్శానాస్తీర్య । తిలాన్వికీర్య ॥ తస్మిన్ అవతీ శిలాం
 స్థాపయిత్వా ॥ ఆచమ్య ॥ పవిత్రం ధృత్వా ॥ ఏవంగుణః + తిథా వ్రా
 చీనావీతీ) యజమానస్యపితుః + గోత్రస్య + శర్మణః ప్రేతస్య మ
 రణదినాచారభ్య ఏక మేహని కర్తవ్య ప్రేతత్వప్ర్యర్థం శిలాస్నాన
 మృత్నాన వాసోదక తిలోదక పిండ ప్రదానార్థం శిలాప్రతిష్ఠా
 పనం (సవ్యం) కరిష్యే । శిలాప్రతిష్ఠాపనకాలే అనుజ్ఞార్థం యథా
 శక్తి ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే ॥ శ్లో ॥ సమస్త సంపత్సమవాప్తి + ప
 దం ॥ (ప్రా + తీ) యజమానస్యపితుః + గోత్రస్య + శర్మణః + ప్రే
 తస్యమరణదినా... కర్తవ్యప్రేతత్వప్ర్యర్థం శిలాస్నాన + అధికార సం
 పద స్వీతిభవంతః బ్రువంతు ॥ అధికారసంపదస్తు ॥ ఏవంగుణః + తి
 థా యజమానస్యపితుః... గోత్రస్య + శర్మణః ప్రేతస్య + శిలాప్రతిష్ఠాప
 నకాలే స్వర్ణధాన్యాః ఽభ్యకృచ్ఛాన్యచరిష్యే ॥ శ్లో ॥ స్వర్ణంపవి

త్యమే || ధన్యంకరోషి+మే || కామధేనో+మే || కృచ్ఛ్రిత్రయ్య
కృత్వా || అభావేయథాశక్తి హిరణ్యం దద్యాత్ || ఆయాహి పే
త సాన్యూగంభీరైఃప్రభిఃపూర్వైః || ప్రజామన్యభ్యం దధద్రయిం
చ దీర్ఘాయుత్వంచ శతశారదంచ || యజమానస్యపితరం+గోత్రం×
శర్మాణంపేతం పేతమావాహ్య || ఆస్యాం శిలాయాం ప్రేతమా
వాహనం కృత్వా || అభాభ్యంజనం దత్వా || తిలచూర్ణస్నానం కా
రయిత్వా ||

శుక్లపక్షేమరణే.

కృష్ణపక్షేమరణే.

కేశవ, నారాయణ, మాధవ, సంకర్షణ, వాసుదేవ, పృథ్వీ
గోవింద, విష్ణో, మధుసూదన, త్రి మ్న, అనిరుద్ధ, పురుషోత్తమ, అ
విక్రమ, వామన, శ్రీధర, హృషీ ధోక్షజ, నారసింహ; అమృత, జ
కేశ, పద్మనాభ, దామోదర. నార్దన, ఉపేంద్ర, హరే, శ్రీకృష్ణ

ఏవంత్రీవారం శిలాంస్నాపయేత్ || అథ గోదానం || ఏవంగుణ
+తిథౌ (వ్యాచీనావీతీ) యజమానస్యపితః...గోత్రస్య+శర్మాణః పేత
స్య+మరణదివా×కర్తవ్య ప్రేతత్వప్యర్థం శిలాప్రతిష్ఠాపనకాలే గో
దానం కరిష్యే || శ్లో || గవామంగేషు...ప్రయచ్ఛమే || ఇతి గోదా
నం కుర్యాత్ || గోభూతిల హిరణ్యాజ్య వాసోధాన్యగుడానిచ తా
ప్యం లవణమిత్యామూర్దశదానాః ప్రకీర్తితాః || ఇతి దశదానాని కృ
త్వా || ఇతిశిలాప్రతిష్ఠాపనం సమాప్తమ్ ||

నిత్యకర్మ ప్రయోగము.

ఆచమ్య+ఏవంగుణ+తిథౌ యజమానస్యపితః × గోత్రస్య
+ శర్మాణః పేతస్య మరణదినారభ్య + కర్తవ్య దహనజనిత తాప

కృతైః మరణ దినాదారభ్య - హనికర్తవ్య దహనజనిత పిపాసా శ
మనార్థం వాపోదకప్రదానైః యజమానస్య పితుః...గోత్రస్య... శ
శ్రుణుః ప్రేతస్య దహనజనిత పిపాసా శమనమస్త్వితి భవంతో బ్రు
వంతు || (ఇతి తిలోదకంత్యజేత్) దహనజనిత పిపాసాశమనమ
స్తు || నారాయణ నారాయణ నారాయణ ||

స్త్రీకి నీలాగు జెప్పవలయును.

మాతరం...గోత్రం...దాయీం ఇతిమాతుః గోత్రాయాః దా
య్యాః ప్రేతాయాః ఇతిచస్త్రియః ||

కర్తృలయందు ప్రతినిత్యము శతతృప్తికొఱప మూడు తృదాష్టాన
ములును మూడు వాపోదకములను ప్రథమదిసంబున మూడు తిలోదకములను,
౨ దిసంబున రను (౩-౫) (౪-౬) (౫-౭) (౬-౮) (౭-౯) (౮-౧౦)
(౯-౧౧) (౧౦-౧౨) (ఏకొత్తరవృద్ధిగాను, ప్రతిదిసంబున నొకపిండప్రదా
నంబును చేయవలయును. ప్రతినిత్యము కర్మచేయక నిర్వివేసి దళాహములో ప్రా
రంభంచేస్తే అప్రారంభించే దినమునకు గతించిన దినునలకుకూడ కల్పి సంకల్ప
ముచేయవలయును.

తిలోదక దానము.

ఆచమ్య ! ఏవంగుణ ... తిథౌ (ప్రాచీనావీతీ) యజమానస్య
పితుః...గోత్రస్య...శ్రుణుః ప్రేతస్య ప్రేతతృప్త్యర్థం మరణదినాదా
రభ్య...హనికర్తవ్యదహనజనిత తృప్త్యోపశమనార్థం తిలోదకప్రదా
నం(ఉపవీతీ) కరిష్యే || మాతుః...గోత్రాయాః దాయ్యాః ఇతిస్త్రి
యాః ఇతిసంకల్ప్య || (ప్రాచీనావీతీ) తిలైస్సహోదక మంజలినాగృహీ
త్వా | నవ్యంజాన్వాచ్య | యజమానస్యపితే ... గోత్రాయ ... శ్రుణే
ప్రేతాయ ప్రేతతృప్త్యర్థం మరణ దినాదారభ్య- హనికర్తవ్య దహ

నజనితత్పక్షాపశమనార్థ మేతత్తిలోదకముపతిష్ఠతు || ఇతితిలోదకాంజ
లీదద్యుః ||

స్త్రీకిసీలాగునఁ చెప్పవలయును.

మా శ్రీ...గోత్రాయై...దామ్యైప్రేతాయై ఇతిస్త్రీయః || అథ
తిలోదకనిర్ణయః || పృథమేహనిత్రయః || ద్వితీయేహనిచత్వారః తృతీ
యే హనిపంచ || చతుర్థే హనిషట్ || పంచమే హనిసప్త || షష్ఠే హన్య
ష్టై || సప్తమేనవ || అష్టమేదశ || నవమే ఏకాదశ || దశమేద్వాదశ || ఏవం
కుర్యాత్ || ధారాదత్తం || పూర్వోక్త...పితరం... గోత్రం... శర్మాణం
ప్రేతముద్దిశ్య త్వయాకృతైః మరణ దినాదారభ్య...హనికర్తవ్య
దహనజనిత త్పక్షాప శమనార్థమేతిలోదకప్రదానైః పితృః+గోత్ర
స్య-శర్మాణః ప్రేతస్య దహనజనిత త్పక్షాపశమన మస్త్వితిభవంతో
బృహంతు || దహనజనిత త్పక్షాపశమనము || (తిలోదకంత్యజేత్) నా
రాయణ నారాయణ నారాయణ || తతః ప్రేతరూపశిలానై వేద్యా
దికం కుర్యాత్ || (ఇచ్ఛతనై వేద్యము తండులములు.)

పిండప్రదానము.

మృద్గసహితతిలా తండులా సూతనభాండేపక్వాభిఘా
ర్య || ఆచమ్య...ఏవంగుణ-తిథౌ (ప్రా+తీ) యజమానస్యపితృః-శర్మా
ణః ప్రేతస్య ప్రేతత్వప్రసృద్ధం మరణదినా దారభ్య-హనికర్తవ్యదహ
న జనితక్షుదప శమనార్థం (పిండప్రదానం) (పిండప్రదానాని) సవ్యం
కరిష్యే || ఇతిసంకల్ప్య || (ప్రా - తీ) గోమయేనోదకే నోపలిప్య ||
పిండస్యాఫః దర్భాస్తరణము పతిష్ఠతు || దర్భోపలివత త్తిలోదకము
పతిష్ఠతు || యజమానస్య పితే... గోత్రాయ+శర్మాణేప్రేతాయ ప్రేత

త్వప్త్యర్థం మరణ దినాదారభ్య-హనికర్తవ్య దహనజనిత త్షుదుప
శమనార్థం ఏషపిండః ఉపత్తిషతు॥ (ఇతిపితృతీర్థేన పిండందత్వా) పి
ండోపరి ఏత త్తిలోదక ముపత్తిషతు॥ (ఇతితిలోదకం దత్వా) అంజనా
భ్యంజన ముపత్తిషతు(ఇత్యభ్యంజనందత్వా) భోగనిష్పత్త్యర్థం తాం
బూలముపత్తిషతు । యథాశక్తిదక్షిణాందత్వా ॥

అత్య ఉదకపాత్య ద్వయందిధాయ॥ ధారాదత్తం॥ ఓంఓం ఆ
ద్యపూర్వోక్త ఏవంగుణాతిథౌ (ప్రాచీనావీతి) యజమానస్య పిత
రం+గోత్రం శర్కాః ప్రేతముద్దిశ్య త్వయాకృతేన (అట్లుగాక)
(త్వయాకృతైః) మరణ దినాదారభ్య...హనికర్తవ్య దహనజనిత ప్రే
తక్షురుప శమనార్థం (పిండప్రదానేన) (అట్లుగాక) పిండప్రదానైః
యజమానస్యపితృః...గోత్రస్య...శర్కాః ప్రేతస్య మరణ దినాదార
భ్య-హనికర్తవ్య దహనజనిత ప్రేతక్షురుపశమనమస్త్వితిభవంత్యు
వంతు॥దహనజనిత ప్రేతక్షురుపశమనమస్తు॥ (ఇతితిలోదకంత్యజేత్)
యజమానస్య పితః-గోత్ర-శర్కాప్రేత అత్రన్నాహి॥ అత్రపిబ॥ అ
త్రఉపభుంక్తు॥ తతఃశిలానైవేద్యం కుర్యాత్ ॥ అథ వాయసపిండమ్
పితః-గోత్ర-శర్కా ప్రేత ఇమం పిండం వాయసగృధ్య జలచరము
భేద ప్రేతఉపభుంక్తు॥ శ్లో॥ నారాయణ నమస్తేస్తు । శంఖచక్ర గ
దాధర॥ అక్షయ్యంపిండదానేనప్రేతతృప్తికరోభవ॥ ఇతిపిండం వాయ
సేభ్యోదద్యాత్ ॥ అస్మన్నుభో రుద్ధిరేణావ్యక్తః । యమస్యదూతశ్చ
ప్రార్థిధావసి । గృధ్రీస్తుప్రణాః కుగప్రన్నిషేవసే । యమస్యదూ
తః ప్రహ్లాదౌభవస్య చోభయోః॥ ఇతి జలంపరిహీచ్య॥ కాకావ్యభావే
ఉదకేనిక్షిపేత్ ॥ (కర్త) న్నాత్వా ॥ గృహంప్రవిశ్య॥ వీపదర్శనం కు

ర్యాత్ || మృతస్థలే జలకుంభం పృథమదినే ప్రతిష్ఠాప్య || తిలానవకీర్య ||
అతస్నాహిత్యుడకం || అత్రపివేతి క్షీరంనిక్షిపేత్ !

దహనము మొదలు దశాహ పూర్వదినము వఱకు మృత స్థ
లఁబున కర్త భోజనము చేయుటకు ముందు గోమయముతో అలికి అచ్చ
టదర్భ వేసి అందుమీద తిలోదకమునిచ్చి పాచీనావీతుడై ప్రితే-గో
త్రాయ... శర్మణే పేతాయ మరణదినాదారభ్య... హనికర్తవ్యప్రేతత్వ
ప్రస్థం మృతస్థలే ఏవపిడః ఉపతిష్ఠతు || పిండోపరి ఏతత్తిలోదక
ముపతిష్ఠతు ||

పిండప్రదానే సంకల్ప విశేషః.

ప్రథమదినే మూఢాక్షిదంతావ యవసంభూత్యై గేహకసిద్ధ్యర్థం
౨-ది || చక్షుశ్శోత్రీ నాసాముఖావయవ నిష్పత్త్యర్థం |

౩-ది || కరాంసభుజవత్సో నిష్పత్త్యర్థం |

౪-ది || నాభిలింగగుద నిష్పత్త్యర్థం |

౫-ది || జానుజంఘ పాదావయవ సిద్ధ్యర్థం

౬-ది || సర్వమర్మావయవ నిష్పత్త్యర్థం ||

౭-ది || మజ్జా మేదోమాంసస్నాయునాడీరూపావయవసంభూత్యర్థం

౮-ది || దంతలోమనఖావయవ సిద్ధ్యర్థం ||

౯-ది || వీర్యావయవ సిద్ధ్యర్థం ||

౧౦-ది || దేహపూర్ణత్వ తృప్తతాక్షు ద్వివర్యయ సిద్ధ్యర్థం |

కొందఱు ప్రేత యగువశమనార్థమని సంకల్పము చెప్పుదురు.

గేహచారముల ననుసరించి ప్రయోగము జరుపఁదగును.

తిలోదకాదినిషేధము.

మాధవీయే ఋష్యశృంగః॥ శ్లో॥ అశౌచమంతరాదర్శో య
దిస్యాత్సర్వవర్జినాం । సమాప్తిం ప్రేతతంత్రస్య కుర్యాదిత్యాహా
తమః ॥

తా॥ అశౌచమధ్యమును దర్శనంబవించితే మిగిలిన ప్రేతక
ర్మతంత్రమును యావత్తును సమాప్తి చేయవలయును

విశేషః॥ శ్లో॥ అంతర్దశాపేదర్శశ్చేత్తత్రసర్వం సమావయే
త్ । పిత్రోస్తుమావదాశౌచం దద్యాత్పిండాః జలాంజలిః॥

తా॥ దశాహ మధ్యయందు దర్శనచ్చుకపును తల్లి దండ్రుల
కైనచోనాశౌచాంతయు వఱకును పిండములు జలాంజలులు యి
వ్వవలయును. ఇతరులకైనయడల దర్శనోపుగా సమాప్తి జేయవల
యును.

గాలవః॥ శ్లో॥ పిత్రోరాశౌచమధ్యేతుయదిదర్శనసమావయేత్ ।
తావదేవోత్తరం తంత్రం పర్యవశ్యేత్యహంతృమ్॥

తా॥ తలిదండ్రుల యాశౌచమధ్యయందు మూడు దినము
లపైని దర్శనచ్చినచో నుత్తర తంత్రము యావత్తును సమాప్తి జే
యవలయును. ఇతరులకైనచో మూడు దినములలోగా దర్శనచ్చి
నను సపకషాను చేయవలయును. కాలామృతమందును నిర్ణయా
మృతమందును నిట్లనేయున్నదని లాక్ష్యర్యము.

కేంద్రశ్లో॥ కూలాపిత్రో వృదాకుర్యాద్భ్యావద్దశమవా
సతం । ఉదకంబిండువాసంబు దశమాత్తు నివర్తతే । ఇతివ్రత్యమతోద
త్తక బేరసాదివృత్తిక దశాహంత తిలోదకపిండాః అమావాస్య

యా మేవదద్యుః॥ తథాశపదిః॥ దశాహమధ్యేయదిదర్శ అపతేద్ద
ద్యుదకాహం తిలదారిపిండా॥ పుష్టిమతోదక్షతః శౌరసశ్చ కే
షాస్సుతాస్తత్రమూవయేయతి॥

తా॥ దశాహమధ్యయందు దర్శసంక్రమణాదికము వచ్చిన
యెడల తల్లిదండ్రులకు మాత్రము పదిదినంబుల వఱకు తిలోదక
పిండదానంబులు చేయవచ్చును. దాహిత్రుడు, దత్తుడు, శౌర
నుడు మొదలగువారుకంటె వ్యతిరిక్తులు దశాహమధ్య తిలోదకపిం
డములను అమావాస్యయందేసమాప్తిని బొందిరచవలయును పదిది
నంబులలోపల దర్శవచ్చేనేని పైనఁజెప్పఁబడినవారు తిలోదకపిండము
లను పదిదినంబుల వఱకును నివ్వవచ్చునని కపర్దిస్వామి చెప్పె.

శ్లో॥ అమాయాం మరణంయస్య తస్యపిండోదకక్రియా । ఆద
శాహాత్ప్రతిదినం కారయేత్ స్మృతి శాసనాత్ ॥ యఃకశ్చి చ్చతుర్ద
శీక్షణేమృతః । తతఃఅమావాస్యాభవేత్ తక్షా అమావాస్యా
యామేవ తిలోదకపిండా దద్యాత్ । గృహ్యపరిశిష్టే ॥ చతుర్ద
శీక్షణమృతస్తత్ర ప్రాప్నోత్య మౌతిః । పిండోదకం దశాహం
తం తస్మిన్నేవాహ నిక్షిపేత్ ।

తా॥ దర్శమును మరణమును బొందికవానికి తిలోదక పిం
డములను ప్రతిదినమువందును దశాహమువఱకు నివ్వవలయును
కృష్ణచతుర్దశియందు మరణమును పొందినది పదిదినములమా
వాస్యయందే తిలోదక పిండదానంబుల నివ్వవలయును చతుర్దశి
యందు నిక్షిపేత్ । అనుక్రమముననుసరింపఁగలదుగా

ఉదకుంభ పృతిష్ఠాపనము.

బ్రాహ్మణై రనుజ్ఞాతః ॥ ఆచమ్య పవిత్రం ధృత్వా ॥ పూ
ర్వోక్త ఏవంగుణ తిథా (పా+తీ) పితుః...గోత్రస్య శర్మణః ప్రే
తస్యమరణ దినాదారభ్య...హని అతిపన్న ప్రథమే హనికర్తవ్య
ప్రేతాప్యాయనార్థం ఉత్కాంతిదేశే ఉదకుంభ పృతిష్ఠాపనంకరి
ష్యే ॥ కాలేఅనుజ్ఞార్థం యథాశక్తి ప్రియశ్చిత్తకరిష్యే ॥ (సవ్యం)
సమస్తసంపక్కృత్య ॥ (పా+తీ) పితుః+గోత్రస్య శర్మణః ప్రేతస్య
మరణ దినాదారభ్య+హని అతిపన్న ప్రథమే హనికర్తవ్య ప్రేతా
ప్యాయనార్థం ఉత్కాంతిదేశే ఉదకుంభ పృతిష్ఠాపనంకర్తుం అధి
కార సంపద స్తితిభవంతో బ్రువంతు ॥ కర్తుం అధికారసంపదస్తు
ఉదకుంభ పృతిష్ఠాపనకాలే గోదానం కరిష్యే ॥ తతః గోదానదశ
దానాని కుర్యాత్ ॥ ఆయాహి ప్రేతస్సామ్యాగ్ం భీరైః ప్రథిభిః పూ
ర్వైః ॥ ప్రజామస్సభ్యందధద్ర్యయించదీర్ఘాయుత్వంచక్షత శారదంచ ॥
పితరం ... గోత్రం... శర్మారంప్రేతం ప్రేతమావాహయిష్యే ॥ అవా
హనము పతిస్తతు ॥ ఇతిఉదకుంభే తిలసహితముదకం పృతిష్ఠాప్య ॥
ఉత్కాంతిదేశే యథా సంభవ ఓషధీః పృతిష్ఠాప్య ॥

శ్వాధ్యస్థల నిరూపణము.

కౌశనసస్మృతౌ పంచమోధ్యాయే ॥ శ్లో ॥ శుచిదేశంవివిక్తంచ
గోమయే నోపలేపయేత్ ॥ నదీతీరేషు తీర్థేషు స్వభూమౌ గిరిసానుషు ॥
శ్లో ॥ వివిక్తేషు చతుష్వంతి దత్తేన పితరస్తథా ॥ పరస్య భూమిభా
గేతుపితౄణాం వైసన్నిధేత్ ॥ స్వామినా తద్విహస్యేత మోహః
ద్యక్తియతేనరైః ॥ అటవ్యః పర్వతాః పుణ్యాస్తీరా న్యాయతనాని

చ॥ సర్వాణ్యస్వామికాన్యా హుర్నహితేషుపరిగ్రహః । తిలాంశ్చ
ఽకీరేత్తత్సర్వతో బంధయేదజాః । ఆసురోపహతం సర్వం తిలైశ్చ
ధ్యత్యనేనహి॥

తా॥ పరిశుద్ధమగు ప్రదేశమునందు గోమయముచే నలుకవల
యును. ఇంకనిట్లు నదీతీరములయందు పుణ్యక్షేత్రములయందు స్వ
గృహమందు పర్వత చర్యయలయందు రహస్య ప్రదేశములయందు
శ్రాద్ధమును చేసినయెడల పితృదేవతలు తృప్తిని బొందుచున్నారు
గాన నెప్పటికిని పరగృహమందు పితృలకు శ్రాద్ధమును చేయఁగూడదు.
నెవ్వడుగాని మోహముచే పరగృహమందు శ్రాద్ధముఁ జేయునో,
ఆశ్రాద్ధము ఆగృహ పితృదేవతల వలనహరింపఁబడుచున్నది. అడ
వులు, పర్వతములు, పుణ్యతీర్థములు, దేవాలయములు మొదలుగాగ
ల సర్వము అస్వామికములుగావున వానియందు చేయఁబడిన శ్రా
ద్ధము లితరులచే గ్రహింపఁబడవు. అంతటను నువ్వులుజల్లి అజ ము
లను బధింపవలయును తిలలు లేనిచో సర్వము రాక్షసులచే హరింపఁ
బడినదగును.

అస్థినంచయనము.

దహనదినమునందుగాని లేక రెండవదినంబునగాని అటుగాక తిథివారనక్ష
త్రములు మొదలగువంచాంగశుద్ధిగల బెసిదినమునందుగాని సంచయన
ముజరుపవలయును. ఆదివారము, మంగళవారము, శుక్రవారము, కృత్తి
క, రోహిణి, మృగశీర్ష, పునర్వసు, మఖ, ఉత్తర, చిత్రి, విశాఖ, ఉ
త్తరాషాఢ, ధనిష్ఠ, శతభిషము, పూర్వాభాద్ర ఉత్తరాభాద్రా రేప
తి యీనక్షత్రములయందును పైవారములయందును అస్థినంచయన

మహాకాండము. నాలువదివంబున వారనక్షత్రములు విచారించ వక్కర లేదు. ఈవారము మధ్యము పక్షముని కొందులు చెప్పిరి. తిథి వార నక్షత్రంబులు సంభవించని పక్షమునందు బ్రాహ్మణానుజ్ఞను జూచి యుష్కివంచయనము చేయవలయును. విశేష మ్యవధికూడదు. అస్థులు నష్టమయ్యెనేని కుశలచేతకాని పలాశపర్ణంబులచేతకాని ముఱల దహనాది సంస్కారము చేయవలయును. పలాశపర్ణంబులచేత ప్రతికృతి దాహంబును చేయుపక్షమునందు భస్మాస్థులకువలెనే సంవయంబును చేయ వలయును.

కొ॥ చతుర్థే నవమీచైవ షష్ఠేహస్యస్థమేహ్నివా। అస్థి సంవయ సంకుర్యా ద్వణానామాను పూర్వకః॥

తా॥ బ్రహ్మ క్షత్ర వైశ్య కూడ్రులు క్రమముగ ౪-౯-౬-౮ ఈసంజ్ఞలు గల దినములయందు అస్థినంచయనము చేయవలయునని మనువు వచించె. పలాశ పల్కాదులచేత ప్రతికృతి దాహంబును చేసిన పక్షంబునందు తత్కాలమునందే అస్థినంచయనంబు చేయవలయును

అస్థినంచయన ప్రయోగము.

శ్లోకానదేశంకత్వా శర్తావచేలశ్చ త్వా ఆచమ్య—పవిత్రంవాసక్చర్మత్వా ఏవంజుగ—తిథౌ (ప్ర)వీణావీణీ + యజమానస్య పితృః—గోత్రస్య—శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదివాదారభ్య—హనిత ర్తవ్య అస్థినంచయనకాలే శవాగ్నౌ నష్టే పతితద్దోష పరిహారార్థం శ్వాసమక్కుటగాదాభ జంబూత చంపాః స్పర్శ్య వోషాది పరిహారార్థం యథోక్తప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యేతి ఇతి సంక

ల్యు|| పరిషద్దక్షిణాం గృహీత్వా|| శ్లో సమస్తసంపదం|| వితుః+
 గోత్రస్య—శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాదారభ్య—హనికర్తవ్య అస్థి
 సంచయనకాలే శవాగ్నా నష్టేనతి తద్దోషపరిహారార్థం శ్వాసకు
 క్కుటగార్దభ జంబూక చండాలస్పర్శదోష పరిహారార్థం యథోక్త
 ప్రాయశ్చిత్తం కర్తుం అధికారసంపదస్త్రీతి భవంతో బ్రువంతు||
 కర్తుం అధికారసంపదస్తు|| పురోక్త ఏవంగుణ—తిథౌ వితుః—
 గోత్రస్య—శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినా—హనికర్తవ్య శ్వాసకు
 క్కుట గార్దభ జంబూక చండాల స్పర్శదోషపరిహారార్థం స్వర్ణ
 ధాన్యాజ్యకృచ్చాగ్నియా చరిష్యే|| శ్లో|| స్వర్ణం పవిత్రీ—ప్రియ
 చ్చమే|| ధన్యం కరోషిదాతార—చ్ఛమే|| కామధేనోస్సము—
 చ్చమే|| హరణ్యగర్భ—చ్ఛమే|| ఇదంకృచ్చ్యత్రయప్రత్యామ్నా
 య యథాశక్తిహిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదే (నమమ)

అథ ప్రేతదహనాగ్నిం పంచగవ్యేన అద్భిఃప్రోక్షణమ్.

అగ్నే|| పశ్యత్ ఏకస్మిన్మృతౌ తేన తస్మాత్తైః తానిదృ
 వ్యాణిప్రోక్షిష్య|| ఓంభూభువనస్వః|| తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవ
 స్యధీమహి|| ధియోయోః|| ప్రచోదయాత్|| ఇతిగోమూత్రం||
 గంధద్వారాం దూతాధర్షణం నిత్యప్రప్తాంకరీషిణీం|| తత్సర్వీగ్ం
 సర్వభూతానాం తామిహాపహ్వయేష్క్రియమ్|| ఇతిగోమయః||
 ఆప్యాయస్య సమేతుతే విశ్వతస్సమమ్ వృష్టియమ్|| భవవ్యాసస్య
 సంధే|| ఇతిక్షీరం|| దధికావణ్ణోలకారిషం|| జిష్ణోరశ్వస్యవాజనః||
 మరభినోముఖాకర్తవ్యం ఆయాగ్ంషి తారిషత్|| ఇతిదధి|| తుక్తి

మసి జ్యోతిరసి తేజోసిదేవోవస్సవితోత్పన్నా త్వచ్చిదేణ ప్రచితేణ
 వస్తోస్సూర్యస్య రశ్మిభిః॥ ఇతిఘృతం॥ దేవస్యత్వాసవితుః ప్రస్తవే ।
 అశ్వినోర్భాషుభ్యాం పూష్ణోహస్తాభ్యాగ్సంసరస్వత్యై వాచోయం
 తుర్యంతేనాగ్నే స్త్వాసామ్యాజ్యే నాభిషించామింద్రస్య బృహస్ప
 తేస్త్వాసామ్యాజ్యేనాభిషించామి॥ ఇతికుశోదకం॥ అథ పంచగవ్య
 మేళనం ఓమ్ ఇతిబ్రహ్మకూర్చేన త్రిరాలోడ్య॥ నారాయణ॥
 నారాయణ॥ నారాయణ॥ అథప్రేతదహనాగ్నిం పంచగవ్యేన
 పోత్త్య॥ ఓం ఆప్రోహిష్ఠామయో భువస్తానః క్షోర్జ్జేదధాతన । మహీ
 రణాయచక్షుసే । యోవశ్శివతమోరస్తస్యభాజయతేహసః । ఉశ
 తీరివమాతరః । తస్మాలరంగమామహో యస్యక్షయాయజన్వథ ।
 ఆపోజనయథాచనః॥ తతః అగ్నిః భస్మపోతకం॥ అపమాతా
 అమరాకాగ్నింసిపితాచాయేక్షయంతి పృథివీమను । అన్యత్రేతో
 గచ్ఛంతు యత్రైమాం గతంతునః । శన్నో దేవీరభిష్టయ ఆపోభవం
 తుపీతయ॥ శంయోరభిస్రవంతునః॥ (ఇతిభస్మాద్భిరవోత్కృత)

శ వాగ్నినష్ట ప్రాయశ్చిత్తహిమము.

భస్మనిసమిధారోపణం॥ అయం తేయోనిర్ఘృత్వియోయహో
 జాతో అరోచధాః । తుజానన్నగ్న ఆరోహాధానోవర్ధయార్ఘ్యమ్॥

ఈమంత్రమును శైష్వచ సమిధ అనగా మోడుగపుల్లను భస్మముమీద
 శుంచవలయును.

ఏవంగుణ—తిథౌ (ప్రాచీనావీతీ) పితుః గోత్రస్య—శర్మణః
ప్రేతస్య మరణదినాచారభ్య— హని కర్తవ్య శవాగ్నినష్ట ప్రాయ
శ్చిత్త హూమంకరిష్యే॥ సమస్తవంశ—అధికారసంపదస్తు॥ అథతాకి
కాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య తదగ్నిం ప్రజ్వాల్య॥ ఆజహ్వనస్సుప్రతీకః పుర
స్తాదక్షే స్వాం యోనిమానీదహ్యా॥ అస్మిన్నథస్థే అధ్యుత్తరస్మిన్
విశ్వేదేవాయజమానశ్చనీదత॥ ఉచ్ఛద్యస్వాక్షే ప్రతిజాగృహ్యేన
మిష్టాపూర్తేనగంస్పృశే ధామయజ్ఞ॥ పునఃకృణ్వేన్ స్వాపితరంయువా
నమన్వాతాగంస్తీర్త్యయితంతుమేతమ్॥ ఇతి మంత్రద్వయేన తాకితా
గ్నో సమిధం నిధాయ॥ తత్ప్రియశ్చిత్తార్థం హూమాల్యం బ్రాహ్మ
ణాయుదద్యాత్॥ తతఃధ్యావమ్॥ చత్వారిశృంగాశ్రయో అస్యపాదా +
బాతవేదనేనమః ప్రాగావిదర్భైరగ్నింపరిస్తృణాతి॥ పురస్తాత్॥ దక్షి
ణతః॥ పశ్చాత్॥ ఉత్తరతః॥ అథదక్షిణేనాగ్నిం ప్రిగగ్రాన్ ద
ర్భాన్ సగ్గస్తీర్య॥ తేష్యైకైకః పాతానిప్రియునక్తి॥ దర్శ్యం, ఆజ్య
స్థలీం, ప్రోక్షణీం, స్రువంచేతి చత్వారి, పాతాని ప్రయుం
క్యాత్॥ ఏకేదర్భేణ పవిత్రం కృత్వా॥ అద్భిరనుమృజ్య ప్రోక్షణ
పాత్రే నిధాయ॥ ప్రోక్ష్య॥ తస్యామఃఅసిమ॥ హస్తయో రంగు
ష్టోపకనిష్ఠికాభ్యాం దక్షిణాగ్రం గృహీత్వా॥ ప్రాచీస్త్రిరుత్పాయ॥
సపవిత్రేణ పాణినా పాతాని సంమృశ్య॥ పాతాన్మృత్యా నాని
కృత్వా॥ త్రిప్రోక్ష్య॥ ఆజ్యస్థలీ మాదాయ॥ ఆజ్యం విలాప్య॥ ద
క్షిణేనాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితా యామాజ్య ఫాల్యా మాజ్యం నిరూ
ప్య॥ దక్షిణాగ్రం గారం నిరూప్య॥ తేవ్యధిశ్శిర్య॥ జ్వలతాదర్భే
ణావమృత్య॥ ఏకదర్భాగంప్రచ్ఛిద్య॥ ప్రక్షాళ్య॥ ఆశ్వేపత్యవ్య॥

అపడపన్నుశ్య॥ తిఃపర్యగ్నికృత్వా॥ దక్షిణత ఉద్వాస్య॥ అంగారం
 ప్రత్యూహ్య॥ దక్షిణాగ్రేణ పవిత్రేణ పునరాహర మాజ్యం త్రిరు
 త్పాయ॥ పవిత్రోగంధింవిసస్య॥ ప్రత్యూశ్య॥ అగ్నా పృహరతి॥
 సుక్రస్సవావాదాయ॥ అగ్నా ప్రతితప్య॥ దక్షిణ సంమృజ్య॥ పునః
 ప్రతితప్య॥ ప్రోక్ష్యచిధాయ॥ దర్భమద్భిస్సగ్ధ్నృశ్యాగ్నా పృహ
 రతి॥ తూష్ణీమప్రదక్షిణం పరిషిచ్య॥ ఏకం - ద్వే - త్రిణి - చత్వా
 రి - ఇతి దర్వామ్రాజ్య మాదాయ॥ అయాశ్చాగ్నేస్య వభిశ్చ స్తీశ్చ
 సత్యమిత్యమయా అసి॥ అయస్తా మనసాధ్యో యస్తాహవ్యమూ
 హాషేమానోధేహి భేషజ్గస్వాహ॥ అయనే ౭ గ్నయ ఇదంనమ
 మ॥ ఏకం × చత్వారి॥ మనోజ్యోతి ఋషతామాజ్యం విచ్ఛిన్నం
 యజ్ఞంనమిమందధాతు॥ మాతృష్టా ఉషసానిమచ శ్చతాస్సంద
 ధామిహవిహపుతేన స్వాహ॥ మనసేజ్యోతిష ఇదంనమమ॥ ఏకం +
 చత్వారి॥ అగ్నిర్ హూతా॥ అశ్వినాధ్వర్యా॥ త్వష్టాగ్నిత్॥ మి
 త్రఉపవక్తా॥ సోమసాస్స మస్యపురోగాః॥ శుక్రశ్శుక్రస్యపురోగాః॥
 శ్రాతాస్తే ఇంద్రసోమాః॥ నాతాపేర్హ వసశ్శుతస్వాహ॥ అగ్నయే
 పంచహోత్రఇదంనమమ॥ ఏకం + చత్వారి॥ బ్రాహ్మణఏక హూతా॥
 సయజ్ఞః॥ సమేదదాతు ప్రజామృశూన్పుష్టింయశః॥ యజ్ఞశ్చమే
 భూయాత్స్వాహ॥ బ్రాహ్మణఏక హోత్ర ఇదంనమమ॥ ఏకం + చత్వా
 రి॥ అగ్నిర్ద్విహోతా॥ సభర్తా॥ సమేదదాతు ప్రజాంపశూన్పుష్టిం
 యశః॥ భర్తాచమే భూయాత్స్వాహ॥ అగ్నయేద్విహోతృ ఇదంన

మము॥ ఏకం + చత్వారి॥ ప్రథివీత్రహోతా । సప్రతిష్ఠా । సమేద
 దాతు ప్రజాన్మశూ॥ ఉప్తీయశః । ప్రతిష్ఠాచమే భూయా
 త్స్వాహా॥ పృథివ్యై త్రహోత్ర ఇదంసమము॥ ఏకం చత్వారి॥ అం
 తరితుం చతుర్హోతా॥ సప్తిషాః । సమేదదాతు ప్రజాన్మశూన్మ
 ప్తీయశః । వివాశ్చమేభూయాత్స్వాహా॥ అంతరితాయ చతుర్హో
 త్ర ఇదంసమము॥ ఏకం + చత్వారి॥ వాయుపంచహోతా॥ సప్రాణః
 సమేదదాతు ప్రజాన్మశూన్మప్తీయశః । ప్రాణశ్చమే భూయాత్స్వా
 హా॥ వాయుపంచహోత్ర ఇదంసమము॥ ఏకం + చత్వారి॥ చంద్ర
 మాష్ఠ్యోతా । సముతూన్కల్పయాతి । సమేదదాతు ప్రజాన్మశూ
 న్మప్తీయశః । ముతవశ్చమేకల్పంతాగ్ స్వాహా॥ చంద్రము సేష్యో
 త్ర ఇదంసమము॥ ఏకం + చత్వారి॥ అన్నగ్ం సప్తహోతా । సప్రా
 ణస్యప్రాణః । సమేదదాతు ప్రజాన్మశూన్మప్తీయశః । ప్రాణస్యచమే
 ప్రాణోభూయాత్స్వాహా॥ అన్నయసప్తహోత్ర ఇదంసమము॥
 ఏకం x చత్వారి॥ క్యారప్త హేమతా । సోనాద్రవ్యః । సమేద
 దాతు ప్రజాన్మశూన్మప్తీయశః । అనాదృష్యశ్చ భూయాన్తగ్ స్వా
 హా॥ దివేలప్త హేమత్ర ఇదంసమము॥ ఏకం x చత్వారి॥ ఆదిత్యో
 నవహోతా । సతేజస్వీ । సమేదదాతు ప్రజాన్మశూన్మప్తీయశః ।
 తేజస్వీచభూయాన్తగ్ స్వాహా॥ ఆదిత్యయనవహోత్ర ఇదంసమ
 ము॥ ఏకం + చత్వారి॥ ప్రజాపతిర్దశహోతా । సద్దగ్ంసర్వమే

నమమ॥ తంత్రుతస్వప్రజసా భానుమన్విహి జ్యోతిష్మతః సప్తోరతు
 ధియాకృతాః । అమల్పణం నమతజోగువా మహామనుర్భవ జన
 యాదైవ్యం జన్మస్వాహా॥ అగ్నయేతంతు మతఇదంనమమ॥ ఉమ్మ
 ధ్యస్వాగ్నేప్రతివాగృహ్యేనమిష్టా పూర్తేనగ్నిస్సజేధామయంచ ।
 పునఃకృత్యాగ్న్స్వా పితరాయునానమ న్వాతాగ్ం సీత్యయితంతుమే
 తగ్స్వాహా॥ అగ్నయేతంతుమత ఇదంనమమ॥ ఓంభూస్వాహా॥
 అగ్నయిదంనమమ॥ ఓంభువ స్వాహా॥ వాయునఇదంనమమ॥ ఓం
 సువస్వాహా॥ సూర్యాయేదం నమమ॥ ఓంభూభువ స్సువస్వాహా॥
 ప్రణావతయ ఇదంనమమ॥ ఇశ్యేతైర్మత్రై రాజ్యాహుతీపమ
 త్వా॥ తూష్ణీపరిషిచ్య॥ ఏతత్కర్మ సాన్ధ్యాకారం కృచ్ఛత్రయాణి
 బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ ॥

ప్రణానాయమ్య॥ పవిత్రం ధృత్వా॥ ఏవంగుణ... (ప్రాచీ
 నావీఁ) యజమానస్య పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మ
 రణాదినాదారభ్య ... హని అస్థిసంచయనం కరిష్యే॥ (సవ్యం) కా
 లె అచక్షాత్థం యథాశక్తి ప్రియశ్చిత్తం కరిష్యే॥ సమస్త
 సంప... పాచీనావీఁ॥ పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మ
 రణాదినాదారభ్య ... హని అస్థిసంచయనం కర్తుం ముఖ్యకాలో
 భూత్వా (మను) అధికారసంపద స్త్విత భవంతి బుధాతు॥ అధి
 కారసంపదస్తు॥ ఏవంగుణ ... తిథౌ పితుః ... గోత్రస్య . శర్మ
 ణః ప్రేతస్య మరణాదినాదారభ్య ... హని అస్థిసంచయన యోగ్య
 తాసిద్ధ్యర్థం స్వర్ణధాన్యాజ్య కృచ్ఛాగ్నియా చరిష్యే॥ శ్లో॥ స్వర్ణం

పవిత్ర ... ప్రయచ్ఛమే॥ శ్లో॥ ధన్యంకరోషి ... ప్రియచ్ఛమే॥
 శ్లో॥ కామధేనోస్సముద్భూతం ... ప్రయచ్ఛమే॥ శ్లో॥ హిరణ్యగ
 ర్భ గర్భస్థం ... ప్రయచ్ఛమే॥ ఇదంకృచ్ఛిత్రీయ ప్రత్యామ్నాయ
 యథాశక్తి హిరణ్యం ... నమః॥ అభకుంభోదక మాదాయ॥
 ఉదకేక్షీరం నిసీయ॥ యుతేఅగ్నిమమంథామేతి పంచభిర్మంత్రైః
 అస్థిప్రోక్షణం కుర్యాత్॥ యుతేఅగ్నిమమంథామ వృక్షభాయేన
 పక్షపే । ఇనుంతగ్ం శమయూమసి త్తీరేణ చోదకేనచ॥ యస్తస్మ
 గ్నే సమదహస్త్వ మునిర్వాపయాపునః । క్వాంబూరత్రజాయతాం
 పాకిదూర్వావ్యల్కశా॥ శీఘ్రేక్షేతికావతి హ్లాదుకేహ్లాదుకావతి । మ
 బ్జాక్యాసుసాగ్రమయే మగ్న్స్వగ్నిగ్ంశమయ॥ శంతే ధన్వన్యా
 ఆప్తశ్శముతే సంతృప్తాక్యాః । శంతే సముద్రియా ఆప్తశ్శముతే సం
 తువర్వాః॥ శంతే సుప్రివంతీ స్తనువేశముతే సంతుకూప్యాః॥ శంతే
 సిహారోన్వత్తు శముపుష్పా వశీయతామ్॥

ఇతిప్రోక్ష్య పూర్వోక్త ఏవంగుణ ... తిథౌ పితృః ... గో
 త్రస్య ... శర్మణా ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ... హం అస్థిసం
 చయనహోమంకరిష్యే॥ దహనదేశా ద్దక్షిణతోంగారం ప్రతిష్ఠాప్య॥
 భూస్థువస్సువనోమ్॥ చత్వారి శృంగా ... జాతవేదసేనమ॥ పుర
 స్తాత్॥ దక్షిణతః॥ పశ్చాత్॥ ఉత్తరతః॥ అభదక్షిణేరాగ్నిం ప్రాగ
 గ్రాగ దర్భా త్సగ్న్స్తీర్య॥ తేష్వేకైకశః పాత్రాణి ప్రయనక్తి॥
 దర్విం - ఆజ్యస్థాలీం - ప్రోక్షణీం సువాన్నితి॥ ఏకేన దర్భేణ
 పవిత్రంకృత్వా॥ అద్భిరనుమృజ్య॥ ప్రోక్షణపాత్రే నిధాయ॥ ప్రో

క్ష్యుః తస్యామపసీయ॥ హస్తయోరంగుష్ఠోప కనిష్ఠకాభ్యాం దక్షి
ణాగ్రం గృహీత్వా॥ ప్యాచీస్త్రిమత్పుయ॥ సపవి తేణపాణినాపా
త్యాణిపంమృశ్య॥ పాత్రాఽన్యత్రానానికృత్వా॥ త్రిహ్యక్ష్యుః ఆజ్య
స్థాలీమాదాయ॥ ఆజ్యంవిలాప్య॥ దక్షిణేనాగ్నింపవిత్రాంతర్హితా
యామాజ్యస్థాల్యామాజ్యం నిరూప్య॥ దక్షిణతోంగారం నిరూప్య॥
తేష్వధిశ్చిత్య॥ జ్వలతాదర్భేనావమృత్య॥ ఏకదర్భాగం ప్రచ్ఛిద్య॥
ప్రత్యూశ్య॥ ఆశ్వేషత్యస్య॥ తిగ్రిపర్యగ్నికృత్వా॥ దక్షిణత ఉద్వా
స్య॥ అంగారంప్రీత్యాహ్య॥ దక్షిణాగ్నేణ పవిత్రే పురరాహార
మాజ్యం త్రిమత్పుయ॥ పవిత్రాగ్రంధింవిసస్య॥ ప్రత్యూశ్య॥ అగ్ని
పవిత్ర మనుప్రహరతి॥ సుక్రస్త్రినావాదాయ॥ అగ్నిప్రతివృత్త్య॥
ఏకదర్భేణసంమృజ్య॥ పురఃప్రీతితప్య॥ ప్రోక్ష్యనిధాయ॥ దర్భసుద్ధి
స్సగ్ధస్పృశ్య ౭ గ్నాప్రహరతి॥ తూష్ణింపమంతమప్రదక్షిణం
వరిషీచ్య॥ దర్వామజ్య మాదాయ॥ అవస్థజః పురుషేష్టిత్య
భ్యోయస్తాపూతిశ్చరఃస్వధా॥ ఆముర్వః పాత్రాః పాత్రాశ్చేష్టగ్ం
సంగచ్ఛతాం త్రయవాజాతేదస్సాహ॥ అగ్నయేజాతేదస ఇదం
నమమ॥ దర్వామజ్యమాదాయ॥ సంగచ్ఛన్వస్తిత్యభిస్సగ్ధస్వధా
భిస్సమిష్టాపూర్తేసపరమేహ్యను॥ ముత్రభూమ్యై వ్రణాపేతత్ర గ
చ్ఛతత్రత్వా దేవస్పవితాదధాతుస్వాహ॥ దేవాయపవిత్ర ఇదం
నమమ॥ దర్వామజ్య మాదాయ॥ యత్తైక్సస్థశ్శక్తున ఆతుతో
దపి పీలస్పర్షతితవాశ్వాపదః॥ అగ్నివృద్ధిశ్చ దన్వణం కృణోతు
సోఽణశ్చయో బ్రాహ్మణమావివేశస్వాహ॥ అగ్నియమాభ్యామిదం

నమము॥ ఉత్తర పరిషేచనం కృత్వా॥ సువమాజ్య ఫాలీం చాగ్నా
ప్రహరతి॥ అయుగ్భిరుద కుంభై రపసీయ॥ స్వప్రాక్షిత మస్థిన్య
వోత్సు॥ అగ్నించ శమయేత్॥ నారాయణ నారాయణ॥ పూర్వో
క్త ఏవంగుణ ... తిథౌ (ప్రాచీనావీతీ) పితుః .. గోత్రస్య ... శ
ర్మణః ప్రేతస్య మరణానినారభ్య ... హని అస్థిసంచయనకాలే
గోదానం కరిష్యే॥ తదజ్ఞ బ్రాహ్మణపూజాం కరిష్యే॥ ప్రతిగ్రహీ
తారం బ్రాహ్మణ మభ్యర్చ్య॥ శ్లో॥ యదీచ్ఛసి మహారాజ సర్వతీర్థా
వ గాహనమ్ । విప్రపాద వినిర్ముక్తతోయం శిరసిధారయేత్॥ గం
ధార్థాశమే ఆపవృష్పార్థా శమేతిలాః॥ శ్లో॥ గనామంగేషుతిష్ఠం
తి భువనానిచతుర్దశ । యస్మాత్తస్మాచ్ఛివంమేస్యా దతశ్శాంతిం
ప్రయచ్ఛమే॥ ఇతిగోదానం కుర్యాత్॥ అథదశదానాని॥ శ్లో॥
గోభూతిలహిరణ్యజ్య వాసోధాన్యగుడానిచ । రౌప్యంలవణమిత్యా
హు ర్దశదానాఃప్రకీర్తితాః॥ ఇతిదశదానానికృత్వా॥

కుంభేఅస్థినిధానమ్. ఉత్తిహత స్తమృతం సంభరస్వమేహ
గాత్ర మనహమాశరీరమ్॥ యత్రభూమ్యై నృణామే తత్రగచ్ఛ
తత్రత్వా దేవస్స వితాదధాతు॥ ఇతిసవ్యహస్తేన ప్రేతస్య శిరఃప్ర
దేశే అస్థిన్యాదాయ నిశ్శబ్దంకుంభేనిధాయ॥ ఇదంత్రపకమ్॥ దంతాస్థీ
న్యాదాయనిశ్శబ్దం కుంభేనిధాయ॥ పరణాత్రపకమ్॥ ఇతిపార్శ్వ
భ్యాం శ్రోణీభ్యాంవా అస్థిన్యాదాయ నిశ్శబ్దంకుంభేనిధాయ॥ తృతీ
యేన జ్యోతిషాసంవిశస్య॥ ఇతి ఊరుభ్యాం జంభూభ్యాంవా అస్థి
న్యాదాయ । నిశ్శబ్దంకుంభేనిధాయ॥ సంవేశన స్తమృతై చారురేధి
ప్రియోదేవానాం పరమేస్తథస్థే॥ ఇతిపద్యాం అస్థిన్యాదాయనిశ్శ

బం కుంభేనిధాయ॥ నారాయణ నారాయణ నారాయణ॥ (కర్త)
 దహనదేశమందలి బూడిదెను బోగుచేసి జలమందు కలపవలయును॥
 శ్లో॥ యావదస్థిమనుష్యాణాం గంగాశో యేషుత్పత్తిః ॥ తావద్వర్షి
 సహస్రాణి స్వర్గాశోకే మహీయతే॥ అభదహనదేశే జలం సంప్ర
 త్య॥ తత్రశరీరా కృత్రికృత్వా॥ తత్రశిలాత్రయవేదికారాధనం
 కరిష్యే॥ శ్లో॥ ఇహలోకం పరిత్యజ్య॥ గోశోసి పరమాంగతిం॥
 మనసా వాయురూపేణ॥ శితేత్వాహునియోజయే॥ మధ్యే ప్రేత
 మావాహ్య॥ ఉత్తరతోరుద్రమావాహ్య॥ దక్షిణతోయమమావా
 హ్య॥ యథాశక్తి సంపూజ్య॥ పూర్వోక్త సేవంగుణ ... తిగ్నా
 (ప్రా) ... తీ పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణది
 నాదారభ్య ... హని అస్థిసంచయనాజ్ఞ శ్మశాన శిలాత్రయ వేది
 కారాధన బలిపిండప్రదానాని కరిష్యే॥ తతః దహనదేశేలాజ బ
 లిందదామి॥ తతః అన్నపూపసూపాద్యైః పిండత్రయం కృత్వా॥
 గోమయేనవర్తుల త్రయమండలంకృత్వా॥ తేషుదర్భాస్తరణ ము
 పతిష్ఠతు॥ దర్భోపనివృత్తిలోదక ముపతిష్ఠతు॥ ఇతి తిలోదకంద
 త్వా॥ మధ్యే ప్రేతరాజాయ మహాత్ముణ్ని వారణార్థం ఇదంపిండం
 దదామి॥ ఉత్తరతోరుద్రాయమహాత్ముణ్ని వారణార్థం ఇదంపిండం
 దదామి॥ దక్షిణతోయమాయమహాత్ముణ్ని వారణార్థం ఇదంపిండం
 దదామి॥ పిండత్రయందత్వా॥ పిండో పరియేత త్తిలోదక ముపతిష్ఠతు॥

కొందఱు శ్మశానమందు శిలా త్రయవేదికారాధనము చేయు
 టయేలేదు. అట్లు చేయునపుడును ఇట్లునంకల్పమును జెప్పవల
 యును, ఎట్లనగా.

ఏవంగుణ ... తిథౌ పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేత
స్య మరణదినాదారభ్య ... హని శ్మశానభూత బలిప్రదానం కరి
ష్యే॥ ఇతిసంకల్ప్య॥ గోమయేనవర్తుల మండలంకృత్వా॥ పిండస్యా
ధః దర్శ్యాస్తరణము పతిష్ఠతు॥ దర్శ్యో పరియేత త్తిలోదక ముపతిష్ఠ
తు॥ పితే + గోత్రాయ ... శిర్మణే ప్రేతాయ మరణ దినాదార
భ్య ... హని శ్మశానవాసిభ్యో భూతేభ్యః ఇదంబలిందదామి॥
యేతత్తిలోదక ముపతిష్ఠతు॥ అథ దహనదేశే జలకుంభం పృతిష్ఠాప్య॥
అథ ధారాదత్తం॥ ఏవం... తిథౌ పితుః... గోత్రస్య ... శర్మణః
ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ... హని ప్రేతఉత్తమలోక ప్రాప్త్య
ర్థం శ్మశానభూత బలిప్రదానేషు పితరం ... గోత్రం — శర్మా
ణం ప్రేతముద్దిశ్య (మయా) త్వయాకృతైరేభిః మరణదినాదారభ్య
.. హని అస్థిసంచయనాజ్ఞ శిలాత్రయ వేదికారాధన బలిపిండ
ప్రదానైశ్చ పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య ప్రేతత్వ
ప్రద్యారా ప్రేతత్వప్రసక్తి స్వీతి భవంత్యో బుధవంతుః॥ ప్రేతత్వప్ర
సక్తిః॥ (ఇతి తిలోదకగత్యజేత్) యథాత్వముద్భిన్నభోష్యపథే పృథ్వి
వ్యా అధి॥ ఏవమిమ ఉద్భిందంతు కీర్త్యాయశసా బ్రహ్మవర్చసే॥
క్లౌ॥ నారాయణ నమస్తేస్తు॥ శంఖచక్రగదాధర॥ అక్షయ్యంపిండ
దానేన॥ ప్రేతత్వప్రసక్తిరోభవ॥ అత్యన్నహీన్యదకం॥ అత్యపిచేతి
క్షీరనిక్షిప్య॥ అత్రభుంక్తు (ఇతివదేత్) అథాస్థి కుంభమాదా
య॥ తత్రమంత్రేః॥ ఉత్తిష్ఠ ప్రేహిపద్రోవాకః కృణుష్వపరమే
వ్యోమః॥ యమేనత్వం యమ్యాసంవిదానోత్తమం నాక్రమధిరో
హేమమ్॥ అథభూమ్యాం అస్థికుంభంనిక్షిప్య॥ పవిత్రం విస్మజ్య॥
న్నానంకుర్యాత్॥

గంగాంభస్యస్థి నిక్షేపణము.

అశ్వినీ, భరణి, ఆర్ద్ర, పుష్యమి, ఆశ్లేష, పుబ్బ, హస్త, స్వాతి, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ, మూల, పూర్వాషాఢ, శ్రవణము, ఈనక్షత్రములయందును సోమ బుధ గురు శనివారములయందును ౨-౩-గి-౨-౧౩ యాతిభులయందును దహనముయొదలు ౧-౩-గి-౨-౯ యాదినములయందును పగటియందును పుణ్యనదులయందును అస్థినిక్షేపణము చేయవలయును. దశాహము లోపల విఘ్నములు కలిగినపక్షమందు బేసిమాసములలో తిప్పక ఆచరింపవలయును. అస్థులు నుండగా ఆగృహములో శుభకార్యములు చేయకూడదని పెద్దలు వచించిరి.

తత్ప్రయోగః. (కర్తా) అస్థికుంభమాదాయ॥ పుణ్యనదీ తీర్థేషాప్య॥ స్నాత్వా ౭ చమ్య॥ అస్థిన్యపి కేశవాదిద్వాదశనామధిః ద్వాదశవారం మజ్జయిత్వా॥ పవిత్రం ధృత్వా॥ ప్రాణానాయమ్య॥ ఏవంగుణ ... తిథౌ (ప్రాచీనావతీ) యజమానస్యపితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య ప్రేతత్వప్యర్థం మరణదినాదారభ్య ... హనిగంగాంభస్యస్థినిక్షేపణం కర్ష్యే॥ కాలే అనుజ్ఞార్థం యథాశక్తిప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే॥ పరిషద్దక్షిణంగృహీత్వా॥ క్లో॥ సమస్తవంశ ... పదం॥ (హి) ... తీ) పితుః ... గోత్రస్య .. శర్మణః ప్రేతస్య ప్రేతత్వప్యర్థం మరణదినాదారభ్య ... హనిగంగాంభస్యస్థినిక్షేపణం కర్తుం ముఖ్యకాలోభూత్వామమ అధికారసంపదస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు॥ అధికారసంపదస్తు॥ కాలశ్చముఖ్యకాలోస్తు॥ ఏవంగుణ .. తిథౌ పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య ప్రేతత్వప్యర్థం అస్థినిక్షేపణకాలే స్వర్ణధాన్య ఆజ్యకృచ్ఛా

న్యాయచరిత్రే... స్వర్ణంపవిత్ర ... ప్రయచ్ఛమే. ధన్యంకరో
సి... ప్రయచ్ఛమే. కామధేనో ... ప్రయచ్ఛమే. హిరణ్యగర్భ...
మే. ఇదంకృత్యత్రయప్రత్యామ్నాయ యథాశక్తి హిరణ్యం
తుభ్య ... నమమ. అస్థినిక్షేపనామాదిభిః పునస్సంపయిత్వా.
తతఃపంచగవ్యేన శుద్ధోదకేనచసంప్రత్యుత్త్య. పూర్వోక్త ఏవంగుణ
... పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః పేతస్య ప్రేతతృప్త్యర్థం మ
రణాదినాదారభ్య .. హనిగంగాంభసిఅస్థి నిక్షేపణకాలే అన్యభిషే
కం కరిష్యే. తతః బ్రాహ్మణానామరయేత్. (ఉపసీతీ) రుద్రీనూ
క్త పారాయణే ఋత్విజంత్యాం వృణీమహే. ఇతిచతురో బ్రా
హ్మణానామరయేత్. ఏకవింశతిదర్భైః కూర్చంకృత్వా. పంచగవ్య
మేళనార్థంతామ్రప్రతేతకూర్చంనిధాయ. ఓం భూభువస్సునః ...
ప్రచోదయాత్. ఇతి గోమూత్రం. గంధద్వారాం ... శ్రియమ్.
ఇతి గోమయం. ఆప్యాయస్య ... సంగ్రహే. ఇహీరం. దధిక్రావ
ణ్ణో ... తారిపత్. ఇతిదధి. శుక్రమస్తిజ్యో ... రశ్మిభిః. ఇత్యా
జ్యం. దేవస్యత్వానవితుః ... పూర్ణాహస్తభ్యాం సంస్పృశ్యైవా
చోయం తుర్యంతేనాగ్నేస్త్య సామ్రాజ్యేనాభిషేచామింద్రస్య
బ్రహ్మస్యతేస్త్యాసామ్రాజ్యే నాభిషేచామి. ఇతికుశోదకం. ఇత్యే
కస్మిన్ సాప్రతేపంచగవ్యం మేళయిత్వా.

ఓం. ఇతి బ్రహ్మకూర్చేన త్రిరాలోక్ష్య. గాయత్ర్యాదిమం
త్రైలిప్థినిస్సాప్య. ఉద్ధృతాసివరాహేణ కృష్ణేనశతబ్రాహ్మణా.
ఇతి తులసిస్సానం. మృత్తికేహసమేస్తాపం యన్మయాదుప్రకృతం

కృతం । మృత్తికే[॥] బ్రహ్మదత్తాసి కాశ్యపేనాభిమంతితా । మృత్తికే[॥] దే
 హిమేప్రుష్టిం త్వయిసర్వప్రతిష్ఠితం । మృత్తికే[॥] పృథివీతేనర్వం తన్నే
 నిర్లుదమృత్తికే । తయాహతేనపాపేనగచ్ఛామి పరమాంకతిమ్ ॥ ఇతి
 మృదాస్నానం ॥ శన్నోదేవీరభిష్టయ ఆపాభవంతుస్తీతయే । శంయో
 రభిసోచంతునః ॥ ఇతి శుద్ధోదకం ॥ మధువాతాఋతాయశే మధు
 తురంజిసింధవః । మాధ్వీర్నస్తంశ్వపశః । మధునక్తముఖోపసి
 మధుమత్స్యాన్ధివన్రజః । మధుద్యౌరస్తునఃపితా । మధుమాన్తోవన
 స్పతిర్మధుమాగ్ం అస్తుమార్యః । మాధ్వీర్నాపాభవంతునః ॥ ఇతి
 మధుస్నానం ॥ దేవస్యత్వానవితః ప్రసవేలశ్విసోర్భాహుభ్యం ।
 పూజోహస్తాభ్యాగ్ం సకస్వత్యైవాచోయం తుర్విం తేనాగ్నేస్త్య
 సామ్రాజ్యేవాభిషింఛామింద్రస్య బృహస్పతేస్త్య సామ్రాజ్యే
 నాభిషింఛామి ॥ ఇతిశుశోదకస్నానం ॥ తతఃపంచగవ్యేన శుద్ధోదకేన
 చసంప్రాత్య ॥ శుద్ధప్రదే శేమృదమాదాయ ॥ శరావాకృతీత్రియం
 కృత్వాతత్రదక్షిణాగ్రాదర్భానాస్తీర్య ॥ తిలానవకీర్యత్రతా[॥] స్థీని
 నిధాయ ॥ అతోదేవాలవంతునో యతోవిష్ణుర్విచక్రమే । స్త్రీశ్చివ్య
 స్తప్తధామభిః ॥ త్రిణిప్రదావిచక్రమే విష్ణుగోపాలదాభ్యః । శతోధ
 ర్మాణిదారయన్ ॥ తద్విష్ణోః పరమంప్రదగ్ం సచాపశ్యంతిసూర
 యః । ద్రివిప్రచక్షురాతతమ్ ॥ తద్విప్రాసా విప్రస్యవోహృద్రవాం ప్రస్స
 మిన్ధతే । విష్ణోర్యత్ప్రమంప్రదమ్ ॥ హిర్ణ్యగర్భ స్సమవర్తతాశ్చ
 బ్రూతస్య జాతః పత్తిరేకఅనీత్ ॥ సదాభారపృథివీద్వాముతేమాంక

స్నేహదేవాయ హవిషా విధేమ॥ ఇత్యుత్తమ హిరణ్యశకలానినిక్షేప్య॥
 మధువాతా ఋతాయ శే ... భవతుసః॥ ఇతిమధునిక్షేప్య॥ శుక్ర
 మస్తిజ్యోతి .. రశ్మిభిః॥ ఇత్యాజ్యంనిక్షేప్య॥ తిలోస్తిసామ దేవ
 జ్యోగోస్తవేదవస్మితః । నిర్ణోదస్వర్వపాపానాం ప్రవిత్రమృషిభిస్సృ
 తమ్॥ ఇతి తిలానిక్షేప్య॥ ఓంభూర్భువస్సువః ... ప్రచోదయాత్॥
 ఇతి శర్కరానిక్షేప్య॥ ద్రుక్ కావణ్ణో అకారిషం ... తామత్॥
 ఇతి దధినిక్షేప్య॥ ఆప్యాయస్త్వసమేతుతే ... సంగధే॥ ఇతిక్షీరం
 నిక్షేప్య॥ దేవస్యత్యాసమితః ప్రిస్తవేత్వివో రాబహుభ్యాం పూ
 ణ్ణాహస్తాభ్యాం సరిస్వత్స్వేవాచాయం తుర్యంతేత్రాగ్నేస్తా సా
 మ్రాజ్యే వాభిషేచామింద్రస్త్వబృహస్పతేస్తా సామ్రాజ్యే వాభి
 షేచామి॥ ఇతి కుశోదకం నిక్షేప్య॥ నమకచమక పురుషసూక్త
 హిరణ్యవర్ణాది ఇత్యేతై ర్మంత్రైర్వాజ్ఞుత్వా॥ (నమక చమక
 ములు యాజుష్టార్త మంత్రోపాతప్రథమభాగ పుస్తకమునందు గల
 మఁగాన ఆగ్రంథమందు జూడదగుచు.)

అథగోదానం పూర్వోక్త ... తిథాపితుః ... గోత్రస్య ...
 శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాచారభ్య ... హనిగంగాంభస్యస్థినిక్షే
 పణకాలే గోదానాని దశదానానికరిష్యే॥ (ఇతిసంకల్ప్య) శ్లో॥ గ
 వామంగేషు ... ప్రయచ్ఛమే॥ గోదానందద్యాత్॥ గోభూతిలహి
 రణ్యాజ్య । వాసోధాన్య గుడానిచ॥ రాప్యం లవణమిత్యాహు ర్దశ
 దానాః పక్వీర్తితాః॥ దశదానానికుర్యాత్॥ పునః మృత్తికయా
 శరావాక్పతిత్రయం కృత్వా॥ తేనాస్థీస్యపిథాయ॥ హస్తాభ్యాం

గృహీత్వా॥ తతః గంగాస్థానం కుర్యాత్॥ శ్లో॥ పనీదపరమేదేవి
 వర్షపాపప్రణాశిని । అముకవ్యప్రయచ్ఛత్వం గతింపుణ్యంచ శాశ్వ
 తం॥ అథ గంగాజలం ప్రవిశ్య॥ పృథ్వివీం గచ్ఛాంతరిక్షం గచ్ఛదివం
 గచ్ఛ దిశోగచ్ఛనువర్గచ్ఛ సువర్గచ్ఛదిశో గచ్ఛదివం గచ్ఛాంతరి
 ష్టుం గచ్ఛపృథ్వివీం గచ్ఛా ౭ పోనాగచ్ఛ యదిత్రతేహితమోష
 ధీస్తు ప్రతితిష్ఠాశరీరైః॥ శ్లో॥ యావదస్థి మనుష్యాణాం గంగాశో
 యేషుతిష్ఠతి । తావద్వర్షసహస్రాణి స్వర్గలోకే మహీయతే॥ ఏవా
 త్యై॥ అస్థులుమూఁడపర్యాయములు కలవలయును-కర్తాన్నాత్వా
 ౭చమ్య॥ ఏవంగుణ ... తిథౌపితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః పే
 తస్య అంధత్వ మూకత్వకాణత్వ బధిరత్వపైశాచికబాధా నివృత్తి
 ద్వారా పుణ్యలోకా వాప్త్యర్థం మృత్తికాన్నా నాదాకూర్చప్రతి
 స్థాపనం కరిష్యే॥ అనుజ్ఞార్థం యథాశక్తి స్థాయశ్చిత్రం కరిష్యే॥
 సమస్త ... పదం॥ అథ కావసావకమ్ ... స్థాపనానిదద్యాత్॥
 ఆయాగా పేతస్సామ్యా గంభీరైః ప్రథిభిః పూర్వైః ప్రజామస్త
 భ్యం దధద్రుయంచ దీర్ఘాయుత్వంచ శత శారదంచ పితరం...
 గోత్రం ... శర్మణం ప్రేతమావాహ్య॥ అథ గోదానంకుర్యాత్॥
 అథ మృత్తికాన్నానార్థం బ్రాహ్మణాన్వరయేత్॥ మృత్తికాన్నానా
 ర్థం వృణీమహే॥ బ్రాహ్మణేభ్యో మాతనవస్త్రాణి దద్యాత్॥ ఆచమ్య
 పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః పేతస్య అంధత్వ ... పుణ్యలోకా
 వాప్త్యర్థం అన్యోన్యసహాయేన అష్టోత్తర శతంవా తదథణంవా య
 థాశక్తి మృత్తికాన్నానాన్యాచరిష్యే॥ అశ్వక్రాంతే సహస్ర
 పరమాదేవితీర్థామిం దూర్వా మభిమంత్ర్య॥ అశ్వక్రాంతే రథ

కాంతే ... పదేవదే॥ సహస్ర) ÷ × + యంచ వ్రయం ద్విష్కమ్॥
 ఆపాహిష్ఠేతి తిస్సభిః హిరణ్య వర్ణాశ్చితి చతస్సభిః పవమానస్సు
 వర్జన ఇత్యేతేనాను వాకీనచమార్జయిత్వా॥ ఆప్తాహిష్ఠానుయో
 భువః ... ఆపాజనయథాచనః॥ హిరణ్యవర్ణాశ్చచయః పావకాయా
 నుజాతః ... నిధత॥ పవమానస్సువర్జనః ... జాతవేదామో
 ర్జయంత్యాపునాతు॥ నమోగ్నయేపుమతే ... బృహథోసి
 మోవా వృధేనువ్రాన ఇంచుః॥ ఏవంవిధిప్రకారేణ మృత్తికా స్నా
 నానికుర్యాత్॥ కూర్చేషుఉదకంనిసీయ॥ ధారాదత్తం॥ ఏవం ... పి
 తరం ... గోత్రం ... శర్మాణంప్రేతం అన్యోన్య సహాయేన +
 మృత్తికాస్నానైః॥ పితృః ... గోత్రస్య ... శర్మాణఃప్రేతస్య అంధ
 త్వ ... ప్రేతత్వవిముక్త్యా ఉత్తమలోకప్రాప్తి రస్త్వితిధవంతో బ్రు
 వంతు॥ (తిగోదకంత్యజేత్) ప్రేతత్వ విముక్త్యా ... రస్తు॥ త్వన్నిమి
 త్తం మయాకృతేనఅనేనత్వం పుణ్యవాణభవ॥ అథ కూర్చంవిసృజ్య॥
 అథహిరణ్యశాద్ధంవా ఆముశ్రాద్ధంవా కుర్యాత్॥ బ్రాహ్మణా
 సంహోషయేత్॥ మృత్తికాస్నానములుచేసిన బ్రాహ్మణులు పునః
 వారి శరీరశుద్ధికొరకు 3 మృత్తికాస్నానములుచేసుకొని పిమ్మట
 ఇట్లు చేయవలయును.

ఏవం ... త్యర్థం మయాకృతమృత్తికాస్నానాద్ధి త్వేన దేవర్షిపితౄ
 నుద్దిశ్య దేవర్షిపితృపీత్యర్థం దేవర్షిపితృతర్పణంకరిష్యే॥ దే
 వాదీంస్తర్పయేత్॥ శుచీహోహవ్యేతిధారవస్త్రమధ్యః పౌత్య॥ శుచీ
 పూ ... పావకా॥ దేవస్యత్వేతి వస్త్రమూదాయ॥ దేవస్యత్వా ...

దక్షే! అవధూతమిత్యవధూయ! అవధూతం రక్షోవధూతా ...
అరాతయః! ఉదుత్యం జాతవేద సమిత్యాదిత్యాదర్శయిత్యా
ఉదుత్యం ... సూర్యమ్! ఆవహంతితి పరిధాయ! ఆవహంతి
వితన్వానా ... లోమశాం ప్రశుభిస్తుహస్వాహా! తతో ద్వీరాచమ్యు!
ఉత్క్రామంతు పిశాచాద్యాః యేభూతాశ్చ నిశాచరాః । ఏతేషా
మవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే! ఇతిసర్భాననం ప్రతిష్ఠాప్య|| సానా
యామృతయంకృత్వా|| అష్టోత్తర శతగాయత్రీజపంకృత్వా! ద్వాదశ
సూర్యసమస్కారానశ్వత్థపదక్షిణానిచకృత్వా! దేవతాదర్శనాదికం
కుర్యాత్ ।

స గ్న శ్రాద్ధము.

అథకర్తాశ్లోతియం బ్రాహ్మణమాహూయ|| స్నాత్వా చమ్యు||
పవిత్రంధృత్వా! ఏవంగుణ ... తిథౌ (వా ... తీ) పితుః ... గోత్ర)
స్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ... అతిపన్నప్రభమే
హనికర్తవ్యసగ్న ప్రచ్ఛాదనైకోద్దిష్టామ శ్రాద్ధంకరిష్యే|| కాలేఅను
జ్ఞార్థం యథాశక్తిప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే! పరిషద్దక్షిణాం గృహీత్వా||
స్లో! సమస్తనం ... పదం (వా ... తీ) పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మ
ణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ... అతిపన్నప్రభమేహనికర్తవ్యస
గ్న ప్రచ్ఛాదనైకోద్దిష్టామ శ్రాద్ధం కర్తుం అధికారసంప ... బుధివం
తుః కర్తుం అధికార సంపదస్తు|| ఏవంగుణ ... తిథౌ పితుః ... గో
త్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య అంధత్వ మూకత్వ బధిరత్వ కాణత్వ
పంగుత్వ సగ్నత్వపిశాచత్వనివారణార్థం సగ్నప్రచ్ఛాదనైకోద్దిష్టామ
శ్రాద్ధం ఆమాదిద్రవ్యేణ సేతోద్దేశేన అద్య (ఉపవీతీ) కరిష్యే!

ఇతివంకల్ప్య (ప్రా ... తీ) పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య
 మరణాదినాదారభ్య ... హనిఅతిపన్న ప్రాణమేహనికర్తవ్య నగ్న
 ప్రచ్ఛాదనై కోద్దిష్టామశ్వాదే ప్రేతార్థే అయంతేషుః ఉపతిష్ఠతుః
 అభవాద్యస్థానేగోమ యేనవర్తుల మండలంకృత్వాః పితుః ... గో
 త్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య పాద్య స్థానే దర్భాస్తరణ ముపతిష్ఠతుః
 దర్భోపరి ఏత త్రిగోదకముపతిష్ఠతుః పితుః ... గోత్ర ... శర్మణ
 ప్రేత నగ్నప్రచ్ఛాదనై కోద్దిష్టామశ్వాదే ప్రేతార్థేఇదంతేపాద్యము
 పతిష్ఠతుః శన్నోదేవీరభిష్టయ ఆహారవంతు పీతయే శంయోరభిప్ర
 వంతునః ఇతి బ్రాహ్మణస్యపాదా వ్రతాశ్యః (ఉపవీతీ) కర్తాపాదా
 పితౄశ్యః ఆచమ్యః కృష్ణకృష్ణకృష్ణః పా ... తీ ప్రేతవిష్టరార్థ మ
 యంకుశః ఇత్యాననందత్వా ఉదజ్జుఖ ముపవిశ్యః అద్య పూర్వో
 క్త ... తిథౌ (ప్రా ... తీ) పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేత
 స్య మరణాదినా ... హని అతిపన్న ప్రాణమేహనికర్తవ్య నగ్నప్రచ్ఛా
 దనైకోద్దిష్టామ త్రాదే ప్రేతార్థే భవదనజ్ఞ యాప్రకాంతం త్రాద
 కర్మ కరిష్యే కురుష్వః (ప్రా ... తీ) అపహతా అనురార
 త్వాగం సిపితాచాయేత్యంతిపృథివీమను అన్య త్రేతాగచ్ఛంతుయ
 త్వాస్య గతామనః ఇత్యుద్భృత్య అపశవ స్పృశ్యః ఉదీర్తామవర
 ఉత్సర ఉన్నద్భ్యమప్రేతస్సామ్యః అనుంయ ఇయాద వృక్షముత్తజ్ఞస్స
 నోవతు ప్రేతోహవః ఇతితిలాన్నికీరేత్ త్రాధార్థంసంపాదితద్ర
 వ్యాణి ఉదకేనపాత్య తత్ప్రతికుర్వరేణ్యం భగ్నోదేవస్యధీమహి
 ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ అపవిత్రః ... కుచిః ఇతి త్రిప్రా

య్యశ్రాద్ధార్థం సంపాదితః పదార్థాః దేశతః కాలతశ్చ ముఖ్య
 కాలోభూత్వా శ్రాద్ధయోగ్యాభవంత్యితి భవంతో బ్రువంతుః । శ్రాద్ధ
 యోగ్యాభవంతుః శ్రో । శ్రాద్ధకాలే గయాంధ్యాత్వా భ్యాత్వా దే
 వంగదాధరం । తాభ్యాంచైవ నమస్కృత్య తతశ్శాద్ధం ప్రవర్తయే॥
 పృవ ర్తయ॥ పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినా
 దారభ్య ... హని అతిపన్ను ప్రాణమేహనిక ర్తవ్య సగ్నప్రచ్ఛాదనై
 కోద్దిష్టామశ్వాద్ధేప్రేతార్థే ఇదంతే అననముపత్తివతుః । పితుః ...
 గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినా దారభ్య ... హని అతిప
 న్ను ప్రాణమేహనిక ర్తవ్యసగ్న ప్రచ్ఛాదనై కోద్దిష్టామశ్వాద్ధే యుగః
 క్రియతాం । ఓం తథాపాప్రీతువంతు భవంతః॥ పాప్రీద్భవా
 నీత్యుక్త్వా॥ పాప్రీవాని॥ అప్స్యపాత్రీమాసాద్య॥ ఉత్తానంపా
 య్య॥ ఉద్ధృత్య॥ తిల్యానిషీప్య॥ ఉదకిమాపూర్య॥ శన్నోదేవీర్భి
 స్త్వయ ఆపాభవంతుప్రేతయే॥ శంయోర్భిసవంతునః॥ తిలోస్తిసామదే
 వత్త్యోగో సవేదేవనిర్మితః । పృత్నవద్భిఃపృత్నప్రేతవహి । పితరం...
 గోత్రం ... శర్మాణంప్రేతమిమాం లోకాప్రీణయాహిసః॥ (ఇతి
 తిలానవకీర్య) గంధార్ధాఇమేతపః పుష్పాఞ్చామేతిలాః ప్రేతాయ
 వాజప్తం గృహ్లామి॥ ప్రేతపాత్రం సంపన్నం॥ సుసంపన్నం॥ ఉప
 తిష్ఠతామఘ్నః ఆయాహిప్రేత ... శ్రుతశారదంచ॥ పితరం ...
 గోత్రం ... శర్మాణంప్రేతం ప్రేతమావాహయిష్యే॥ ఆవాహయ॥
 హస్తోదకందత్వా॥ యాద్రివ్యాఆప్త॥ పయసాసంబభూపుర్యా అంతరి
 య ఉతపార్థివీర్యాః । హిరణ్యవర్ణాయజ్ఞయాస్తాన ఆవశ్యగ్గోస్త్యానాస్తు
 హవాభవంతు॥ పితుః ... గోత్ర ... శర్మాణ ప్రేత మరణాదినాదా

రభ్య ... హని అతిపన్నప్రళమేహనిక ర్తవ్య నగ్నప్రచ్ఛాదనాభ్యై
కోద్దిష్టామశ్వాదై ప్రితార్థే ఇదంతే అర్ఘ్యముపతిష్ఠతు॥ ప్రితా
యస్థానమసి॥ తతస్కృద్ధోదకం॥ గృధాధాఞమేతపః॥ పుష్పాధాఞ
ఇమేతిలాః॥ యువాస్తువాస్తాః పరివీత్ర ఆగ్రాత్పక్షిశ్రేయాః భవతి
బాయరూపః । తంధిరాపః క్షవయఉన్నయంతిస్త్యాధియోమనసా దేవ
యంతః॥ పితః ... గోత్ర ... శర్మకప్రేత మరణదినాదారభ్య
... హని అతిపన్న ప్రళమేహనిక ర్తవ్య నగ్నప్రచ్ఛాదనైకోద్దిష్టామ
శ్వాదై ప్రితార్థే అంతః ప్రితవరణార్థం బహిః ప్రితవరణార్థంవస్త్ర
... తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమ॥ పరిచ్ఛాదనార్థం పవిత్రా
ర్థమలంకరణార్థం ఇమేకుశాః॥ వస్త్రైభావేయధాశక్తి హిరణ్యం ద
ద్యాత్॥ నకలారాధనై స్వర్పితి ముపతిష్ఠతు॥ ప్రేతేస్వర్పితమ
స్తు॥ ప్రితమండలోద్వర్తనం కిరిష్యే॥ అభయధాశక్తిరమాదినమ
స్తభోదనపదార్థాన్నిధాయ॥ (ఏకవర్ష పర్యంతం) 3౬౦ దినములకు
సరిపడ్డభోజన సామాగ్రిని సమర్పింపవలయును.

ఓంభూర్భువఃస్వః ... ప్రాచోదయాత్॥ ఉదకంసంప్రాప్య॥
అప్రదక్షిణం పరిషేచ్య॥ హస్తోదకం దత్వా॥ ప్రక్షిప్తే పాత్రంధ్యా
రశ్చిధానం బ్రహ్మణస్త్యాముఖేజవహామి । బ్రాహ్మణస్యత్వా ప్రాణా
నాన యోర్ధ్వప్రహామ్యక్షితమసిమాన్యక్షేప్తా అముత్రాముష్టిలోకే॥
ఇదంవిష్టైర్విచక్రమేత్రేథానిదధేప్రదమ్ । సమూఢమస్యపాగంస్తురే॥
స్వధాశ్రీవిష్ణోరమం రక్షస్యపితః ... గోత్ర ... శర్మకప్రేత మరణ
దినాదారభ్య ... హని అతిపన్నప్రళమేహనిక ర్తవ్య నగ్నప్రచ్ఛాద

నైకోద్దిష్టామశ్చాద్ధేవతత్తే అమంసపరికరంసవ్యంజనం సతాంబూ
 లం సదక్షిణాకం సతిలాపి ధానోద కుంభం పితా ... గోత్ర్య ...
 శర్మా ప్రేతః దేవతా ఇదమామం సోపస్కరం బ్రాహ్మణస్త్యాహ
 వనీయాథే దత్తమాత్మప్రేస్తత్సర్వంగయేయం భార్గదాధరోభోక్తా
 రాజతంపాత్ర మక్షయవటచ్చాయేయం పితే ... గోత్రాయ ...
 శర్మణే ప్రేతాయ ఇదమామం సోపస్కరం సదక్షిణాకం సతాంబూ
 లం సతిలాపిధానోదకుంభం ప్రేతత్వప్యర్థముపలిప్థతుః (తిలోదకం
 త్యజేత్) అథధారాదత్తం (హ్రీ) ... తీ) పితః ... గోత్రస్య ...
 శర్మణః ప్రేతస్య మరణ దినాదారభ్య ... హని అతిపన్న ప్రథమే
 హని కర్తవ్య నగ్న ప్రచ్ఛాదనాభ్యైకోద్దిష్టామశ్చాద్ధేవతరం ... గో
 త్రం ... శర్మాణం ప్రేతంఉద్దిశ్య (మయా) త్వయాక్రియమాణేన
 మరణదినాదారభ్య ... హని అతిపన్న ప్రథమేహని కర్తవ్య నగ్న
 ప్రచ్ఛాదనాభ్యైకోద్దిష్టామ శాద్ధేనపితః ... గోత్రస్య ... శర్మ
 ణః ప్రేతస్య ప్రేతత్వప్రీద్వారా ప్రేతత్వవిరుక్తి కథనమస్త్వితి భ
 వంతో బ్రువంతః ప్రేతత్వప్రీతం ప్రేతభుజ్యతామ్ అథ పిండి
 ప్రదానమ్ పూర్వోక్త ... తిథౌ పితః ... గోత్రస్య ... శర్మణః
 ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ... హని అతిపన్న ప్రథమేహని నగ్న
 ప్రచ్ఛాదనాభ్యైకోద్దిష్టామ శాద్ధీయ తిలోదకపిండప్రదానం కరి
 ష్యే (ఇతినంకల్ప్య) (హ్రీ) ... తీ) గోమయేనాచులిప్య పిం
 డస్యాథః దర్భాస్తరణ ముపలిప్థతుః దర్భపరి వీత త్తిలోదక ము
 పలిప్థతుః తీ) ... గోత్రాయ ... శర్మణే ప్రేతాయ మరణదినా
 దారభ్య ... హని అతిపన్నప్రథమే హనికర్తవ్యనగ్న ప్రచ్ఛాదనా
 భ్యైకోద్దిష్టామ శాద్ధే ఏషపిండఃఉపలిప్థతుః పిండస్యాపరి వీత త్తిలో

దశముపలివ్వుతు॥ యథాశక్తి దక్షిణాంధత్వా! అద్యపూర్వోక్త ...
 తిథౌ పితృః గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాచారభ్య ...
 హని అతిపన్న పృథమేహనిక ర్తవ్యనగ్నప్రచ్ఛాదనాభ్యైకోద్దిష్టామ
 శ్రాద్ధీయతిలోదకపిండప్రదాన పితరం ... గోత్రం ... శర్మాణం
 ప్రేతముద్దిశ్య(మయా)త్వయాశృతేహనేన నగ్నప్రచ్ఛాదనాభ్యైకోద్ది
 ష్టామశాస్త్రీయ తిలోదక పిండప్రదానేన పితృః ... గోత్రస్య...శర్మణః
 ప్రేతస్య ప్రేతత్వప్రద్యారా ప్రేతత్వవిముక్తిసాధన మస్మిన్వితి భవం
 తో బ్రువంతుః॥ ప్రేతత్వప్రద్యారా ప్రేతత్వవిముక్తి సాధనమస్తు॥
 దత్తం శాస్త్రం అభిరమ్యతామితకర్తావదేత్॥ అభిరమతాస్మి ఇతివిప్ర॥

ఇతి నగ్న శాస్త్రము.

నవశాస్త్రవిషయము.

మృతదినము మొదలు చేసినదినములయందొక్కొక్క శ్రాద్ధముజరుపవలయు
 ను కొందఱు అశక్తతచే నన్నింటిని ఒక్కదినంబున నేనాచరింపుదులుకొందఱు నగ్న
 శాస్త్రముచేసి నవశాస్త్రము అచరింపుదురు. కొందఱు సకాలంబుననే నాచరింపుదు
 న్నారు. అట్లు సకాలంబున నాచరింపకపోయినపక్షమందు అచరించేకాలమువలన
 గతించినదినములకు లిపి సంకల్పమును జేయవలయును. అవఁగా గతించినదినములకు
 కూడ నవ శాస్త్రముచేయవలెనని యభి ప్రాయము ల్లో॥ నవశాస్త్రానిసర్వాణి॥ ప్రేత
 తృప్తికరాణితు॥ ఆన్యదిషాడశైతాని॥ ప్రేతత్వస్యనివృత్తయే॥

కర్తాన్నాత్వా ౭ చమ్య॥ పవిత్రం ధృత్వా॥ పూర్వోక్త
 ఏవంగుణ ... తిథౌ (పా) ... తీ) యజమానస్య పితృః ... గోత్ర
 స్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాచారభ్య ... హని అతిపన్న పృ
 థమాహ్నిక ... హ్నికనవామైకోద్దిష్టామశ్రాద్ధం కరిష్యే॥ కాలే అ
 నుజ్జార్ధం పరివత్పాయశ్చిత్తం కరిష్యే పరివద్దక్షిణాంగమీత్యా॥

నమస్తనంప ... వదం! (ప్రా ... తీ) పితుః ... గోత్రస్య ...
 శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ... హని అతిపన్న ప్రథమాహ్నిక ... హ్ని
 కనవామైకోద్దిప్తామ శ్రాద్ధం కర్తుం అధికార సంప
 ద స్త్వీతి భవంతో బ్రువంతు! కర్తుం అధికారసంపదస్తు! ఏవంగుణ
 ... తిథౌ (చా) ... తీ) పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య
 మరణదినాదారభ్య ... హని అతిపన్న ప్రథమాహ్నిక ... హ్ని
 కనవామైకోద్దిప్తామ శ్రాద్ధమేకోద్దిప్తవిధానేన ఆమాదిద్రవ్యేణ ప్రే
 తోద్దేశేన నద్యః కరిష్యే! (సవ్యం) (చా) ... తీ) పితుః ... గో
 త్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ... హని ...
 హ్నికనవామైకోద్దిప్తామ శ్రాద్ధే ప్రేతార్థేక్షణః ఉపతిష్ఠతు! పితుః
 ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ... హని
 అతిపన్న ప్రథమాహ్నిక నవామైకోద్దిప్తామ శ్రాద్ధే ప్రేతార్థేక్షణః
 ఉపతిష్ఠతు! (విధిప్రకారేణ దద్యాత్) పాద్యస్థానే గోమయేన
 వస్తులమండలంకృత్వా! ప్రేతపాద్యస్థానేవర్చస్తరణముపతిష్ఠతు ||
 దక్షిణే పరివృత్తిలోదక ముపతిష్ఠతు! పితః ... గోత్ర ... శర్మణః
 ప్రేత మరణదినాదారభ్య ... హని ... నవామైకోద్దిప్తామ శ్రాద్ధే
 ప్రేతార్థేస్వాగతముపతిష్ఠతు! స్వాగతమిదంతేవాద్య ముపతిష్ఠతు||
 పితః ... గోత్ర ... శర్మణః ప్రేత మరణదినాదారభ్య ... హని అతిప
 న్న ప్రథమాహ్నికనవామైకోద్దిప్తామ శ్రాద్ధే ప్రేతార్థేస్వాగత ముప
 తిష్ఠతు! స్వాగతమిదంతేవాద్య ముపతిష్ఠతు! ఏవంపాద్యందద్యాత్ |
 కర్తాపాదాపృక్ష్యాశ్యాచమ్య! బ్రాహ్మణా ఉదఙ్ముఖముపవేశ్య||
 పితః ... గోత్ర ... శర్మణః ప్రేతవిష్టరార్థమయంకుశః||ఆననందద్యాత్ |
 ఓం అద్యపూర్వోక్త ఏవంగుణ ... తిథౌ పితుః ... గోత్రస్య ... శ

శ్రమః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య + హని అతిపన్న ప్రథమా
హ్నిక ... హ్నికనవామైకోద్దిష్టామశ్రాద్ధే ప్రేతార్థే భవదనుజ్ఞ
యాక్రంతం శ్రాద్ధకర్మకరిష్యే! కురువ్య! అపహతా అమతా
రక్షాం సిఙ్ఖచాయేతయంతి పృథ్విమను! అస్య త్రేతోగచ్ఛం
తు యత్రాన్యగతంచుః॥ ఉదీర్తామవర ఉత్పరఉన్మధ్యమః ప్రేత
స్సోమ్యః అసుంయ ఇయాదప్తకముత్రజ్ఞ సునోవతుప్రోహహే! (ప్రీతి
ప్రేతాహవే) అని చెప్పవలయును.

అగ్రద్రవ్యాదిహోమీణం॥ ఓం భూర్భువస్సువః ... దయాత్! ।
అపవిత్రః ... శుచిః॥ శ్రాద్ధార్థం సంపాదితాః సదార్థాః దేశతః కా
లతత్వ శ్రాద్ధమూగ్యాభవం త్వితీభవంతో బ్రువంతు! శ్రాద్ధయో
గ్యాభవంతు॥ శ్లో! శ్రాద్ధకాలే గయాలభ్యాత్వా భ్యాత్వా దేవం
గదాధరమ్! తాభ్యాంచైవనమహ్నత్య తత్ర శ్రాద్ధం ప్రవర్తయ! పృ
వర్తయ! ఇతి వివాః॥ పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య
మరణదినా ... హని ... హ్నికనవామై ... ధే ప్రేతార్థే ఇదం
తే ఆననముపతిష్ఠతు! ఇతి బ్రాహ్మణస్య వామపార్శ్వే ఆననందద్యా
త్! పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదార
భ్య ... హని అతిపన్న ప్రథమా ... ధే ఇదం తే ఆననముపతి
ష్ఠతు! సర్వత్ర ఆననముపతిష్ఠతు! సర్వత్ర ఆననందద్యాత్! పితుః...
గోత్రస్య... శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ... హని... హ్ని
కనవామైకోద్దిష్టా మశ్రాద్ధేక్షుణ్క్రియతాం॥ పితుః ... గోత్ర
స్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ... హని అతి
పన్న ప్రథమా హ్నికనవామై కోద్దిష్టామ శ్రాద్ధేక్షుణ్క్రియతాం॥

ఏవంతుగానిదద్యాత్! ఓమతథా! పృథ్వీవంతుభవంతః! స్రావ్య
 వాని! బ్రాహ్మణస్యపురతః దర్శనాస్తీర్య! తేష్వర్ష్యపాత్రమా
 నాద్య! ఉత్తానం ప్రోక్ష్యః ఉధృత్య! తిలాన్ వికీర్య! ఉదకమాపూర్య||
 శంసోదేవీరభిష్టయ ఆపాభవంతుప్రీతయే! శంయోరభిస్రవంతుసః||
 తిలోస్తిసోమదేవతోగోస్తవేదేవనిర్మితః । పృథ్వీవర్షిః పృథ్వీప్రేతప
 త్రి! పితరం ... గోత్రం ... శర్మాణం ప్రేతం ఇమాలోకా
 ప్రణయాహిసః! (ఇతితిలానవికీర్య) గంధార్ధాఇమేతపః! పుష్ప
 ధాఇమేతిలాః! పితృప్రేతాయవోజష్టంగృహ్మణోమి! ప్రేతపాత్రం
 సంపన్నం సుసంపన్నం! ఉపతిష్ఠతామర్ష్య! పితరం ... గోత్రం ...
 శర్మాణం ప్రేతం ప్రేతమావాహయిష్యే! ప్రేతమావాహయ, ఆయా
 హిప్రేత... శారదంచ! సావధానాభవంతుతే! సావధానాన్మః! వాస్తా
 దకందత్వా! యాదివ్యా ఆప్రపయసాసంబధు పుర్యా అంతరిక్ష
 ఉతపార్థివీర్యాః! హిరణ్యవర్ణాయజ్ఞియాస్తానతత్కృగ్ స్త్రోవా నాస్తువా
 వాభవంతు! పితః ... గోత్ర... శర్మక ప్రేతమరణదినాదారభ్య... హసి
 ... హ్నికనవామైకోద్దిష్టామశ్రాద్ధే ప్రేతార్థేషదం తేలర్ఘ్యముపతిష్ఠ
 తు! పితః ... గోత్ర... శర్మక ప్రేతమరణదినాదారభ్య ... హసి
 అతిష్ఠ్యప్రభమాహ్నికనవామైకోద్దిష్టామశ్రాద్ధే ప్రేతార్థేషదం తేల
 ర్ఘ్యముపతిష్ఠతు! ఏవంనర్వత్యఅర్ఘ్యందత్వా! ప్రేతాయథానమసి!
 తతశ్శుద్ధోదకం! గంధార్ధాఇమేతపఃపుష్పధాఇమేతిలాః! యువాస్తు
 వాస్తాః పరివీరతగ్రా త్సక్షత్రేయాన్భవతి బాయమానః! తంధీరానః
 క్షవయఉన్నయంతి వ్యాధి యోమనసాదేవయంతః! పితః ... గో

త్ర ... శర్మకాపెతమరణాదినాదారభ్య + హని + హ్నికనవామై
కోద్దిష్టామశ్వాధైపితాధైలంతః పావరణార్థంబహిః పావరణార్థం
వస్త్రంతుభ్యమహం సంప్రదదేనమమః యువానువాహః... మన
సాదేనయంతః పితః ... గోత్ర ... శర్మకాపెతమరణాదినాదార
భ్య ... హని అతివన్న ప్రథమా హ్నికనవామైకోద్దిష్టామశ్వాధై
పితాధైలంతఃపావరణార్థంబహిఃపావరణార్థం వస్త్రంతు ... నమః
మః నర్వత్రవస్త్రందద్యాత్ తదభావే సతిలాభిమేకుశాః నుకు
శాః వఃఅచ్చాదనార్థం పవిత్రార్థమలంకారణార్థం పితాయస్వర్చిత
మస్తు అథవేతమండలోద్వర్తనం కరిష్యే

భోజనపాత్రేషు తండులాదీన్ని ధాయః ఆమంద్విగుణంవాచ
తుర్గుణంవాదద్యాత్ ఉపవీతిః ఓంభూర్భువస్సువః ... ప్రచోద
యాత్ ఇతిదేయద్రవ్యాణ్యుదకేన పోత్స్య (॥ ౪ ... ౬) హ
స్తాదకందత్వా దేవసవిత్రఃప్రసవః ప్రృథివీతేపాత్రం ద్యౌరపిథానం
బ్రహ్మణస్త్య ముఖేజహామి బ్రాహ్మణస్యత్వా పాణాపానయో
ర్జహామ్యశ్వితమసిమాస్యతేష్టాలముత్యాముష్మికాలోకే ఇదంవి
ష్ణ్వర్చిచక్రమే త్రేధానిదధేషదమ్ నమూఢమస్యపాగంతురే స్వధా
శ్రీవిష్ణోఆమంరక్షస్వ పితః ... గోత్ర ... శర్మకాపేతమరణాదినా
దారభ్య ... హని ... హ్నికనవామైకోద్దిష్టామశ్వాధై పితతే
ఆమంసవరికరంపితా ... గోత్రః ... శర్మాపేతః దేవతాభిదమా
మం సోపన్మరం బ్రాహ్మణహస్తే ఆహవచిమూర్ధే దత్తమాత్మపై
స్తత్సర్వం గయేయంభూర్ధదాధో భోక్తారాజతంపాత్ర మక్షయవ
టచ్చాయేమం పితే ... గోత్రాయ ... శర్మకాపేతాయ ఇద

మోక్షం దోషస్కరం సదక్షిణాకం సతాంబూలం సతిలాపిధానోద
 కురథం ... హ్నికనవా మైకోద్దిష్టామశ్రాద్ధే ప్రేతస్యప్య
 ర్థ ముపతిష్ఠతుః తిలోదకంత్యజేత్ (ఏవం) (వర్తన్య) అహ్ని
 కసంకల్పానుచారేణ దద్యాత్ (ధారాదత్తమ్) ఓం ఓం అద్యపూ
 ర్వోక్త ఏవంగుణ ... తిథౌ చా ... తీ పితుః ... గోత్రస్య ... శ
 ర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాదారభ్య ... హని ... హ్నిక అతిపన్న
 ప్రథమాహ్నిక ... హ్నికనవామైకోద్దిష్టామశ్రాద్ధే పితరం ... గో
 త్రం ... శక్యాణాం ప్రేతముద్దిశ్య (త్వయాకృతైః) (త్వయాకృతే
 న) మరణాదినాదారభ్య ... హని ... హ్నిక అతిపన్న ప్రథమా
 హ్నిక ... హ్నిక అమృతాద్ధవ పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః
 ప్రేతస్య మరణాదినాదారభ్య ... హని ... హ్నిక అతిపన్న ప్రథ
 మాహ్నిక ... హ్నిక నవామైకోద్దిష్టామశ్రాద్ధే ప్రేతస్య ప్రేతస్య
 ప్తిరస్త్వితిభవంతో బ్రువతుః ప్రేతస్త్పిరస్తు తిలోదకంత్యజేత్
 ప్రేతభుజ్యతామ్ ఓం ఓం అద్యపూర్వోక్త ఏవంగుణ...తిథౌ పితుః...
 గోత్రస్య... శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాదారభ్య ... హని ...
 హ్నిక అతిపన్న ప్రథమాహ్నిక ... హ్నికనవామైకోద్దిష్టామశ్రాద్ధే
 య తిలోదకపిండ (ప్రదానం) (పిండపాదానాని) కరిష్యే కర్తాతిల
 మ్నశతందులైః పిండానికృత్వా దక్షిణాభిముఖః భూమిగోమయే
 నోపలిప్యః పిండస్నానః దర్భాస్తరణ ముపతిష్ఠతుః దర్భోపరి ఏతి త్తి
 లోదక ముపతిష్ఠతుః పిత్రే... గోత్రాయ ... శర్మణే ప్రేతాయ
 మరణాదినాదారభ్య ... హని ... హ్నికనవామైకోద్దిష్టామశ్రాద్ధే
 ప్రేతార్థే ఏవపిండః ఉపతిష్ఠతుః పిత్రే... గోత్రాయ ... శర్మ
 ణే ప్రేతాయ మరణాదినాదారభ్య ... హని అతిపన్న ప్రథమాహ్ని

క నవామైకోద్దిష్టామశ్రాద్ధే ప్రేతార్థే ఏషపిండః ఉపత్తిష్ఠతుః ఏషం
పిండానిదద్యాత్ | (పిండస్యోపరి) పిండనాముషరియేతత్త్రిలోదకము
సత్తిష్ఠతుః | యథాశక్తి దక్షిణాందత్వాః పితుః ... గోత్రస్య ...
శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినా దారభ్య ... హని ... హ్నిక అతివ
న్న ప్రభమాహ్నిక ... హ్నికనవామైకోద్దిష్టామశ్రాద్ధేయ త్రిలోదక
పిండప్రదానే పితరం ... గోత్రం ... శర్మాణ్యు పెతం ఉద్దిశ్యత్వ
యాక్రిమమాణేన మరణాదినాదారభ్య ... హని ... హ్నిక అతివ
న్న ప్రభమాహ్నిక ... హ్నికనవామైకోద్దిష్టామ శ్రాద్ధేయ త్రిలోదక
పిండప్రదానేన పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణ
దినాదారభ్య ... హని ... హ్నిక అతివన్న ప్రభమాహ్నిక ...
హ్నిక నవామైకోద్దిష్టామ శ్రాద్ధే ప్రేతస్య ప్రేతత్వ ప్రిద్వా రాప్రే
తత్త్వైర స్త్వీతి భవానో బ్రుచంతుః | ఇతి త్రిలోదకం త్యజేత్ | ప్రే
తత్వ ప్రిరస్తుః దత్తాని శ్రాద్ధాని అభిరమ్యతామితి కథా బ్రా
హ్మణాః | అభిరమతాస్యః | ఇతి బ్రాహ్మణోపదేశే | (ఒకేతహ్నిక
ము జరిపేయెడల దత్తం శ్రాద్ధం అని ప్రయోగ ము జరుపవలయును.
జలేపిండా వ్యక్తీప్య (కథానాత్వా) ఆచమ్య | కాశ్యపః || నవ
శ్రాద్ధాని పంచామా రాశ్వలాయన శాఖనః | అప్త స్తంబాపడిత్యా
హు వ్షడ్వా పంచాన్య శాఖనః | కేచి త్పంచైవనవమం భవేదంతరి
తం యది | ఏకాదశే హ్నితత్కుర్యా దితి స్మృతికృతోపచయః ||

తా॥ నవశ్రాద్ధములు తొమ్మిదని యాశ్వలామనులు వచిం
చునుడు ఆపస్తంబుఁడారని నిర్వదించె. అన్యశాఖములు అట్లులే
ననిరి. కొందఱు తొమ్మిదవ దినమందలి శ్రాద్ధ మంతరించినయెడల
పదునొకండవ దినమునందు జేయవలయును. (క)మాగతానాంచ

శుక్రవారాది నిషేధోనాస్తి । (క్రమాగత శాస్త్రంబులకు శుక్రవారాది నిషేధములేదు.

దశాహ ప్రయోగము.

పదియవదినమునందు ముందుగా మృతస్థలంబునందుండు నుదకుంభమును దీపాదులను నివి పోత్యజింపవలయును. (కర్త) బంధువులను జ్ఞాతులను, అందఱిని ముందుగాఁ బిలుచుకొని స్నానముజేసి బియ్యము ఆభ్యము మొదలగువాని నన్నిటిని దీసికొని ప్రాతనిత్యము నిత్యకర్మచేస్తూ వుండిన ప్రదేశమునకుఁబోయి ముందుగా దశాహ దినమందుచేయవలసిన నిత్యకర్మ (అనగా) తిలోదక వాసోదక పిండ పృథానంబులు యథావిధిగా జరిపి పిమ్మట దశాహ ప్రయోగము నాచరింపవలయును.

అథదశాహప్రయోగః॥ కర్తాస్నాత్వా॥ నిత్యకర్తవ్య శిలాస్నాన మృదాస్నాన వాసోదక తిలోదక పిండపృథానాంతంకృత్వా॥ అథకర్తావచేలంస్నాత్వా ౭ చమ్య॥ పవిత్రంధృత్వా॥ ఏవంగుణ ... తిథౌ (పౌ ... తీ) పితృః గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాదారభ్య దశమేహనిజ్ఞాతిభి స్సహ అశుచి పరిహారార్థం శరీరశుద్ధ్యర్థం కేశవవసం (ఉపవీతి) కరిష్యే॥ అనుజ్ఞార్థం యథాశక్తిదక్షిణాంగృహీత్వా॥ శ్లో॥ నమస్తనంపత్నమ ... పదం॥ పితృః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాదారభ్య దశమేహనిజ్ఞాతిభి స్సహ అశుచి పరిహారార్థం శరీరశుద్ధ్యర్థం కేశవవసంకారయితం అధికారసంప ... బృహంతు॥ అధికారసంపదస్తు॥ వసనాధికారయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం కృచ్ఛత్రీయాణిదద్యాత్॥ (నివీతి) ఏకంకుశం శిరసి ధృత్వా॥ శ్లో॥ మేరుమందరతుల్యాని । పాపాని వివిధానిచ । కేశా

నాశ్రిత్యతిష్ఠంతి । తస్మాత్కేశాన్వసామ్యహం । ఆత్మసశ్చుద్ధికామా
వా । పితౄణాంముక్తిహీతవే । వసనంకారయిష్యామి । తీరెబ్రా
హ్మణసన్నిధౌ ॥ ఇతికర్తాసర్వేజ్ఞాతయశ్చ ట్టైరంకారయిత్వా ॥ కేశ
శ్చశ్శులోమనఖానివాపయిత్వా ॥ స్నాత్వాఽచమ్య (కర్త) యు
జ్ఞాతులును కనిష్ఠపూర్వకముగాఢైరమును జేయించుకొనవలయును.
జ్ఞాతులలో వయస్సుచేత మృతునికంటే చిన్నవాండైన మృతపితృ
కులు కర్తతోఁగూడ ట్టైరమును చేయించుకొనవలయును. పిమ్మట
జ్ఞాతులు ప్రేతత్వప్రికొఱకు తిలోదకములు నివ్వవలయును (జ్ఞాత
యః ప్రేతత్వప్ర్యర్థం తిలోదకాంజలిః దద్యుః॥)

అశజ్ఞాతయః॥ ఆచమ్య ... పవిత్రంధృత్వా ఏనంగుణ ...
తిథౌ (ప్రాచీనావీతీ) యజమానస్య పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మ
ణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య దశమేహని, అతిపన్న ప్రథమేహ
ని, ద్వితీయేహని, తృతీయేహని, చతుర్థేహని, పంచమేహని, ష
ష్ఠేహని, సప్తమేహని, అష్టమేహని, నవమేహని, కర్తవ్య యజ
మానస్యపితుః ప్రేతత్వస్థావశమనార్థం తిలోదక ప్రదానాని కరి
ష్యే ॥ కాలే అనుజ్ఞార్థం యథాశక్తి ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే ॥ పరివ
ద్దక్షిణాం గృహీత్వా ॥ సమస్తసంవ ... కృత్య ॥ యజమానస్య పి
తుః ... గోత్రస్య .. శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య దశమే
హని అతిపన్న ప్రథమేహని ..... నవమేహని కర్తవ్య యజమాన
స్య పితుః ప్రేతత్వస్థావశమనార్థం తిలోదక ప్రదానానికార సిద్ధిర
స్త్వితి భవంతో బ్రువంతు ॥ తిలో ... సిద్ధిరస్తు ॥ ప్రాచీనావీతీ
తిలై స్పృహణాదక మంజులీనా గృహీత్వా ॥ యజమానస్య పితే
... గోత్రాయ ... శర్మణే (సవ్యం జాన్వాచ్య) ॥ ప్రేతాయ మరణ

దినాదారభ్య దశమేహని కర్తవ్య దహనజనిత ప్రేతతృష్ణాపశమనా
ర్థ మేతత్తిలోదక ముపలిస్తతుః (గందిగ-౨) (గది3) (౨దిర) (3ది
౫) (రది౬) (౫ది౭) (౬ది౮) (౭ది౯) (౮ది౧౦) (౯ది౧౧) ఇతితిలో
దకాంబలీక దద్యుః (ధారాజత్తం) పూర్వోక్త ... పితరం ... గో
త్రం ... శర్మాణాం ప్రేతముద్దిశ్య త్వయాకృతైః మరణదినా దార
భ్య దశమేహని అతిపన్న ప్రథమేహని ... ననమేహనిక ర్తవ్య ద
హనజనిత తృష్ణాపశమనార్థం మేతత్తిలోదకప్రదానైః యజమానస్య
పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మాణాః ప్రేతస్య దహనజనిత తృష్ణాపశమ
న మ స్త్వితి భవంతో బ్రువంతుః (తిలోదకంత్యజేత్) దహనజనిత
తృష్ణాపశమనమస్తు నారాయణ నారాయణ నారాయణ.

శ్లో॥ సూతశ్చ మృతకేనైవ కవనం దశమేహని | మాంసర్ష తిథివారాణా మన
శ్చక్షేతి గౌతమః॥ దేవం॥ దశమేహని కర్తవ్యం తురకర్మవిధియతే | శశశ్శ
క్వాదికవనం కుమ్యరశానిసభావనః॥

కర్తా ప్రాణానాయమ్య॥ పవిత్రంధృత్వా (ప్ర) ... తి) పి
తుః ... గోత్రస్య ... శర్మాణాః ప్రేతస్య ప్రేతతృష్ణాం మరణదినా
దారభ్య దశమేహని సర్వేషాం జ్ఞాతీనామాశౌచనివృత్త్యర్థం గ్రా
మ శ్మశానయోర్మధ్యేక ర్తవ్యం అఘాపనుత్తిహోమం కరిష్యే॥
కాలే అనుజ్ఞార్థం యథాశక్తి ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే॥ సమస్త ...
కృత్య॥ పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మాణాః ప్రేతస్య మరణదినాదా
రభ్య దశమేహని, ఆశౌచనివృత్త్యర్థం గ్రామ శ్మశానయోర్మధ్య
అఘాపనుత్తి హోమాధికార సంపద స్త్వితి భవంతో బ్రువంతుః॥
కాలే ఆధికారపంపదస్తు॥ కర్తాయజ్ఞోపవీత భూత్వా గ్రామశ్మశా
నయోర్మధ్యే ప్రాజ్ఞుభావవేళ్య॥

తత్తాగ్నిం పృథివ్యాప్య ॥ ఓంభూభూవస్సువరోమ్ ॥
 చత్వారి శృంగాత్రయాలస్య × ఆత్మాభి ముఖమాసీన మేవంధ్యా
 యేధుతాశనం ॥ ఏషహిదేవః ప్రదిశోనుసర్వాః పూర్వోహిజాతస్య
 ఉగ్రేభిలంతః ॥ సవిజాయమానస్స జనివ్యమాణః ప్రత్యజ్ఞుః
 స్తిష్ఠతి విశ్వతోముఖః ॥ ప్రాజ్ఞుఃగ్నే మమాభిముఖోభవ ॥ సుము
 ఖోభవ ॥ సుప్రసన్నోభవ ॥ వరదోభవ ॥ యథోక్తజిహ్వయాహవి
 గ్గృహణ ॥ ఓమ్ భూర్భువస్సువః × ప్రచోదయాత్ ॥ సోదకేన
 పాణినా ప్రదక్షిణమగ్నిం పరిసమూహ్య ॥ అలంకృత్య ॥ అగ్న
 యేనమః × జాతవేదసేనమః ॥ (పరిస్తరణం) పురస్తాత్ ॥ దక్షి
 ణతః ॥ పశ్చాత్ ॥ ఉత్తరతః ॥ ఉత్తరేణాగ్నిం దర్భా సగ్ధ
 స్తిర్య ॥ ద్వం ద్వం న్యంచిత్రాణిప్రయునక్తి ॥ దర్వాజ్యఫా
 త్యా ప్రోక్షణి స్రువావితి ॥ తతః అగ్నేః పశ్చిమభాగే దర్భా
 పరిస్తిర్య ॥ తత్రలోహితంచ ర్థానడుహంప్రాచీనగ్రీవముత్తరలో
 మాస్తిర్య ॥ తత్రకనిష్ఠపూర్వకం తస్మిన్నారోహయతి ॥ ఆరోహతా
 యుర్జ రసంగృహానా అను పూర్వంయత మానాయతిష్ఠ ॥ ఇహ
 త్వష్టాసు జనిమాసురతో దీర్ఘమాయుః కరతుజీవసేవః ॥ ఇత్యు
 పవిశ్య ॥ యథాహన్యను పూర్వంభవంతి యధర్తవముతుభిర్యం
 తిక్లుప్తాః ॥ యదానపూర్వ మపగోజహః క్షేవాధాతరాయాగ్ం
 వికల్పయైషామ్ ॥ ఇతిజ్ఞాతీ వృద్ధా తచ్చర్మారోహయతి ॥ సమా
 సాగ్రాద్వా దర్భా ప్రోక్షణమాత్రే పవిత్రేకురుతే ॥ తృణం కాష్ఠంవాం
 తథాయాచిసత్తి ॥ ననభేన, అపడిపస్పృశ్య, అద్భిరనుమృజ్య ప్రోక్షణి

మాదాయప్రోక్త్య ! తస్మామపసీయ, హస్తయోరంగుష్ఠోప కన్ఠి
 కాభ్యా ముదగ్రే గృహీత్వా । ప్రాచీప్తీరుత్పాయాఽ భిమంత్ర్య
 సపవిత్రేణ పాణినా పాత్రాణ్యుత్తా నానికృత్వా॥ త్రిప్రోక్త్య,
 అజ్యస్థానీ మాదాయ । ఆజ్యంవిలాప్య । అపరేణాగ్నిం పవిత్రాం
 తస్ హితాయా మాద్యస్థాన్యా మాజ్యంనిరూప్య । ఉదీహంగారా
 నిరూప్య । తేవ్యశ్చిత్ర్య । జ్వలతాత్పణేనాఽఘోగామిన్యా దీప్త్యాఽ
 జ్యే ప్రతిఫలీకృత్య । ద్వేదర్భాగ్రే ప్రచ్ఛిద్య ప్రక్షాళ్య ప్రత్యస్య ।
 అపశపస్పృశ్య । త్రిగవ్యగ్నికృత్వా । ఉదగుద్వాప్య । అంగారా
 న్ప్రత్యూహ్య । ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహారమాజ్యం
 త్రిరుత్పాయ । పవిత్రగుంధం విస్రస్య । ప్రక్షాళ్య । ప్రాగగ్రమగ్నై
 పవిత్రేఽను ప్రహరతి । స్రుక్స్పవావగ్నై ప్రతితప్య । దర్భాగ్రై
 స్సూమృజ్య । పునః ప్రతితప్య । ప్రోక్త్య । నిధాయ । దర్భానధ్వి
 స్సగ్ స్పృశ్యాగ్నై ప్రహరతి । అదితేనుమవ్యస్వ... దేవసవిత్ప్రసువ॥
 ఇతిసమంతం పరిషిచ్య ॥ మూలలో బిలవత్ప్యా వారుణ స్రుచిమూ
 లలో బిలేన నారు స్రువేః చతుర్థహిత మాజ్యంగృహీత్వా ॥

(కర్త) మొదట రంధ్రముగల స్రుక్కునందు మొదట రంధ్ర
 ముగల స్రుక్కునముతో నాలుగుప ర్వాయములు నేరిని గ్రహించుకొని,
 సహితేలగ్నై నువై క్రూరంచకారమర్చ్యః । కపిర్భభస్తి తేజ
 స్తం పునర్జరాయుగరివత్వాహః ॥ అగ్నేయే శుచయఇదంసమమ ॥
 పునర్జమగ్నహితం గృహీత్వా । అపరశ్చో శుచదమమగ్నేశు
 శుక్త్యర్చయం । అపరశ్చో శుచదమం కృత్యవేత్వాహః ॥ అగ్నేయే

శుచయ ఇదనమమ || అథదశ సువాహాతిర్జహాతి || పునశ్చ
 ర్జహీతం || సువేణాజ్యమాదాయ || అపవశ్శోశుచద్రఘ్నమ్ శు
 శ్చధ్యాయం || అపవశ్శోశుచ ద్రఘ్న స్వాహా || అగ్నయే శుచయ
 ఇదనమమ || హుత్వా హుత్వా సంపాతపాత్యాగ్ం సంపాతమవన
 యతి ||

(అనగా ఒక్కొక్కతూరియ హుతముచేసిన వెనుక మిగి
 లిన నేలిని సంపాతపాత్రమునం దుంచవలయును.)

సువేణాజ్యమాదాయ || సుక్లేత్రియా సుగాత్రయా వస్తూయా
 చయజామహే | అపవశ్శోశుచ ద్రఘ్న స్వాహా || అగ్నయే శుచయ
 ఇదనమమ || సువేణా x య || ప్రయద్భం దిష్ఠపహం ప్రాస్మా
 కాసస్పస్తూరయః | అపవశ్శోశుచద్రఘ్న స్వాహా || అగ్నయే శుచ
 x నమమ || సువే...య || ప్రయద్భం స్పహస్వతో విశ్వతో యం
 తిస్తూరయః | అపవశ్శోశుచద్రఘ్న స్వాహా || అగ్నయే శుచయ
 ఇదనమమ || సువే...య || ప్రయతే అగ్నే సూర్యోజాయే
 మహిప్రతేనయం | అపవశ్శోశుచ ద్రఘ్న స్వాహా || అగ్నయే శుచయ
 ఇదనమమ || సువేణా...య || త్వగ్ం హివిశ్వతోముఖ విశ్వతో
 బర్హిభూరస్మి | అపవశ్శోశుచ ద్రఘ్న స్వాహా || అగ్నయే శుచయ...
 నమమ || సువేణాజ్యమాదాయ || ద్విజుతో విశ్వతోముఖ తివా
 ప్రవపారయ | అపవశ్శోశుచ ద్రఘ్న స్వాహా || అగ్నయేశు...మ ||
 సువే...య || నవస్సంధుమిన వావయాతి చోహస్వస్తయే | అపవ

శ్శోశుచ ద్దఘ్నస్వాహా ॥ అగ్నయేశు...నమమ ॥ స్రువేణా...య
 అపఃప్రవణాదవ యతీరపా స్మృత్యందతామమ ॥ అపఃశ్శోశుచ
 ద్దఘ్నస్వాహా ॥ అగ్నయే శుచయ ఇదధనమమ ॥ స్రువేణా...య ॥
 ఉద్వనా దుదకానీవా పాస్మృత్యం దతామమ ॥ అపఃశ్శోశుచ
 ద్దఘ్నస్వాహా ॥ అగ్నయేశు...నమమ ॥ స్రుక్కువావాజ్యస్థాలిం
 చాగ్నా ప్రహృత్య ॥ అగ్నితేన్వమగ్నః...దేవసవితః ప్రాసావీః ॥
 ఇతిసమంతం పరిషిచ్య ॥ అగ్నే రుత్తరతోనద్యా హంసంఘాప్య ॥
 తదభావేదర్శం నానిదధాతి ॥ అనద్యాహమన్వార భామహేస్వస్త
 యే, సప్తాద్ర ఇవతేవేభ్యోవహ్ని స్సంపారణోభవ ॥ ఇతిజ్ఞాత
 యోనద్యాహం స్మృప్త్యా ॥ ఇమేతీవావిన్యుతై రావవర్తిన్షభూద్భ
 దా) దేవహూతినో అద్య, ప్రాజోగా మాప్తరయేహ సాయద్రా
 ఘీక్షుతియుః ప్రతరాంతధానాః ॥ ఇతి పశ్చాద్గచ్ఛంతి ॥ మృత్యోఃప్రదం
 యోపయతో యదైమద్రాఘీక్షుతియుః ప్రతరాంతధానాః ॥ అప్యా
 యమానాః ప్రజయూధనేన శుద్ధాః పూతాభవధయజ్ఞయాసః ॥
 (ఇతి జనున్యః వేతసశాఖయాయావకాభిక్ష్ప అనద్యాహపదాని సం
 లోభయన్నేతి ॥)

(అనగా మంత్రమును జెప్పుచు ప్రబలిచెట్టు కొమ్మచేత,
 వృషభముయొక్క అడుగులను దుడుచుకొనుచు వెళ్ళుచున్నాడు.)

ఇమంతేవేభ్యః పరిధిందధామ మానోనుగ్రాదపరో అర్థమేతత్
 శతంబీవంతు శ్రరదః పునూచీ స్తిరోమృత్యుం దద్మతాపర్వతేన ॥

ఇతి పర్వతారోహణంకుర్యాత్ || ఇమానారీరవిధవా సుపక్ష్మీ రాం
జనేన సర్విషాసంమృశంతామ్ | అనశ్రవో అనమీవాస్సుశేవా
అరోహంతుజనయో యోనిమగే || ఇతి కర్తాజీవ భర్తృకస్త్రీణా
మంజలీషు సంపాతా నవనయతి || (సంపాత పాత్రలోనున్న నేతిని
తీసికొని, పుణ్యస్త్రీల చేతులలో నుంచవలయును.)

యదాంజనత్రైకక్షుదం జాతగ్ం హిమవతస్పరి , తేనామృత
స్యమూలేనా రాతీర్జంభయామసి || ఇతితాస్త్రీయస్తే నాంజనేనము
ఖానిసమ్మార్జయేత్ || ఆస్త్రీలందఱు చేతులలోనుంచిన నేతిచేత
గన్నులను, దుశుచుకొనవలయును.

ధ ర్మో ద క ప ి దా న ము .

పూర్వోక్త...తిథౌ పితృ...గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య
మరణ దినాదారభ్య దశమేహని కర్తవ్య స్వగ్రామవాసిభిః అన్య
గ్రామవాసిభిః ఇష్టైః శిష్టైః బంధుభిస్సహయే తద్ధర్మోదకం దీయ
తామితిప్రార్థయేత్ || తేపిదాస్యామః ఇతివదేయుః ధర్మోదకకాలే
కూర్చ ప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే || కూర్చ ప్రతిష్ఠాపనకాలే అనుజ్ఞార్థం
యథాశక్తి ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే || సమస్తసంప...కృత్య || పితృః
...గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య దశమేహని
కర్తవ్య కూర్చ ప్రతిష్ఠాపనం కర్తుం అధికారసంప...బ్రువంతు ||
అధికారసంపదస్తు , కూర్చం ప్రతిష్ఠాప్య , అథ కృచ్ఛగ్రతయాణి
బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ || ఆయాహిప్రేత...శతశారదంచ || పితరం
...గోత్రం...శర్మాణం ప్రేతం కూర్చే ప్రేతమావాహ్య ||

అథ ధర్మోదక బ్రాహ్మణాః స్నాత్వా ఆచమ్య ॥ ఏవం...
 తిథౌ (పా...తీ) యజమానస్య పితుః...గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య
 మరణదినాదారభ్య దశమేహని కర్తవ్య దహనజనిత ప్రేతతాపోపశ
 మనార్థం ప్రేతాప్యాయనార్థం ధర్మోదక ప్రదానం కరిష్యే ॥ ఇతి సంక
 ల్ప్య ॥ తేదక్షిణాభిముఖాః (పా...తీ) యజమానస్య పితే...గోత్రా
 య...శర్మణే ప్రేతాయ మరణదినాదారభ్య దశమేహనికర్తవ్య
 దహనజనిత ప్రేతతాపోపశమనార్థం ప్రేతాప్యాయనార్థం ఏతద్ధర్మో
 దకముపతిష్ఠతు ॥ ఏవమైః ॥ ధారాదత్త్తి ॥ అద్యపూర్వోక్తి...తిథౌ
 యజమానస్య పితరం...గోత్రం...శర్మణం ప్రేతమ్యుక్తి (మయా)
 (త్వయా) కృతేన మరణదినాదారభ్య దశమేహని కర్తవ్య దహనజనిత
 ప్రేతాప్యాయనార్థం ధర్మోదక ప్రదానేన యజమానస్య పితుః...
 గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య దశమేహని కర్త
 వ్య దహనజనిత ప్రేతాప్యాయనమస్వీతిభవంతి బ్రువంతు ॥ ప్రేతా
 ప్యాయనమస్తు ॥ ప్రేతత్వప్రీనస్తు ॥ నారాయణ నారాయణ ॥

అథ శిలాత్రయ వేదికారాధనమ్ ॥ వేదికాంకృత్వా ॥ తస్మాం
 మధ్యే ప్రేతసామాణం స్థాపయిత్వా ॥ తస్యోత్తరతో దక్షిణతశ్చ
 సామాణద్వయం స్థాపయిత్వా ॥ ఉత్తరతోరుద్రందక్షిణతో యమమిత్యా
 నాహ్య ॥ పూర్వోక్త...తిథౌపితుః...గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య మర
 ణదినాదారభ్య దశమేహని వేదికాయాం ప్రేతశిలాపూజాం కరిష్యే ॥
 శిలార్చనం కుర్యాత్ ॥ తండులందివేద్య ॥

(తతః) ఓషధీస్తంభ ప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే । యథాత్వము
ద్భిసతోస్యషధే పృథివ్యా అధి । ఏవమిమ ఉద్భిందంతు క్షీర్త్యాయశ
సా బ్రహ్మనర్చసేన ॥ ఇతిపృథివ్యా మోషధీస్తంభం ప్రతిష్ఠాప్య ॥
శివంభవంతు శేషాణాం బాయంతాంస్థి రజీవినః ॥ ఇతి పఠిత్వా ॥ అథ
ప్రేతభార్యా కంఠసూత్రాది విస్మజనం ॥ పూర్వోక్త...తిథౌ పితుః...
గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య దశమేహనిక ర్తవ్య
మాతుః సూత్రవిస్మజనంకరిష్యే ॥ సూత్రవిస్మజనకాలే గోదానంకృ
త్వా ॥ సూత్రాదివిస్మజనంకుర్యాత్ ॥ నారాయణనారాయణ ॥

అథ ప్రేతపత్నీ నవనసంకల్పః ॥ పూర్వోక్త...తిథౌ పితుః...
గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య అత్యయపుణ్యలోకానాప్త్యర్థం మరణ
దినాదారభ్యదశమేహనిమాతుః అశుచిపరిహారార్థం నవనం కార
యిష్యే ॥ అశుచిపరిహారయోగ్యతానిర్ధ్యర్థం కృచ్ఛత్రయాణ్య
చరిష్యే ॥ అశుచిచ్ఛత్రయాదేవద్యాత్ ॥ ఏకంకుశంశిరసిధృత్వా ॥
మేయమందితుల్యాని పాపాని వివిధానిచ । కేశానాశ్రిత్యతిష్ఠంతితస్మా
త్కేశాన్వపామ్యహమే । అత్యనశ్శుద్ధికామోవా పితౄణాం ముక్తి
హేతవే । నవనంకారయిష్యా మితీరే బ్రాహ్మణసన్నిధౌ ॥ ఇతివననం
కారయిత్వా ॥

శిలాభాండనాసోద్వాసనము.

పూర్వోక్త...తిథౌ పితుః...గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య మర
ణదినాదారభ్య దశమేహనిక ర్తవ్యంజ్ఞాతిధిస్సహా అశుచిపరిహారార్థం

శిలాభాండవాసోద్వాసనం కరిష్యే. శిలాభాండవాసోద్వాసనకాలే
 అనుష్ఠానం యథాశక్తి పాయశ్చిత్తం కరిష్యే. సమస్తసంప...శృ
 త్య. పితు...గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాదారభ్య దశ
 మేహనిక ర్తవ్య శిలాభాండవాసోద్వాసనాధికార....సంపద స్వీతిభవం
 తో బ్రువంతు. శిలాభాండవాసోద్వాసనాధికార సిద్ధిరస్తు. అథ కృ
 త్చక్రతాయానిదద్యాత్. అథ శిలానైవేద్యం దత్వా ఏవం గుణ
 ...తిథాపితు...గోత్రస్య... శర్మణః ప్రేతస్య ప్రేతత్వక్ష్యర్థం మర
 ణాదినాదారభ్య దశమేహని కాశ్వతపుణ్య లోకావాప్త్యర్థం శిలా
 భాండవాసోద్వాసనకాలే గోదానందశదానానిచ కరిష్యే విధిప్రకా
 రేణ గోదానాది దశదానానిచకుర్యాత్. (ప్రాచీనావీతి) వాసస్త్రి
 ధాధిత్యా. శిలాదర్శనం వేద్యసంవిద్య. ప్రేతశిలాసహితం శిలాత్ర
 యం సంవేద్య. ఆదాయ. గంగాజలం ప్రవిశ్య. పృథివీగచ్ఛం
 తరితుం గచ్ఛ దివంగచ్ఛ దిశోగచ్ఛ సువర్గచ్ఛ సువర్గచ్ఛ దిశోగచ్ఛ
 దివంగచ్ఛ తరితుంగచ్ఛ పృథివీగచ్ఛ ౨ పోవాగచ్ఛ యద్దితత్ర
 తేహితమోషధీషుప్రతితిష్ఠాశరీరై. యావద్బిలామనుష్యాణాం గం
 గాతోయేషుతిష్ఠతి. తావద్వర్షసహస్రాణి స్వర్గలోకే మహీయతే.
 ఇతిజపిత్యాజల మధ్యేవిస్మజేత్. శిలాదేవి సమస్తభ్యం ప్రేతరూపం
 విముంచథ. జలాంతేబ్రహ్మ కల్పస్థాస్థాయినీ దేవరూపిణీ. ఇతి
 సమస్కుర్యాత్.

అథ తిలామలకస్నానం. పితు...గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య
 మరణాదినాదారభ్య దశమే హనికర్తవ్య జ్ఞాతిభిస్సహ అశుచి పరి
 హారార్థం శరీర శుద్ధ్యర్థం తిలామలకస్నాన మహం కరిష్యే.
 స్నాత్యా. అచమ్య. సూర్యావలోకనం కృత్వా. పునః అచమ్య

ఏమహిదేవః ప్రదిశోనుసర్వాః పూర్వోహితస్స ఉగ్రశ్చ
అంతః॥ సవిజాయమానస్స జిష్ణవమాణః త్రత్యజ్ముఖాస్తిష్ఠతివిశ్వ
తోముఖః । ప్రాజ్ముఖాగ్నమమాభిముఖోభవ । సుముఖోభవ ।
సుప్రసన్నోభవ । పరదోభవ । యథోక్తజిహ్వాయాహవిగ్నిహాః॥
ఓం భూర్భువస్సువః । ఓంతత్సవితుర్వర్యశ్శామ్ । భర్గోదేవస్యదీమహి ।

ధియోయోనఃప్రహోదయాత్॥ అగ్నింపరిసమూహ్య॥ అలంకృత్య॥
 అగ్నయేనమః హుతవహాయనమః ... జాతవేదసేనమః॥ ప్రాగాది
 దర్భైరగ్నిం పరిస్తృణాతి॥ పురస్తాత్॥ దక్షిణతః॥ పశ్చాత్॥ ఉత్తర
 తః॥ ఉత్తరేణాగ్నిం ప్రాగగ్రాదర్భాసగ్గస్తీర్య । ద్వంద్వంస్యంచ
 పాత్రాణిప్రయునక్తి॥ దర్భ్యాజ్యస్థాల్యా ప్రోక్షణస్రువావితి॥ సహ
 సాగ్రాద్వాదర్భాప్రాదేశమాత్రం ప వితేకురుతే॥ అద్భిరనుమృజ్య॥
 ప్రోక్షణపాత్రేనిధాయ॥ ప్రోక్ష్య॥ తస్యామపఽనీయ॥ హస్తయోరం
 గుప్థోపక నిష్ఠికాభ్యాముద గ్రగ్రేగృహీత్వా॥ ప్రాచీప్త్రీరుత్పాయ॥
 సపవిత్రేణపాణినా పాత్రాణిసంస్పృశ్య॥ పాత్రాణ్యుత్తానానికృత్వా॥
 త్రిఃప్రోక్ష్య॥ ప్రోక్షణశేషం దక్షిణతోనిధాయ॥ తత్పవిత్రమాజ్య
 స్థాల్యామాదాయ॥ ఆజ్యంవిలాప్య॥ అపరేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్నితా
 యామాజ్యస్థాల్యామాజ్యం నియాప్య॥ ఉదీచోఽంగారాన్నిరూహ్య॥
 తేవ్యధిశ్రిత్య । జ్వలతాదర్భేణావద్యోత్య । ద్వేదర్భాగ్రేప్రచ్ఛిద్య
 ప్రత్యాశ్యప్రత్యస్య । ఆశ్యేప్రాస్య । అపఽపస్పృశ్య । త్రిఃపర్యగ్నికృ
 త్వా॥ ఉదగుద్వాస్య॥ అంగారాన్ప్రీత్యూహ్య॥ ఉదగగ్రాభ్యాం పవి
 త్రాభ్యాంపు సరాహారమాజ్యం తీరుత్పాయ । పవిత్రగంధివిస్ర
 స్య । ప్రత్యాశ్య । ప్రాగగ్రమగ్నౌపవిత్రేఽను ప్రహరతి । సుగ్రీకు
 నావగ్నౌపగ్రీతప్య । దర్భాన్ప్రేస్సంమృజ్య । పునఃప్రతితప్య ।
 ప్రోక్ష్య । స్రువముత్తరతోనిధాయ॥ దర్భానద్భిస్సగ్గస్తీస్పృశ్యగ్నౌ
 ప్రహరతి॥ అద్దితేఽను మన్యస్య॥ అనుమతేనుమన్యస్య॥ సరస్వ
 తేనుమన్యస్య॥ దేవసవిత్తః ప్రసువ॥ ఇదిసమంతం పరిషిచ్ఛ్య॥ చతు
 ర్గృహీతేనాశ్యేనస్రు చంపూరయిత్వా॥ ఏకం-ద్యే-త్రీణి - చత్వాఽఽ

అనందాయ ప్రమోదాయ పునరాగ్రాంస్వా స్తుహా అపవ
శ్శీశుచద్రఘ్గ్ స్వాహా॥ అగ్నయేశుచయ ఇదం (నమమ) పునశ్చ
తుర్గుహీతం॥ నవైతత్రప్రమీయ జైశారవ్యః పురుషః పశుః । యతే
దం బ్రహ్మక్రియతే పరిధిర్జీవనాయక మపవశ్శీశుచద్రఘ్గ్ స్వాహా॥
అగ్నయేశుచయ ఇదం (నమమ) స్రుక్కువా వాజ్యస్థాలీంచాగ్న
ప్రహరతి॥ అదితే న్వమగ్గ్స్థాః ... ప్రసావీః॥ (ఇతిసమంతమ్)
పరిస్తరణముద్ధాస్య॥ యవోదనప్రాశనమ్॥ యవోదనం పక్వా
భిఘార్య॥ యవోసియవ యాస్మద్రహద్యేషాగ్ంసి । శమిశమ
యాస్మద్రహద్యేషాగ్ంసి॥ సర్వేజ్ఞతయశ్చయవో దనప్రాశ్నంతి॥
ఆచమ్య॥

అనేన (త్యయా) (మయా) కృతానందహా మేనభగవా
=మస్తు॥ అస్మత్పితుః పుణ్యలోకావాప్తి రస్త్వితిభవంతో బువంతు॥
పుణ్యలోకావాప్తిరస్తు॥

అథకృచ్ఛ్రియాణి బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్॥ అథకర్మణః పు
ణ్యాహవాచనమ్॥ ఆదాగణపతిపూజా, = యశ్శివోనామ = మహా
జనేభ్యోనమః॥ ఆచమ్య ... ఏవం ... తిథౌ పితుః ... గోత్రస్య...
శర్మణః ప్రేతస్య మరణ దినాదారభ్యదశ మేహనికర్త వ్యజ్ఞాతిభిస్స
హ అశుచిపరిహారార్థం శరీరశుద్ధ్యర్థం కర్మాతేకర్మణః పుణ్యాహ
వాచనం కరిష్యే॥ ఇతిసంకల్ప్య॥ విధిప్రకారేణ గణపతిపూజాం కృ
త్వా॥ అథసోదకం కలశంతండుల తాంబూలయుక్త పాత్రేనిధాయ॥
ఓషధీమప్రతిష్ఠాప్య॥ బ్రాహ్మణాన్వార్థయేత్॥ ఓం కర్మణః పుణ్య

హంభవంతో బ్రువంతు॥ ఓం పుణ్యాహం కర్మణోస్తు॥ ఏవంత్రిః॥
 యత్పుణ్యం నక్షత్రమ్ । తద్బట్కుర్వీతోపవృషమ్ । యదావైసూ-
 ర్య ఉదేతి । అథనక్షత్రానివైతి । యావత్తత్ర సూర్యోగచ్ఛేత్ ।
 యత్రభుస్యంపశ్యేత్ । తావత్కుర్వీ తయత్రాగ్నిస్యాత్ । పుణ్యా-
 హవీవకురుతే॥ ఓం కర్మణోస్త్వస్తి భవంతో బ్రువంతు॥ ఓం స్వస్తి క-
 ర్మణోస్తు॥ ఏవంత్రిః॥ స్వస్తి చ ఇంద్రోవృధశ్రవాః । స్వస్తి సః పూమా-
 విశ్వవేదాః । స్వస్తి చస్తావ్యో అరిష్టనేమిః । స్వస్తి నో బృహస్పతిర్నిధా-
 తు॥ ఓమ్ కర్మణఃకుర్వీత భవంతో బ్రువంతు॥ ఓమ్ కర్మణఃకుర్వీతామ్॥
 ఏవంత్రిః॥ ఋధ్యాస్మహవైర్విర్నమసోప్రసద్య । విత్రంక్షేవం మిత్రాధే-
 యన్నో అస్తు । అనూరాధాః హవిమాన్దయంతః । శితంజీవేమరక్ష-
 స్సవీరాః॥ త్రిశిత్రీశ్చైవేదేవానామృద్ధాని । త్రిశిత్రం దాగ్ంస్త్రిశిత్రసవ-
 నాని । త్రయిత్రమేలోకాః । ఋధ్యామేవతద్వీర్య ఏషులోకేషుప్రతితి-
 వ్యతి॥ ఋద్ధిం భవంతో బ్రువంతు॥ ఋధ్యతామ్॥ ఋద్ధిస్సమృద్ధిః॥
 ముఖసమం కలశముద్ధరేత్॥ కర్మణఃపుణ్యాహ సమృద్ధిరస్తు॥ వర్షత-
 సంపూర్ణమస్తు॥ గోత్రాభివృద్ధిరస్తు॥ శాంతిః పుష్టిశ్చాస్తు॥ శుభగ్ం
 శుభమస్తు॥ పునరపిగోత్రాహ్మణేభ్యశ్శుభంభవతు॥ సర్వసంపదస్తు॥
 శుచీనోహవ్యామరుతశ్శుచీనాగ్ం శుచిగ్ం హి నోమ్యధ్వరగ్ం శుచి-
 భ్యః॥ ఋతేనైత్యమృతేనాపతయ । శుచిజన్మానై శ్శుచయః
 పావకాః॥ అగ్నిశ్శుచివత తమశ్శుచిర్విప్రశ్శుచిః కవిః । శుచీ

రోచతలహుతః । ఉదన్నైశుచయస్తవ శుక్రాభాజంత ఉరతే । తవ
జ్యోతిగ్మ్యర్చయః । యతోన్వింద్రం స్తవామశుద్ధం శుద్ధప్రసామ్నా ।
శుద్ధైర్మత్తైర్వాప్తధ్యాంసమ్ । శుద్ధఆశీర్వాం మమత్తు । ఇంద్ర శ్శుద్ధోప్
ఆగహి । శుద్ధశ్శుద్ధాభిరూతిభిః । శుద్ధోరయం నిధారయ । శుద్ధోమ
ముద్ధిస్తోమ్యః । ఇంద్ర శ్శుద్ధోహినోరయమ్ । శుద్ధోరత్నానిదాశుపే ।
శుద్ధోవృతాణిజఘ్నసి । శుద్ధోవాజగ్ంశిషాససి । బ్రాహ్మణేష్వమృత
గ్ం హితమ్ । యేనజేనా ప్రవిత్రేణ । ఆత్మానంపునతేసదా । తేనస్తహ
సభారేణ । ప్రావమాన్యపునంతుమా । ప్రాజాపత్యంప్రవిత్రం । క్షతో
ద్యామగ్ం హిరణ్మయమ్ । తేనబ్రహ్మవిదోప్రయమ్ । పూతం బ్ర
హ్మపునీమహే । ఇంద్రస్సనీతీ స్తహమాపునాతు । సోమస్త్విస్తాన్తి
వరుణస్సమీచ్యా । యమోరాజా ప్రస్తుగాభిపునాతుమా । జాత
వేదా మోజయంత్యాపునాతు, ప్రాచ్యోన్దిశిదేవా త్విజోమా
జయంతామ్ । దక్షిణాయాం దిశిమాసాః శీతరోమార్జయం
తామ్ । ప్రతీచ్యోన్దిశిగృహః పశ్చిమామార్జయంతామ్ । ఉదీచ్యోన్
దిశ్యాత ఓషధయోవన స్పతయోమాజయంతామ్ । ఉత్తర్యా
యాం దిశియజ్ఞస్సంవత్సరో యజ్ఞపతిర్మాజయంతామ్ । ఏతేభ్యో
బ్రాహ్మణేభ్యో నానాగోత్రేభ్యో నానానామభ్యశ్శీలక్ష్మీనారాయ
ణో మామహేశ్వరా దిత్యాది నవగ్రహ స్వరూపేభ్యః × ప్రీత్యర్థం
కర్మణః పుణ్యాహవాచస మంత్రజపదక్షిణాం మనసోత్సాహ పఠిమి

తహిరణ్యం (తుభ్యమహం) సంప్రదదే నమమ॥ వాస్తాష్మజై ప్రతి
 జానీత్యాస్మాక్ స్వావేశో అనమీవోభవానః యత్వేమసౌ ప్రతి
 న్నోజపస్వశంసవధిద్విపదేశం చతుష్పదే॥ వాస్తాష్మతేశగ్గయాస్తగం
 సదాతే సశ్రీమహిరణ్యయాగాతు మత్యా॥ అనః క్షేమ ఉతయోగై
 వరం నోయూయం చాతస్త్వస్తిభిస్సదానః॥ అమీనహవాస్తాష్మజే
 విశ్వానూపాణ్యావితక్ సఖాస్తుశేవపదినః॥ శుభగ్ంశుభమ్॥ స్వస్త్రి
 యనం తార్క్ష్యమణిష్టనేమిమహద్భూతంవాయుసం క్షేవతానామ్॥ అస్తు
 రఘ్న మింద్రసఖం సమత్సు॥ బృహద్యశోనావమివారుహేమ॥ అగ్ం
 సోముచన్తూంగిరసంగయంత్యస్త్వస్త్వాత్రేయం మనసాచతార్క్ష్య
 మ్॥ ప్రయత సాణిశ్శర్కణం ప్రపద్యే॥ స్వస్తిసంభాధేష్వభయంనో
 అస్తు శుభగ్ం శుభమ్॥

తతః ఆశీర్వచనం కుర్యాత్॥ అభజ్ఞాతీభిర్బంధు భిస్సహగృ
 హం గచ్ఛేత్॥ ఇతి దశాహ ప్రయోగస్సమాప్తః॥

గృహశుద్ధి విషయము.

శ్లో॥ ఆశౌచాంతేతు సంప్రాప్తే గోమయాదివిలేపనైః॥

గృహశుద్ధిర్విధాతవ్యా పుణ్యాహం చైవవాచయేత్॥

తా॥ ఆశౌచ పరిసమాప్తి దినమందు గోమయము మొదలగు
 పవిత్రోకరములైన వస్తువులచేత గృహశుద్ధి చేయవలయును. పిమ్మట
 పుణ్యాహవాచనమునుగూడఁ జేయవలయునని తాత్పర్యము.

వృహోత్సర్జన విషయము.

హేమాద్రా॥ శ్లో॥ సకరోతివృహోత్సర్గం సుతీగ్రే వాజలాంజ

లిం । నదదాతి సుతోయస్తు పితరుచ్చారవవసః । ఏష్టవ్యాబహః పు
త్రాయ ద్యేకోపిగయాంవృజేత్ । యజేతవాశ్వమేధేన నీలం వావృ
షముత్సృజేత్ ॥

తా॥ వృషోత్సర్గముగాని తీర్థమందుజలాంజలిగానిపుత్రుడియని
నో తండ్రి నతిక్రమించినవాడే. ఏమనిన బహుపుత్రులను గోరుట.
ఎందుకనిన నెకడయినను గయకు వెళ్ళును. లేదా యశ్వమేధము
చేయును. లేదా నీలవృషభము నచ్చవిడుచునని తాత్పర్యము.

షష్ఠ్యంశవృతే॥ శ్లో॥ పతిపుత్రౌ పతీనారీ భర్తరగ్రేమృతా
యది । వృషోత్సర్గం నకుర్వీత గాండద్యా చ్చపయస్విసిం । ఏకాదశేహ్ని
ప్రేతస్య యస్యనోత్సృజ్యతే వృషః । ప్రేతత్వం సుఫిరంతస్య దత్తై
శ్రాద్ధశఙ్కైరపి॥

తా॥ పతి పుత్రులుగలస్త్రీ భర్తకంటే ముందు మృతినొం
దనేని వృషోత్సరము చేయఁగూడదు. మంచి పాడిగల గోవును దాన
ము జేయవలెను. భర్త మృతిబొందినచో వృషోత్సర్జనము చేయని
యెడ నూఱు శ్రాద్ధములు చేసినను వానికి ప్రేతత్వము పోనేరదు.

వృషభలక్షణము॥ శ్లో॥ లోహితోయస్తువర్ణేన ముఖే పుచ్ఛే
చపాణ్దురః । శ్వేతః ఖరవిషాణాభ్యాం సనీలో వృషఉచ్యతే ॥

తా॥ దేహమంతట నెర్రనిదై ముఖము తోకయు తెక్కలు
కొమ్మలు తెల్లనిదైయుండునది నీలవృషభమని చెప్పఁబడును. లేదా
తెల్లనిదానికి ముఖపుచ్చదులు నల్లనివైనయెడల నీలమనఁబడును.
ఇట్లు నల్లనిదానికి ముఖాదులు తెల్లనివైచో నీలమనఁబడును. కొం
దలు వృషభము దొరకనప్పుడు మన్నుచేగాని పిండిచేగాని దర్శలచే
గాని వృషభముజేసి హోమాదివిధితే వృషోత్సర్గము జేయవచ్చునది.

ద్రు యథోక్తమైన వృషభము దొరకనియెడ యథాలాభముగ రెండువర్షములదిగాని యొకవర్షముదిగాని వృషభమైనను సంవత్సరము జాతిన వత్సతరులనగ నావుపడ్డలు నాలుగైనను నొకటియైనను వచ్చు విషవవచ్చును. ప్రయోగము (జరుపునప్పుడు) కర్త ఎడమచేతితో దోకపట్టుకొని కుడిచేతితో కుశతిలయుక్తమైన జలముతీసుకొని ప్రేతయొక్క గోత్రనామాదికమునుచ్చరించి “లముక సై వృషపషమయాద త్సంస్థారయతు” అని సువర్ణముతోగూడ జలముభూమియందు విడువవలయును. ఇంక ననేకవిషయములు ధర్మశాస్త్రములందుఁ జూడదగును.

వ్యాసః॥ ఏకాదశే హి సంప్రాప్తై ప్రేతాయ స్వర్గమిచ్ఛతా । వృషమేకం సముత్సుజ్య శ్రాద్ధవిప్రాంస్సభోజయేత్ । ఏకాదశేహి సంప్రాప్తై కృత్వా పుణ్యాహవాచనమ్ । వృషముత్సుజ్య కుర్వీత ప్రేతశ్రాద్ధానిషోడశేతి ॥

తా॥ మృతినొందినవానికి ప్రేతత్వము నివర్తించిపోవుటకొఱకును, స్వర్గములభించుటకొఱకును వృషోత్సర్జనము పదునొకండవదినంబున తప్పక జేయవలయును. పిమ్మట బ్రాహ్మణులను భుజింపఁ జేయవలయును. పదునొకండవ దినంబునందు పుణ్యాహవాచనమును చేయించి వృషోత్సర్జనంబును చేసి పదహారు, ప్రేతశ్రాద్ధంబులను జేయవలయునని వ్యాసుఁడు వచించె ॥

పు ణ్యా హ వా చ న ము.

(కర్తా) ఏకాదశే హనిప్రాతరుత్థాయ సచేటంస్సత్వాచమ్య॥ సంధ్యావందనంకృత్వా॥ బ్రాహ్మణాః బంధూంశ్చహూయ ॥ పవిత్రంధృత్వా ॥ శ్లో॥ యశ్చివో నానురూపాభ్యాం యాజేపి సర్వము॥

గళా । తయోస్సం స్మరణాత్పుంసాంసర్వతో జయమంగళమ్ ॥ శుక్లాం
 బరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ । ప్రసన్న వదనంధ్యాయే
 త్సర్వవిఘ్నైః ప శాంతయే ॥ తదేవలగ్నం సుదినం తదేవ... సర్వభ్యో
 మహాజనేభ్యోనమః ॥ ఆచమ్య... ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టయాం
 పుణ్యతిథౌ (పాచీనావీతీ) పితుః... గోత్రస్య... శర్మణః ప్రేతస్య
 మరణదినాదారభ్య ఏకాదశే హనికర్తవ్య గృహ భూభాండ ఆత్మ
 ద్రవ్య దేహస్థల శరీర శుద్ధ్యర్థంచమహాజనై స్సహస్వస్తి పుణ్యాహ
 వాచనం (సవ్యం) కరిష్యే ॥ ఇతి సంకల్ప్య ॥ ఆదా నిర్విఘ్నేన
 పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాం కరిష్యే ॥ విధిప్రకా
 రేణ గణపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచకృత్వా ॥ తతః ఏకాదశే
 హనికర్తవ్య నవైకోద్దిష్టామత్రాద్ధం పూర్వోక్త ప్రకారేణ సమాప
 యేత్ ॥ పుణ్యాహవాచనము యాజుషస్మార్తాను క్రిమిశీకయందుఁ
 జూడ్పాదగును.

వృషోత్పత్తన ప్రయోగము.

తతః ఏకాహాయనం ద్విహాయనంవా నీలవర్ణం యథాసంభ
 వవర్ణంవావృషం సంపాద్య ఆనీయన్నా పయిత్వా ॥ అలంకృత్య ॥ త
 ణో గోపత్సర రిచ్ఛ చరస్యః ఏకాం తిస్రః ద్వేవా ఆనీయన్నా పయి
 త్వా ॥ అలంకృత్య ॥ పవిత్రం ధృత్వా ॥ పూర్వోక్త... తిథౌ
 (పాచీనావీతీ) పితుః గోత్రస్య... శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదార
 భ్య ఏకాదశేహని ప్రేతత్వ నివృత్త్యర్థం అంధత్వ ... వైశాచిక
 బాధా నివృత్తిద్వారా శాశ్వతముద్రలో కావాప్త్యర్థం వృషోత్పత్త
 నాఖ్యం కర్మ కరిష్యే ॥ తతః నూతనవస్త్రేణ మంటపద్వయమా
 సాద్య ॥ తస్యోపరితండులాన్నిశీఘ్ర మంటపద్వయే తామ్రనిర్మిత

కలకద్వయం నిధాయ ॥ తత్రపంచపల్ల వాని నారికేళంచ నిక్షిప్త
నూతన వస్త్రమావేప్య ॥ తదగ్గత్యేనగోమిధునాష్ట దిక్పాలక
పూజాం కరిష్యే ॥

(గోనృషభములను సూపాదించ శక్తి లేనివానికి బ్రత్యా
మ్నాయము దర్శించి యావాహనము జేసి కర్మ పూర్తిచేయ
వలయును.)

శివస్త్వప్రహగహి నిభుఃపాప ఉతత్మనా । యజ్ఞేయజ్ఞేన
ఉదవ । నృషభమావాహయామి ॥ పిశంగరూపస్సుభరోవయోధా
స్సుగ్రీష్టే వీరోజాయతేజనకామః । ప్రజాంత్యస్తా విష్యతునాభిమస్మై
అథాజేవానామప్యేతుపాథః ॥ ఆయంగాః పృశ్చిరక్రమిద సనన్తా
తరం పునః । పితరభ్యుప్రయతువః ॥ గామావాహయామి ॥
అథ ఇంద్రాద్యష్ట దిక్పాలకానావాహ్య ॥

ఇంద్రో విశ్వోస్త్వహివా మసేజనేభ్యః । అస్మాకమస్తు
కేవలః ॥ ఇంద్రం లోకపాలక మావాహయామి స్థావయామి పూజ
యామి ॥ అగ్నిం దూతం న్యోమస్తే హూతారం విశ్వవేదసం ।
అస్యయజ్ఞస్యసుక్రతుమ్ ॥ అగ్నిం లోకపాలకమా × మి ॥ యమా
యసోమగ్ం సునుతయమాయజహుతానావిః । యమగ్ం హయ
జ్ఞోగచ్ఛత్యగ్నిదూహోఅరం కృతః ॥ యమం లోకపాలకమా × మి ॥
మూషణః పరాపరా నిర్ఋతిర్దైవాణావధీత్ । ప్రక్షేప్తృష్ణయా
సహ ॥ నిర్ఋతిం లోకపాలకమా × మి ॥ ఇమం మేవరుణ శ్రుధీ
హవమద్యాచమృడయ । త్వామవస్యరాచకే ॥ వరుణం లోకపా

లక × మి || తవనాయ వృతస్పతే త్వష్టర్జా మాతరదృష్త | ఆవాం
 స్యా వృణీమహే || వాయువ్యం లోకపా × మి || సోమధేనుగ్ం
 సోమో అర్వంతనూశుమ్ | సోమోనీరం కన్మన్యందదాతు | సాద
 న్యం విదధ్యగ్ం సభేయం | పితృశ్రవణం యోదదాశదస్తే || కుబే
 రం లోకపాలకనూ × మి || తమిషానం జగతస్సస్థుస్సృతిం ధియం
 జన్యమవసే హూమహేనయం | పూషానో యథావేద సామస
 ద్యృధే రక్షితా సాయురదభస్వస్తయే || ఈశానం లోకపాలకమా
 × మి || బ్రహ్మదేవానాం ... రేభణ్ || బ్రహ్మణమా ... మి || కద్రు
 ద్రాయప్రచేతసే...స్తౌదే || రుద్రమా... మి || ఇదంసురేవిష్ణు..మా..మి ||
 అచ్యుతమా... అనంతమా... మి || గోవిందమా.. మి || ఇంద్రాద్యష్టది
 క్పాలకసహిత గోవృషభపూజాం కరిష్యే || అఖషోడశోపచారైర
 భ్యర్చ్య || ఆచమ్య ... ఏవంగుణ... తిథౌ (ప్రాచీనావీతీ) పితృః ...
 గోత్రీస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ఏకాదశే హని
 అంధత్వ ... పైశాచికబాధా నివృత్తిద్వారా శాశ్వత రుద్రలోకావా
 ప్త్యర్థం మోక్షవృషోత్పన్నన హేమామం కరిష్యే || అఖహోమార్థం
 ఏకాదశముత్విగ్వరణం దద్యాత్ || తదగ్గి అగ్ని ప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే ||
 శ్వేతతంబులచూర్ణేన ప్రాదేశమాత్రం స్థంజిలం చతురశ్ర మండలం
 నాకల్పయిత్వా || ద్వాభ్యాం దర్భాభ్యాం ముల్లిఖ్య || ప్రాచీ పూర్వ
 ముదక్సంస్థం దక్షిణారంభమాలిఖేత్ | అథోదీచీ పురస్సంస్థం పశ్చి
 మారంభమాలిఖేత్ || (ఇత్యుల్లిఖ్య) అవాక్కు-రోభ్యుత్సృనిధాయవ
 హ్నిముత్పిచ్యతే వోక్షణతోయశేషం | ప్రాక్తోయమన్య న్నిదధా
 త్యుదగ్వాయథా బహిస్సృచ్చ పరిస్తరాణాం || చరుగ్ శ్రవయిత్వా ||

అభిఘార్య || ప్రాచీన ముదీచీనం వోద్వాస్య || పృథివీత మభిఘార్య ||
 అథగోమిఘన మభిమంత్ర్య || శివ స్వప్నహాగహివిభుఃపాప ఉతత్మనా
 యజ్ఞేయజ్ఞేన ఉదవ పిశంగరూపస్సుభరో వయోధా శ్చుష్టిరోజా
 యతేదేవకామః ప్రజాంత్యస్తా వివ్యతునాభిచుస్మై అథా దేవానామ
 ప్యేతుపాథః || ఓం భూర్భువస్సువరో మిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య || భూర్భు
 వస్సువరోమ్ || ఇత్యగ్నిమిథ్వా || ఓంచత్వాన్ శృంగార్యో అప్య
 వాదాద్వే శీర్షేస్తప్తహస్తాభో అస్య త్రిధాబద్ధోవృషభో రోరషీతి మ
 హ్నితామర్త్యాం ఆవివేశ || సప్తహస్తశ్చతుశ్శృంగః ... బాతవే
 దశేనమః || ఇతి ప్రాగాద్యష్ట దిక్షుప్రదక్షిణ మక్షతాదిభిరలంకృత్య ||
 అథప్రాగుదగ ధైర్వైర్ధై రగ్నింపరి స్తృణాతి దక్షిణాను త్తరఃకరోతి |
 ఉత్తరానధరః ఉత్తరేణాగ్నిం ప్రాగగ్రాః దర్భాన్ సగ్ధస్తీర్య ||
 ద్వం ద్వం న్యంచిపాత్రాణి ప్రయునక్తిదర్వాజ్యస్థాత్యా పోక్షణీ
 పోక్షణీ ఇద్భస్రువావితి || సమా సాగ్రోద్వాదర్భా ప్రాదేశమాత్ర
 ప్రవితేకురుతే తృణం కాష్ఠంవాంతర్ధాయఽభిసత్తి | ననభేన ఆపఉస్సు
 శ్య | అద్భి రనుమృజ్య | ప్రోక్షణీమవదాయ | ప్రోక్ష్యతస్యామపఆసీయ |
 హస్తయోరంగుఠోప కనిష్ఠికాభ్యాముదగ్రే గృహీత్వా | ప్రాచీస్త్రి
 రుత్పాయాభిమంత్ర్య | విసస్యేద్భమ్ || త్రిఃప్రోక్ష్య | కేషముత్సుజ్య |
 తత్పాత్రం దక్షిణతోనిధాయ | తేపవిత్రే పూర్ణపాత్రే నిధాయ |
 పూర్ణపాత్రమాదాయ | అపరేణాగ్నిం పవిత్రాంత హి తేవాత్రే అప
 ఆసీయ | ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం ప్రాచీస్త్రిరుత్పాయ | సపవి
 త్రేణ పాణినాపాత్రాణి సంస్పృశ్య | పాత్రాణ్యుత్తానానికృత్వాసమం
 ప్రాక్ష్యత్వా ఉత్తరేణాగ్నిం దక్షేషుసాదయత్వా | దరైభిః |

ప్రచ్ఛాద్య, బ్రాహ్మణాదక్షిణతో దర్శేషునిపాద్య, అస్మిన్మోక్ష
 వృషోత్పన్నన హోమకర్తృణిత్వం బ్రహ్మభవ, బ్రహ్మణః ఇదమాన
 సం, సుఖాననమ్ || తేపవిత్రే, ఆజ్యపాత్రేనిధాయ, ఆజ్యస్థాలీమా
 దాయ, ఆజ్యంవిలాప్య, అపరేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితాయామా
 జ్యస్థాల్యా మాజ్యం సిరూష్య, ఉదీచోఽం గారాన్నిరూహ్య
 తేష్వధిశ్రిత్య, జ్వలతాత్మజేనాథో గామిన్యాదీప్త్య, జ్యేష్ఠప్రతిఫలీ
 కృత్య, ద్వేదర్భాక్రే ప్రచ్ఛిద్య, ప్రత్యుశ్య, ప్రతలసాఽప
 ఉపస్పృశ్య, చరుణాసహ త్రిఃపర్యగ్నికృత్వా, ఉదగుద్వాస్య, అం
 గారాన్పు త్యూహ్య, ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహార
 మాజ్యం త్రిరుత్పాయ, ప్రాగగ్రభ్యప్రాగేవసమాప్తిః, పవిత్రగ్రంథిం
 విస్రస్యప్రత్యుశ్య, ప్రాగగ్రముక్తా పవిత్రేఅను ప్రహరతి, స్రుక్రు
 వానాదాయాగ్నా ప్రతితప్య, దర్భాన్త్రేస్సంమృజ్య, పునః ప్రతి
 తప్య, సోమ్య, నిధాయ, దర్భానదభిసన్గ స్పృశ్యాగ్నా ప్రహరతి,
 ఇధమాదాయ పరిధీస్పృశదధాతి, ఫవిష్ఠం పశ్యాత్, దక్షిణతోఽ
 ణీయాగ్ం సందీర్ఘమ్, అణిష్ఠగ్ం హస్తముత్త రతః, ఉదగగ్రం
 మధ్యమమ్, ప్రాగగ్రావితరా, మధ్యమపరిధిముపస్పృశ్య, పురస్తా
 దూర్ధ్వేద్యే ఆఘార సమిధా వాదధాతి, అగ్నింపరిషిచ్య, ఆదితేఽ
 ను మన్యస్వ...ప్రసువ, ఇహమలంకృత్య, స్వయమలంకృత్య, బ్రహ్మ
 ణ మలంకృత్య, ఇధమభిఘార్య, చత్వారిశ్శృంగా...ఆవివేశ, అస్మిన్
 మోక్షవృషోత్పన్నన హోమేఇధమాధాస్య, ఆధత్స్వ, ఇధప్రతేప
 ణముహూర్తస్సుము హూర్తోఽస్తు, ఇతిబ్రాహ్మణోవదేత్ || ఆఘా

రావాభూతయతి దర్శపూర్ణమాసవత్తస్మిమ్॥ ఇతరదర్శమాదాయ॥
 వాయవ్యా దాగ్నేయాంతమ్ (జాహుయాత్) । ప్రజాపతయఇదంనమ
 మ॥ ఇత్యుక్త్వా॥ ప్రధాన దర్శమాదాయ వైర్ముత్యాదీశానాంతం (జా
 హుయాత్) ఇంద్రాదయేదంనమమ॥ ఇత్యుక్త్వాఏకంద్వేత్రీణిచత్వారి ఇ
 త్యాజ్యగృహీత్వా) అథాజ్యభాగసృచాజాహూతిఅగ్నయేస్వాహా
 ఉత్తరార్ధపూర్వార్ధే । అగ్నయఇదం నమమ॥ ఏకంద్వేత్రీణి చత్వారి॥
 సోమాయ స్వాహా దక్షిణార్ధ పూర్వార్ధే సోమాయేదంనమమ॥ అ
 గ్నయేస్వాహా॥ మధ్యే అగ్నయ ఇదంనమమ॥ అథ సావర్ణాది కృతేన
 శంఖంచక్రందిథాయ॥ సంపూజ్య॥ తతస్సుచ్యుప స్తీర్య చరుమధ్యా
 ద్వీరవదాయ॥ అభిఘార్య హవిః ప్రత్యభిఘార్య॥ మయోభూతిత్యనువా
 కేన దశఅహుతీ ద్భుహోతి॥ మయోభూర్వాతో అభివాతూనా
 ఉర్జస్వత్రీరోషస్తీరావీశంతామ్ । పీవస్వత్రీవధన్యాః పిబంత్యవసాయ
 క్షద్వతే రుద్రమృక్షస్వాహా॥ ఇతిహుత్వా॥ రుద్రాయమృడా యేదం
 నమమ॥ పునస్సుచ్యుప స్తీర్య॥ చరుమధ్యాద్వీరవదాయ॥ అభిఘార్య॥
 హవిః ప్రత్యభిఘారయతి॥ యాస్సయాప్తావిమాప్తా ఏకయాప్తయాసా
 మగ్ని రిష్ట్యానామాప్తేద । యాలంగిరసస స్తపసేహ చక్రుస్తాభ్యః
 పర్జన్య మహిశర్మయచ్ఛస్వాహా॥ పర్జన్యాయేదం నమమ॥ పునస్సు
 చ్యుప...యతి॥ యాదేవేషు తనువమైరయంత్రయాప్తాం సోమైవావి
 శ్వాహాప్తాప్తేద । తాలస్మభ్యం పయప్తాహిన్వమానాః ప్రజాపతీరి

ప్రసోఢేః హిస్వాహః॥ ఇంద్రాయేదం నమమ॥ పునస్సుచ్యుత...
 యతి॥ ప్రజాపతిర్మహ్యమే తారరాహోవిశ్వేర్దేవైః పితృభిస్సంవిదా
 నః॥ శివాస్సతీరుపనో గోష్ఠమాగస్తాస్తాసాంవయం ప్రజయ్యానగ్ం
 సదేనుస్వాహః॥ ప్రజాపతయ ఇదంనమమ॥ పునస్సుచ్యుతపస్తీర్ద్య ...
 ఘోరయతి॥ ఇహధృతిస్వాహః॥ ధృత్యాఇదంనమమ॥ పునస్సుచ్యు
 త...తి॥ ఇహవిధృతిస్వాహః॥ విధృత్యాఇదంనమమ॥ పునస్సుచ్యు...
 తి॥ ఇహరంతిస్వాహః॥ రంత్యాఇదంనమమ॥ పునస్సుచ్యు...తి॥ ఇ
 హరమతిస్వాహః॥ రమత్యాఇదంనమమ॥ పునస్సుచ్యు...తి॥ మహీ
 మూఘమాతరగ్ం సుప్రతానామృతస్య పత్ని మవసేహువేమ॥
 తువిత్తుత్రామజరంతి మురూచీగ్ం సుకర్మాణమదితిగ్ం సుప్రణీతి
 గ్ంస్వాహః॥ అదిత్యా యేదంనమమ॥ పునస్సుచ్యు...రతి॥ (అత్రై
 వహవిః పృథ్వీభిఘోరణంనతు సర్వేషాం) స్మృతామాణం పృథ్విం
 ద్యామవేహసగ్ం సుకర్మాణమదితిగ్ం సుప్రణీతిం॥ దైవీనావగ్ం
 స్వర్నితామనాగస్తమస్తవంతీ మారుహేమా స్వస్తయేస్వాహః॥ అది
 త్యా ఇదంనమమ॥ ఉత్తరాధాతృకృత్స్విష్టకృతేవదాయద్విరభిఘోర్య॥
 నహవిః పృథ్వీభిఘోరయతి॥ అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహః॥ అగ్నయే
 స్విష్టకృత ఇదంనమమ॥ సమిధమిధ్య సన్నహనంచాద్భిః ప్రహ్వశ్య
 అగ్న ప్రహరతి॥ రుద్రాయతంతి చరాయేదం నమమ॥ అస్మకర్మ

ణః హోమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థం సృద్ధికామః జయాదిహోమం కరిష్యే॥
 స్రువేణాజ్యమాదాయ॥

జయాదిహోమః.. చిత్తంచస్వాహా॥ చిత్రాయేదంనమమ॥
 చిత్తిశ్చస్వాహా॥ చిత్యాఇదంనమమ॥ ఆకూతాచస్వాహా॥ ఆకూతా
 యేదంనమమ॥ ఆకూతిశ్చస్వాహా॥ ఆకూత్యాఇదంనమమ॥ విజ్ఞా
 తంచస్వాహా॥ విజ్ఞాతా యేదంనమమ॥ విజ్ఞానంచ స్వాహా॥ విజ్ఞానా
 యేదంనమమ॥ మనశ్చస్వాహా॥ మనసఇదంనమమ॥ శక్వరీశ్చస్వా
 హా॥ శక్వరీభ్య ఇదంనమమ॥ దర్శశ్చస్వాహా॥ దర్శాయేదంనమమ॥
 పూజమానశ్చస్వాహా॥ పూజమాసాయేదంనమమ॥ బృహత్తస్వా
 హా॥ బృహతేఇదంనమమ॥ ఏకంకరంచ స్వాహా॥ ఏకంకరా యేదంన
 మమ॥ ప్రజాపతిర్మయా నిందామిష్యస్తే వాయుచ్చతగ్నిః పృథ
 నాజ్యేషు తస్మైవిరస్సమనమంత్ర సర్వాస్మక్తగ్నిస్సహిహావ్యభిభూ
 చస్వాహా॥ ప్రజాపతయ ఇదంనమమ॥ అగ్నిర్హుతానామధవతస్స
 మావత్వస్మిన్ప్రహ్లాన్మస్మిన్ప్రత్యేస్యామాశిష్యస్యాం పురోధాయా
 ముత్తమన్మన్మస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా ॥ అగ్ని యేభూతానా
 మధవతయ ఇదం నమమ ॥ ఇంద్రోజ్యేష్ఠానామధవతస్సమావత్వస్మి
 న్ప్రహ్లాన్మస్మిన్ప్రత్యేస్యామాశిష్యస్యాం పురోధాయాముత్తమన్మన్మ
 న్స్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ ఇంద్రాయజ్యేష్ఠానామధవతయఇదం
 నమమ॥ యమఃపృథివ్యా ధవతిస్సమావత్వస్మిన్...స్వాహా॥ యమా

యపృథివ్యా ధిపతయఇదంసమమ॥ వాయుంతరిక్షస్వాధిపతిస్స...
 స్వాహా॥ వాయవే అంతరిక్షస్వాధిపతయ ఇదంసమమ॥ సూర్యోద్ధివో
 ధిపతిస్సమా...స్వాహా॥ సూర్యాయుద్ధివోధిపతయ ఇదంసమమ॥
 చంద్రమానక్షత్రాణామధిపతిస్స ... స్వాహా॥ చంద్రమసేనక్షత్రా
 ణామధిపతయ ఇదంసమమ॥ బృహస్పతిర్బృహస్పాధిపతిస్సమా
 ... స్వాహా॥ బృహస్పతయే బృహస్పాధిపతయ ఇదంసమమ॥ మి
 త్రస్సత్యావ్రామధిపతిస్స ... స్వాహా॥ మిత్రాయసత్యానా మధిప
 తయ ఇదంసమమ॥ వరుణో వామధిపతిస్స ... స్వాహా॥ వరుణా
 యం వామధిపతయ ఇదంసమమ॥ ప్రముద్రస్సోత్సావ్రామధిపతి
 స్స ... స్వాహా॥ సముద్రాయ స్రాత్యానామధిపతయ ఇదంసమమ॥
 అన్నోదానామధిపతి తస్మాన్నస్మి ... స్వాహా॥
 అన్నాదానామధిపతయ ఇదంసమమ॥ సోమోషధీనామ
 ధిపతిస్స ... స్వాహా॥ సోమాయాషధీనా మధిపతయ ఇదంసమ
 మ॥ సవితా ప్రసవనామధిపతిస్స ... స్వాహా॥ సవితేప్రసవనా
 మధిపతయ ఇదంసమమ॥ సుద్రవశూనామధిపతిస్స ... స్వాహా॥
 రుద్రాయపశూనామధిపతయ ఇదంసమమ॥ అపరపస్పృశ్య॥
 త్వష్టానూపాదా మధిపతిస్స ... స్వాహా॥ త్వష్టేయాధిపతయ
 ఇదంసమమ॥ విష్ణుః పర్వతానా మధిపతిస్స...స్వాహా॥ విష్ణవే
 పర్వతానా మధిపతయ ఇదంసమమ॥ మరుతో గణానామ

ధిపతయస్తేమావంత్య ... స్వాహా॥ మరుద్భ్యః గణానామధిపతిభ్యః
 ఇదంనమమ ॥ పితరః పితామహః పరేవరేతతాస్తతామహః
 ఇహమావత ॥ అస్మిన్ ... స్వాహా॥ పితృదిభ్యో దేవేభ్యః
 ఇదంనమమ ॥ (ఇతికేచిత్ ॥ మంత్రోక్త దేవతాభ్యః ఇదంనమమ ॥
 ఇతికేచిత్) జీవపితృకశ్చేత్ ॥ తండ్రిజీవించియుండిన (నీమంత్రముఁ
 జెప్పవలయును) పితామహః అవరేతతాస్తతామహః ఇహమావత... స్వా
 హా॥ పితామహేభ్యోఽవరేభ్యస్తతామహేభ్యః ఇదంనమమ ॥ (పితామ
 హోజీవతిచేత్) (పితామహః జీవించియుండిన నీమంత్రముఁ జెప్ప
 వలయును) పితరః పరేతతాస్తతామహః ఇహమావత ॥ అస్మిన్ ... స్వాహా॥
 పితృభ్యః పరేభ్యస్తతేభ్యః ఇదంనమమ ॥ పితృపితామహాయోర్జీవతో
 స్సోర్జౌపపవకర్తవ్యః ॥ తండ్రియు తాతయు జీవించియున్న యెడల
 పై చెప్పిన మొదటి మంత్రమును జపము మాత్రము చేయవలయును.
 అనఁగా నాజ్యహోమముగూడదు, అపడపస్పృశ్య ॥ ఋతాసాక్ష్య
 తథామగ్ని ర్గంధర్వాస్త్రస్యాషధయోఽఘరస ఊర్జోనామస ఇదం
 బ్రహ్మక్షత్రిం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రి పాంతుతస్తే స్వాహా ॥
 ఋతాసాహేఋతథామ్నే అగ్నేయే గంధర్వాయేదంనమమ ॥ తాత్త్వ
 స్వాహా ॥ ఓషధీభ్యోఽఘరోభ్యః ఊర్గభ్యః ఇదంనమమ ॥ సగంహీ
 తోవిశ్వసామా సూర్యోగంధర్వాస్త్రప్యమరీచయోఽఘరస అయువో
 నామసఇదం ... స్వాహా ॥ సగంహీతాయవిశ్వసామ్న సూర్యాయ
 గంధర్వాయేదంనమమ ॥ తాత్త్వస్వాహా ॥ మరీచిభ్యోఽఘరోభ్యః

అయభ్య ఇదంనమమ ॥ సుశుక్లు సూర్యరశ్మిక్షృం ద్రమాగంధర్వ
 నక్షత్రాణ్యపురసో బేకురయోనామస ఇదం ... స్వాహా ॥
 సుశుక్లాయ సూర్య రశ్మయేచంద్రమసే గంధర్వా యేదంనమమ ॥
 తాభ్యస్వాహా ॥ నక్షత్రేభ్యోఽపూరోభ్యో బేకురిభ్య ఇదంనమమ ॥
 భుజ్యన్సుప్తగోయజ్ఞో గంధర్వస్తస్య దక్షిణాఽపురస్తవానామస
 ఇదం...స్వాహా ॥ భుజ్యవేను పల్లాయయజ్ఞాయ గంధర్వా యేదం
 నమమ ॥ తాభ్యస్వాహా ॥ దక్షిణాభ్యోఽపూరోభ్యస్త వాభ్య ఇదం
 నమమ ॥ ప్రజాపతిర్విశ్వకర్మామనో గంధర్వస్తస్య ధామాన్యపు
 రస్తావన్నా యోనామస ఇదం ... స్వాహా ॥ ప్రజాపతయే విశ్వకర్మణే
 మనసే గంధర్వా యేదంనమమ ॥ తాభ్యస్వాహా ॥ ఋక్సామేభ్యో
 అపూరోభ్యోఽపూర్వాభ్య ఇదంనమమ ॥ ఇషిరోవిశ్వ వ్యచావాతో
 గంధర్వస్తస్వాహో పురసోముదానామ స ఇదం ... స్వాహా ॥
 ఇషిరాయ విశ్వవ్యచసేనాతాయ గంధర్వా యేదంనమమ ॥ తాభ్య
 స్వాహా ॥ అద్యోభ్యపూరోభ్యోముదాభ్య ఇదంనమమ ॥ భువనస్య
 పతేయస్యత ఉపరిక్షృహ ఇహచ । ససోరాస్వాభ్య నిగంఠాయస్ప
 షగం సువీర్యగం సంవత్సరీణాగ్ స్వస్తిగ్ స్వాహా ॥ భువనస్య పత
 య ఇదంనమమ ॥ పరమేష్వధిపతిర్మృత్యుర్గంధర్వస్తస్య విశ్వమపు
 రస్తాభువో నామస ఇదం ... స్వాహా ॥ పరమేశ్మినే ధిపతయే
 మృత్యువే గంధర్వా యేదంనమమ ॥ తాభ్యస్వాహా ॥ విశ్వస్తా పు

రోభ్యోభూభ్య ఇదంనమమ ॥ సుక్తితిస్సుభూతిర్భద్రకృత్సువర్వాష్ట
 ర్జన్యో గందర్వస్తస్య విద్యుత్ పురహోనామస ఇదం ... స్వాహా ॥
 సుక్తితయేసు హుతయే భద్రకృతే సువర్వతే పర్జన్యాయ గంధర్వా
 యేదంనమమ ॥ తాద్యస్వాహా ॥ విద్యుత్సోభ్య పురోభ్యోఽగ్ని
 ఇదంనమమ ॥ దూరేహేతి రమృక్షయోమృత్యుగ్గంధర్వస్తస్యహో
 అపురహో హిరుహోనామస ఇదం...స్వాహా ॥ దూరేహేతయే అమృక్ష
 యా యమృత్యవే గంధర్వా యేదంనమమ ॥ తాద్యస్వాహా ॥ ప్ర
 జాభ్యో పురోభ్యో ధీరుభ్య ఇదంనమమ ॥ చారుః కృషణకాకా
 మో గంధర్వస్తస్యధయో పురసశ్శోచయంతీ రామస ఇదం ...
 స్వాహా ॥ చారవృషణ కాశినేకామాయ గంధర్వా యేదంనమమ ॥
 తాద్యస్వాహా ॥ ఆశిభ్యో పురోభ్యో శ్శోచయంతీభ్య ఇదంనమమ ॥
 ససోభునవస్య పక్షేయస్యత ఉపరిగృహ ఇహచ । ఉపబ్రహ్మక్షే
 ప్తేక్షితాయమహిశర్మయచ్చస్వాహా ॥ భువనస్యపతయే బ్రహ్మణ
 ఇదంనమమ ॥ ప్రజాపతేనత్వదేతాస్యన్యో విశ్వాజాతాన్ పరితాబ
 భూవ । యత్కామస్తేజాహుమస్తసోఽ అస్తుతయగ్న్ స్వామి పహియో
 రయూణాగ్ స్వాహా ॥ ప్రజాపతయ ఇదంనమమ ॥ భూస్వాహా ॥
 అగ్నయ ఇదంనమమ ॥ భువస్వాహా ॥ వాయవ ఇదంనమమ ॥ సు
 వస్వాహా ॥ సూర్యాయేదంనమమ ॥ యదస్యకర్తృణో త్యక్రిచం
 యద్వాన్యూనమిహాకరమ్ ॥ అగ్నిప్రథిన్విప్రకృద్విద్వా । తస్వగ్

స్విప్త్యం సుహృతం కరోతు స్వాహా || అగ్ని యేస్విప్త్యకృత ఇదం నమమః ||
 మధ్యమపరిధిం ప్రహృత్య | ఇతరాయుగపత్నీహరః | ఉత్తరార్థస్యా
 గ్రిమం గాఢేషూపోహతి (పరశీసభిమంత్ర్య) ఆఘారసమిధౌ ప్రహరతి ||
 దర్వామితరదర్వ్యగ్రిమవధాయ సగ్ధ స్రావేణాభిజహాతి || స్వాహా ||
 వసుభ్యో రుద్రేభ్య ఆదిత్యేభ్యశ్చ స్రావభాగేభ్య ఇదం నమమః ||
 అస్మిన్ప్రకృతే కర్మణి జ్ఞాతాజ్ఞాతాది సకలదోషనిర్హరణార్థమనాజ్ఞాతత్ర
 యం | కర్మాంతరిత కర్మవిపర్యాస ప్రాయశ్చిత్తార్థం త్వన్నో అగ్ని
 సత్వన్నో అగ్ని ఇతి స్వరాక్షరపదవృత్త వర్ణలోపప్రాయశ్చిత్తార్థమాభిర్
 ద్భితి వాణ్మీయమలోప ప్రాయశ్చిత్తార్థమిదం విష్ణుస్యం బకమిముత్స్వి
 జ్ఞోశ్య ప్రాయశ్చిత్తార్థం యద్విద్వాగ్ం సేతిస్కన్నాది దోషప్రాయ
 శ్చిత్తార్థ మస్మాన్ద్యాటి మిందాదిదోష ప్రాయశ్చిత్తార్థం యస్మ
 ఆత్మన ఇతి సమస్త భయామ్యపద్రవ దోషనిర్హరణార్థం పునరగ్నిశ్చ
 ఙ్భితి | అగ్నివృషాత ప్రాయశ్చిత్తార్థం పునస్త్యాదిత్యా ఇతి సర్వ
 ప్రాయశ్చిత్తార్థం భూర్భువస్సువరిత్యే తైర్థం త్రైరాజ్యాహుతీహోష్యా
 మి || (ఇతి సంకల్ప్య) అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్యోయతేమి
 ధు || అగ్నే తదస్య కల్పయత్వగ్ం హి వేత్థయథా తథగ్ స్వాహా || అగ్ని
 య ఇదం నమమః || పురుషసమ్మితో యజ్ఞో యజ్ఞః పురుషసమ్మితః ||
 అగ్నే తదస్య కల్పయత్వగ్ం హి వేత్థయథా తథగ్ స్వాహా || అగ్నియ ఇదం
 నమమః || యత్పాత్రతామనసాదీనదక్షాన యజ్ఞస్య మన్వతేమర్తాసః ||
 అగ్నిప్రద్యోతాక్రతు విద్విజానా యజ్ఞాదేవాగ్ం ముత్తుశోయజాతి

స్వాహా ॥ అగ్నియ ఇదంసమమ ॥ త్వన్నో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్
దేవస్య హేదో వయాసీస్థాః ॥ యజ్ఞో వహ్ని తమశ్శోశుచానో విత్వా
ద్వేషాగ్ంశ్చ ప్రముముగ్ధ్యస్మత్స్వాహా ॥ అగ్ని వరుణాభ్యామిదంసమమ ॥

సత్వన్నో అగ్నే వమోభవోఽశ్వేదిహ అస్య ఉపస్తోః పృథ్వే ॥
అవయక్తునో వరుణో రరాణోఽహిమృక్షీకం సుహవోఽధిస్త్వాహా ॥
అగ్ని వరుణాభ్యా మిదంసమమ ॥ అభిర్ద్ధిర్భిర్వదతోన ఊనమాప్తాయ
యహరినో వర్ధమానః ॥ యదాస్తోతృభ్యో మహిగోత్రాః పజాసి భూ
యిష్టభాశో అథ తే స్యాచుస్వాహా ॥ ఇంద్రాయ హరివత ఇదంసమమ ॥
ఇదం విష్ణుర్విచక్రమేత్రేధాని దధేచ్ఛదం ॥ సమూభమస్య పాగ్ం సుతే
స్వాహా ॥ విష్ణవ ఇదంసమమ ॥ త్ర్యంబకం యజామహే సుగంధిం పు
ష్టివర్ధనం ॥ ఉర్వాసుకమివ బుధనాన్మృత్యోర్మృక్షీయ మామృతా
త్స్వాహా ॥ త్ర్యంబకాయేదం సమమ ॥ యద్విద్వాగ్ సోయదవిద్వాగ్
సోమృగాః కుర్వం త్యజ్జి ॥ అగ్నిర్మాతస్తాదేవసశ్చిద్ధాదేవీచముం
చతాగ్ స్వాహా ॥ అగ్ని శ్చిద్ధాభ్యామి ఇదంసమమ ॥ అస్కాం ద్యాః
పృథి వీమస్కాన్మృతభోయువాగాః ॥ సుశ్నేమా విత్వా భువనాన్మ
నోయుక్తః ప్రజనయతు ॥ అస్కానజన్త్రాజని ॥ ఆస్కన్నాజ్జాయ
తేవృషా ॥ సున్నాత్ప్రజనిషీ మగ్నాస్వాహా ॥ సున్నాదిభ్యో దేవ

తాభ్య ఇదంనమమ ॥ యన్మతత్మనోమిందాభావగ్నిస్తత్పరహా
జ్జాతవేదా విచర్షణిస్వాహా ॥ మిందాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదంనమమ ॥
పునరగ్నిశ్చక్షురదాత్పురందిద్రోబృహస్పతిః । పునర్నే అశ్వినాయు
వంచక్షురాధత్తమత్యోస్వాహా ॥ అగ్నింధ్ర బృహస్పత్య శ్వభ్య
ఇదంనమమ ॥ పునస్త్యాదిత్యాగుద్రావసవస్సమింధతాంపునత్రబృహ
ణోవసునీధయజ్ఞైః । మృత్యై సత్వంతనుకోవర్థయస్వ సత్యాస్సంతు
యజమానస్య కామాస్వాహా ॥ అగ్నయేవసునీధాయేదం నమమ ॥
ఓం భూర్భువస్సువస్వాహా ॥ ప్రజాపతయ ఇదంనమమ ॥ క్రిష్ణివే
స్వాహా ॥ విష్ణవేపరమాత్మన ఇదంనమమ ॥ ద్వాదశగృహీతేవాశ్వే
నస్రుచం పూరయిత్వా ॥ సప్తతేలగ్నే సమిధ ... ఘృతేనస్వాహా ॥
అగ్నయేసప్తహోత్రఇదంనమమ ॥ పూర్ణాహుతిః ॥ పూర్ణాహుతిముత్త
మాంజహూతి । సర్వం వైపూర్ణాహుతిః ॥ సర్వమేవాహుతి అహోఇ
యంవైపూర్ణాహుతిః ॥ అస్యామేవ ప్రతితిష్ఠతి ॥ వస్తోధారాంజహోతి
వస్తోర్మేధారాసదితివాపహూయతేఘృతస్యవా ఏవమేవా ధారా
ముష్కీణోక్తేపి న్వహానోపతిష్ఠత ఆశ్వేనజహూతితేజోవా అక్షం
తేజోవస్తోధారాతేజస్తైవాస్తైతేజోవరుంధతో కామావైవస్తోధారా
కామావేవా వరుంధే ॥ ఇతిపూర్ణాహుతింజహూయత్ । పూర్ణా

చతుర్థి ముహూర్తస్సు ముహూర్తోష్టిత్యనుస్మృత్యంతు || సుముహూర్తోస్తు || అస్మిన్మూర్త్యణియజ్ఞాశ్చేష ప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే || భువస్వాహా || వాయవదిదంసమమ || హస్తంప్రత్యక్ష్య || ఆతమితో, ప్రాణా నాయమ్య || విష్ణుర్విష్ణుర్విష్ణుః || ఏతత్పర్యంతం నానాప్రకారేణ ... ర్థం పర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే || ఓం భూర్భువస్సువస్వాహా || ప్రజా పతయ ఇదంసమమ || అగ్నితేన్వమగ్న్యస్థాః... ప్రాసావీః || పగ్నేతాస్య పతనీయ || సదప్తిసన్మ భూమూస్సర్వ ... మామేక్షేస్థాః || (ఇత్య ధిమంత్ర్య)అథమాంజనమ్ || యేనదేవాఃప్రవిత్రేణ.. మాంజయంతామ్ || సమ్మద్రంతః ప్రహీణోమిస్వాం యోమిమపిగచ్ఛత... కృత్వోష్టిప్తి || అగ్నితాం... బ్రహ్మణంపూజయామి || జయాదిబహ్మవిస్సర్జనాంతే ... సమమ ||

రుద్రకలక పూజా.

రుద్రకలకం స్థాప్య అస్మిన్కలశే రుద్రమావాహయామితి షోడశోపచారై రభ్యర్చ్య || కద్రుద్రాయప్రచేతసే... హృదే || రుద్ర మావాహయామి ఇత్యావాహ్య ||

అథ వృషభన్యాసః || ఇషేత్వేతిమూర్ధాని || ఇషేత్వోజేత్వావాయ x ప్రకూన్వాహి || మూర్ధ్నేనమః || తద్విష్ణురితిశంఖాంకః || తద్విష్ణుః x రాతతం || శంఖాంకే || ఉదుత్యంజాతవేదసమితిచక్రాంకే || ఉదుత్యంజాత x సూర్యం చక్రాంకః || సహస్రశ్రీషేతి చక్రాంకే || సహస్రశ్రీ x గులం || లలాటే || అతోదేవా ఇతినేత్రయోః ||

అహోదేవాల x ధామభిః సేత్రయోః॥ మర్మాశిత ఇతినాసికాయాం॥
 మర్మాశితేవర్మభిః x మదంతుదేవాః॥ నాసికాయాం॥ విష్ణుముఖా
 ఇతిముఖే॥ విష్ణుముఖా వైదేవాశ్చందోభిః॥ x శర్మయచ్చతు॥
 ముఖే॥ ఓజోసితిగ్రీవం॥ ఓజోసిసహోసి బలమసి భ్రాజోసి
 దేవానా x సర్వాయుః॥ ఏవంగ్రీవం॥ మర్మాశిత ఇతిబాహు
 మధ్యతః॥ మర్మాశితేవర్మభిః x మనుమదంతుదేవాః॥ సమిధా
 గ్నిం దువస్యత ఇతిబాహ్వోః॥ సమిధాగ్నిం దువస్యతస్తువైభోధ
 నుతాతిథిం॥ ఆస్మిహవ్యాజహూతన॥ బాహ్వోః॥ ఇదంవిష్ణు
 రితిహృదయే॥ ఇదం విష్ణుర్వి x సుతే॥ హృదయే॥ నాభిర్మోచితం
 విజ్ఞాన మితి నాభి॥ నాభిర్మోచితం విజ్ఞానం నాయుర్మో పచతిర్భ
 సత్॥ నాభిం॥ ఆపాతమన్యరితికటిం ఆపాతమన్యస్త్రం x ప్రశీనూనా
 నిదేభుః॥ కటిం॥ ఊర్వోరోజ యిత్యూరుం॥ ఊర్వోరోజోఽస్త్రి x మామా
 హిగ్ంసీః॥ ఇత్యూరుం॥ చిత్రందేవానామితిజంఘయోః॥ చిత్రందేవానా
 x స్త్రీసువచ్చజంఘయోః॥ ఇమమేవరుణోతిజాన్వోః॥ ఇమమేవరుణ x
 రాచకీజాన్వోః॥ రక్షోహణమితిస్కంధే॥ రక్షోహణం వాజనమాశ్వు
 ర్వి x దివానరిషః॥ సాతునక్తం॥ స్కంధే॥ విష్ణురరాటమసీతిపృష్ఠే॥ విష్ణు
 రరాటమసి విష్ణోః పృష్ఠమసి x విష్ణవేత్వా॥ పృష్ఠే॥ వరుణస్య విరాట్
 ఇతిలింగే॥ వరుణస్యవిరాట్॥ యజ్ఞస్యపక్షి॥ ప్రజావతేరనుమతిః॥

మిత్రస్యశ్రద్ధా॥ లింగే॥ త్రిపాదూర్ధ్వమితిఉదరే॥ త్రిపాదూర్ధ్వః
 శనేఅభి॥ ఉదరేషు॥ ఏతావానస్యేతిపుచ్చే॥ ఏతావానస్య మహిమా
 ...మృతేంద్రివి॥ ఇతిపుచ్చే॥ ఏవంస్పృష్ట్యే॥ నమస్కుర్యాత్॥

గోవృషభ వినాహప్రయోగము.

గృహస్యప్రాగ్భాగే యూపస్తంభంప్రతిష్ఠా ప్య॥ అలంకృత్య
 అథగణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచకృత్వా॥ ఏవంగుణ...పు
 ణ్యతిథౌలోకసంరక్షణసిద్ధ్యర్థం రక్షోబంధనంకరిష్యే॥ రక్షోబంధన
 పూజాచకృత్వా॥బధ్నామిదక్షిణేపాదేనవసూత్రంచకంకణం । లోక
 రక్షణసిద్ధ్యర్థం వృషభస్యసుఖప్రదమ్॥రక్షోబంధనముహూ ... అ
 స్తు॥ తతఃయజ్ఞోపవీత ధారణంకృత్వా॥ దక్షిణ తాంబూలాదికం బ్రా
 హ్మణాయదద్యాత్॥ అథవత్సరీశ్చరక్షోబంధనమ్॥శ్లో॥ బధ్నామిథా
 మపాదేతు । పంచసూత్రంచకంకణం । లోకరక్షణసిద్ధ్యర్థం । మమా
 భీష్టప్రదోభవ॥ ఇతిబస్నియాత్॥ అథబ్రాహ్మణాయ తాంబూలా
 దికం దద్యాత్॥ ఏవం ... ప్రీత్యర్థం లోకసంరక్షణసిద్ధ్యర్థం ఇమం
 వృషభం శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపేణ మధుపక్వేణ పూజయిష్యే॥ త్ర
 తరాష్ట్రభృదస్యాచార్యా సుందిమాత్వద్యోషం ... ఆపః పాద్యాః
 ఇతిదా తాప్రాహ॥ ఉత్తరయాభిముత్యై ఆపఃపాదావనజనీద్విచందం
 నామయంతుమే అస్మిన్ములే బ్రహ్మవర్చస్యసాని॥ లక్ష్మీనారాయణస్య
 యూపస్యవృషభస్య ఇదమాసవం ఇదంపాద్యం॥ శ్లో॥నమో స్త్వనంతా
 ...యవమా॥ గంధాదిభిరలంకృత్య॥అథవత్సరీదానం॥ఏవంగుణ భణం

మమపితు, శాశ్వత పుణ్యలోకావాప్త్యర్థం సర్వాభీష్టసిద్ధ్యర్థం లోక
సంరక్షణార్థం వత్సతరీదానం కరిష్యే || అత్రమహాసంకల్పం పఠిత్వా
|| అస్మిన్మదాదినారాయణస్య..... సపురభేయ గోతోద్భవస్య ప్ర
జాపతేః సప్తే కాశ్యప ప్రోతాయ ధర్మపుత్రాయ లక్ష్మీనారాయణ
స్వరూపవృషభాయ వరాయ చతుస్సాగరపరి... సపురభేయ గోతో
ద్భవగంగాయాః సప్తీం యమునాయాః పాతీం సరస్వత్యాః పుత్రీం
ఇమాం వత్సతరీం ధర్మప్రజాసంతానార్థం హేవృషభరాజ వత్సతరీదా
నంతుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ || దేవస్యత్వా... గృహ్లామి || రాజా
త్వావరుణోనయతు దేవిదక్షిణేరుద్రాయగామ్ | తేనామృతత్వమస్యా
మ్... ప్రతిగృహ్లాతు || ఇతి బ్రాహ్మణోవదేత్ || అనేన వత్సతరీదానేన శ్రీ
పరమేశ్వరః ప్రీయతామ్ || తతో లగ్నాష్టకచూర్ణా కాదీన్ పఠేత్ || స్వ
స్యప్రోతి సహస్రాణాం ద్విజగురు దైవత్యానామ్ ... సుప్రీతా స్సు
ముహూర్తా ... భవంతు || అథ మాంగల్యధారణమ్ ఏవంగుణ ...
లోకసంరక్షణార్థం మాంగల్యపూజాం కరిష్యే || మాంగల్యసూత్రార్చ
నం కుర్యాత్ || శ్లో || మాంగల్య తంతునానేన లోకరక్షణ హేతునా |
కంఠే బధ్నామి సుభగే పూర్ణాఽష్టైశ్చర్యవర్ధనా || వత్సతరీగళే మంగళ
సూత్రం బధ్నామ్ || మాంగల్యధా... అస్తు || తూష్టిం ఆర్ద్రాక్షతారోపణం
కుర్యాత్ || ... భక్తప్రజామేకామస్సమృద్ధ్యతామ్ ద్వితీయపర్యాయే
దేవాది పశవోమేకామస్స మృద్ధ్యతామ్ || తృతీయపర్యాయే యజో
మేకామస్సమృద్ధ్యతామ్ తూష్టిం చతుర్థపర్యాయే జగత్ప్రియోమే
కామస్సమృద్ధ్యతామ్ || అథ గోవృషభమార్జనమ్ || ఏవంగుణ... ధంవ

వృషభాగ్రాధం ఋత్విగ్వజరణం కరిష్యే ఏకాదశబ్రాహ్మణా ప్రా
 ర్థయేత్ || అత్రఋత్విగ్వరణం దత్వా || పూర్ణపాత్రస్థోదకేనవా గో
 వృషభమభిషిచ్య || ఆపోహిష్ఠా ... ఆపోహిష్ఠా ధాచనః || హిరణ్యవ
 త్తా శ్శుచయః పావకా ... బలమోహోనిధత || ఇతిచతస్సభిః పవ
 మానస్సువర్జనః ... జాతావేదా మోర్జయం త్యాపునాతు || ఓంసమ
 రుద్రమస్యవ ... తంవోజం భేదధామి || అగ్నోవిష్ణూస్తశోషసే .
 శోభాయైపితరోనుమదంతు || తచ్చంయో... శాంతిః || సహస్రం... సర్వం
 మనిషాణా తచ్చంయో ... శాంతిః || సహస్రకీర్తనం దేవం... స్వరాట్ ||
 ఇత్యేతైర్మతైః సూర్యయిత్యా || వృషభంవత్సాంచషోడ శోపచారైర
 భ్యర్చ్య గాముపస్థానం కర్తవ్యం || ఏవం... ధక్వంగోవృషభపూజాం
 కరిష్యే || షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య || అథాగ్నేగోవృషభపూజాం
 కారయిత్వా ||

గోమిథునోపస్థానము.

ప్రభాజమానానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసాభాని ||
 వ్యవదాతానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసాభాని || వాసుకి వై
 ద్యుతానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసాభాని || రజతానాగ్ం ... భాని ||
 శరుషాణాగ్ం... భాని || శ్యామానాగ్ం... భాని || కపిలానాగ్ం... భా
 ని || అతిలోహితానాగ్ం... భాని || ఉర్ధ్వానాగ్ం... భాని || అవపతంతో
 నాగ్ం... భాని || వైద్యుతానాగ్ం... భాని || అశవత్సోపస్థానం || ప్ర

భ్రాజమానీనాగ్ంరుద్రాణీనాగ్ంస్థానేస్వ తేజసాభాని ॥ వ్యవదాతీనా
 గ్ం...భాని॥ వాసుకివైద్యుతీనాగ్ం...భాని ॥ రజతానాగ్ం రుద్రా
 ...భాని ॥ పరుమాణాగ్ం రుద్రాణీ...భాని ॥ శ్యామానాగ్ం రుద్రా
 ణీ...భాని॥ కపిలానా...రుద్రాణీ...భాని ॥ అతిలోహితీనాగ్ంరుద్రాణీ
 ...భాని॥ ఉర్ధ్వనాగ్ంరుద్రాణీ...భాని॥ అవపతంతీనాగ్ం రుద్రా...
 భాని ॥ వైద్యుతీనాగ్ంరుద్రాణీ...భాని॥ ఓంభూర్భువస్స్వః । యాషాణి
 వోమిఘనం మానోమిఘనగ్ం దీధ్వం॥ అగ్నేః గోమిఘన ప్రదక్ష
 ణం॥ తుభ్యమత్రైవర్యవహ్ త్సూర్యాం వహతునాస్తహ ।
 పునః పతిభ్యోజాయాండా అగ్నేప్రజయాస్తహ । పునః పత్నీ
 మగ్నిరదాదాయమాస్తహవర్చసా । దీర్ఘాయరస్థాయఃపతిస్సపతు శ
 రదశ్శతం । విశ్వాఉతత్వయావయంధారాఉదన్యాఇవ । అతిగా హే
 మహౌద్విషః॥ ఇతిగోవృషభమగ్ని ప్రదక్షిణంకారయిత్వా॥ గోస్తూక్త
 జపః॥ ఆగావోఅగ్నిర్ముతభద్రమక్రక్ పీదంతున్మైరణయంత్యస్యై॥
 ప్రజావతీ, పురుహాపా ఇహస్యః॥ ఇంద్రాయపూర్వీరుషస్తోదుహావా,
 ఇంద్రోయజ్వనేపృతేచశిక్షతి । ఉపెద్దదాతిన స్వంముషాయతి॥ భూ
 యోభూయోరయమిదస్యవర్థయత్ । అభిన్నేభల్లీనిదధాతి దేవయుం,
 నతానశంతినతా అర్వా । గావోభగ్గోగావ ఇంద్రోమలచ్ఛాత్ ।
 గావసామస్య ప్రదమస్యభక్షః॥ ఇమాయాగా వైస్సజసాస్త ఇంద్రః ।
 ఇచ్ఛామీద్ధృవామససాదిచ్ఛిందం । యూయంగావోమేధయథాక్షశం

చిత్ ॥ అక్షిలం చిత్కృణుధాస్తుప్రతికం ॥ భద్రదంగుహం కృణుభభ
 ద్రవాచః । బృహద్వోవయఉచ్యతేనభాసు ప్రజావతీస్సూయవన
 గంధిశంతిః । శుద్ధాలపస్సుప్రపాణపిబుతి ॥ మావస్తేనఈశతమాఘ
 శగ్ంసః । పరివోహైతీరుద్రస్యవృంజ్యాత్ ॥ ఉపేదముప్రపర్చనం ।
 అసుగోషాపపృచ్యతాం । ఉపర్వభస్యరేతసి । ఉపేంద్ర తనచీర్య
 ఇమారుద్రాయ స్థిరధన్వనేగిరః ॥ క్షిప్రేషవేదేవాయ స్వధామ్న ।
 అషాధాయనహమానాయమిఘపే । తిగ్మాయుధాయ భరతాశ్చ
 నోతన । త్వాదత్తైభిరుద్ర శంతమేభిః । శతగం హిమా అశీయభేష
 తేభిః । వ్యస్యద్వేషావితరం వ్యగంవా । వ్యమీవాగంశ్చాయస్తా
 విభాచిః । అర్హాన్విమానస్తాకే । అతేపితర్మరుతాగం సుమ్మమే
 తు । మావస్సుర్యస్య సందృశోయుయోధాః । అభిన్నోవీరో అర్వ
 తిమ్మమేత । ప్రజాయేమహి రుద్రప్రజాభిః ॥ ఏవాబ్రహ్మవృషభచేకితా
 వ । యథాదేవసహృదే పేనహగంసి । హేవనశూర్నోరుద్రేహహోధ ।
 బృహద్వదేమవిదభేనువీరాః । పరివోరుద్రస్య హేతి స్తుహిశ్రుతిం ।
 మిఘుప్తమార్కన్యభర్షి । త్వమగ్నేరుద్రఅవో రాజానమ్ ॥ (ఇతిగో
 మాత్మం జపిత్యా)

వృషాక్షర్ణనము.

అగ్నేః పూర్వతః వస్త్రేనోడుతాపరిశంభుచక్రే నిధాయ ॥ సం

పూజ్య॥ సమస్కూర్యాత్ । అథముద్రణమ్॥ అగ్ని శంఖచక్రం
థాయ॥ అగ్నిప్రజ్వాల్య॥ చక్రముద్రణ పశ్చాద్వామేశంఖముద్రే
ణవాంకయిత్వా॥

అథమంత్రపఠనమ్॥ ఏతం యువానం పరివోదధామితేన క్షే
దం తీర్చరత ప్రీయేణ । మానశ్చాప్తజనుమానుభాగాతాయ స్వాపే
ణ సమిషామదేమ॥ ౧॥ నమోమహిమ్న ఉతచక్షుషేతై మరుతాం
పితృసదహంగృణామి । అనుమన్యస్వసు యజాయజామజుష్టం దేవా
నామిదమస్తుహవ్యమ్॥ ౨॥ దేవానామేష ఉపనాహ ఆసీద్దహంగర్భ
ఓషసీషున్యక్తః । సోమస్యవ్రోహమవృణోతపూషా । బృహన్నదిరభ
వత్తదేవామ్॥ 3॥ పితావతానాంపతిరఘ్నియానా మధోపితామహ
తాం గర్గరాణాం । హోసజరాయుప్రతిధుక్పియ్యూష ఆమిశామస్తు
స్మృతమస్యోదేతః॥ ౪॥ త్వంగావోవృణతరాజ్యాను త్వగ్హవం
తమరుతస్వరాః॥ ౫॥ వస్మంత్రస్య కకుభిశ్శిశ్రూణస్తతోన ఉ
గ్రోవిభావసూని॥ ౬॥ న్యధేవవాపషపశునాయజతై యస్యైతాని
సక్రియం తపషహవ్యై సమృద్ధేన యజతేయస్యైతానిక్రియంతే॥ ౭॥ ఇతి
షణ్మంత్రాజపిత్యా॥ హేవృషభరాజప్రాగ్దేశంగత్వా ప్రాకృర్వతే
షు తృణానిజన్ధ్వా (భాత్వా) ప్రాకృముద్రోదకం పీత్వా । తత్రత్య
గవాం పతిర్భూత్వా । దేవబ్రాహ్మణక్షేత్రాణి పరిహృత్య యధేష్టం
విహర॥ హేవృషభరాజ దక్షిణదేశంగత్వా ... విహర॥ హేవృషభ
రాజ పశ్చిమదేశంగత్వా ... విహర॥ హేవృషభరాజ ఉత్తరదేశం
గత్వా ... విహర॥ ఇతి పఠిత్వా అద్యపూర్వోక్త ఏవంగుణ...తిథా

యజమానస్య పితరం × గోత్రం × శర్మాణం ప్రేతం ఉద్దిశ్య త్వ
యాశ్చ తేన మరణదినాదారభ్య ఏకాదశే హనికర్తవ్య అంధత్వ ×
ప్రేశాచికబాధా నివృత్త్యర్థం రుద్రహోతావాప్త్యర్థం మోక్షవృక్షాత్స
ర్జనేన పితుః × గోత్రస్య × శర్మాణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య
ఏకాదశే హనిఅంధత్వ × ప్రేశాచికబాధా నివృత్తి ద్వారా శాశ్వత
రుద్రహోతా వాప్తిరస్త్వితిభవంతో బ్రువంతు॥ శాశ్వతరుద్రహోతా
వాప్తిరస్తు॥ ఏషవృషః మయోత్సృప్తః॥ ఇతిపఠత్వా॥ శ్లో॥ ప్రత్య
క్షప్రయోగిమారభ్య । ప్రాగభ్యర్థోధిపాదవ । తద్దైవ దక్షిణాం భోధిం
సామ్యాభ్యే ధిపాదవ॥ హిత్వాదేవద్విజక్షేత్రం యథేష్ఠం చరగోధి
ప । గవామధిపతిర్భూత్వా అభిష్ట ఫలదోధవ॥ ఇతిగాంప్రార్థయేత్॥

పరిస్తరణం విస్మజేత్॥ అథ బలిప్రదానమ్ ... పితుః × గోత్ర
స్య × శర్మాణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య × హని ప్రేతత్వప్తిద్వా
రా ప్రేతత్వవిమక్త్యర్థం అంధత్వ × ర్థం రుద్రహోతావాప్త్యర్థం మో
క్షవృక్షాత్సర్జనేన బలిప్రదానం కరిష్యే॥ తతోగ్నిం స్విష్టకృచ్చ చరుణా
అప్తపిండా కృత్వాప్తదిక్షునిదధాతి॥ అగ్నియేనమః ... అలంకృ
త్య॥ అథాగ్ని రప్త పురుషస్య అగ్నేః పూర్వదిశ్యస్య స్థానేస్వతేజ
సాభాని॥ జాతవేదస ఉపదిశ్యస్యస్థానే స్వతేజసాభాని॥ సహజ
సాధక్షిణదిశ్యస్య స్థానేస్వతేజ సాభాని॥ అజరావ్రథవ ఉపదిశ్య
స్యస్థానేస్వతేజసాభాని॥ వైశ్వానరస్యాపరదిశ్యస్యస్థానే స్వతేజసా
భాని॥ నర్యామస ఉపదిశ్యస్యస్థానేస్వతేజసాభాని॥ పక్షి-రాధస
ఉపదిశ్యస్యస్థానేస్వతేజసాభాని॥ విసర్పిణ ఉపదిశ్యస్యస్థానేస్వతే
జసాభాని॥ ఓం భూర్భువఃస్వః । దిశోవోమిధునంనూనో మిధునగంధీ

ధ్వమ్ || ఇతిజపిత్యా || యేతత్తిలోదక ముపతిష్ఠతు || యథాశక్తిద
క్షీణాందత్వా || అద్యపూర్వోక్త × తిథా (పా × తీ) పితరం × గో
త్రం × శర్మణాం పేతం ఉద్దిశ్యత్వయాకృతేన మరణాదినాదారభ్య
ఏకాదశే హనికర్తవ్య వృహర్జన బలిప్రదానేనపితుః × గోత్రస్య...
శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినారభ్య ఏకాదశే హనికర్తవ్య పేతత్వప్రి
ద్వారా ప్రేతత్వవిముక్త్యర్థం బ్రాహ్మణాభా...బ్రువంతు || అంభత్వ
...రస్తు || అఖబ్రాహ్మణాయ యథాశక్తిదక్షిణాం దద్యాత్ || ఇతివృ
హర్జన ప్రయోగస్సమాప్తః ||

అగ్నీవాద్యైకోద్దిష్టశ్రాద్ధప్రయోగము

భోజనపర్యాప్త తంకులాన్ముగ్ధవ్యం జనైస్సహ ఏకస్మిన్ భాం
దేశేపయిత్యా || మధ్యందినే కర్తాన్నాత్వాచమ్య ప్రాణానాయమ్య||
పవిత్రంశృత్వాపూర్వోక్త...ఏవంగుణ...తిథా(ప్రాచీనావీతీ)యజమా
నస్య పితృగోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్యమరణాదినాదారభ్య ఏకాదశే
హనిప్రేతత్వప్రిద్వారాప్రేతత్వవిముక్త్యర్థం బ్రాహ్మణాభావేఅగ్నీవా
ద్యైకోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధం కరిష్యే|| (ఇతిసంకల్ప్య (సవ్యం) కాలే అను
జ్ఞార్థం యథాశక్తి ప్రాయశ్చితం కరిష్యే|| (సవ్యం) పరిషద్దక్షిణాంగృ
హీత్వా|| సమస్తసంప... పదం|| (ప్రాచీనావీతీ) యజమానస్యపితుః
గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాదారభ్య ఏకాదశే హనిప్రే
తత్వప్రిద్వారా ప్రేతత్వవిముక్త్యర్థం (బ్రాహ్మణాభావేఅగ్నీవాద్యై
కోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధం కర్తుం అధికార సంపద స్వీతిభవంతో బ్రువంతు||
అధికారసంపదస్తు|| పూర్వోక్తఏవంగుణ విశేషణ... తిథా(ప్రాచీనా
వీతీ) పితుః...గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాదారభ్యఏకా
దశేహని(బ్రాహ్మణాభావే)అగ్నీవాద్యైకోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధమన్నాది
ద్రవ్యేణ ఏకోద్దిష్టవిధానేనప్రేతోద్దేశేనఅద్య(ఉపవీతీ) కరిష్యే|| ఇతి

సంకల్ప్య దేవాలయేనదీతీరే అశ్వత్థమూలేనా గృహస్య ఈశాన్య
 దిగ్భా గేనా చతురశ్రహస్త పరిమాణం కుండంఖాత్వా॥ శంసోదేవీర
 భిష్ట... వంతునః ఇతి గోమయోదాకేన ప్రోక్ష్య॥ అపేక్షిత విచసన్
 తాన్సో యేత్రస్థపురాణాయేన నూతనాః । అదాద్దిదం యమోవ్రసా
 నం పృథివ్యా అక్రన్నిమం పితౄనో లోకమప్యై॥ ఇతికుండమధ్యే ప
 లాశశాఖయా దర్శేణవాభూమిం సమ్మృజ్య॥ అర్చిరవోక్ష్య॥తత్రతా
 కాగ్నిం నిధాయ॥ (ప్రాచీనావీతి॥ యజుర్వాచస్య పితౄః...శర్మణః
 ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ఏకాదశేహని(బ్రాహ్మణాభావే)అగ్ని
 వాద్యైకోద్దిష్టేన్న శ్రాద్ధే ప్రేతార్థే అయంతేక్షుః ఉపతిష్ఠతు॥ అర్చ
 నం నారాయణ...మస్తు॥ బహిర్వాచే గోమయేనవస్తల మండలం కృ
 త్వా॥ ప్రేతపాద్యస్థానేదర్భా స్తరణ ముపతిష్ఠతు॥ ఏతత్తిలోనక ము
 పతిష్ఠతు॥ పితః...గోత్ర... శర్మణః ప్రేత మరణదినాదారభ్య ఏకాద
 శే హని బ్రాహ్మణాభావే అగ్నివాద్యై కోద్దిష్టేన్న శ్రాద్ధే న్యగత
 ముపతిష్ఠతు॥ న్యగతమిదం తేపాద్యము పతిష్ఠతు॥ ప్రేతే విష్ణురా
 ర్థమయంకుశః॥ఓం అద్యపూర్వోక్త...తిథౌ (పా...తీ)పితౄః ...గోత్ర
 స్య...శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ఏకాదశే హనికర్తవ్య
 బ్రాహ్మణాభావే అగ్నివాద్యై కోద్దిష్టేన్న శ్రాద్ధే భవదనుజ్ఞయా
 ప్రకారం శ్రాద్ధకర్మ కరిష్యే॥ దర్శేణభూమింఖాత్వా॥ అప
 హతా అనుగారతఃగం సిపితాచాయే కుయంతి పృథ్విమను
 అన్యతేతో గచ్ఛతు యత్రాస్యగతంమనః । ఉదీర్తా మవరోత్పరో
 నృధ్యమః ప్రేతస్థిస్య్యః । అస్తుయత్తయాద వృకఋతృజ్ఞ ససోవతు

ప్రేతోహవే॥ (ఇతితిలదర్భాక నిషీప్య) శ్రాద్ధపాక ద్రవ్యాది ప్రోక్ష
ణం (ఉపవీతి ఓమ్ భూర్భువస్సువః...ప్రచోదయాత్॥శ్లో॥ అపవిత్రః
పవిత్రోవా సర్వావస్థాంగతోపి వాయస్సురేత్సుండరీ కాతుం స
బాహ్యభ్యంతరశ్చుచి॥ తిలదర్భోదకేన త్రిప్రోక్ష్య॥ ప్రాచీనావీతిపి
తు...గోత్రస్య...శర్మాణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ఏకాదశే
హని బ్రాహ్మణాభావే అగ్నా వాద్యై కోడిష్టాన్ని శ్రాద్ధప్రోక్షే
ఇదంతే ఆసనముపతిష్ఠతు॥ ఇత్యాసనందద్యాత్॥ పితు...గోత్రస్య...
శర్మాణః ప్రేతస్యమరణదినా.. ప్రేతార్థేఅయంతేక్షణఃఉపతిష్ఠతు॥ఓంత
ధా॥ ప్రాన్ను వంచుభవంతుః॥ఇతిబ్రాహ్మణోపదేశ్॥ అర్ఘ్యపాత్రోమా
సాద్య ఉత్తానంప్రోక్ష్య॥ఉద్భృత్యతిలా వికీర్య॥తస్మిన్దర్భంనిధాయ ।
శంనోక్షేపిభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే, శంయోరభిస్రవంతునః॥
పితృప్రేతాయవోజుప్తం గృహ్లామి ॥ ఇత్యర్ఘ్యపాత్రే ఉదకం నిసీయ॥
తిలోపిసామ దేవ్యగ్నోసవేదేవర్చితః । ప్రత్నవద్భిః ప్రత్నప్రేతప
హి ॥ పీతరం...గోత్రం...శర్మాణం ప్రేతంఇమాం లోకాఃప్రీణయా
హిసః ॥ ఇతితిలాసవకీర్య॥ గంధార్ధాఇమేఅపః । పుష్పార్ధాఇమే
తిలాః॥ ప్రేతాయవోజుప్తం గృహ్లామి ॥ ఇత్యభిమంత్ర్య॥ (స్త్రీణాంతు)
ప్రేతాయై వోజుప్తం గృహ్లామి ఇతి స్త్రీయః ॥ ప్రేత పాత్రం సం
పన్నం॥ఉపతిష్ఠతామర్ఘ్యఃఇత్యర్ఘ్యపాత్రందర్శయేత్॥ అర్ఘ్యపాత్రనత్తి
యాబ్రాహ్మణునికః జూపించవలయును, పీతరం...గోత్రం...శర్మాణం
ప్రేతం ప్రేతమావాహయిష్యే ॥ ఆయాహి ... శారదంచ ॥
అగ్నేరుత్తరత శ్శుద్ధోదకం దత్వా ॥ యాదివ్యాఅపః పయసా సంబ
భూపుర్యా అంతరిక్ష ఉతపాథ్విర్యాః । హిరణ్యవర్ణాయజ్ఞయాస్తాన ఆ

పశ్యన్ స్వనాస్సుహవాభవంతు || పితః...గోత్ర...శర్మణః ప్రేత మ
 రణదినాదారభ్యేకాదశేహని (బ్రాహ్మణాభావే) అగ్నీవాద్యైకోద్ది
 ష్టాన్న శ్రాద్ధే ప్రేతార్థ ఇదంతే అర్ఘ్యముపతిష్ఠతు || (అర్ఘ్యందత్వా)
 (గోత్రే...దాయిత్రేతే ఇతి స్త్రీయః) ప్రేతాయస్థానమసి || తతశ్శుద్ధో
 దకం || గంధార్థా ఇమే ఆపః ప్రస్పృహంతి ఇమేతిలా, || యువానువాహః
 ...యంతః || పితః...గోత్ర...శర్మణః ప్రేత మరణదినాదారభ్య ఏకాద
 శేహని బ్రాహ్మణాభావే అగ్నీవాద్యైకోద్ది ష్టాన్న శ్రాద్ధే అంతః ప్రా
 వరణార్థం బహిః ప్రావరణార్థం ఆచ్ఛాదనార్థం పవిత్రార్థ మలంకర
 ణార్థ మిదంతే వాసః || సువాసః || తదభావేన తిలా ఇమే కుశాః || సు
 కుశాః ఇతి ప్రేతాయస్వర్ణితమస్తు || (బ్రాహ్మణాభావే) అగ్ని సమీ
 పే మండూద్వర్తసంకరిష్యే || మండలంకృత్వా || హస్తం ప్రక్షాళ్య ||
 భోజనపాత్రీమాసాద్య || పాత్రే అభిఘార్య || తత్పాత్రే చరునిధాయ
 ప్రోక్ష్య || ఓం అద్యపూర్వోక్త...తిథౌ (ప్రాచీనావతీ) పితః...గోత్ర
 స్య...శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ఏకాదశే హని బ్రాహ్మ
 ణాభావే అగ్నీవాద్యైకోద్ది ష్టాన్న శ్రాద్ధే ప్రేతాహుతిం (ఉపవతీ)
 హూహ్యమి || ఇతి సంకల్ప్య || అగ్నే రక్షీణాభాగేఽగ్నిం విభజ్య
 తాకితాగ్ని ముపసమాధాయ | ఇతి కేచిత్ || తదగ్నిం ప్రజ్వాల్య || దే
 వసవితః ప్రసువ || ఇత్య ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య || సవ్యం జాన్వాచ్య || పి
 త్రేగోత్రాయ...శర్మణే ప్రేతాయాముష్టైయమా యచస్వాహః || య
 మా యేదంసమమ || మాత్రే...గోత్రాయై...దాయై ప్రేతాయైయమా
 యచస్వాహః || ఇతి స్త్రీయః || దేవసవితః ప్రాసాహి || (ఇతి పునరప్రదక్షిణం
 పరిషిచ్య) భోజనపాత్రముపస్తీర్య || అభిఘార్య || అన్ననితే పణంకృత్వా

అభిఘాత్య సతిలాపి ధానోదకుంభం శాంబూలం దక్షిణాంచనిధా
యః ఓం భూర్భువస్సువః ...ప్రచోదమాత్ ఇత్యన్నాదికంప్రాశ్నః
హస్తోదకందత్వా ప్రసువ ప్రృథివీశేపాత్రంద్యౌరపిథానం బ్రహ్మణస్తవ
ముఖేజుహోమి శ్రాష్టాణ్యత్వా (అగ్నేస్తవ) ప్రాణాపాన యోర్జు
హోమ్య షీతమసిమాన్య క్షేప్తా అమిత్రాముష్మిన్లోకే ఇదంవిష్ణు
ర్విచక్రమేజేధానిదధేప్రదం సమూహమన్యపాగ్ం సుతే ॥ పితః ...
గోత్ర...శర్మణ ప్రేత ఏతత్తే ఇదమన్నం సపరికరం ఆత్మస్తే తత్సర్వం
మరణదినాదారభ్య ఏకాదశేహని శాస్త్రాణాభావే అగ్ని వాద్యైకో
పిపాన్న శాస్త్రే పితే...గోత్రాయ...శర్మణే ప్రేతాయ ఇదమన్నం
సపరికరం సతిలా పిథానోదకుంభం సదక్షిణాకం...ప్రేత తృప్త్యర్థ
ముపతిష్ఠతు ॥ ఇతి తిగోదకం త్యజేత్ ॥

ఈ ప్రకారము స్త్రీకి దేవువలయును.

ప్రాచీనాపీత ॥ హస్తోదకందత్వా ॥ దేవసవిత్ప్రసువః ॥ ప్రృథి
వీశే పాత్రి...సుతే ॥ మాతః...గోత్రే...దాయ ప్రేతే ఏతత్తే
ఇదమన్నం సపరికరం ఆత్మస్తే తత్సర్వం మరణదినా...శాస్త్రే
మాత్రే...గోత్రాయ...దాయైప్రేతాయై ॥ ఇదమన్నం సపరికరం
సవ్యంజనం సతాంబూలం సదక్షిణాకం సతిలా పిథానోదకుంభం...
ప్రేతతృప్త్యర్థ ముపతిష్ఠతు ॥

అథ ధారాదత్తం అద్యపూర్వోక్త...తిథౌ ప్రాచీనాపీత పితుః
...గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్యేకాదశేహని

(బ్రాహ్మణభావే) అగ్నివాద్యైకోద్దిష్టశాస్త్రపరియోగము ... గోత్ర
 ... శర్మణం ప్రేతముద్దిశ్యమయా (త్వయా) కృతేన మరణాదినాదా
 రద్యైకాదశేహని బ్రాహ్మణభావే అగ్నివాద్యైకోద్దిష్టశాస్త్రపరియోగము
 న పితృ... గోత్రస్య ... శర్మణం ప్రేతస్య మరణాదినా ... శాస్త్రప్రేత
 త్పిద్యైకాదశేహని విముక్తిరస్తితి భవంతోబ్రువంతు ॥ తిలో
 దకం త్యజేత్ ॥ ప్రేతత్పిరస్తు ఇతివిప్రవదేత్ ॥

అక పూర్వాపోశనం ॥ ప్రోక్షణం ॥ ఉపవీతీ ॥ ఓంభూర్భువస్సు
 వః... దయాత్ ॥ ఇతిప్రోక్ష్య ॥ సత్యం త్వత్తే పరిపూర్ణం ॥ ఇ
 త్యప్రక్ష్యణం పరిపూర్ణం ॥ పాపినాపీతి హస్తాదకం వత్వా ॥ అమృ
 తమస్తు ॥ అమృతం సత్యం మసి ॥ ఇతిపూర్వాపోశనం చింతా ॥

బ్రాహ్మణభావే అగ్నివాద్యైకోద్దిష్టశాస్త్రపరియోగము ॥ మధునాతామృతా
 యతే మధుక్షరం పిసింధనః ॥ మాన్వీర్షసంత్యేషణీ ॥ మధుక్ష
 ముతోషస్తే మధునాతామృతం రజః ॥ మధుచ్ఛాయోత్పాతా ॥ మధు
 మాత్సే వత్సపతిర్మనమాగ్ం అస్తుసూర్యః ॥ మాన్వీర్షావభసం
 తునః ॥ ఇతిజపిత్యా ॥ ధ్యానం ॥ సప్తవ్యాధాదశాస్త్రేషు మృగాః
 కాబాంజనేగిరా ॥ చక్రవాకాశ్చరద్వీపే హంసాస్సరసిమానసే ॥ యే
 స్మజాతాఃకురుక్షేత్రే బ్రాహ్మణావేదపారిగాః ॥ ప్రతితాష్ఠ్యమధ్వా
 నం యూయం తేభ్యోవసేదత ॥ ఇతిపిత్యాధ్యాత్వా ॥ ఓంప్రొణాయ
 స్వాహా ॥ ప్రాణాయేదం నమః ॥ ఓం అపానాయస్వాహా ॥ అపా
 నాయేదం నమః ॥

ఓమ్ - వ్యానాయస్వాహా ॥ వ్యానాయేదం నమమ ॥ ఓమ్
ఉదానాయస్వాహా ॥ ఉదానాయేదం నమమ ॥ ఓమ్ సమానాయ
స్వాహా ॥ సమానాయేదం నమమ ॥ బ్రాహ్మణాభావే ఏవం అగ్న
జహోతి ॥ బ్రాహ్మణసంభవే త్యాగంనాస్తి ॥ x ప్రేతభుజ్యతామ్ ॥
ఇత్యుక్తా ॥

<p>బ్రాహ్మణాభావే కేచిత్తత్ర హవిచ్ఛతుర్ధావిభజ్యదధా మధు నాక్షిరేణ గుడేన సర్పిషా పృథ క్ష్వికే - కుక్కుటాంశ వరిమిత ద్వాత్రిం దాహుతీః అగ్నజ హోతి ॥</p>	<p>బ్రాహ్మణాభావంబున కొందఱు హవిస్సును నాలుగుపాళ్లుచేసి, పెంతుగు తేనె, చాలు, కెల్లము, కేయి వీని నన్ని టిని అన్నములోఁగలిపి - వేలువేలుగా (32) కబళములుచేసి అగ్నిహోత్రము లో హోమముచేయవలెను ॥</p>
---	---

యస్తేష్టస్త్వేక్షున ఆతుతోదప్తి పీలస్సర్పఉతవాశ్వాపదః ।
అగ్నిష్టద్విశ్వేదప్త్రణం కృణోతుసామత్తచయో బ్రాహ్మణమానివే
దస్వాహా ॥ అగ్నిహోమాభ్యామిదం నమమ ॥ ఏవంద్వాత్రింశదాహు
త్విహాయాత్ ॥ 32 ॥ కేచిద్దేవత ముద్విశ్వ అన్నాదికం పృథగ్భం
భోజయేదిత్యాహుః ॥ కేచిత్సేమాయ స్వాహేతి జహ్వతి ॥ ప్రేత
స్యకంఠశుద్ధ్యర్థం పానీయ ముపతిష్ఠతు ॥ తతః కించిదన్నమాదాయ
పితుః...శ్రాద్ధేప్రేతత్వప్తిరస్తు ॥ ఇతిభూమావిసృజ్య - ప్రేత తృప్తి
రస్తు ॥ అస్తుతృప్తిః ॥ అత్ర వికిరపిండంనాస్తి ॥ ఉత్తరాపోశనందత్వా
అమృతాపిధానమసి ॥ కారవేపుణ్యనిలయే పద్మార్బుదనివాసినామ్ ।
అర్థినాముదకంద త్తమక్షయ్యముపతిష్ఠతు ॥ ఇత్యుత్తరాపోశనందత్వా ॥

అథ పిండప్రదానమ్ || (ఉపవీతి) ఓంభూః x ప్రాచీనావీతి ||
 పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినా ... శ్రాద్ధేభవద
 నుజ్జయా తిలోదక పిండప్రదానం (ఉపవీతి) కిరిపేయే || ఇతి సంకల్ప్య ||
 (ప్రాచీనావీతి) హుతశేషం భుక్తిశేషం చ సాస్పృజ్యపిండం కృత్వా ||
 గోమయేనానులిప్య || తత్ర దర్భాసనముపతిష్ఠతు || దర్భోపరియేత
 త్తిలోదక ముపతిష్ఠతు || పిలే ... గోత్రాయ ... శర్మణే ప్రేతాయ
 మరణదినాదారభ్య ఏకాదశే హవి (శాస్త్రాణాంభావే) అగ్నావా
 ద్యైకోద్దిష్ట శ్రాద్ధే ప్రేతార్థే ఏష పిండః ఉపతిష్ఠతు || పిండస్యా
 పశ్యేత త్తిలోదక ముపతిష్ఠతు || యథాఽక్తి దక్షిణాం దత్వా || అథ
 భారాదత్తా || ఓం అద్యపూర్వోక్తి... తిథౌ (ప్రాచీనావీతి) పితుః...
 గోత్రస్య ... శర్మణః || ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ... శ్రాద్ధీయ
 తిలోదక పిండప్రదానే పితరం ... గోత్ర ... శర్మణం ప్రేతముద్ది
 శ్య (మయా) (త్వయా) కృణేనానేన పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః
 ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్యేకాదశే హవి అగ్నావాద్యైకోద్దిష్ట శ్రా
 ద్ధీయతిలోదక పిండప్రదానేన పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేత
 స్య ప్రేతత్వ విముక్తిరస్తితి భవం క్రియంతే || తిలోదకముత్సృ
 జేత్ || ప్రేతత్వ విముక్తిసాక్షమస్తుదత్తాశ్రాద్ధం అభిరమ్యతామ్ ||
 ఇతి కర్తావదేత్ || అభిరమతాస్మై ఇతి బ్రాహ్మణ్యం | ఆయోధ్యా ...
 లభేత్ || తతః పిండమప్పునిశ్చిప్య || తతః కర్తాన్నా త్యాచమ్య ||
 గృహమాగచ్ఛేత్ ||

ఇతి ఏకోద్దిష్ట శ్రాద్ధప్రయోగ స్సమాప్తః.

పోడశశ్రాద్ధ ప్రయోగము.

కర్తాస్మత్వా ॥ ఓం కేశవాయస్వాహా ... శ్రీకృష్ణాయనమః॥
 ఇత్యాచమ్య ॥ పాకాంతశేణాద్యాదిపోడశశ్రాద్ధాని కుర్యాత్ ॥
 అథ బ్రాహ్మణానామూయ ॥ ఆచమ్య ॥ ఓం కేశవాయస్వాహా ...
 శ్రీకృష్ణాయనమః పవిత్రంధృత్వా ॥ పూర్వోక్త ఏనంగుణ ... తిథౌ
 (పాచీనాపీతీ) పితృః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినా
 దారభ్య ఏకాదశే హని ప్రేతత్పత్తిద్వారా ప్రేతత్వ విముక్తిర్థం
 ఆద్యాది పోడశై కోద్దిష్టాన్ శ్రాద్ధా కరిష్యే ॥ కాలే అనుజ్ఞార్థం
 యథాశక్తి ప్రాయశ్చిత్తి కరిష్యే ॥ పరిషద్దక్షిణం గృహీత్వా ॥
 సమస్తసంప...పదం (ఇతి ప్రదక్షిణకృత్య) (పాచీనాపీతీ) పితృః...
 గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినా దారభ్య ఏకాదశేహని ప్రేత
 త్పత్తిద్వారా ప్రేతత్వ విముక్తిర్థం ఆద్యాది పోడశై కోద్దిష్టాన్ శ్రాద్ధం
 కర్తుం అథ కాన సుపద స్త్వితిభిషాం బ్రువంతు ॥ అథికార సంపదస్తు॥
 పూర్వోక్త... ఏనంగుణ...తిథౌపితృః...గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య
 మరణదినా దారభ్య ఏకాదశేహని దేశకాలదేహధర్మనైపరీత్య శంక
 యాశ్వసనమిడికిరణం కర్తుకామస్య ఊనమాసిక ద్వితీయమాసిక,
 త్రైపక్షికమాసిక, తృతీయమాసిక, తురీయమాసిక, పంచమమాసిక,
 షాష్ఠాసిక, ఊనమాస్మాసిక, సప్తమమాసిక, అష్టమమాసిక, నవమ
 మాసిక, దశమమాసిక, ఏకాదశమాసిక, ద్వాదశమాసిక, ఊనాబ్ది
 కమాసికాఖ్యాని, పోడశైకోద్దిష్టశ్రాద్ధాని ఆసంవత్సరాంతాత్ స్వే
 స్వేకాలే కర్తవ్యాని తానిస్వకాల విహితేన ద్విరావృత్తాద్య మాసి
 కేన సహపకృష్య ప్రేతోద్దేశేన వసుగణాఖ్య శ్రాద్ధం రుద్రగణాఖ్య

శ్రాద్ధం వృషోత్సర్జనాంగశ్రాద్ధం అవశిష్టబ్రాహ్మణంచ అన్నేనహ
 విహ, ఏకోద్విష్టవిధానేన సమాసతంత్రేణ ప్రేతోద్దేశేన ఏకపాకేనా
 ద్య (ఉపవీతి) కరిష్యే ॥ ఇతిసంకల్ప్య (హి)...తీ) పితు...గోత్ర
 స్య...శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్యైకాదశే హని ఆద్యాది
 పోడశైకోద్విష్టన్నశ్రాద్ధం భవిష్యతీతితత్ర ॥ భవిష్యతి ॥ ఆశీర్వాదః॥
 పితు...గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్యైకాదశే
 హని ఆద్యాదిపోడశైకోద్విష్టన్నశ్రాద్ధై ప్రేతార్థే ఆయంతేక్షణః ఉప
 తిష్ఠతు ॥ అథ ఉపమాసిక ద్వితీయమాసిక, త్రైవిధీకమాసిక,
 తృతీయమాసిక, చతుర్థమాసిక, పంచమమాసిక, షాష్ఠాసిక, ఊన
 షాష్ఠాసిక, సప్తమమాసిక, అష్టమమాసిక, నవమమాసిక, దశమ
 మాసిక, ఏకాదశమాసిక, ద్వాదశమాసిక, ఉపనాశిక మాసికేషు,
 నసుగణాది శ్రాద్ధేషుచ పృథక్పృథక్ ॥ ఊనం సర్వత్రదత్వా అథ
 మండలపూజా పాద్యస్థానే గోమయేన మండలముపలివ్య ॥ ప్రేతపా
 ద్యస్థానే దర్భాస్తరణ ముపతిష్ఠతు ॥ దర్భోపశ్యేత్తితిహ దశ ముపతి
 ష్ఠతు ॥ ఇతితిలోదకం త్యజేత్ ॥ కుశతిలోదకముంచలినా గృహీత్వా॥
 పితు...గోత్ర...శర్మణః ప్రేతమరణ దినాదారభ్యైకాదశే హని ఆ
 ద్యాదిపోడశై కోద్విష్టన్నశ్రాద్ధై ప్రేతార్థే స్వాగతముపతిష్ఠతు॥ స్వా
 గతమిదంతేపాద్య ముపతిష్ఠతు ॥ సర్వేషాం తత్తి ద్వాస్త్రాణానాం
 పృథక్పృథక్ పాద్యం దద్యాత్ ॥ కర్తాపాదా ప్రత్యుచ్యచమ్య॥
 అథవిష్టరః ॥ పితు...గోత్ర ... శర్మణః ప్రేతమరణదినాదారభ్యై
 కాదశే హని ఆద్యాదిపోడశైకోద్విష్టన్న శ్రాద్ధై ప్రేతార్థే ఇదంతే
 విష్టరముపతిష్ఠతు ॥ ఇతివిష్టరందత్వా ॥ ఏవంప్రకారేణ సర్వేషాం
 బ్రాహ్మణానాం ఉపనాద్యవశిష్టంతేషు శ్రాద్ధేషు ప్రశ్యేకం విష్టరం
 దద్యాత్ ॥ ఓం అద్యపూర్వోక్తి...తిథౌ (హి)...తీ) పితు...గోత్ర

స్య...శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్యైకాదశే హని ఆద్యాది
 షోడశైకోస్తిష్ఠాన్న శ్రాద్ధేషు రుద్రగణాఖ్య వసుగణాఖ్య వృషోత్సర్జ
 నాంగాఽపశిష్టేకోద్దిష్ఠాన్న శ్రాద్ధే భవదనుజ్ఞయాప్రక్రాంతం శాశ్వ
 కర్మణిష్యే || ఇతిసంకల్ప్య || కురుష్య || ఇతి బ్రాహ్మణాఃవదేయుః||
 అథ భూసమ్మూహమ్ || అపేక్షిపితవిచసర్పతా శోయేత్స్థపురాణా
 యేచ నూతనాః | అదాదిదంయమోనసానం పృథివ్యా అక్రన్నిమం
 శ్చితకో లోకస్త్సే || ఇతి సర్వత్ర శ్రాద్ధదేశం సమ్మృజ్య || దర్శం
 నిరస్య || అథ ఉపస్మృత్య || అపహతా అనురారతుగ్ం సిపితాచా
 యేషయంతి పృథివీమను | అన్యక్షేగోగచ్ఛతు యతా స్వగతం
 మనః || ఇతికన్పనానోత్సవ్య || సర్వత్ర ఉద్ధనసంకృత్వా || ఉదీర్తామ
 వన ఉత్తి ఉన్మత్యమః ప్రేతస్సవ్యః | అసుంయ ఇయాదన్త్రక
 ఋత్యైస్సనోఽవత్తు ప్రేతోహవే || మృదమాదాయ తిలాకవికి
 రేత్ || శ్రాద్ధవాకద్రవ్యాదిప్రోక్షణమ్ || (ఉపవీతీ) ఓం భూర్భువ
 స్సువః...ప్రచోదయాత్ || అపవిత్రః పవిత్రోవా ... తరశ్శుచిః ||
 (ఇతిజపిత్యా || శ్రాద్ధార్థం సంపాదితాః పదార్థాః దేశతః కాలతశ్చ
 శ్రాద్ధయోగ్యాభవంత్యితి భవంతోబ్రువంతు || ఇతివదేత్ || శ్రాద్ధ
 యోగ్యాభవంతు || శ్లో || శ్రాద్ధకాలేగయాంధ్యాత్వాధ్యాత్వాదేవంగ
 దాధరిం | తాభ్యాంచైవ సమస్కృత్య తతశ్రాద్ధం ప్రవర్తయే || ఇతి
 కర్తా || ప్రవర్తయ || ఇతిబ్రాహ్మణాఃవదేయుః|| పితుః...గోత్రస్య...

శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్యైకాదశేహని ఆద్యాదిపోడశై
కోద్దిష్టాన్ శ్రాద్ధై ప్రేతార్థే ఇదంతే ఆసన ముపలిష్ఠతు ॥ ఇతి
వామభాగే ఆసనం దత్వా ఏవం సర్వత్ర తత్త్విన్యాసిక ముక్త్యాసర్వే
షా మూసనాని దద్యాత్ ॥ పితుః...గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య
మరణదినాదారభ్యైకాదశేహని ఆద్యాది పోడశైకోద్దిష్టాన్ శ్రాద్ధై
ప్రేతార్థే ఇదంతేక్షణః ఉపలిష్ఠతు ॥ పృథక్పృథక్ సర్వత్రక్షణానిద
ద్యాత్ ॥ ఓంతథాప్రాప్నోతుభవాః ॥ ప్రాపునానీత్యుక్తాః అస్మిన్
చాత్రమాసాద్య ॥ ఉత్తానంప్రోక్ష్య ॥ బిలాంవికీర్య ॥ ఉదకిమాపూర్య ॥
శంఖో వైవిరభిష్టయ ఆపాభవంతుస్తేతియేగింయోభిసంవంతునః ॥ బిలో
స్తిసామదేవైః గోసవేదేవనిర్మితః ॥ ప్రత్నవభిః ప్రత్నప్రేత
ఏహి ॥ పితరం ... గోత్రం ... శర్మణం ప్రేతమిమాం లోకా
ప్రీయాయాహుః ॥ ఇత్యన్యపాత్రేతిలాసవకీర్య ॥ అన్యపాత్రే ఆయు
గంధః ॥ పుష్పాధాః ఇమేతిలాః ॥ ప్రేతాయవోజుష్టం గృహ్లామి ॥
ప్రేతపాత్రం సంపన్నం ॥ సుసంపన్నం ॥ ఉపలిష్ఠతామన్యః ॥
పితరం ... గోత్రం ... శర్మణం ప్రేతం ప్రేతమావాహయిష్యే ॥
అవాహయ ॥ ఆయాహిప్రే ... దంచ ॥ సావధానాభవంతుతే ॥ సా
వధానాస్మః ॥ హస్తాదకందత్వా ॥ దర్భంనిధాయ ॥ ఏవంసర్వత్ర
దద్యాత్ ॥ యాద్వివ్యాజః...భవంతు ॥ పితః ... గోత్ర... శర్మణ
ప్రేత మరణదినాదారభ్యైకాదశేహని ఆద్యాదిపోడశైకోద్దిష్టాన్ శ్రా
ద్ధైప్రేతార్థే ఇతంతే అన్యముపలిష్ఠతు ॥ ఏవమూసమాసికాదిషు
వసుగణాభ్యాద్య వశిష్టాతేషుచ తత్త్విన్యాసికముక్త్యా సర్వేషాం
బ్రాహ్మణానాం హస్తే అన్యందద్యాత్ ॥ ప్రేతాయ స్థానమసి ॥
తతశ్శుద్ధోదకం ॥ శ్లో ॥ ఇహలోకం పరిత్యజ్య గోత్రపరమాంగతిమ్

మనసావాయురూపేణ కుశే (విప్రే) త్వం యోజయామ్యహమ్ ।
 ఇత్యర్ఘ్యపాత్రాణిభిత్వా విస్మజేత్ ॥ తిలాభ్యనం ॥ అర్ఘ్యతప్తార్ఘ్య
 ...ర్ఘత ॥ ఇతిసర్వత్రతిలైరభ్యర్ఘ్య ॥ గంధద్వారాంధరాభ్యర్ఘ్యం
 శ్రియమ్ ॥ పితః ... గోత్ర ... శర్మకప్రేతమరణదినాదారభ్యేకా
 దశేహనిఆద్యాదిహోదశైకోద్దిష్టాన్నశ్రాద్ధే ప్రేతార్థగంధా ఉపతిష్ఠతు
 ఏవమితరేషాం భోక్తృజాం సమంత్రకం ప్రత్యేకం గంధం దత్వా ।
 పుష్పార్ఘం తిలాఉపతిష్ఠతు ॥ అభక్తార్థాభరణ అంగుళ్యాభరణాదికం
 సర్వత్ర దత్వాత్ ॥ తదభావే హిరణ్యం వాదద్యాత్ ॥ అథ వస్త్ర
 దానం ॥ యువానువాస్తాః ... దేవయంతః ॥ పితః ... గోత్ర ...
 శర్మకప్రేతమరణదినానారభ్యేకాదశే హనిఆద్యాదిహోదశైకోద్ది
 ష్టాన్నశ్రాద్ధే ప్రేతార్థే అంతఃప్రావరణీయార్ఘం బహిః ప్రావరణీయార్ఘ
 మిదమాచ్ఛాదిన ద్వయ ముపతిష్ఠతు ॥ ఇతి వస్త్రద్వయందద్యాత్ ॥
 సర్వత్ర వస్త్రద్వయం దద్యాత్ ॥ పవిత్రార్ఘం సతిలాఇమేకుశాః ॥
 ఇతిసర్వేషాం ప్రత్యేకం కుశాదత్వా సర్వేషామర్ఘనం సంపూ
 ర్ణం ॥ అస్తుసంకల్పసిద్ధిర స్త్వితభవతో బ్రువంతు ॥ ప్రేతాయస్సద్భితమ
 స్తు ॥ అభప్రేతమండలోద్వర్తనం కరిష్యే ॥ అథప్రేతాహుతిః ॥ పాత్రేఅభి
 ఘార్య ॥ తత్ర చరునిధాయ ॥ పునరభిఘార్య ॥ ఓం అద్యపూర్వో
 క్తవంగుణ ... తిథౌ (ప్రాచీనావీతి) పితః ... గోత్రస్య ... శర్మ
 కః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్యేకాదశే హని ఆద్యాది హోదశైకోద్ది
 ష్టాన్నశ్రాద్ధేషుభవదనుజ్ఞయాప్రేతాహుతింకూరోమ్మామి ॥ ఇతిసంకల్ప్య
 అథ లోకికాగ్నిం ప్రజ్వాల్య ॥ దేవసవితః ప్రసువ ॥ ఇత్యుపదక్షిణం

పరివేశ్యః । సవ్యంజాన్వాచ్యః । మేక్షణమాదాయ ॥ తేనతూష్టి
 మేక్షణమాదాయ ॥ పితే...గోత్రాయ...శర్మణే ప్రేతాయాముష్మై
 యమాచస్వాహ ॥ ఇతిపలుత్వా ॥ ఏవం ప్రకారేణ తస్మిన్నగ్నా
 వజ్జ్వాదశాహంతీర్హుత్వా ॥ యమాయేదంసమమ ॥ ఇత్యుక్త్వా ॥ మాత్రే...
 గోత్రాయై...దాద్యై ప్రేతాయై యమాచస్వాహ ॥ ఇతిస్త్రి
 యః ॥ దేవసవిత్తః ప్రాసావీః ॥ ఇతిపునరప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ॥ భా
 జనసాత్రాణ్యపస్తీర్య ॥ తేషుమేక్షణేనసహ హుతశేషం కించిత్కిం
 చిన్నిధాయ ॥ శేషం పిండార్థం నిదధ్యాత్ ॥ మేక్షణం ప్రక్షాళ్య ॥
 తదగ్నా ప్రహృత్య ॥ అభత్యక్తం ॥ (ఉపవీతి) ఓంభూర్భువస్సువః...
 ప్రహృదయాత్ ॥ ఇత్యన్నాదికంప్రాశ్న్య ॥ (ప్రాచీనావీతి) దేవసవి
 త్తః ప్రసువ ॥ ఇతికూర్చోదశేనాప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ॥ హస్తోద
 కండత్వా ॥ ప్రక్షిప్తేపాత్రం ద్యౌరపిధానం బ్రహ్మణస్త్యా ముఖేజ
 హామి బ్రాహ్మణస్యత్వా ప్రాణాప్రాణ యోర్జన్మామ్యక్షిత మసి
 మాస్యక్షేజ అమత్రాం ముష్మిన్లోకే ॥ ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే
 త్తేధాని దధేత్తదమ్ ॥ సమూహమస్యపాగంస్తుతే ॥ స్వధాశ్రీవిష్ణో
 అన్నంరక్షస్వ ॥ ఇతి ద్విజాంగుష్ఠమన్నే నివేశ్య ॥ పితే...గోత్ర...
 శర్మణే ప్రేతవతై అన్నం సపరికరం పితా...గోత్రః శర్మాప్రేతోజే
 వతేదమన్నం సపరికరం బ్రాహ్మణస్త్యాహవనియాధై దత్తం దాస్య
 మానంచాత్మపైస్తత్సర్వ మమృతస్వరూపం రాజతంపాత్రమక్షయ
 వతుచ్చాయేయంపితే...గోత్రాయ...శర్మణే ప్రేతాయేద మన్నంసా

పన్నురం సవ్యంజనం దక్షిణాకం సతాంబూలం సతిలాపిధానోద
కుంభం ప్రేతత్వప్రకృత ముపతిష్ఠతు ॥ ఇతిపితృతీర్థేన తిలోదకంత్య
జేత్ ॥ ఏవమితరేషూన మాసికాది శ్రాద్ధేషు పృథివీతేవాత్రమిత్యా
ది తత్తచ్చాచ్యైః ప్రేతత్వప్రకృత ముపతిష్ఠ త్విత్వంతంకృత్వా ॥ స్త్రీ
నిలాగునఁజెప్పవలయును. మాతః...గోత్రే...దాయీ ప్రేతే ఏతత్తై
అన్నమిత్యాది మాతా...గోత్రా...దాయీ పేతాదేవతేదమన్నమి
త్యాది ॥ మాత్రే గోత్రాయై...దాయ్యై ॥ ప్రేతాయై... ప్రేతత్వ
ప్రిద్యాగే త్యాదిస్త్రీయః ॥ ప్రేత ధారాదత్తం ॥ ఓం అద్యపూర్వో
క్త...తిథౌ ప్రాచీనాపితీ పితుః...గోత్రస్య...శర్మాణః ప్రేతస్య ప్రేత
త్వప్రిద్యారా ప్రేతత్వవిముక్తిర్థం మరణదినాదారభ్యైకాదశేహని
ఆద్యాదిషోడశైకోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధేషు పితరం...గోత్రం ... శర్మాణం
ప్రేతముద్దిశ్య (త్వయా) (మయా) క్రియామాణైరేభిః మరణదినా
దారభ్యైకాదశేహని ద్వీరావృత్తాద్యమాసిక, ద్వితీయమాసిక, త్రై
వీకమాసిక, తృతీయమాసిక, చతుర్థమాసిక, పంచమమాసిక, షా
ణ్మాసిక, షోడశమాసిక, సప్తమమాసిక, అష్టమమాసిక, నవమమాసిక,
దశమమాసిక, ఏకాదశమాసిక, ఆద్వికమాసిక, ఊనాద్వికమాసికా
వైశ్వాదశైకోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధే స్వస్వేకాలేకర్తవ్యైః దేశకాలవైపరీత్య
శంకయాశ్వ సుపిండికరణంకర్తుం అన్నాదిద్రవ్యేణ ఏకోద్దిష్ట విధానే
నస్వకాల విహితేనాద్య మాసికేన సహసమాన తంత్రేణాప కృష్య
కృతైః వసుగణాఖ్యైశ్రాద్ధేన రుద్రగణాఖ్యైశ్రాద్ధేన వృషాత్సర్వసాంగ
శ్రాద్ధేన అవశిష్టబ్రాహ్మణభోజనేషు పితుః...గోత్రస్య ... శర్మాణః
ప్రేతస్య ప్రేతత్వప్రిద్యారా ప్రేతత్వవిముక్తిర్థస్త్వతి భవంతో బ్రు

వంతుః । ఇత్యుక్త్వాతిలోదకముత్సృజేత్ ॥ ప్రేతత్వవిముక్తిరస్తు ॥ ఇతి
 బ్రాహ్మణా భోక్తారోవదేయుః ॥ ఉపవీతి ॥ ఓం భూర్భువస్సువః...
 ప్రహ్లాదయాత్ ॥ సత్యంత్వర్తేనపరిపించామి ॥ (ప్రాచీనావీతి) సర్వే
 మాం హస్తాదకందత్వా ॥ వ్రేతేఅమృతమస్తు ॥ అన్యుశ్లోషస్త్రాణామ
 సి (నివీతి) ప్రేతభుజ్యతామ్ ॥ బ్రాహ్మణభోజనం ॥ ఓం వ్రాతాయ
 స్వాహా...సమూనాయస్వాహా ॥ ఇతి పంచమూర్తా జపిత్యా ॥ య
 థాసుఖంజషధ్వం ॥ ఇతినదేత్ ॥ అథవికిరదానం భోక్త్యాత్మచ్ఛా
 జ్ఞాత్వాభోజనాంతే భుక్తశేషాత్ కించిదన్నమాదాయ ॥ (ప్రాచీనా
 వీతి) పితః...గోత్ర...శర్మవ్రేత మరణదినాదారబైశ్యకాదశేహని
 ఆద్యాది షోడశైకోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధేషు వ్రేతాశ్చ పశ్యత్యుప్తిః ॥ ఇతిక
 ర్తవదేత్ ॥ అస్తుత్యుప్తిః ఇతి బ్రాహ్మణానదేయుః ॥ అత్ర వికిరపిం
 దంనాస్తి ॥ అన్యుతాపిధానమసి ॥ శ్లో ॥ కారవేపున్యనిలయే పద్మా
 ర్భదనివాసినాం । అథినాముదకందత్త మక్షయ్యముపతిష్ఠతు ॥ ఇత్యు
 త్తరాపోశనాని సర్వత్రదత్వా ॥ అథ పిండప్రదానం ॥ ఓం అద్యపూ
 ర్వోక్త...తిథా (ప్రాచీనావీతి) పితః...గోత్రస్య...శర్మణః వ్రేతస్య
 మరణదినాదారబైశ్యకాదశేహని ఆద్యాదిషోడశైకోద్దిష్టాన్న శ్రా
 ద్ధేషు మసుగణాఖ్యశ్రాద్ధే రుద్రగణాఖ్యశ్రాద్ధే వృషాత్సర్జనాంగశ్రా
 ద్ధేచ పిండప్రదానంకరిష్యే ॥ ఇతి సంకల్ప్య ॥ హుతశేషం భుక్తశే
 షంచ సంస్పృశ్య నవదశపిండాకృత్వా

సోమశేషాన్నమును భుక్తశేషాన్నమును నొకటిగా కలిపి
 గా పిండముల జేయవలయును. భుక్తశేషాన్నమనఁగా భౌండమం
 తు మిగిలినది,

అశ గోమయేనానులిప్య ॥ పిండస్థానే యేతద్విర్యాస్తరణము
 పతిష్ఠతు ॥ దర్శోపశ్యేతత్తిలోదక ముపతిష్ఠతు ॥ ౧౯ ॥ ప్రితే...గో
 త్రాయ...శర్మణే వ్రేతాయ వ్రేతత్పత్తిద్వారా వ్రేతత్వవిముక్తిర్థం
 మరణదినా...హరబైకాదశే హని ఆద్యాది షోడశై కోద్దిష్టాన్న
 శ్రాద్ధే వ్రేతాన్ధే ఏషపిండః ఉపతిష్ఠతు ॥ ౧ ॥ ప్రితే...గోత్రాయ...
 శర్మణే వ్రేతాయ మరణదినా...హని ఉనమాసికై కోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధే
 వ్రేతాన్ధే ఏషపిండః ఉపతిష్ఠతు ॥ ౨ ॥ ప్రితే...గోత్రాయ...శర్మణే
 వ్రేతాయ మరణదినా...హని ద్వితీయమాసికై కోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధే
 వ్రేతాన్ధే ఏషపిండః ఉపతిష్ఠతు ॥ ౩ ॥ ప్రితే...గోత్రాయ...శర్మణే
 వ్రేతాయ మరణదినా...హని త్రైతీయమాసికై కోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధే
 వ్రేతాన్ధే ఏషపిండః ఉపతిష్ఠతు ॥ ౪ ॥ ప్రితే...గోత్రాయ...శర్మణే
 వ్రేతాయ మరణదినా...హని తృతీయమాసికై కోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధే
 వ్రేతాన్ధే ఏషపిండః ఉపతిష్ఠతు ॥ ౫ ॥ ప్రితే...గోత్రాయ...శర్మణే
 వ్రేతాయ మరణదినా...హని చతుర్థమాసికై కోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధే వ్రే
 తాన్ధే ఏషపిండః ఉపతిష్ఠతు ॥ ౬ ॥ ప్రితే...గో...వ్రేతాయమరణ
 దినా...హని పంచమమాసికై కోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధే...ఏషపిండః ఉపతి
 ష్ఠతు ॥ ౭ ॥ ప్రితే... మాణ్మాసికై కోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధే...ఉపతి
 ష్ఠతు ॥ ౮ ॥ ప్రితే... ఉనమాణ్మాసికై కోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధే...
 ఉపతిష్ఠతు ॥ ౯ ॥ ప్రితే...సప్తమమాసికై కోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధే
 ఉపతిష్ఠతు ॥ ౧౦ ॥ ప్రితే... అష్టమమాసికై కోద్దిష్టాన్న శ్రా
 ద్ధే...ఉపతిష్ఠతు ॥ ౧౧ ॥ ప్రితే... నవమమాసికై కో...శ్రా
 ద్ధే...ఉపతిష్ఠతు ॥ ౧౨ ॥ ప్రితే... దశమ మాసికై కో...

శ్రాద్ధే ... ఉపతిష్ఠతు ॥ ౧౩ ॥ పితే ... .. ఏకాదశ మాసితైకో
 ... శ్రాద్ధే ... ఉపతిష్ఠతు ॥ ౧౪ ॥ పితే ... ఆదికమాసితే ... తు ॥
 ౧౪ ॥ పితే ... .. ఊనాదికమాసితే ... శ్రాద్ధే ... ఉపతిష్ఠతు ॥
 ౧౫ ॥ పితే ... .. వసుగణాఖ్య ఏకోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధే ... ఉపతిష్ఠతు ॥
 ౧౬ ॥ పితే ... రుద్రగణాఖ్య ... ప్రేతార్థే ఏవపిండః ఉపతిష్ఠతు ॥
 ౧౭ ॥ పితే ... .. వృషోత్సర్జనాంగ ఏకోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధే ప్రేతార్థే
 ఏవపిండః ఉపతిష్ఠతు ॥ ౧౮ ॥ అథ పిండస్య పశ్యేత త్తిలోదక ముప
 తిష్ఠతు ॥ ఇతి తిలోదకానిదత్వా ॥ అంజనాభ్యంజన ముపతిష్ఠతు ॥ భో
 గనిష్పత్త్యర్థం తాంబూలముపతిష్ఠతు ॥ యథాశక్తి దక్షిణాండత్వా ॥
 పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య ప్రేతత్వ విముక్త్యర్థం మరణ
 దినాదారభ్యైకాదశే హని ఆద్యాదిపాదతైకోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధేషు వసు
 గణాఖ్య రుద్రగణాఖ్య వృషోత్సర్జనాంగ శ్రాద్ధేచ-పితరం ... గోత్రం
 ... శర్మణం ప్రేతముద్దిశ్య (త్వయా) (మయా) దత్తైః పిదైః ॥ పితుః
 ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్యైకాదశే హని
 ఆద్యమాసిక ... వృషోత్సర్జనాంగ అవశిష్టతైకోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధీయ
 తిలోదక పిండప్రదానైశ్చ పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య
 ప్రేతత్వవిముక్తిరస్త్వితిభవంతోబ్రువంతు ॥ ఇతి తిలోదకం త్యజేత్ ॥
 ప్రేతస్య ప్రేతత్వవిముక్తిరస్తు ॥ ఇతి బ్రాహ్మణావదేయః ॥ దత్తాని
 ... అభిరమ్యంతామితి కర్తావదేత్ ॥ అభిరమతాస్తాః ఇతి బ్రాహ్మ
 ... వదేయః ॥ తతః పిండానిజలేనిక్షిపేత్ ॥ తతోన్నాత్వా చమ్య ॥
 ఇతి షోడశశ్రాద్ధప్రయోగ స్సమాప్తః ॥

పునస్సంధానాగ్ని ముఖము.

—(0)—

అచమ్య ... ఏవంగుణ ... తిథౌ శ్రీపరమేశ్వరముద్దిశ్య మమో
 పాత్త సమస్త దురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థంవిభిన్నా
 పాసనాగ్నింపునస్సంధాస్యే || (ఇతిసంకల్ప్య) తదంగమగ్నిప్రచోపాస
 నంకరిష్యే || తత్రశ్వేతతండుల చూర్ణేనప్రాదేశమాత్రంస్థండిలంచతు
 రశ్రమండలం కల్పయిత్వా || క్లో || ప్రాచీః పూర్వముదక్సంస్థం దక్షి
 ణారంభమాలిఖేత్ | అధోదీచీః పురస్సంస్థం పశ్చిమారంభమాలి
 ఖేత్ || ఇతిద్వాభ్యాందర్భాభ్యాముల్లిఖ్య || అద్భిరవోఽక్ష్య || శేషమృ
 త్సౌచ్య || ఓమ్ భూర్భువస్సువరోమిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య || ఓమ్ భూర్భు
 వస్సువరోమ్ || ఇత్యగ్నిమిధ్యా || సమిధమాదాయ || సమిద్ధోమం
 కుర్యాత్ || ఉపావరోహజాతవేదః పునస్త్యంధేవేభ్యోహవ్యం వహ
 నఃప్రజానః | ఆయుప్రజాగ్ంరయిమస్మానుధేహ్యజస్రాదీ దిహినో
 దుగ్లోకే || ఇత్యగ్నా సమిధం నిక్షిప్య || ఓమ్ చత్వారి శృంగాత్రయో
 అస్యపాదా ... జాతవేదసేనమః || ఇత్యలంకృత్య || అత్ర చతుష్పాత్ర
 ప్రయోగంకుర్యాత్ || పూర్వపరిషేచనాంతంకృత్వా || ఏకం - ద్వే-
 త్రిణి - చత్వారి || ఇత్యాజ్యం గృహీత్వా || ఓమ్ భూర్భువస్సువస్సాన్వహః ||
 ఇతిహుత్వా || ప్రజాపతయ ఇదంనమమ || ఇత్యుక్త్వా స్రువేణాజ్య
 మాదాయ || అయాత్సాగ్నేః స్యనభిశ్చస్త్రీశ్చ సత్యమిత్యమయా అసి |
 అయ సామనసాధృతోయసాహవ్యమూహిషే యాహోధేహిభేక్షజ్గ్

స్వాహా ॥ ఆయుసేఽగ్నయ ఇదం నమమ ॥ సాహస్రకారేణ సంభా వి
తనకలదోష నిర్వరణార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే ॥ ఓం భూర్భు
వస్సుతస్సాహా ॥ ప్రజాపతయ ఇదం నమమ ॥ అన్తి తేన్వమగ్గ్ఘాః...
ప్రాసాహిః ॥ ఓం భూః... ప్రీత్యర్థం అనేకౌపాసనాంతరితలోప ప్రాయ
శ్చిత్తార్థం సప్తహారతారం హూమ్యామి ॥ ఇతి సుంకల్ప్య ॥ అన్తి తేను
మన్యస్వ ॥ అనుమ ... ప్రసువ ॥ ఇతి సముతం పరిషిచ్య ॥ ఏకం, ద్వే
త్రీణి, చత్వారి ॥ ముహూహవిహ్వాతా ॥ సత్యహవిరధ్వర్యుః ॥ అచ్యుతపా
జాత్రిగ్నిత్ ॥ అచ్యుతమనా ఉపవక్తా ॥ అనాన్త్రమ్యశ్చప్రతిధృష్య
శ్చైవ జ్ఞాన్యాభిగ్రహ ॥ అయాస్య ఉద్ధాతా ॥ వాచస్పతే హృద్విధేనా
మః ॥ విధేమ తేనామ ॥ విధే స్త్వమస్మాకం నామ ॥ వాచస్పతి స్సా
మమపాత్ ॥ మాదైన్య స్తంతుచ్ఛేదిమామచ్యుష్యః ॥ నమోద్దివే ॥ న
మః పృథివ్యై స్వాహా ॥ వాచస్పతయే బ్రహ్మణ ఇదం నమమ ॥ సర్వ
ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే ॥ ఓం భూర్భువస్సుతస్సాహా ॥ ప్రజాపతయ
ఇదం నమమ ॥ అన్తి తేన్వమగ్గ్ఘాః ॥ ... ప్రాసాహిః ॥ ఆచమ్య ...
ప్రీత్యర్థం ప్రాతకౌపాసనం కరిష్యే ॥ భూర్భువస్సువరోమ్ ॥ చత్వారి
శృంగా ... దేవసవితః ప్రసువ ॥ అథ తండుల హూమం ॥ అగ్నయే
స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదం నమమ ॥ అగ్నయేస్విష్టకృతే స్వాహా ॥ అ
గ్నయేస్విష్టకృత ఇదం నమమ ॥ ఏవంగుణ ... ర్థం ఆహుతి సంసర్గ
దోష నివృత్త్యర్థం వనస్పతిహోమం కరిష్యే ॥ యత్ర వేత్థ వనస్పతే

దైవానాం గుహ్యతామాని । తత్ర హవ్యాని గామయస్వాహా ॥ వనస్ప
తయ ఇదం నమమ ॥ అదితేన్వ...సాసావః ॥ అగ్నే త్వంహో...శ్రీయ
జ్జేశ్వరార్పణమస్తు ॥ ఇతి సాక్షతోదకం విసృజ్య ॥ స్వస్తి శ్రద్ధాం...త
దస్తుతే ॥ చతుస్సాగర పర్యంతం...అభివాదయే ॥

సపిండికరణ ప్రయోగము.

అథ నిమంత్రణమ్ ॥ ద్వాబ్రాహ్మణౌ దైవేని మంత్ర్య ॥ ప్రే
తార్థమేకం నిమంత్ర్య తత్ప్రితాదీనాం త్రీ బ్రాహ్మణా నిమంత్ర్య ॥
విష్ణ్వర్థమేకం నిమంత్ర్య ॥ తతః వేదపారగ బ్రాహ్మణా బంధూం
శ్చాచూరాయ ॥ పవిత్రం ధృత్వా ॥ ఆచమ్య ॥ పూర్వోక్త ఏవం గుణ...
పుణ్యశివౌ (ప్రాచీనావతీ) పితృః ... గోత్రస్య... శర్మణః ప్రేతస్య
ప్రేత్యవిముక్తి ద్వారావస్వాది పితౄలోకావాప్త్యర్థం మరణాదినాదా
రభ్యద్వాదశేహని సపిండికరణాఖ్యాన్న శ్రాద్ధం కరిష్యే ॥ క లే
ఆనుజ్ఞార్థం యథా సంభవ త్ప్రియశ్చిత్తం కరిష్యే ॥ ఇతి సంకల్ప్య ॥
తిలా దర్శనం యథాశక్తి దక్షిణాంచ గృహీత్వా ॥ సమస్త సంప
త్సమ ... పదం ॥ యావత్తీర్వే దేవతాస్తా స్సర్వా వేద విద్బ్రాహ్మ
ణేవసంతి । తస్మాద్బ్రాహ్మణేభ్యో వేదవిద్భ్యో ది వేదీవేనమనుర్యా
న్నాశ్శీలంకీర్తయేదేతావదేవతాః ప్రీణాతి ॥ ఇతి ప్రదక్షిణీ కృత్య
(సా)...తీ) పితృః... గోత్రస్య... శర్మణః ప్రేతస్య ప్రేతత్వ విము
క్తి ద్వారావస్వాది పితౄలోకావాప్త్యర్థం మరణాదినాదారభ్య ద్వా
దశేహని దేశకాల దేహధర్మ వైపరీత్యశంకయా ॥ ౭ ద్య సపిండికరణ

ఖ్యాన్ను శ్రాద్ధం కర్తుం అధికార సంపద స్త్వితి భవంతో బ్రువంతుః॥
 కర్తుం అధికార సంపదస్తు । కాలశ్చ ముఖ్యకాలోస్తు ॥ పాకాదీనాం
 చవివ్రతాస్తు । సర్వేపాకా శ్చుచయోభవంతు॥ (ఉపవీతి) ఓం భూః
 ఓం భువ ... ఏవం గుణ ... పుణ్యతిథా (పా) ... తీ) పితుః ... గోత్రస్య
 ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాదారభ్య ద్వాదశే హని సమిడికర
 ణాఖ్యాన్ను శ్రాద్ధే పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య తత్పితృ
 పితామహ ప్రపితామహైః ... గోత్రైః ... శర్మభిః వసురుద్రాదిత్య
 రూపైస్సహసమానోదక సాపిండ్య సిద్ధిద్వారావస్వాది పితృలోకా
 వాత్ప్యర్థం పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య ఏకోద్దిష్టవిధా
 నేన ప్రేతోద్దేశేన తత్పితృపితామహ ప్రపితామహావాం ... గోత్రా
 ణాం ... శర్మాణాం వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం పార్వణవిధానేన ఏవము
 భయాత్మకం ఉభయోద్దైవికం కాలకామక సంజ్ఞక విశ్వేదేవపూ
 ర్వకం విష్ణ్వంతం పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినా
 దారభ్య ద్వాదశే హని సమిడికరణాఖ్యాన్ను శ్రాద్ధం అన్నేన హవి
 మాపార్వణ విధానేన అన్నాదిక ద్రవ్యేణ ఏకపాకేన సమానతంత్రేణ
 సదైవం అద్య (ఉపవీతి) కరిష్యే॥ ఇతిసంకల్ప్య॥ పా) ... తీ) । పితుః
 ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాదారభ్య ద్వాదశే హని
 సమిడికరణాఖ్యాన్ను శ్రాద్ధం భవిష్యతీతితత్ర । భవిష్యతి కాలసంజ్ఞ
 కానాం విశ్వేషాం దేవానాం స్థానే అహవనీయార్థక్షణం దత్వా భవ
 ద్భిక్షుణః ప్రసాదః కరణీయః॥ అస్తుకరణీయః॥ ఇతి బ్రాహ్మణోపదేశాత్ ।
 కామసంజ్ఞక విశ్వేషాం దేవానాం స్థానే అహవనీయార్థే క్షణంద
 త్వా భవద్భిక్షుణః ప్రసాదః కరణీయః॥ అస్తుకరణీయః॥ (పా) ... తీ)
 పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాదారభ్య ద్వాదశే
 హని సమిడికరణాఖ్యాన్ను శ్రాద్ధే ప్రేతార్థే అయం తక్షణః

ఉపతిష్ఠతు । ఇతి ప్రేతార్థమేకం బ్రాహ్మణం నిమంత్రయేత్ । తత్ప్ర
 తుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః పసుహుపస్యస్థానే ఆహవనీయార్థే
 ణందత్వా భవద్భిః ఊణః ప్రసాదః కరణీయః ॥ ఇతిప్రేతార్థమేకం బ్రా
 హ్మణం నిమంత్రయేత్ ॥ అస్తుకరణీయః ॥ ఇతి బ్రాహ్మణోవదేత్ ॥ త
 త్ప్రేతామహస్య ... గోత్రస్య ... శర్మణః రుద్రహుపస్యస్థానే ... కరణీ
 యః ॥ ఇతి ప్రేతామహార్థమేకం బ్రాహ్మణం నిమంత్రయేత్ ॥ అస్తుక
 రణీయః ॥ ఇతి బ్రాహ్మణోవదేత్ ॥ తత్ప్రేతామహస్య ... గోత్రస్య
 ... శర్మణః ఆదిత్య రూపస్యస్థానే ఆహవనీయార్థే ణందత్వా భవ
 ద్భిః ఊణః ప్రసాదః కరణీయః ॥ అస్తుకరణీయః ॥ ఇతి ప్రేతామహ
 ర్థం మేకం నిమంత్రయేత్ ॥ (ఉపవీతీ) శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణు
 స్థానే ఆహవనీయార్థే ణందత్వా ... అస్తుకరణీయః ॥ ఇతివిష్ణుర్ధ
 మేకం నిమంత్రయేత్ ॥ అగ్రోధనై శ్చౌచపరై స్సతతం బ్రహ్మనాది
 భిః । భవితవ్యం భవద్భిశ్చ (త్వయా) (మయాచ) శ్రాద్ధకర్మణి ॥ క
 రిష్యే కురుష్వ ॥ అథ గోమయేన మండలత్రయంకృత్వా ॥ విశ్వేదే
 వార్ధం విష్ణుర్ధంచ ప్రథమమండలం చతుర్ర ॥ ప్రేతార్థం మధ్యమ
 మండలం వర్తులం ॥ తత్ప్రేతార్థ్యర్థం తృతీయం వర్తులం ॥ ఇతిమం
 డలత్రయంకృత్వా ॥ (సవ్యం) కాలకామకసంక్షకానాం విశ్వేషాండే
 వానాం విష్ణోశ్చపాద్యస్థానే ఇదమాపని ॥ సాక్షతా ఇమేకుశాః ॥ పు
 ష్పసహితా ఇమేలక్షతాః । అయంగంధః । ఇమేకుశాః ॥ సకలారా
 ధనై స్స్వచ్ఛితమస్తు ॥ (ప్రాచీనావీతీ) పితః... గోత్ర... శర్మణః ప్రేత
 పాద్యస్థానే దర్శాస్తరణ ముపతిష్ఠతు ॥ దరోభిపరి ఏతత్ప్రేతాదకము
 పతిష్ఠతు ॥ తత్ప్రేతామహా ప్రేతామహానాం పాద్యస్థానే సతిల
 ఇమేకుశాః పుష్పసహితా ఇమేతిలాః ॥ అయంగంధః ॥ ఇమేకుశాః ॥
 సకలారాధనై స్స్వచ్ఛితమస్తు ॥ భోక్తారం మండలస్య ప్రాజ్ఞుభిముప

వేద్యః ॥ తత్ర ఆసనందద్యాత్ ॥ స్వయం ప్రత్యజ్ఞుఖ ఆసీన్ ॥ (సవ్యం)
 కాలకామక సంజ్ఞిక విశ్వేదేవాః స్వాగతం ॥ ఇత్యుదగపవర్గం దర్శం
 నిరస్యేత్ ॥ సుస్వాగతం ॥ కాలకామక సంజ్ఞిక విశ్వేదేవాః స్వాగత
 మిదంవః పాద్యం ॥ సుపాద్యం ॥ పవిత్రం విహాయ ॥ శ్రుక్రమసి జ్యోతి
 రసి తేజోసి దేవో వస్స వితో త్వ నాత్వ చ్ఛిదేణ పవిత్రేణ వసో సూర్యస్య
 రశ్మిభిః ॥ ఇతి ఆజ్యేనాభ్యజ్య ॥ శంనో దై వీరభిష్టయ ఆపో భవంతు సీ
 తయే ॥ శంయో రభి స్రవంతునః ॥ చరణం ప్రవిత్తం వితతం పురాణం
 యేన పుత్రస్తరతి దుష్కృతాని ॥ తేన ప్రవిత్రేణ శ్రుద్ధేన పుత్రా అభివా
 ప్త్యా నమరాతింతరేమ ॥ నమో బ్రహ్మణ్యదేవాయ గోబ్రాహ్మణహితా
 యచ ॥ జగద్ధితాయ కృష్ణాయ గోవిందాయ నమో నమః ॥ ఇతి శుద్ధోద
 కేన పాదా ప్రక్షాళ్య ॥ పవిత్రం ధృత్వా ॥ విప్రపాదోదకం శిరసి ధృ
 త్వా ॥ (ప్రాచీనావీతీ) పితః... గోత్ర... శర్మక ప్రేతమరణ దినాదార
 భ్య ద్వాదశే హని సమిడికరణాఖ్యాన్న శ్రాద్ధే స్వాగత ముపతిష్ఠతు ॥
 స్వాగతమిదం తేపాద్య ముపతిష్ఠతు ॥ తత్పితః... గోత్ర... శర్మక వసు
 రూపస్వాగతం ॥ ఇతి దక్షిణాపవర్గం దర్శం నిరస్యేత్ ॥ సుస్వాగతం ॥
 పిత్రాదిపాద్యస్థానే ఆసనందద్యాత్ ॥ తత్పితః... గోత్ర... శర్మక
 వసురూప స్వాగతమిదంవః పాద్యం ॥ సుపాద్యం ॥ పవిత్రం విహాయ ॥
 శ్రుక్రమసి జ్యోతి... రశ్మిభిః ॥ చరణం ప్రవిత్తం... తింతరేమ ॥ .....
 ఇతి విప్రపాదోదకం శిరసి ధృత్వా ॥ ఏవమేవ పితామహ ప్రపితామహ
 యోరపి పాదా ప్రక్షాళనం కుర్యాత్ ॥ (సవ్యం) శ్రాద్ధసంరక్షక క్రీమ

హవిష్టా స్వాగతం || ... తతః ఆసనందత్వా || శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహా
 విష్ణా స్వాగతమిదం వాపాద్యం || ఇతిపాద్యం దద్యాత్ || సుపాద్యం || పవిత్రం
 విహాయ | శుక్రమసి ... రశ్మిభిః || చరణం ప్రవిత్రిం ... తింతిరేమ || .....
 ఇతిపాదోదకం శిరసిధృత్వా || కర్తాపాదాప్రత్యక్ష్య || ఓం కేశవాయ
 స్వాహా ... శ్రీకృష్ణాయనమః (ఇత్యాచమ్య) కాలసంజ్ఞిక విశ్వేదే
 వాః భూర్భువస్సువస్సాహస్థాం అయం వోవిష్టరః || అత్రోపవిశంతు
 భవంతః || అత్రోపవిశామః || కామకసంజ్ఞిక విశ్వేదేనాః భూర్భు
 వస్సువస్సాహస్థాం అయం వోవిష్టరః || అత్రోపవిశంతు భవంతః |
 అత్రోపవిశామః || (ప్రాచీనావీతీ) పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేత
 స్య మరణదినాదారభ్య ద్వాదశే హని సపిండికరణాశ్చైకోద్దిష్టాన్
 శ్రాద్ధే విష్టరాథ మయంకుశః || ఇతిప్రేతస్థానే విష్టరందత్వా || తత్ప్రి
 తః ... భూర్భు ... స్థాం అయం వోవిష్టరః || అత్రోపవిశంతు భవం
 తః || ఉపవిశామః || తత్ప్రితామహా ... భూర్భువస్సువస్సాహస్థాం ...
 ఉపవిశామః || తస్మిన్ప్రితామహా ... భూర్భువస్సు ... ఉపవిశామః
 (ఉపవీతీ) శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణా భూర్భువస్సు వస్సాహస్థాం
 అయం వోవిష్టరః || అత్రోపవిశంతు భవంతః || ఉపవిశామః || విష్ట
 రాథే పవిత్రం విసర్జయేత్ || శ్లో || శ్రాద్ధకాలే గయాంధ్యాత్వా
 ధ్యాత్వాదేవం జనార్దనం | వస్వాదీంశ్చ పితౄణాంధ్యాత్వా తతశ్శ్రా
 ద్ధం ప్రవర్తయే || ఇతివదేత్ || ప్రవర్తయ || ఇతి బ్రాహ్మణాః వదేయుః ||
 ఆచమ్య సూతనపవిత్రం ధృత్వా || ఓంభూః ఓంభువః ... పూర్వోక్త
 ... పుణ్యతిథౌ (ప్రాచీనావీతీ) పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేత
 స్యమరణ దినాదారభ్య ద్వాదశే హని సపిండికరణాశ్చైకోద్ది
 ష్టాన్ శ్రాద్ధే భవదనుజ్ఞయా ప్రక్రాంతం శ్రాద్ధకర్మకరిష్యే ||

సవ్యం || ఇతి సంకల్ప్య || మ్య || అపేతనీతవిచసర్పతానోయే
 త్కృష్ణపురాణాయేచనూతనాః | అదాదిదం యమోవసానంపృథ్విన్యా
 అకర్షిమంపితరో లోకమస్మై || ఇతి శ్రాద్ధభూమిం దర్శేణసన్తు
 జ్యల | పహతాఅనురారక్షాగంసిపితాచాయేక్షయంతి పృథివీమను |
 హిన్యతే | గచ్ఛత్యతాస్యత్రయమనః || ఇతి కూర్చేనావోక్ష్య
 ఉచ్ఛత్య || ప్రేతస్థానే పునః కూర్చేనావోక్ష్య || తత్రత్రికోణాకార
 మండలంకృత్వా || ఉదీర్తామవరోత్పరో నృత్యమః ప్రేతస్థాన్యః |
 అసుంయితియాయావృకఋతజ్ఞస్సనోవతు ప్రేతోహవే || తిలాన్
 వికోరేత్ || ...అపహ...హవేషు || ఇతి వర్తులాకారమండలత్రయంకృ
 త్వా || (సవ్యం) విశ్వేదేవస్థానే యవోదకేనావోక్ష్య || చతురశ్రమం
 డలంకృత్వా || విష్ణుస్థానే కూర్చేనావోక్ష్య || తత్రచతురశ్రమండలం
 కృత్వా || శ్రాద్ధపాకద్రవ్యాదిప్రోక్షణం || ఓం భూర్భువస్సువః | తత్సవి
 తుర్వరేణ్యం భగోదేవస్యధీమహి | ధియోయోనఃప్రచోదయాత్ ||
 అపవిత్రః పవిత్రోవా సర్వావస్థాంగతోపివా | యస్మకేతుండరీకా
 తుం సభాహ్యభ్యంతరశ్శుచిః || ఇతి అన్నాది పాకద్రవ్యాణి సంపో
 క్ష్య || శ్రాద్ధార్థం సంపాదితాః పదార్థాః దేశతః కాలతశ్చ శ్రాద్ధయో
 గ్యా భవంత్యితి భవంతోబ్రువంతు || ఇతివదేత్ || శ్రాద్ధయోగ్యా
 భవంతు || ఇతిప్రత్యూయః || శ్లో || శ్రాద్ధకాలేగయాంధ్యాత్వా ధ్యా
 త్వాదేవంజనార్దనమ్ | వస్వాదీంశ్చపితౄణాంధ్యాత్వా తతశ్శ్రాద్ధంప్ర
 వర్తయే || ఇతికర్తావదేత్ || ప్రవర్తయ ఇతిప్రత్యూయః || కాలసం

జ్ఞక విశ్వేషాం దేవానామిదమాసనం || సుఖాసనం || కామసంజ్ఞక
 విశ్వేషాం దేవానామిదమాసనం || సుఖాసనం || కాలకామకసంజ్ఞక
 విశ్వేదేవదైవేక్షణః క్రియతామ్ || ఓం తథా || ప్రాపువంతు భవం
 తః || ప్రాపువంతు || అర్ఘ్యపాత్రే ఆసాద్య || ఉత్తానే ప్రోక్ష్య ||
 ఉద్ధృత్య || యవా వికీర్య || ఉదకమాపూర్య || శనో దేవీరభిష్టయ
 ఆపోభవంతుస్తీతయే || శంయోరభిసంవంతునః || శనో దేవీరభిష్టయ
 ఆపోభవంతుస్తీతయే || శంయోరభిసంవంతునః || ఇతిద్వితీయపాత్రే
 ఉదకంనిసీయ || యవోస్తిథాన్యరాజోవా నాగ్రహో మధుసంయుతః ||
 నిర్ణోదస్సర్వపాచానాం ప్రవిత్రమృషిస్సృతమ్ || అర్ఘ్యపాత్రయో
 ర్యవా నిక్షిప్య || అర్ఘ్యపాత్రే ఆమీగంధాః || పుష్పార్థాణిమే అ
 క్షతాః || అయంకుశః || అయంకుశః || కూర్చోదకేన ఆప్ట్వ... ఆస్తు ||
 కాలసంజ్ఞకేభ్యో విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో వోజుప్తంగృష్టామి || కామసం
 జ్ఞకేభ్యో విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో వోజుప్తంగృష్టామి || వః పాత్రే సంపన్నే ...
 స్వాహాః స్వాహాః స్వాహాః సంత్యహ్యః || యవా దగ్భానాద యః కాల
 కామకసంజ్ఞకవిశ్వా దేవా భవంతు ఆవాహయిష్యే || ఆవాహయ ||
 విశ్వేదేవాన ఆగతశ్చ తామ ఇమం హవం || ఏవంబ్విర్నిషీదత ||
 విశ్వేదేవాశ్చ తామ ఇమం హవంతు యే || తే య ఉపద్యంత్యయే
 అగ్నిజిహ్వ ఉతనాయజత్రా ఆసద్యాస్మిక్ బహిః సీ మాదయద్వమ్ ||
 శ్లో || అగచ్ఛంతు మహాభాగా విశ్వేదేవా మహాబలాః || ఏవ్యత్రవిహి
 తాన్ బ్రహ్మ సావధానాభవంతు తే || పావధానాన్మృణ్ బ్రహ్మణహసే

కూర్చున్నాడు ప్రదాయ । బ్రాహ్మణసాస్త్రే దర్శననిధాయ । యాదీవ్యా
 అప్రపంచసా సంబభూవుర్యా అంతరిక్ష ఉరిపార్థివీర్యా । హిరణ్య వ
 ర్ణాయజ్ఞియాస్తా అప్రశ్నగ్నస్తా స్సుహవాభవంతు ॥ కాలసంజ్ఞిక
 విశ్వేదేవా ఇదంవోఅర్ఘ్యం । అస్త్యర్ఘ్యం తతశ్శుద్ధోదకం ॥ యా
 దీవ్యా అప్రపంచసాసంబభూవుర్యా... భవంతు ॥ కామసంజ్ఞిక విశ్వే
 దేవా ఇదంవోఅర్ఘ్యం । అస్త్యర్ఘ్యం తతశ్శుద్ధోదకం (దత్వా) ॥
 కాలకామక సంజ కేభ్యా విశ్వేభ్యా దేవేభ్యస్థానమసి । ఇత్యర్ఘ్య
 పాత్రద్వయమువ్యత్రనిదధ్యాత్ । తతశ్శుద్ధోదకం అర్చనం కుర్యాత్ ॥
 అర్చిత ప్రార్చిత ప్రియమేధానో అర్చితార్చంతు పుత్రైకా ఉతపుత్ర
 స్స ధృష్ణ్యర్చిత । అర్చిత ప్రార్చిత । గంధద్వారాం ధూర్ధాక్షం
 విత్యపుష్టం కరీషిణీం । కుశ్వరీగం సర్వభూతానాం తామిహోప
 స్వామౌశ్రియమ్ । కాలకామక సంజ్ఞిక విశ్వేదేవా అమీవోగంధా ।
 సుగంధా । ఆయనేతేప్రరాయణే దూర్వాగోహంతు పుష్పిణీ । హృ
 దాశ్చ పుండరీకాని సముద్రస్యస్పృహశ్రమే ॥ కాలకామక సంజ్ఞిక వి
 శ్వేదేవా ... పుష్పాని సుపుష్పాని । ధూర్ధాక్షమార్వభూర్వార్తంధూ
 ర్వత మోఽస్మాగ్ ధూర్వతితం ధూర్వయంవయం ధూర్వామ ।
 కాలకామక ... విశ్వేదేవా ఆయంవోధూపః । సుధూపః । ఉద్ధీ
 స్వహతపదోఽప్రస్తుం నిర్మునింమమ । ప్రశూగ్ క్షమహ్యమావహ
 తేన వంచదిశోదిశ । కాలకామక ... దేవా ఆయంవోశ్శౌరి ।

సుకృతిః యహిమహానాః పరివృత్త అగ్రాధ్యక్షా కయో భావితః
 యమానః తంసీరానః కవయ ఉన్నయంతి స్వాధియోమన సాదే
 వయంతః కాలకామక ... దేవాః ॥ అంత, ప్రావరణార్థం భవీః
 ప్రావరణార్థం వః ఆచ్ఛాదసార్థం పవిత్రార్థ మలంకరణార్థ మిదంవో
 హాసః ॥ సువాసః ॥ తదభావేసాక్షతా ఇమేకుశాః ॥ ఇతి అర్చనం
 సామ్రాజ్యమ్ ॥ అస్తుసంకల్పసిద్ధిర స్త్విజిభవతో బ్రువంతు ॥ అస్తు
 సంకల్పసిద్ధిరస్తు ॥ యష్మదనుష్ఠయాప్రేతపితౄద్యువనం కరిష్యే ॥
 (ప్రాచీనావీతి) పితృః... గోత్రస్య ... శర్మణః వ్రేతస్య మరణదినా
 దారభ్య ద్వాదశే హని సమిడికరణాశ్చైకోద్దిష్టాన్ శ్రాద్ధే ప్రేతా
 ర్థే ఇదంతే ఆసనముపరిష్ఠతు ॥ తత్పితృః... గోత్రస్య ... శర్మణః వ
 సురూపస్య పిత్రార్థే ఇదమిదమాసనం ॥ సుఖాసనం ॥ తత్పితామహ
 స్య... గోత్రస్య... శర్మణః రుద్రరూపస్య పితామహార్థే ఇదమిదమాస
 నం ॥ సుఖాసనం ॥ తత్ప్రేతామహస్య ... గోత్రస్య ... శర్మణః ఆది
 త్యరూపస్య ప్రపితామహార్థే ఇదమిదమాసనం ॥ సుఖాసనం ॥ పితృః
 ... గోత్రస్య ... శర్మణః వ్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ద్వాదశే హని
 సమిడికరణాశ్చైకోద్దిష్టాన్ శ్రాద్ధే... పెతార్థే అయంతేక్షుణః ఉప
 తిష్ఠతు ॥ తత్పితృః సమిడికరణాఖ్యాన్ శ్రాద్ధేక్షుణః క్రియతాంఽమ్
 తథా ॥ ప్రాబ్ధీతుభవా ॥ ప్రాప్నువాని ॥ తత్పితామహ సమిడి
 కరణాఖ్యాన్ శ్రాద్ధేక్షుణః క్రియతాం ॥ ఓంతథా ॥ ప్రాబ్ధీతుభ
 వా ॥ ప్రాప్నువాని ॥ తత్ప్రేతామహ సమిడికరణాఖ్యాన్ శ్రాద్ధే
 క్షుణః క్రియతాం ॥ ఓంతథా ॥ ప్రాబ్ధీతుభవా ॥ ప్రాప్నువాని ॥

ప్రేతార్థం బ్రాహ్మణ్యే దక్షిణాగ్రిం దర్శాయన్ స్త్రీత్యుక్తమ్ ॥ తేషు
 ర్భ్యుపాత్రమేకమాసాద్య ॥ ఉత్తానం ప్రోక్ష్య ॥ ఉద్భృత్య ॥ తిలాన్వి
 కీర్త్య ॥ ఉదకమాపూర్య ॥ శంసోదేపిరభిష్ట్యు ఆపాభవంతుస్త్రీతయే ॥
 శంయోరభిసృవంతునః ॥ ఇతిప్రేతపాత్రే ఉదకం నిసీయ ॥ తిలోస్తిసా
 మ దేవశ్శోగోస్తవేదేవనిర్మితః ॥ ప్రత్న వద్భిః ప్రత్న ప్రేతపహిః పిత
 రం...గోత్రం...శర్మాణం ప్రేతమిమాం లోకాః ప్రీణయాహినః ॥
 ఇతిప్రేతపాత్రేతిలాం ధీప్త్య ॥ ప్రేతాయ వోజప్తం గృహ్లామి ॥ ప్రే
 తపాత్రం సంపన్నం ॥ సుసంపన్నం ॥ ఉపతిష్ఠతామర్భ్యుః ॥ తత్పితౄ
 ద్యుర్థం త్రీణిపాత్రాణ్యసాద్య ॥ ఉత్తానానికృత్వా ॥ ప్రోక్ష్య ॥ ఉద్భృ
 త్య ॥ తిలాన్వికీర్త్య ॥ ఆపు ఆగంత తత్పితరోదేవయానాం త్నముద్రాంత
 లిలాన్ సాన్తర్లాన్తస్మిలోక్తే సర్వకామాలభంతేఽక్షీయ మాణ
 ముపదుహ్యతామిమాం ఆపః ॥ శంసోదేపి ... వంతునః ॥ ఇతి తత్పిత్ర
 ర్భ్యుపాత్రే ఉదకం నిసీయ ॥ ఆపు ఆగంత తత్పితా మహాదేవయానాం
 త్నముద్రాంతలిలాన్ సాన్తర్లాన్తస్మిలోక్తే సర్వకామాలభంతే
 ఽక్షీయమాణముపదుహ్యతామిమాం ఆపః ॥ శంసోదేపి... వంతునః ॥
 తత్పితామహపాత్రే ఉదకం నిసీయ ॥ ఆపు ఆగంత తత్పితా మహా
 దేవయానాం త్నముద్రాం త్నలిలాన్ సాన్తర్లాన్తస్మిలోక్తే సర్వకా
 మాం లభంతేఽక్షీయమాణముపదుహ్యతామిమాం ఆపః ॥ శంసోదే
 పి...వంతునః ॥ తత్పితామహపాత్రే ఉదకం నిసీయ ॥

శ్రీకి నీలాగున జెప్పవలయును,

—(0)—

అమలగంత తద్భర్తృమాతరో దేవయానాం ... అపః । శం
నోదే ... నః ॥ అమలగంత తద్భర్తృ పితామహ్యా దేవ యానాం
... అపః ॥ శంనోదే ... నః ॥ అమలగంత తద్భర్తృపితా మహ్యా
దేవయానాం ... అపః ॥ శంనోదే ... నః ॥ ఇతిశ్రీయః॥

తిలోపిసోమదేవశ్రో గోసవేదేవర్జితః । ప్రత్నవద్భిః ప్రత్న
స్వధయేహి ॥ తత్పితరం ... గోత్రం...శర్మాణం వసుహపమిమాన్
లోకాన్ ప్రియయాహినస్వధానమః॥ తత్పితృపాత్రే తిలాన్ ఓప్త్యా
తిలోపి సోమదేవశ్రో...స్వధయేహి॥ తత్పితామహం ... గోత్రం...
శర్మాణం రుద్రయాపమిమాన్ లోకాన్ ప్రియయాహినస్వధానమః॥
తత్పితామహపాత్రే తిలాన్ ఓప్త్యా ॥ తిలోపిసోమదే ... యేహి ॥ త
త్ప్రపితామహం...గోత్రం...శర్మాణం ఆదిత్యయాపమిమాన్ లోకాన్
ప్రియయాహినస్వధానమః ॥ తత్ప్రపితామహపాత్రే తిలాన్ ఓప్త్యా
మధువారామితాయ తే మధుక్షరంఽసింధవః । మాధ్వీర్న స్సంతో
షధిః । మధు॥ మధున క్షముతోషసిమధు మత్పార్థివన్ రజః । మధు
ద్యౌరస్తునః పితా ॥ మధు॥ మధుమాన్తో వప్తస్పతిర్మధుమాగ్ం అస్తు
సూర్యః । మాధ్వీర్గ్రాహోభవంతునః ॥ ఇతిశ్రేతపాత్రే మధునిధా

యః మధునాకామితాయై మధుమరంతి సింహః॥ మాధ్వీర్న సై
 త్వోషణీః॥ మధుః మధున క్తముతోషసి మధున త్పార్థివగ్రంథః॥ మ
 ధుఃకారస్తునః పితా॥ మధుః॥ మధుమాన్వో వస్తస్పతిర్మధు మాగ్
 అస్తుసూర్యః॥ మాధ్వీర్నావోభవంతునః॥ మధుః॥ ఏవం తత్పితృపితా
 మహా ప్రపితామహా పాత్రేషు మధునిధాయ॥ అథ ఉదకాలోదనం
 సామస్త్య త్వీషిరతితవేనమేత్వీషిర్భూయాదమృతమసి మృతోశ్చ రా
 పాహిది ద్యోన్మాపాహ్య వేష్టాదందశూకాః॥ ఇతిదక్షిణమాస్తసర్వాం
 గురీభిః తత్పితృపితామహా ప్రపితామహా పాత్రోదకమద్రవక్షిణం క్ర
 మేణ కుతిష్లావ్య॥ అనగా పైమంత్రముః జెప్పుచుఁ గుడిచేతి వ్రేళ్ళు
 త్తోరత్పితృ పితామహా ప్రపితామహా పాత్రమనందలి యుదకమును
 నొకదాని నెనుక నొకటిగలియఁ జెల్లవలయును.

అవేష్టాదందశూకాః॥ ఇతి తత్పాత్రస్థం తృణాదిక మంగుష్ఠా
 నామికాభ్యం గృహీత్వా॥ అనగా అశ్చ్యపాత్రమందుండు తృణము
 మొదలగు వానిని అంగుష్ఠనామిక వ్రేళ్ళతోఁ దీసికొని॥ నిరస్తనము
 చేర్చిరః॥ తత్తృణందక్షిణతోనిరస్య॥ అనగా అత్తృణమును దక్షి
 ణముగాఁ బారవేసి - నారాయణ నారాయణ నారాయణ॥ ఇతిస్మర
 ణంకృత్వా॥ అపడవస్పృశ్య॥ శివో జే...వంతునః॥ ఇతిప్రోక్ష్య॥

అశ్చ్యపాత్రేవ్యయంగంధః॥ ఇమాని పుష్పాణి॥ భృంగరా
 జపత్రాణిచ, అయంకుశః॥ ఇతిపాత్రత్రయేషు దర్శితృకాని నిర్ణాయక

స్వస్థితమస్తు . ఇత్యుక్తా . స్వధానము (నమమ) ఇత్యుక్తా . స్థితే
 తేజస్త్వం గృహ్లాది . పితామహాయ తేజస్త్వం గృహ్లాది . ప్రపితామహా
 య తేజస్త్వం గృహ్లాది . స్వధార్హస్య స్వధార్హస్య స్సంత్యర్హస్య . తత్పి
 తృపాత్రం సంపన్నం . తత్పితామహ పాత్రం సంపన్నం . తత్సపితా
 మహ పాత్రం సంపన్నం . సుసంపన్నం . దక్షిణాభిముఖ స్తిష్ఠ . పిత
 రం ... గోత్రం ... శర్మాణం ప్రేతం భవత్సు ఆవాహయిష్యే . ఆ
 వాహయ . ఆయాహి ప్రేతస్సామ్యగంభీరైఃప్రభిభిషూర్వైః . ప్ర
 జాతుస్సభ్యం దధద్రియిం వదీర్హాయుత్వంచ శతశారదంచ ఇత్యావా
 వ్య తత్పితరం ... గోత్రం ... శర్మాణం వసురూపం భవత్సు ఆవాహయి
 ష్యే . ఆవాహయ . తత్పితామహం ... గోత్రం ... శర్మాణం రుదరూపం
 భవత్సు ఆవాహయిష్యే . ఆవాహయ . తత్సపితామహం . గోత్రం ...
 శర్మాణం ఆదిత్యరూపం భవత్సు ఆవాహయిష్యే . ఆవాహయ . ఉశంత
 స్సాహవామహ . ఉశంత స్సమి ధీమహి . ఉశంతుశత ఆవాహవీ
 త్య హవిషేత తతః ఇత్యావావ్యఉపస్థానం . ఆయంతునపిభరస్థా
 మ్యహస్త్విష్వాతాః ప్రభిభిర్దేవయానైః . అస్మిన్ యజ్ఞేస్వభ్యయామ
 దంత్యభిమునంతు తేలవంత్యస్యా . (ఇతితత్పితా) దీనుపస్థాయ సావ
 ధావా భవంతు తే . ఇతికర్తావదేతే . సావధానాస్సృగ్ . (ఇతివా
 ఙ్మగోవదేతే) తతః అగ్ని మూనియ . నిధాయ . ... అగ్నిం ప్రజాన్య
 ల్భ్య అగ్నేర్దక్షిణంతుసవ్యపాదం గుప్తవాన్విశాభ్యాం మృగివీ మభిమృశ్య
 నా మస్త్యత్విహర పితృణాం మేత్విషీ భూయ తాతమృతమసిన్మత్తోర్తా
 చాహిదివ్యోవజ్జువాన్య దేవతానాం తా నితస్తంతమవేత్విర .

యేషాన్తవాసాః పితరోయ అంతరిత్యే యేషాన్తవాసాః దిశాన్తాః,
 యేషాన్తవాసాః పితరోయ అంతరిత్యే యేషాన్తవాసాః దిశాన్తాః,
 అచమ్య × పూర్వోక్తవంశుణ × త్రైవిధా (ప్రాచీనావీతి) పితుః ×
 గోత్రస్య... శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాదారభ్య ద్వాదశే హని స
 పిండీకరణాభ్యైకోద్దిష్టాన్తు శ్రాద్ధే ఉదకం సంయోజనం కరిష్యే || ఇతి సం
 కల్ప్య || కాలే అనుజ్ఞార్థం యథాశక్తి ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే || పరి
 వద్దగ్నిః గాంగృహీత్వా || సమస్తసంప ... పదం || పితుః ... గో
 త్రస్య... శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాదారభ్య ద్వాదశే హని సపిం
 డీకరణాభ్యైకోద్దిష్టాన్తు శ్రాద్ధే ఉదకం సంయోజనం కర్తుం అధికార
 సంపద స్త్వితిభవంతో బ్రువంతు || ఉదకం సంయోజనాధికార సిద్ధి
 రస్తు || ఓంభూః ఓంభువః ... పూర్వోక్త ... త్రిభా (ప్రాచీనావీతి)
 పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః ప్రేతస్య మరణాదినాదారభ్య ద్వాద
 శే హని సపిండీకరణాభ్యైకోద్దిష్టాన్తు శ్రాద్ధే పితుః ... గోత్రస్య ...
 శర్మణః ప్రేతస్య తత్పితృ పితామహ ప్రపితా మహైః ... గోత్రైః,
 ... శర్మణః వసుమద్రాదిత్యరూపై స్సహసమానోదక సాపిండ్య సిద్ధి
 ద్వాతావస్వాది పితృలోకావాప్త్యర్థం పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మ
 ణః ప్రేతస్య పాత్రస్థాదకం ప్రథమ ద్వితీయ తృతీయాంశం తత్పితృ
 పితామహ ప్రపితా మహానాం ... గోత్రాణాం ... శర్మణాం వసు
 మద్రాదిత్యరూపాణాం పాత్రస్థాదకై స్సహసంయోజయిష్యే || ఇతి
 సంకల్ప్య || సంయోజయ || ఇతి బ్రాహ్మణోపదేశే || అథ కృచ్ఛ్రిత్ర
 యాగి దద్వాత్ || అర్ఘ్యసంయోజనాం గోదానంకుర్యాత్ || అథ

ప్రేతపాత్రస్థాదకం కించిత్ (ఏకాంశం) ఆదాయః । ప్రేతపాత్రస్థాదకం
 పితృదివాత్రేష్వాసించేత్ ॥ సమానీవ ఆకూరిః । సమానాహృదయా
 నివః । సమానమస్తుతోమనః । యథావస్సు సహసతి । సంజ్ఞానం
 వస్త్యైః । సంజ్ఞానమరణైః । సంజ్ఞానమశ్వినాయువం । ఇహస్మాను
 నియచ్ఛతమ్ ॥ పితః ... గోత్ర ... శర్మకా ప్రేత త్వత్పాత్రస్థాదకం
 (ప్రథమాంశం) త్వత్పితృభిః ... గోత్రైః ... శర్మభిః వసుయావైస్స
 హసంయోజయిష్యే ॥ తస్మైతేస్వధానమః ॥ ఇతిగృహీత ప్రేత
 పాత్రోదకం తత్పితృపాత్రేనినియ ॥ యేసమానాస్సమనసః । పిత
 రోయ మరాశ్యే । తేహం లోకస్స్వధానమః । యజ్ఞోదేవేషుకల్ప
 తామ్ । యేసజాతాస్సమనసః । జీవాజీవేషుమామృతాః । తేహగంధీ
 ర్మయికల్పతామ్ । అస్మిన్లోకేనైరగంసమాః ॥ ఇతిసంస్పృష్ట మర్ష్య
 మభిమంత్ర్య ॥ శ్రీరామకామరామ ॥ ఇతిస్మరణంకృత్వా ॥ పునరపి
 ప్రేతపాత్రస్థాదకం కించిత్ (ద్వితీయాంశం) ఆదాయః ॥ సమానీవ
 ఆకూరిః । సమానాహృదయానివః । సమానమస్తుతోమనః । యథా వ
 స్సుసహసతి । సంజ్ఞానంవస్త్యైః । సంజ్ఞాన మరణైః । సంజ్ఞానమశ్వ
 నాయువం । ఇహస్మానునియచ్ఛతమ్ ॥ పితః ... గోత్ర ... శర్మకా
 ప్రేత త్వత్పాత్రస్థాదకం త్వత్పితృభిః ... గోత్రైః ... శర్మభిః
 వసుయావైస్సహసంయోజయిష్యే ॥ తస్మైతేస్వధానమః ॥ ఇతిగృ
 హీత ప్రేతపాత్రోదకం పితృమహాపాత్రేనినియ ॥ యేసమానా స్స

మనసః । పితరోయమరాశ్యే । తేహంక్రొకస్సస్వధానమః । యజ్ఞోదే
 వేషుకల్పతామ్ । యేసజాతాస్సమనసః । జీవాజీవేషుమామకాః ।
 తేహంక్రొర్మయికల్పతామ్ । అస్మిన్లోకేతగం సమాః । ఇతిసం
 స్పృష్టమర్హమభిమంత్ర్య । శ్రీరామరామరామ । పునరపి ప్రేతపా
 త్రస్థోదకం కించిత్ (తృతీయాంకం) అదాయ ॥ సక్షూనీవఅకూతిః...
 .... ఇహస్మాన్మనియచ్ఛతమ్ ॥ పితః... గోత్ర... శర్మన్ ప్రేత
 త్వత్పాత్రస్థోదకం తత్ప్రేతామహైః ... గోత్రైః ... శర్మభిః ఆదిత్య
 హైః సహసం యోజయిష్యే ॥ తస్మై తేస్వధానమః ॥ ఇతిగృహీత
 ప్రేతపాత్రోదకం త్వత్ప్రేతామహాప్రేతనినియ । యేసమానాస్స
 మనసః, పితరోయమరాశ్యే । తేహంక్రొకస్సస్వధానమః । యజ్ఞోదే
 వేషుకల్పతామ్ । యేసజాతాస్సమనసః । జీవాజీవేషుమామకాః ॥ తే
 హంక్రొర్మయికల్పతామ్ । అస్మిన్లోకేతగం సమాః ॥ ఇతిసంస్పృ
 ష్టమర్హమభిమంత్ర్య । శ్రీరామరామరామ ॥

—(0)—

—* మాతాచేదేవం విధిః *—

మాతః... గోత్రాయః... దాయాః, ప్రేతాయా, పాత్రస్థో
 దకం అస్మత్ప్రేతామహీ ప్రప్రేతా మహీ వృద్ధప్రప్రేతా మహీనాం ... గో
 త్రాణాం... దాయానాం... యాపాణాం పాత్రస్థోదకైస్సహసం యో
 జయిష్యే ॥ తత్సర్వం సమానమ్ ॥

ప్రేతస్య హస్తోదకందత్వా ॥ దర్శనంతథాయ ॥ యాదీవ్యా
 ఆప్తః పయసా సంబభూవుర్యాత్తరిషిః ఉతపార్థివీర్యాః । హిరణ్యవర్షా
 యజ్ఞయాస్తావతశ్చగ్న్ స్త్యానా స్తుహవాభవంతు ॥ పితః... గోత్ర...
 శర్మక ప్రేత మరణదినాదారభ్య ద్వాదశేహని సమీక్షికరణాభ్యై
 కోద్దిష్టాన్మ త్రాధైప్రేతార్థే ఇదంతే అర్ఘ్యముపతిష్ఠతు ॥ ఇత్యర్ఘ్యం
 దత్వా ॥ పునః హస్తోదకందత్వా ॥ సావధానాభవంతుతే ॥ సావధా
 నాస్మః ॥ తత్పిత్రధం హస్తోదకందత్వా ॥ దర్శనంతథాయ ॥ యా
 దీవ్యాఆప్తః పయసా ... భవంతు ॥ తత్పితః ... గోత్ర... శర్మక వసు
 కూః ఇదంతే అర్ఘ్యం ॥ అస్త్యర్ఘ్యం తతశ్చుద్ధోదకం ॥ దత్వా ॥ త
 త్పితామహార్థం బ్రాహ్మణహస్తే శుద్ధోదకం దత్వా ॥ దర్శనంతథాయ
 ॥ యాదీవ్యా ఆప్తః పయసా ... భవంతు ॥ తత్పితామహ...
 గోత్ర... శర్మక రుద్రయాప ఇదంతే అర్ఘ్యం ॥ అస్త్యర్ఘ్యం తత
 శ్చుద్ధోదకం ॥ దత్వా ॥ తత్ప్రపితామహార్థం బ్రాహ్మణహస్తే శుద్ధోద
 కందత్వా ॥ దర్శనంతథాయ ॥ యాదీవ్యాఆప్తః పయసా ... భ
 వంతు ॥ తత్ప్రపితామహ ... గోత్ర ... శర్మక ఆదిత్యయాప ఇదం
 తే అర్ఘ్యం ॥ అస్త్యర్ఘ్యం తతశ్చుద్ధోదకందత్వా ॥ శ్లో॥ ఇహలో
 కంపరిత్యజ్య గతోసిపరమాంగతిం । మనసావాయురూపేణ కుశే
 (విశే) త్వాం ఘోషయామ్యహమ్ ॥ ప్రేతార్ఘ్యసాత్రం విస్మజేత్ ॥
 తత్ప్రపితామహ ప్రపితామహేభ్యః పాత్రాణి ధానానిధిః ॥ స్వస్థాన
 మః । ఇతి బ్రాహ్మణోపదేశాః ॥ తతశ్చుద్ధోదకందత్వా ॥ అర్చితప్రా
 ర్చిత ప్రపితామహానాం అర్చనార్చనం శుక్రకా ఉతపూర్వం ధర్మస్య

ర్చిత అర్చితచార్చిత ॥ ఇతి ప్రేతం తిలైరభ్యర్చ్య ॥ గంధ ద్వారాం
 దురాధర్షేషాం త్యజ్య పుష్పాంకరీపిణీమ్ ॥ ఈర్ష్యదీగం సర్వ భూతా
 నాం తామిహోపహ్వయే శ్రియమ్ ॥ పితః ... గోత్ర ... శర్మక ప్రేత
 మరణదినాదారభ్య ... శ్రాద్ధే ప్రేతార్థ గంధాః ఉపతిష్ఠతు ॥ ఆయ
 నేతేషురాయ క్షేమా ర్యారోసాంతు పుష్పిణీః ॥ హృదాశ్చ పుండరీకా
 ణి సముద్రస్య గృహాంతమ్ ॥ పితః ... గోత్ర ... శర్మక ... శ్రాద్ధే ప్రే
 తార్థ అంగుళ్యాభరణాదికం దద్యాత్ ॥ ధూరపిధూర్వధూర్వంతం
 ధూర్వతం యోఽస్మాక్ ధూర్వతితంధూర్వయం వయః ధూర్వా
 మః ॥ పితః ... గోత్ర ... శర్మక ప్రేత మరణదినాదారభ్య ద్వాద
 శేహని ... శ్రాద్ధే ప్రేతార్థ అయం తేహుపః ॥ ఉద్దిప్యస్వజాత
 వేదోఽక్షఘ్నన్నిర్ముతిగమమ ॥ క్షమాగ్శ్చ మహ్యమావహా జీవ
 నంవదిశోదిశ ॥ పితః ... గోత్ర ... శర్మక ప్రేత ఇదం తేజోతిః ॥
 ఇతిదీపందత్వా ॥ యునామనానాః పరివీత ఆభ్రుడశ్శ్రేయాభవతి
 జాయమానః ॥ తంధీరాసః క్షవయఉన్నయంతి స్వాధియో మనసాదే
 వయంతః ॥ పితః ... గోత్ర ... శర్మక ప్రేత మరణదినాదారభ్య ...
 శ్రాద్ధే ప్రేతార్థ అంతః ప్రావరణార్థం బహిః ప్రావరణార్థం అలంకర
 ణార్థంచ ఇదంవస్త్రఖండం తుభ్యమహం సంప్రదదే (నమమ) పవి
 త్రార్థమిమేసతిలాః ఇమేకుశాః ॥ ప్రేతాయస్వచ్చితమస్తు ॥ (తతః) త
 త్పితృప్రేతామహా ప్రపితామహార్చనంకరిష్యే ॥ అర్చిత ప్రార్చిత...

ప్రార్థిత || ఇతి తితైరభ్యర్చ్య గంధద్వారాం... శ్రీయం || తత్ప్రీతః
యథాభాగశః అమీవోగంధాః || తత్ప్రీతామహా యథాభాగశః అ
మీవోగంధాః || తత్ప్రీతామహా యథాభాగశః అమీవోగంధాః ||
సుగంధాః || ఆయనేతేక్షరామజ్ఞే ... స్త్రహాశ్రమే || పుష్పాధాఇ
మేతిలాః || సుపుష్పాశ్రమే || ధూరస్తిధూర్వధూర్వంతం ... ధూర్వా
మః || అయవోధూపః || సుసూపః || ఉద్ధీప్యస్వజాతవేదో... దిశో
దిశ || దీపందత్వా || ఇదంశ్యోతిః సుశ్యోతిః || యువాస్తువాస్తాః...
దేవయంతః || తత్ప్రీతః ... గోత్ర... శర్మ వసుయాప లింతః ప్రావర
ణార్థం బహిః ప్రావరణార్థం వస్త్రయగ్గం తుభ్యమహం సంప్రదదే
నమమ || తత్ప్రీతామహా ... గోత్ర ... శర్మ రుద్రయాప వస్త్రం...
సంద్రపదేనమమ || తత్ప్రీతామహా ... గోత్ర ... శర్మ ఆదిత్య
రూప వస్త్రం ... నమమ || సువాసః | ఇతి బ్రాహ్మణావదేయః | షః
ఆచ్ఛాదనార్థం పవిత్రార్థ మలంకరిణార్థం (తదభావే) సతిలా ఇమేకు
శాః || సుకుశాః || ఇతి అర్చనం సంపూర్ణం || అస్తుసంకల్పసిద్ధిర
స్త్వితి భవంతో బ్రువంతు || అస్తుసంకల్ప సిద్ధిరస్తు || యుష్మదనుజ్ఞ
యా విష్ణోరారాధనం కరిష్యే || (సవ్య) శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావి
ష్ణోరిదమాసనం || ఆసనందద్యాత్ || సుభాసనం || విష్ణోదైవేక్షణః
క్రియతామ్ || ఇతిక్షణందద్యాత్ || ఓంతథా || ప్రాప్నోతుభవేనో ||
ప్రాప్నూవాని || కుశాన్పరిస్తీర్య || అర్ఘ్యపాత్ర మాసాద్య || ఉత్తా
నంప్రోక్ష్య || ఉద్ధృత్య || యవాన్విశీర్య || శంఖోక్షేపి ... వం
తునః || ఇత్యర్ఘ్యపాత్రే ఉదకంనిసీయ || యవోస్తిధాన్యరాజ్జోహా

... స్మృతం || అర్ఘ్యపాత్రే అమీగంధాః || తృత్యార్థా ఇమి అమ
 తాః || అయంకుశః కూర్చదాకేన అష్టార్ఘ్యై స్సంపూర్ణార్ఘ్యమస్తు ||
 విష్ణవేజుప్తం గృహ్యమి || శ్రాద్ధసంరతుక శ్రీమహావిష్ణుపాత్రం సరప
 న్నం || సుసంపన్నం || స్వాహార్ఘ్యైః || అస్త్యర్ఘ్యైః || శ్రాద్ధసంరతు
 క శ్రీమహావిష్ణుం శంఖచక్రగదాధరం భవత్సు ఆవాహయిష్యే || ఆ
 వాహయ || తద్విష్ణోపరమం పదగ్ం సదాపశ్యంతిసూరయః || ద్వి
 వచతురతరం || తద్విప్రాసావిప్రవ్యవోజాగ్రవాం సస్సమింధతైవిష్ణో
 ర్యత్పిరమం పదమ్ || ఇత్యుపథాయ || హస్తాదకం దత్వా || యాద్రి
 న్మ్యా అభిఃపయసా ... భవంతు || శ్రాద్ధసంరతుక శ్రీమహావిష్ణో ఇదం
 తే అర్ఘ్యం || అస్త్యర్ఘ్యం తతశ్చుద్ధోదకమ్ || విష్ణవేజుసమసి ||
 అఘ్నాపాత్ర మన్యత్రనిధాయ || తతశ్చుద్ధోదకం || అర్చత ప్రార్చత
 ప్రియమేధాసా ... ర్చత || అర్చత ప్రార్చత || యవైరవశీర్య || గంధ
 త్వారాం ... శ్రీయమ్ || శ్రాద్ధసంరతుక శ్రీమహావిష్ణో యథా ౪౭
 శః అమీగంధాః || సుగంధాః || ఆయనేతేప్రరాయతే... వృహ
 త్తమి || విష్ణవర్ధం అంగుర్యాభరణాదికం దద్యాత్ || ఇమానిపుష్పాని ||
 నామిష్పాని || భూరసి భూర్వ భూర్వంతం ... వయంధూర్వామః ||
 శ్రాద్ధసంరతుక శ్రీమహావిష్ణో అయంకేధూమః || సుధూమః || తద్విష్ణ
 స్వజాతవేదో ... దిశోదశ || శ్రాద్ధసంరతుక శ్రీమహావిష్ణో ఇదంతే
 శోధితి || సుశోధితి || యవాస్తువాసాః ... దేవయంతః || శ్రాద్ధసం

రమిక ... వత్సం తువ్వనుబాం ... సమమ ॥ వస్త్రాభావేకుతాన్
 దధ్యాత్ ॥ సుకుశాః ॥ అర్చనం సంపూర్ణమ్ ॥ అస్తుసంకల్ప సిద్ధిర
 స్త్వితిభవంతోబ్రువంతు ॥ అస్తు సంకల్పసిద్ధిరస్తు ॥ యుష్మదనుజ్ఞయా
 మండల ద్వితకనం కరిష్యే ॥ కురుష్వ ॥ తతః భోజనస్థానే ఉద్వర్త
 నం కుర్యాత్ ॥ భోజనపాత్రాణి నిధాయ ॥ అథ ప్రేతాహుతిః ॥ పూ
 ర్వోక్త ఏవం గుణ ... తిథా ॥ (ప్రా...తీ) పితుః ... గోత్రస్య ... శ
 ర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ద్వాదశే హని సమిడికరణాశ్చై
 శోద్దిష్టా శ్రాద్ధే ప్రేతార్థే ప్రేతాహుతిం హోమ్యామి ॥ ఔపాసనా
 గ్నే దక్షిణతోంగారాన్నిరూప్యా ॥ తూష్ణీమప్రదక్షిణం పరిషీ
 చ్య ॥ పాత్రే అభిఘార్చ్య ॥ తత్రచరునిధాయ ॥ అభిఘార్చ్య ॥ మేమ
 నేనాదాయ ॥ పిత్రే ... గోత్రాయ ... శర్మణే ప్రేతాయ యమా
 చస్వాహా ॥ ఇతిహుత్వా ॥ యమాయేదంసమమ ॥ తూష్ణీమప్రదక్షి
 ణం పరిషీచ్య ॥ తచ్ఛేషా త్వేత పాత్రే కించిదన్నం నిధాయ ॥ తచ్ఛే
 షమన్యస్మిన్నిధాతి ॥ అగ్నాకరణం ॥ పునఃపుష్కరాంత్రే - అభిఘా
 ర్చ్య ॥ తత్రచరునిధాయ ॥ పునరభిఘార్చ్య ॥ ఓమ్ ఓమ్ ఓమ్ అద్య
 పూర్వోక్త ... పుణ్యతిథా (ప్రా)...తీ) పితుః...గోత్రస్య...శర్మణః
 ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ద్వాదశే హని సమిడికరణాశ్చైశోద్ది
 ష్టాశ్చ శ్రాద్ధే భవదనుజ్ఞయా...అగ్నాకరణం (ఉపవీతి)కరిష్యే ॥ కు
 రుష్వ ॥ (ప్రావీనావీతి) ఔపాసనాగ్నిం పరిసమూహ్యాతతః అన్న
 మగ్నావధిశ్రిత్య ॥ ఉదగుద్వాస్య ॥ అద్భిః ప్రోక్ష్య ॥ అన్నంచతు
 థావిభజ్య ॥ విశాన్యధాగే అభిఘార్చ్య తూష్ణీమప్రదక్షిణం పరిషీ
 చ్య ॥ ఉపవీతి ॥ మేమూఉపస్తీర్య ॥ తేనాచదాయాభిఘార్చ్య ॥ హతిః

ప్రత్యభిఘాతయతి || సోమాయ పితృపీతాయ స్వధానమః || అర్థం
జహోతి || సోమాయ పితృపీతాయేదంనమమ || మేక్షణ ఉప స్తీర్య ||
తేనావదాయాభిఘాత్య || అగ్నయేకవ్య వాహనాయ స్వధానమః ||
అగ్నయేకవ్య వాహనాయేదం (నమమ) ఇత్యుక్త్వా || ఆశుతిద్వ
య మాపాసనాగ్నా వేవజాశుయాత్ || (ప్రాచీనావీతి) అప్రదక్షి
ణం తూష్ణీం సమంతంపరిషిచ్య || మేక్షణమగ్నా ప్రహరతి (సవ్యం)
చతుస్సగరపర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభంభవతు ... .. అహం
భో అభివాదయే || (ప్రా...తి) హస్తాదకం దత్వా || 3 || పితృదిభో
జనపాత్రే వ్యభిఘాత్య || వాయవ్యభాగమాదాయ | స్వధేయం స్వధే
యం స్వధేయం || కించిత్కించిత్రాదిభోజన పాత్రేషు అన్నం నిధా
య || అస్తుస్వధా || పునరభిఘాత్య || పునః హస్తాదకం దత్వా || అస్వధే
త్యాశ్రావయతి || అస్తుస్వధేతి ప్రత్యాశ్రావయతి || స్వధానమ ఇతి
వషట్కరోతి || స్వధాక్తరోహి పీతృణామ్ || (ఉపవీతి) సర్వేషాం
హస్తాదకం దత్వా || పునరభిఘాత్య || అత్ర అన్నసూక్తాది మంత్రపఠ
నంవాప్తి || సర్వత్ర అన్నసరిశేషణాదికం కృత్వా || అభిఘాత్య || ఓం
భూర్భువస్సువః ... ప్రచోదయాత్ || హస్తాదకం దత్వా || దేవసవితః
ప్రసువ || కరాభ్యాంపాత్రం గృహీత్వా || ప్రృథివీతైపాత్రం ద్వారపీ
తానం బ్రహ్మణస్త్యాముఖే జాహ్నుమి బ్రాహ్మణానాంత్వా ప్రాణాపా
నయోర్బ్రహ్మణోమ్యక్షితమపిమైషాంక్షేమా అముత్యాముష్మిన్గోకే ||
ఇవంవిష్ట్యర్చ్యచక్రమేతేధానిదధేప్రదం | సమూహమస్యపాగంస్తురేస్వా
హ || శ్రీవిష్ణుహవ్యం రక్షస్వ | కాలసంక్షక విశ్వేదేవా ఏతద్వోహ

వ్యం సపరికరం కాలసంజ్ఞక విశ్వేదేవా దేవతా ఇదమన్నం సపరిక
రం హవ్యం బ్రాహ్మణస్తాహవనీయాభేద త్తందాస్యమానం చాతృప్రైస్త
త్సర్వంగయేయం భూర్గదాధరోభోక్తా । అన్నంబ్రహ్మఅహంచ బ్రహ్మ
భోక్తాచ బ్రహ్మసావణమిదంపాత్రం అక్షయ వటచ్చాయేయం కా
లసంజ్ఞ కేభ్యో విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః ఇదమన్నం అమృతస్వరూపం అక్ష
యతృప్త్యర్థం యథాభాగం హవ్యం తత్సత్ । స్వాహానమమః । గయా
యాం శ్రీరుద్ర (విష్ణు) పాదాది సమస్తతీర్థేషు దత్తమ స్త్వీతి భవం
తోబ్రువంతు । గయాయాం దత్తమస్తు । ఓం భూర్భువస్సువః... ప్ర
హ్లోదయాత్ । హస్తాదకందత్వా । దేవసవితః ప్రసువ । తృక్రినీతే
పాత్రం ద్యౌర్విధాతం బ్రహ్మణస్తా ముఖేజహూమి బ్రాహ్మణా
నాంత్యా ప్రాణావానయోష్టుహోమ్య త్తతమసి మైసాంక్షేష్టా అము
త్రాముష్మీకానోకే । ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమేత్రేధానిదధేప్రదంసమూ
ధమస్యపాగ్ంస్తుతే ॥ కామసంజ్ఞక విశ్వేదేవా ఏతద్వోహవ్యం సప
రికరం కామసంజ్ఞక విశ్వేదేవాదేవతా ఇదమన్నం సపరికరం హవ్యం
బ్రాహ్మణస్తాహవనీయాభేద త్తందాస్యమానం చాతృప్రైస్తత్సర్వం
గయేయం భూర్గదాధరోభోక్తా । అన్నంబ్రహ్మ । అహంచబ్రహ్మ ।
భోక్తాచబ్రహ్మ । సావణమిదంపాత్రం । అక్షయవటచ్చాయేయం కా
మసంజ్ఞ కేభ్యో విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః ఇదమన్నం అమృతస్వరూపం
అక్షయతృప్త్యర్థం యథాభాగం హవ్యం తత్సత్ । స్వాహానమమః ।
గయాయాం శ్రీరుద్ర (విష్ణు) పాదాది సమస్తతీర్థేషు దత్తమ స్త్వీతి
భవంతోబ్రువంతు । గయాయాం దత్తమస్తు । విశ్వేదేవోపశానం ।

యేదేవాద్విశ్వకాదశస్థః పృథివ్యామధ్యే కాదశస్థాః పృథుషదోమహినాః
దశస్థః తేదేవాన్యజ్ఞ మిమంజుషధ్వమ్ |

అథ ప్రేతత్వక్తం (దత్తం) ఓం భూర్భువస్సువః ... ప్రచోద
యాత్ | (ప్రాచీనావీతి) హస్తోదకందత్వా | సవ్యంజన్వాచ్య | పృ
థివీతేపాత్రం ద్వారపిథాత్తం బ్రహ్మణస్త్యా ముఖేజహోమి బ్రాహ్మణ
స్యత్వా ప్రాణాప్రాణయోర్జుక్షామ్య క్షీతమసి మాస్యక్షేప్తా మిము
క్షా ముష్మిక్లోశే | ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమే | త్రైధానిదధేప్రద |
సమూహమస్య పాగంస్తుతే | శ్రీవిష్ణు అన్నంరక్షస్వ | పితః ... గోత్ర
... శర్మణే ప్రేత మరణాదినాదారభ్య ద్వాదశే హని సపిండీకరణా
త్వైకోద్దిష్టాన్నశ్రాద్ధే ప్రేతార్థే ఏతత్తై ఇదమన్నం సపరికరం పితా
... గోత్రః ... శర్మాప్రేతోదేవతేదమన్నం సపరికరం బ్రాహ్మణస్త్యా
హవనీయాథే దత్తం దాస్యమానంచాత్మపైస్తత్సర్వ మమృతస్వ
రూపం రాజతంపాత్రమక్షయ వటచ్చాయేయం | పితై ... గోత్రా
య ... శర్మణే ప్రేతాయ ఇదమన్నం సపరికరం సవ్యంజనంసతాం
బూలం సదక్షిణాకం సతిబాపిథావోదకుంథం ప్రేతత్వప్ర్యర్థముచరి
ష్యతు | ఇతి తిలోదకంభూషా విస్మకేత్ | తద్విత్తాద్విత్వక్తం (దత్తం)
(ఉపవీతి) అన్నాదికప్రోక్షణం , ఓం భూర్భువస్సువః ... ప్రచోద
యాత్ | అప్రదక్షిణం చరిషిష్య | తద్విత్వక్తం హస్తోదకందత్వా |
సవ్యంజన్వాచ్య | పృథివీతేపాత్రం ద్వారపిథాత్తం బ్రహ్మణస్త్యా ము
ఖేజహోమి బ్రాహ్మణస్యత్వా ప్రాణాప్రాణయోర్జుక్షామ్య క్షీత

మనీ మైహం జేష్టా అముత్యాముష్మికాల్లోకే । ఇదంవిష్టు ద్విచక్ర
 మేత్రేధా నిదధేప్రదం । సమూహమస్యపాగంస్తురే । స్వధా శ్రీవిష్ణు
 కవ్యం రక్షస్వ । తత్పితా ... గోత్ర ... శర్మణ వసురూప ఏతతైకవ్యం
 సపరికరం ॥ తత్పితా ... గోత్ర ... శర్మానమరూపాదేవతేదమన్నం స
 పరికరం బ్రాహ్మణస్తాహవసీయాథే ద త్తం దాస్యమానం చాత్మ
 పైస్తత్సర్వంగయేయం భూర్గదాధరోభోక్తా అన్నం బ్రహ్మ అహంచ
 బ్రహ్మభోక్తాచ బ్రహ్మరజతమయం పాత్రమక్షయ వటచ్ఛాయేయం ॥
 తత్పితే ... గోత్రాయ ... శర్మణే వసురూపాయ ఇదమన్న
 మమృతస్వరూపమాత్మపై దాస్యమాన మక్షయత్పక్ష్యం య
 ధాభాగమో తత్సత్ : స్వధానమమ ॥ గయాయాం శ్రీవిష్ణుపాదా
 దిసమ సతీథేషు ద త్తమ స్త్వితీ భవంతో బ్రువంతు ... ద త్తమస్తు ॥
 (ఉపవీతి) ఓమ్ భూర్భువస్సువః ... ప్రచోదయాత్ ॥ ఇతిపితామ
 హపాత్రే అన్నాదికంప్రోక్ష్య ॥ ప్రాచీనావీతి) హస్తాదకం దత్వా ॥
 పృథ్విపేతేపాత్రం ... స్తురే స్వధా శ్రీవిష్ణుకవ్యం రక్షస్వ తత్పితామహ
 ... గోత్ర ... శర్మణ రుద్రరూప ఏతతైకవ్యం సపరికరం తత్పితా
 మహః గోత్ర ... శర్మా రుద్రరూపాదేవతేదమన్నం సపరికరం బ్రా
 హ్మణస్తాహవసీయాథే ద త్తం దాస్యమానం చాత్మపై ... ర
 జతమయం పాత్రమక్షయ వటచ్ఛాయేయం తత్పితామహాయ ... గో
 త్రాయ ... శర్మణే రుద్రరూపాదేదమన్న మమృతస్వరూప మా
 త్మపై దాస్యమానమక్షయ త్పక్ష్యం యధాభాగమో తత్సత్ ॥
 స్వధానమమ ॥ గయాయాం శ్రీవిష్ణుపాదాది ... బ్రువంతు ॥ గయా
 యాం ద త్తమస్తు ॥ ఉపవీతి ॥ ఓమ్ భూర్భువస్సువః ... ప్రచోదయా

తో॥ ఇతి వ్రతపితామహపాశ్రే అన్నాదికం ప్రోక్త్య (ప్రాచీనావీతీ) హ
 స్తాదకం దత్వా॥ పృథివీతై పాత్ర్రింద్యా ... సుశో॥ స్వధా శ్రీవి
 ష్ణోకవ్యం రక్షస్వ॥ తత్ప్రపితామహ ... గోత్ర ... శర్మ ఆదిత్య
 రూప ఏత ధైకవ్యం సపరికరం॥ తత్ప్రపితామహ ... గోత్రః ...
 శర్మా ఆదిత్యరూపాదేన తేద మన్నం సపరికరం బ్రాహ్మణస్త్వాహవ
 నీయాధేఽదత్తం ... వటచ్చాయేయం॥ తత్ప్రపితామహాయ... గో
 త్రాయ ... శర్మణే ఆదిత్యరూపాయేద మన్న మమృతస్వరూపమా
 తృపై దాఽస్యమాన మక్షయ తృప్త్యర్థం యథాభాగమోం తత్సత్॥
 స్వధా సమమ॥ గయాయాం శ్రీవిష్ణుపాదాది ... బ్రువంతు॥ ఇతిపితృ
 తీర్థేన సదర్శ తిలోదకం భూమోవిస్మజేత్॥ గయాయాం దత్తమ
 స్తు॥ పితృద్యుపస్థానం॥ యేచేహ పితృయేచేహ యాగస్స
 విద్యయాగ్ం ఉచసప్రవిద్య॥ అన్నేత్వం వేద్యయతేజాతీతేద స్వ
 భాభిర్వజ్ఞగ్ం సుకృతం జపస్వ॥ విష్ణుత్వత్రి (దత్తం) ఉపవీతీ॥
 ఓం భూర్భువస్సువః ... ప్రహోదయఃత్॥ ఇత్యన్నాదికం ప్రోక్త్య॥
 హస్తాదకం దత్వా॥ దేవసవితైః ప్రసుచ॥ పృథివీతైపాత్ర్రింద్యా... సుశో॥
 శ్రీవిష్ణోకవ్యం రక్షస్వ॥ శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో ఏత ధైకవ్యం
 సపరికరం శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో వేదవేదమన్నం సపరికరం హ
 వ్యం బ్రాహ్మణస్త్వాహవనీయాధేఽదత్తం... సావర్ణం పాత్రమక్షయ
 వటచ్చాయేయం శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణవే శంఖచక్ర గదాధ
 రాయ లక్ష్మీసమేతా యేదమన్న మమృతస్వరూప మాతృపైదాఽ
 స్యమాన మక్షయ తృప్త్యర్థం యథాభాగమోం తత్సత్॥ హవ్యం

స్వాహానమః । గయాయాం శ్రీవిష్ణుపాదాది ... బ్రువంతుః॥ గయా
యాం దత్తమస్తు ॥ విష్ణూపథానం ॥ తద్విష్ణోపరమంప్రదమ్ ॥ సదాప
శ్యంతిహారయః । వివీచితక్షురాతతమ్ । తద్విప్రాసావిప్రస్యవోజాగృ
వాగ్ం సస్సమీధతే । విష్ణోర్యత్పరమంప్రదమ్ ॥ అథ మంత్రతంత్ర
వణాలోపప్రాయశ్చిత్తాంథం దశగాయత్రీ మంత్రజపంకరిష్యే ॥ ఇతి
శిష్టాచార సాంప్రదాయః ॥ సప్తవ్యాధాదిహ్నోమృగాకాలాంజ
నేగితా । చక్రనాకాశ్చిరిద్వీపే హంసాస్సరసిమానసే ॥ యేస్మజాతాః
కురుక్షేత్రే గ్రాహ్మణావేదపారగాః । ప్రస్థితాద్విర్భుమధ్వానం యూ
యతేభ్యోపసీదతి ॥ అమూర్తానాచ మూర్తానాం పితృణాం దీప్తతే
జసామ్ । సమస్యామి సదాతేషాం ధ్యాయినాం యోగచతుషామ్ ॥
చతుర్భుశ్చ చతుర్భుశ్చ ద్వాభ్యాం పంచభిరేవచ ॥ హూయతేచ పున
ర్ద్వాభ్యాం సమేవిష్ణుః ప్రసీదతు ॥ బ్రహ్మోర్పణం బ్రహ్మహవిర్భు
హ్మగ్ం బ్రహ్మణాహుతం । బ్రహ్మోవతేన గంతవ్యం బ్రహ్మకర్మసమా
ధినా ॥ యజ్ఞోర్వరోహ వ్యసమస్తకవ్య । భాక్తావ్యయాత్మా హరిరీశ్వ
రోత్ర । తత్సన్నిధానా దపయాంతుసద్యో । రక్షంస్య శేషాణ్యసు
రాశ్చసర్వే ॥ త్వాయోగినశ్చింతయంతి త్వాయజంతిచయజ్వనః ।
హవ్యకవ్యభుక్తేక స్త్వం పితృదేవ స్వయాపధృత్ ॥ కర్తాక్రియాణాంస
సభిజ్యతేక్రతుః । సపవతత్కర్మఫలంచయచ్చ । స్రుగాదియత్సాధన
మవ్యతేషం । హరేర్నకించద్వ్యతిరిక్తమస్తి ॥ గయాయాంధర్మపు
ష్ఠేచ సదసిబ్రహ్మణస్పతే । గయాశీషేవదేవైవ పితృణాం దత్త
మక్షయమ్ ॥ దేశకాలపాత్ర మంత్రతంత్రకర్తృభోక్తృహవిష్ణుల ద్ర

వ్యాధిభ్యస్సర్వం న్యూనాతిరిక్తాభ్యామచ్ఛిద్రమస్త్వితి భవతో బ్రు
 వంతు. ఇతి షదర్థయవతిలోదక ముత్సృజేత్. సర్వం న్యూనాతి
 రిక్తాభ్యామచ్ఛిద్రమస్తు. ఈశానవిష్ణుకమలాసనకాంతియో వహ్ని
 త్రయార్కరజనీక గణేశ్వరాణాం. క్రాంతామరేంద్రకలశోద్భవకశ్య
 పానాం. పాదాన్నమామి సతతంపితృముక్తిహేతుకా. ధారాద
 త్తం. (ప్రాచీనావీతీ) పితుః... గోత్రస్య... శర్మణః ప్రేతస్య ప్రేతత్వ
 విముక్త్యర్థం మరణదినాదారభ్య ద్వాదశే హని సపిండికరణాభ్యై
 కోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధే పితరం... గోత్రం... శర్మాణం ప్రేతం ఉద్దిశ్య
 (మయా) త్వయాకృతేన పితుః మరణదినాదారభ్య ద్వాదశే హని
 సపిండికరణాభ్యైకోద్దిష్టాన్నశ్రాద్ధే తత్పితృపితామహా ప్రపితా
 మహా... గోత్రాక... శర్మణః వసురుద్రాదిత్యయాపాక కాలకామక సం
 క్షకా విశ్వాక దేవాక శ్రాద్ధసంరతుక శ్రీమహావిష్ణుంచ ఉద్దిశ్య
 మయాక్రియమాణేన పితుః సపిండికరణాభ్యైకోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధేన ।
 పితుః... గోత్రస్య... శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ద్వాదశే
 హని సపిండికరణాభ్యైకోద్దిష్టాన్న శ్రాద్ధే తత్పితృపితామహా ప్రపితా
 మహానాం... గోత్రాణాం శర్మాణాం వసురుద్రాదిత్యయాపాక కాల
 కామక సంక్షక విశ్వేషాం దేవానాం శ్రాద్ధసంరతుక శ్రీమహావిష్ణుచ
 పితుః... గోత్రస్య... శర్మణః ప్రేతస్య తత్పితృపితామహా ప్రపితా
 మహా... గోత్రైః... శర్మణిః వసురుద్రాదిత్య యాపై సుహృదు
 వాదకత్వ సాపిండ్య సిద్ధిద్వారావస్వాది పితృలోకా వాప్తిర స్త్వితి భ
 వతో బ్రువంతు. ఇతి షదర్థయవతిలోదక ముత్సృజేత్. వస్వాది
 పితృలోక ప్రాప్తిరస్తు. నమస్కారః. నమోదేవేభ్యః. స్వభా

(పీఠ) తత్త్వతామసా ప్రపితామహేభ్యః । నమోవిష్టవే ॥ ఇతి
 నమస్కృత్య ॥ ఓం తద్భిన్నా ॥ ఓం తద్వాయుః ॥ ఓం తద్వాత్మా ॥ ఓం
 తద్నత్యం ॥ ఓం తద్నర్వత్ ॥ ఓం తద్నరోర్నమః ॥ అంతశ్చరతిభూ
 నేషు గుహయాంవిశ్వమూర్తిః ॥ తంయజ్ఞస్త్వంవషట్కారస్త్వమిం
 ద్రస్త్వంగ్ం యద్రస్త్వం విష్ణుస్త్వం బ్రహ్మత్వం ప్రజాపతిః - త్వం
 తదాప ఆసోజ్యోతి రసామృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్ ॥ శ్రద్ధా
 యాస్తానేనిష్టోఽమృతంజహామి శ్రద్ధాయామపానేనిష్టోఽ
 మృతం జహామి ॥ శ్రద్ధాయాన్వ్యానేనిష్టోఽమృతం జహామి ॥ శ్రీ
 ధ్ధాయాముదానే నిష్టోఽమృతం జహామి ॥ శ్రద్ధాయాగ్ం సమా
 నేనిష్టోఽమృతం జహామి ॥ బ్రహ్మణిమ ఆత్మాఽమృతత్వాత్ ॥
 మధుచాతాయుతాయతే మధుకురంతిసింధవః ॥ మాధ్వీర్నస్తస్మిన్త్వో
 వధీః ॥ మధున క్తముతోవసిమధుమత్పూర్ణివగ్ంరజః ॥ మధుచ్ఛారస్తు
 సప్తితా ॥ మధుమాంస్తోవస్తస్మత్కథుమాగ్ం అస్తుసూర్యః ॥ మాధ్వీ
 గ్గానోభవంతున ॥ యథానుఖం పరిషేచనమ్, ఓమభూర్భువస్సువః...
 ప్రవోదయాత్ ॥ సత్యం త్వత్కేవలపరిషించామి ॥ సర్వత్ర హస్తాద
 కందత్వా ॥ కాలసంక్షేప విశ్వేదేవా అమృతమస్తు ॥ కామకసం ...
 దేవా అమృతమస్తు ॥ ఇత్యాదిశనం దత్వా ॥ శ్రీకాయ అమృతమస్తు
 తత్త్వతరః అమృతమస్తు ॥ తత్త్వతామసాః అమృతమస్తు ॥ తత్త్వపితా
 మహా అమృతమస్తు ॥ శ్రద్ధాసంపదక శ్రీమహావిష్ణు అమృతమస్తు ॥

ఇత్యాపోశనందత్వా || అమృతోపస్తరణమసి | ఇయంభూర్గయా | ఏతే
 బ్రహ్మణాః గదాధరాః పితృయాపీశీబనార్దనః | ప్రియతాం | ఓం తత్సత్ ||
 బ్రహ్మార్పణమస్తు || శ్రీధాయాం ప్రాణేనివిష్టమృతంజహామి శివో
 మావిశాప్రదాహాయ ప్రాణాయస్వాహా || శ్రీధాయామపానేని విష్ట
 మృతంజహామి శివోమా విశాప్రదాహాయ అపానాయ స్వాహా
 శ్రీధాయాం వ్యానేనివిష్టమృతంజహామి | శివోమావిశాప్రదా
 హాయ వ్యానాయస్వాహా || శ్రీధాయాముద్రానేనివిష్టమృతంజహా
 మి శివోమా విశాప్రదాహాయ ఉద్రానాయస్వాహా || శ్రీధాయాగ్ం
 సమానేనివిష్ట మృతంజహామి శివోమావిశాప్రదాహాయసమా
 నాయస్వాహా || బ్రహ్మణిమ ఆత్మామృతత్వాయ || ఇతి ప్రాణాశుతి
 మంత్రాః పతేత్ || యథాసుఖంజపద్ధం || ఇతికర్మవాక్యం || జపా
 మహే || కలౌకలికృతాన్దోషాన్ ద్రవ్యదేహాత్మసంభవాన్ | సర్వా
 స్వారతిచిత్తసాధగవాన్ దేవకీసుతః || మంత్రమధ్యే క్రియామధ్యే వి
 జ్ఞాస్మరణపూర్వకం | యత్కించిత్ర్రియతేకర్మ తత్కర్మసఫలంభ
 వేత్ || అపేక్షితంయూచితవ్యం త్యాజ్యంచైవానపేక్షితం | ఉపవిశ్య
 సుఖేనైవ భోక్తవ్యం స్వస్థమానసైః || మక్షికాశయద్వాస్వకౌస్వధి
 తౌర్నిప్తమస్తి | యద్ధస్తయోశ్చ నితుర్యన్నభేషు సర్వాకాలేపిదేవే
 వ్యస్తు || భోక్తృణాం మక్షికాబాధానివృత్తిరస్తు || అనంతరంభుంజా
 వాన్ తృప్తాన్జ్ఞత్వా | ఓం భూర్భువస్సువః ... ప్రచోదయోత్ ||
 మధువాతా ... భవంతునః || మధుమధుమధు || అత్తన్నమీ మ
 దంతహ్యవప్రీయా అఘాషత | అస్తాషత స్వభానవోవిప్రీనవిష్ట

యామతీ యోజాన్విందతైహరీ || మధుమధుమధు || ఏతచ్ఛాన్విధం
 సంపన్నం || సుసంపన్నం || ప్రేతవికిరం || కించిదన్నమాదాయ ||
 (ప్రాచీనావీతి) పితః... గోత్ర ... శర్మక ప్రేత మరణదినాదారభ్య
 ద్వాదశే హని సపిండికరణాన్వైకోద్దిప్తాన్ శ్రాద్ధే ప్రేతత్వప్రిస్తు ||
 అస్తుత్వప్రిః || సతిల ముదక మన్నభోజనపాత్రసమీపే తూష్ణీముత్సృజే
 త్ || ప్రేతవికిర హిడంకృత్వా దర్భానాస్తీర్య || తిలోదకంనినీయ || పితే
 ... గోత్రాయ ... శర్మకే ప్రేతాయ మరణదినాదారభ్య ద్వాదశే
 హని సపిండికరణాన్వైకోద్దిప్తాన్ శ్రాద్ధే వికిరపిండః ఉపతిష్ఠతు || పి
 ణ్డోపర్యేత త్తిలోదక ముపతిష్ఠతు || పృథక్పాతే కించిదన్నమాదా
 య || తత్పితరః తృప్తాస్థిః | తత్పితామహః తృప్తాస్థిః || తత్ప్రపితా
 మహః తృప్తాస్థిః || తృప్తాస్థిః || ఇతి బ్రాహ్మణావదేయః || అసం
 స్కృత ప్రమీతాయేత్యాగిన్యాయాఃకులస్త్రియః | దాస్యామితే
 భ్యో వికిరమన్నంతాభ్యశ్చైతత్కమ్ || పరిషిచ్య || సవ్యం || కాలసం
 జ్ఞక విశ్వేదేవా తృప్తాస్థిః || కామసంజ్ఞక విశ్వేదేవా తృప్తాస్థిః ||
 తృప్తాస్థిః || ఇతి బ్రాహ్మణోవదేత్ || అసామపాశ్చయేదేవా యజ్ఞ
 భాగ వివర్జితాః || తేహమన్నం ప్రదాస్యామి వికిరంవైశ్వదేవికమ్ ||
 పరిషిచ్య || పునఃకించిదన్నమాదాయ || శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావి
 జ్ఞోత్పస్తాసి || తృప్తాస్థిః || అసంశయోభవేద్విష్ణుర్గోక్ష సాధనమవ్య
 యమ్ | పితౄణాంచ వరంశ్రేష్ఠం వికిరాన్నంచనైష్ణవమ్ || పరిషిచ్య
 (ప్రాచీనావీతి) దేవపితృమధ్యే భూమింప్రొత్త్య || తస్మిన్ దక్షిణా
 గ్రాన్ దర్భానాస్తీర్య || తస్మిన్ తిలోదకంనినీయ || యే అగ్నిదగ్ధా
 ద్రౌ అగ్నిదగ్ధాయేవాహారాఃకులేమమ || భూమాదతైసపిండేన తృ

ప్రాయాంత పరాంగతిమ్ । అగ్నిదగ్ధభ్యః అనగ్నిదగ్ధభ్యః అస్మదభ్యః
 లప్రసూత మృతేభ్యః అయం నిరపిండస్సృధానముః । అగ్నిదగ్ధాశ్చ
 అనగ్నిదగ్ధాశ్చ మార్జయంతామ్ । ఏతద్వప్తిలోదకమ్ । పాత్రోచ్చిష్ట
 భాగ్యోఽన్నం దీయమ్ । శ్లోః యజమానకులేజాతా దాసాదాస్య
 న్న కాంక్షిణః । తేన ర్వేత్వప్తిమాయాంత మయాదత్తైనభూతరే । అ
 మృతాపిధానమసిః ఇతి స ర్వేషాముత్తరాపోవానిదత్వా । కృణ్వా
 యాం ప్రాణేనివత్వాఽమృతగంధూతమ్ । ప్రాణమన్నే వాప్యాయ
 స్వ ... సమానమన్నే వాప్యాయస్వ । అంగుష్ఠమాత్రః పురుషో
 ఽంగుష్ఠంచ సమాశ్రితః । ఈశస్సర్వస్యజగతః ప్రభుః ప్రీతాతిత్వ
 భుక్ । కారవేపుణ్యనిలయే పద్మాబ్జదనివాసినామ్ । అర్థినాముప
 దశందత్త మక్షయ్యముపతిష్ఠతు । ఆచమ్య । ప్రాణనాయమ్య ।
 ఏవంగుణ ... తిథా (ప్రా...తీ) వితుః ... గోత్రస్య ... శర్మ
 ణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ద్వాదశే హని సపిండికరణాత్మై
 శోద్దిష్టాన్నశ్రాద్ధే తిలోదక పిండప్రదానం కరిష్యే । కురువ్య । ప్రే
 తాహుతి శేషంచ భుక్తశేషంచ సంస్పృజ్య । ఏక పిండంకృత్వా । తతః
 అగ్నా కరణహుతశేషం భుక్తశేషంచ సంస్పృజ్య పిండత్రయంకృత్వా
 పిండస్థానే గోమయేనోపలిప్య । పిండస్యాధః ఏతద్దర్శాస్తరణముపతి
 ష్ఠతు । దర్శోపర్యేత త్తిలోదక ముపతిష్ఠతు, పీతై ... గోత్రాయ....
 శర్మణే ప్రేతాయ మరణదినాదారభ్య ద్వాదశే హని సపిండికరణా
 త్మై శోద్దిష్టాన్నశ్రాద్ధే ప్రేతాథా ఏవపిండంకరిష్యతు । పిండస్యాప
 ర్యేత త్తిలోదక ముపతిష్ఠతు । ప్రేతపిండస్యత్యుపాసన తత్పితృప్రేతామనా
 దపితృప్రేతానాం పిండప్రదానయంత్యాత్మై గోమయేనోపలిప్య ।

వర్తమస్తు || మధునాతాః యతే మధుతుగంఢి సింధవః | మూర్ధ్వ
 ర్మస్సంత్యోషః | మధున క్తముతోషప్తిమధుమత్సార్థిన్రం రజః | మ
 థుజ్యారస్తుపితా | మధుమాత్సోవస్పదిర్మధుమాగ్ం అస్తుసూ
 ర్యః | మాత్స్వీరావోభనంతుః || ఇతి మధుదత్వా || అథ పిండసం
 యోజనమ్ || ఆచమ్య || ఏవంగుణ ... పుణ్యతిథౌ ప్రాచీనావీతి ||
 పితుః...గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ద్వాదశే
 హని సమీడి కరణాఖ్యాన్న శ్రాద్ధే పిండ సంయోజనం కరిష్యే ||
 (సవ్యం) కాలే అనుష్ఠానం యథాత్మప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే || సమ
 స్తసంప ... పదమ్ || (ప్రా...తీ) పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః
 ప్రేతస్య మరణదినాదారభ్య ద్వాదశే హని సమీడి కరణాఖ్యాన్న
 శ్రాద్ధే పిండ సంయోజనం కర్తుం అధికార సంపద స్వీతి భవతోబ్రువం
 తు || కర్తుం అధికార సంపదస్తు || (ఉపవీతి) ఓంభూ, ఓంభువః... పు
 ణ్యతిథౌ (ప్రా)...తీ) పితుః...గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య మరణది
 నాదారభ్య ద్వాదశే హని సమీడి కరణాఖ్యాన్న శ్రాద్ధే పితుః ...
 గోత్రస్య...శర్మణః ప్రేతస్య తత్పితృపితామహ ప్రపితామహైః ...
 గోత్రైః ... శర్మణః వసుమద్రాదిత్యయాపైస్సహసమానోదక సాపి
 ణ్యసిద్ధిద్వారా వస్వాది పితృణాం కావాత్త్యర్థం పితుః ... గోత్రస్య
 ... శర్మణః ప్రేతస్య తత్పితృపితామహ ప్రపితామహానాం ... గో
 త్రాణాం ... శర్మణాం వసుమద్రాదిత్యయాపాణాం పిండైస్సహ (ఉప
 వీతి) సంయోజయిష్యే | సంయోజయ || అథ కృచ్ఛ్రితయాశిదద్వా

త్ || అథ పిండసంయోజనక్రమః || మధునాతాబుతాయతే ... భవం
 తునః || ఇతిమధుదత్వా | ప్రేతపిండం ప్రేథావిభజ్య | నారాయణ
 నారాయణ నారాయణ || ఏకభాగమాదాయ || సంగచ్ఛద్వ్యం
 సంవదధ్వం || సంహ్రమనాగ్ం సిజానతామ్ | దేవాభాగం యథాతూ
 ర్వే || సంజానానా ఉపాసత | సమానో మంత్రస్సమితి స్సమాసి |
 సమానం మనస్సహచిత్తిమేషాం | సమానం కేతో అభినగ్ం రభ
 ధ్వం | స్వాహానోహవిషాయజామః || ఏకభాగమాదాయ || పితః
 ...గోత్ర... శర్మకా ప్రేత ప్రేతపిండ (ప్రభమాంశం) త్వత్ప్రీతిభి...
 గోత్రైః ... శర్మభిః వసురూపై స్సహసంయోజయిష్యే సంయోజ
 య ఇతి ప్రత్యుక్తై సంయోజయేత్ || తస్మిన్తేస్వధానమః || యేస
 మానాస్సమనసః | తిరోయమరాజ్య | తేషాం లోక స్వధానమః
 యజ్ఞోదైవేషుకల్పతామ్ | యేసమాతాస్సమనసః | తేవాజ్ఞేవేషు మా
 మకాః | తేషాగ్ం కీర్తయికిల్పతామ్ | అస్మిన్లోకే శత్రుగ్ం సమా |
 నారాయణ నారాయణ || ప్రేతస్య ద్వితీయ పిండభాగమాదాయ ||
 సంగచ్ఛద్వ్యం సంవదధ్వం ... స్వాహానోహవిషాయజామః ||
 పితః...గోత్ర ... శర్మకా ప్రేత ప్రేతపిండ (ద్వితీయాంశం) త్వత్ప్రీతి
 మహైః ... గోత్రైః ... శర్మభిః దద్రూపై స్సహసంయోజయి
 ష్యే సంయోజయేతి ప్రత్యుక్తై సంయోజయేత్ || తస్మిన్తేస్వధా
 నమః || యేసమానాస్సమనసః ... అస్మిన్లోకే శత్రుగ్ం సమా | నా

రాయణ నారాయణ || ప్రేతస్య తృతీయ పిండభాగమాదాయ || సం
 గచ్ఛన్న్వగ్ం సంవదన్న్వం ... సంజ్ఞానేనవోహవిషాయజామః || పి
 తః ... గోత్ర...శర్మకా ప్రేత ప్రేతపిండ (తృతీయాంశం) త్వత్ప్రసి
 తామహైః ... గోత్రైః ... శర్మభిః ఆదిత్యయాపై సహసంయోజ
 యిష్యే || సంయోజయేతి ప్రత్యుక్తే సంయోజయేత్ || తస్మై తే
 స్వధానమః || యేసమానాస్సమనసః × అస్మిన్లోకే శత్రుంస్తమాః ||
 నారాయణ నారాయణ నారాయణ ||

ఏషవోనుగతః ప్రేతః పితృసామాన్య మాప్తవాన్ । శివంభవ
 తు శేషాణాం జాయంతాం స్థిరజీవినః ॥ ఇతః పరం ప్రేతశబ్దోనాస్తి॥
 చతుర్థోపి నివర్తతే॥

స్త్రీ సపిండనే విశేషః ॥ ఏషవోనుగతాప్రేతా పితృసామాన్య
 మీయుషీ । శివంభవతు శేషాణాం జాయంతాం స్థిరజీవినః ॥ ఇతి॥

అథ వైతరణి గోదానమ్.

ఆచమ్య ... ఏవంగుణ ... పుణ్యతిథౌ ప్రాచీనాపీతీ ॥ పితృః
 ... గోత్రస్య ... శర్మకాః నసురూపస్య సుఖేనవైతరణి నద్యత్తరణా
 ర్థం శ్రీమహావిష్ణు ప్రీత్యర్థం మహావైతరణిసంజ్ఞక గోదానం కరిష్యే ॥
 తదంగ బ్రాహ్మణపూజాం కరిష్యే ॥ శ్రీమహావిష్ణురూపస్య బ్రాహ్మ
 ణస్య ఇదమాసనం ॥ ఉభాభ్యామిదంపాద్యం ॥ శ్లో ॥ నమో స్త్వసం
 తాయ సహస్రమూలాయే సహస్రపాదాక్షి శిరోరుబాహవే । సహ
 స్రనామ్న పురుషాయశాశ్వతే సహస్రకోటియుగధారిణేనమః ॥ గం
 ధార్థాఇమే అపఃపుష్పార్థాఇమేతిలాః॥ అథగోపూజాంకృత్వా శ్లో ॥ య

మద్యాశేమహాఘోరే తప్తానైతరణీనదీ । తాంతర్దుంగాం ప్రదాస్యామి
ఉత్తారయ సుఖేనతం ॥ గవామంగేషు ... చ్చమే ॥ అస్మై బ్రాహ్మ
ణాయ ... శాఖాధ్యాయినే ... గోత్రాయ ... ప్రతిగ్రహీతై శ్రీ
మాక శ్రీమతః ... గోత్రః ... దాతాధర్మ పత్నీ సమేతోహం ॥
(ప్రాచీనావీతి) పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః వసురూపస్య సుఖేన
వైతరణీనద్యుత్తరణార్థం వైతరణీసంక్షక గోదాసం శ్రీమహావిష్ణు ప్రీతిం
కామయమానస్తుభ్యమహం సంద్రదేనమమ ॥ ఇతిధేను పుచ్చంగ్రా
హయిత్వా సకుశతితోదకందత్వా ॥ దేవస్యత్వాసవితుః ప్రసవే ...
ప్రతిగృహ్ణామి ॥ రాజాత్వా వరుణోనయతు ... ప్రతిగృహ్ణాతు ॥ గో
దాసందద్యాత్ ॥ గోదాససాగ్ధుణ్యార్థం దక్షిణాం తుభ్యమహం సం
ప్రదదేనమమ ॥ ఏవం ... పీత్యర్థం (త్వయా) (మయా) కృతేనవైత
రణీసంక్షక గోదాసేన భగవాన్ ... పితుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః
వసురూపస్య సుఖేన వైతరణీనద్యుత్తరణం కరోత్స్వీతి భవతో బ్రువం
తు ॥ సుఖేనవైతరణీ నద్యుత్తరణంకరోతు ॥ తదభావే గోమూల్యం
వాదద్యాత్ ॥ అథ దశదానాని విశేషదానాని మహదానానిచ కు
ర్యాత్ ॥ అతిపరం మనసాదిష్టదానానికుర్యాత్ ॥

పూర్వోక్త ఏవంగుణ ... పుణతిథౌ ... (ప్రాచీనావీతి) పితుః
గోత్రస్య ... శర్మణః వసురూపస్య మహావైతరణీగోదాససాగ్ధుణ్యార్థం
దశదానానికరిష్యే ॥ ఇతి సంకల్ప్య ॥

గో దా న మ్.

గవామంగేషు తిష్ఠంతి భవనానిచతుర్దశ । యస్మాత్తస్మాద్భి
పంమేస్యా దితశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ అస్మై బ్రాహ్మణాయ శ్రీమ

హవిష్మస్వరూపాయ ... గోదానం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ ॥
ఇతి గోదానం కృత్వా॥

భూ దా న మ్.

సర్వసస్యాశ్రయాభూమి ర్వరాహేణ సముద్భృతా । అనంత
పుణ్యఫలదా అతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి భూదానం కృత్వా॥

తి ల దా న మ్.

తిలాః పాపహరానిత్యం విష్ణుద్దేహ సముద్భవాః । పాపహ
రంతుమేషీప్ర మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి తిలదానం కృత్వా॥

హి రణ్య దా న మ్.

హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజం విభావసాః । అనంతపుణ్య
ఫలద మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి హిరణ్యదానం కుర్యాత్ ॥

ఆ జ్య దా న మ్.

కామధేనో స్సఘముద్భూతం సర్వక్రతుషు సంస్థితం । దేనానా
మాజ్యమాహార మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇత్యాజ్యదానం॥

వ త్రు దా న మ్.

శీతవాతోష్ణసంత్రాణా లజ్జాయాలక్షణంపరం । దేహాలంకర
ణం వత్రుమతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి వత్రుదానం॥

ధా న్య దా న మ్.

ధన్యంకరోషిదాతార మిహలోకే పరత్రయ । యస్మాత్తస్మా
చ్చివరమేష్యా దతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి ధాన్యం॥

గు డ దా న మ్.

ఇటుకాండసముద్భూతో గుడోమధువిరాజితః । యస్మాత్త
స్మాచ్ఛివంమేష్యా దతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి గుడదానం॥

ర జ త దా న మ్.

శిర్షప్రీతికరంత్యంహి రాప్యంచంద్ర సముద్యతే త్వద్దాశావి
హచాముత్ర శ్రేయస్సాస్యద్ర జితంమమ ॥ ఇతి రజతదానం॥

ల వ ణ దా న మ్.

రసానామగ్రజంశ్రేష్ఠం లవణంబలవర్ధనం । యస్మాత్తస్మాచ్ఛి
వంమేష్యా దతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి లవణదానం॥ దశచానాని
బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ ॥

అ క స్వ ర్గ పా థే య మ్.

అచమ్య॥ పూర్వోక్త... పుణ్యతిథౌ ప్రాచీనావతీ ॥ వృద్ధప్రపి
తా మహస్య... గోత్రస్య... శర్మణః అదిత్యరూపస్య స్వర్గలోక
ప్రాప్త్యర్థం స్వర్గపాథేయ ఆమదానం కరిష్యే ॥ తదంగ బ్రాహ్మణ
పూజాంకరిష్యే ॥ క్రిమహవిష్ణు స్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య... నమః॥
గంధార్ధాభిషే ఆచుః పుష్పార్ధాభిషేతిహ, ॥ ఓం భూభువస్సువ...
యాత్ ॥ యజమానస్య వృద్ధప్రపితామహాయ... గోత్రాయ... అది
త్యరూపాయ ఇదమామం సపరికరం సదక్షిణాకం సతాంబూటం అ
మయత్ప్రప్త్యర్థం స్వర్గపాథేయం తుభ్యమహం సర్వపదదేవమమః ఏత
ద్దాన సాగ్ధ్యార్ధం దక్షిణాం... నమమ ॥ పూర్వోక్త... పుణ్యతిథౌ
ప్రాచీనావతీ. పిత్రు... గోత్రస్య... శర్మణః నమరూపస్య అమయ

తృప్త్యర్థం మంత్రసిద్ధ్యర్థం బ్రహ్మత్వ పూజాంకరిష్యే । శ్రీమహావిష్ణు
 ... నమః ॥ గంధార్థా ఇమేతపః పుష్పార్థా ఇమేతీలాః ॥ ఓం భూర్భు
 వస్సువః ... యాత్ ॥ అస్మై బ్రాహ్మణాయ ... గోత్రాయ... ప్రతి
 గ్రహీతే శ్రీమా శ్రీమతః ... గోత్రః ... దాతాధర్మపత్నీ స
 మేవోహం ॥ చా ... తీ ... పితృః ... గోత్రస్య ... శర్మణః వసురూ
 పస్య అక్షయ తృప్త్యర్థం భవత్కృత బ్రహ్మత్వ దక్షిణాం...
 నమమః । యన్నే మాతా ప్రమమాదయచ్చ చారాననుక్రంతం తన్నే
 రేతః పితృవృక్షాంశ్చ భువన్యోపపద్యతామ్ ॥ పితృభ్య స్స్వధావిభ్య
 స్స్వధానమః ॥ పితౄణామహేభ్య స్స్వధావిభ్య స్స్వధానమః ॥ ప్రపి
 తామహేభ్య స్స్వధావిభ్య స్స్వధానమః ॥ ఇతి పితౄదీనుషస్థాయ ॥
 అత్ర పితరో యథాభాగం మందధ్యం । అమీమందంతి తరోఽత్య పంఠ
 పితరో మీమృజంతి పితరః । పతేత పితరస్తామ్యాః ॥ యే సమానా
 స్సమనసః । పితరో యమరాజ్యే । తేషాం లోకస్త్వధానమః । యుక్తో
 దైవేషుకల్పతాం । యే సజ్జాతాస్సమనసః । జీవాదైవేషు మామకాః ॥
 తేషాం శ్రీర్ముకల్పతాం । అస్మిన్లోకే శత్రగంసమాః ॥ వీరంధ
 రపితరః । ఆభూయాచమ్య । మార్జయంతాం మమ పితరః ॥ మార్జ
 యంతాం మమ పితౄణాం మమ మార్జయంతాం మమ ప్రపితౄణాం ॥
 ఏతత్తే । అస్మత్పితరః ... గోత్ర ... శర్మణా వసురూప ఆజ్ఞాన్ ॥
 పితౄణాం ... గోత్ర ... శర్మణా రుద్రరూప ఆజ్ఞాన్ ॥ ప్రపితౄణాం
 హ ... గోత్ర ... శర్మణా ఆదిత్యరూప ఆజ్ఞాన్ ॥ ఏవం అభ్యర్ఛన్ ॥
 ఆజ్ఞాన్ భ్యర్ఛన్ పితరః । ఏతానివః పితరో వాస్తాగం స్యతో వో స్యత్పి
 తరో మా యోవ్య పితౄణాం మా యోవ్య । ప్రపితౄణాం మా యోవ్య ॥

నమస్కారావతేమంత్రాః । ఇతివాసాదశాంఛిత్వా పిండేషునిద
 థాతి ॥ ఉద్భవహంతీ రమృతం ఘృతంపయః క్షీలాంపరిశ్రుతం ।
 స్వధాఫతర్పయతమేత్త్వా । తృప్యత తృప్యత తృప్త్యత ॥ ఉదక
 పాత్రం తేమాముపదినిశ్చిప్య ॥ సమోవః పితరోరసాయనమోవః పి
 తృశ్శుష్కాయనమోవః పితరోజీవాయనమోవః । పితరస్వధాయైన
 మోవః పితరోనున్యవేనమోవః పితరోఘోరాయపితరోనమోత్తోయ
 ఏతస్మిన్లోకేస్థయుష్మాగ్ స్తేనుయేఽస్మిన్లోకే మాంతేరు యఏ
 తస్మిన్లోకేస్థయుయం తేమాం వసిష్ఠా భూయాస్థయేఽస్మిన్ లోకే
 హంతేక్షం వసిష్ఠాభూయాసం దృహన్తుః పితరోదత్తస్తదోపః పిత
 రోగేష్మ ॥ పితౄనుపతిష్ఠతే ॥ మనోన్వాహం వామహే నారాక్షగ్ం
 సేస్తామేన పితౄగాం చ మన్మథిః ॥ ఆనవతు మనః పున క్షత్వే
 దక్షాయజీవసే । జ్యోక్తసూర్యందృశే ॥ పునర్నఃపితరోమనోదదా
 తుదైత్యో జనః । దేవంవ్రాతగ్ం సచేమహి ॥ ఉత్తివృత పితరః శ్రేత
 శూరాయమస్యపంథామనవేతా పుత్రాణం ధర్తాదస్మా న్నుదవిక్షం
 యచ్చభద్రం ప్రణోబ్రూతాద్భాగధాండేవతాసు... ఇతి పితౄను
 త్థాపయతి ॥ (ఉపవీతి) కులాభివృద్ధ్యర్థం పిండపార్వణ పూజాంకరి
 ష్యే ॥ పిండపితృ దేవతాభ్యోనమః ఇతి రిలాక్షతాది సర్వోపచా
 రా కుర్యాత్ ॥ (ప్రార్థనావీతి) పితౄ... గోత్రస్య ... కర్మణః

వసుధాపస్య సపిండి కరణాభ్యాన్తశ్చాద్ధే అస్మత్పితృవీతామహ ప్రపి
 తామహః ... గోత్రాణాం ... శర్మణః వసుధాపస్య ద్రాదిత్య రూపాః ఉద్వి
 శ్యమయాత్మజేన తిలోదక పిండప్రదానేన అస్మత్పితృ పితామహ
 ప్రపితామహానాం ... గోత్రాణాం శర్మాణాం వసుధాపస్య ద్రాదిత్య రూపా
 ణాం సగుణేభూతగయా పిండదానేనైవ అత్యుత్పత్తి ర్భూత్వా అ
 స్మత్పితృః ... గోత్రస్య ... శర్మణః వసుధాపస్య వస్వాది వీతృభో
 కప్రాప్తిరస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు || ఇతి తిలోదక ముత్సృజేత్ ||
 తథాస్తు || ఇతి బ్రాహ్మణోపదేశే || పశుపితర స్సామ్యాగంభీరైః ప్రథి
 భిః పూర్వైః అథాపితృం త్సువిదత్తాన్ అపీతయమేతయే సప్తమా
 ద్ద మదంతి || ఇతి పిదానుద్వాసయిష్యే || ఉద్వాసయ || అయో
 భ్యమిధురామాయా కాశీకాంచీహ్యవంతికా | పురీద్వారవర్తిచైవ
 సప్తైతా మోక్షదాయకాః || అహంకాశీం గమిష్యామి తత్రైవ నివ
 సామ్యహం || ఇతి బ్రువాణ స్సతతం కాశీవాసఫలంభేత్ | శమీప
 త్రప్రమాణేన పిండదద్యాద్ధయాశీరే || ఉద్ధరేత్ ప్రగోత్రాణి కులమే
 కోత్తరంశతమ్ || పిండస్థానే శాంతిరస్తు || ఉష్ణిరస్తు || తుష్టిరస్తు || వృ
 ధ్ధిరస్తు || అవిఘ్న మస్తాయుష్యమస్తు || ఆరోగ్యమస్తు || ఇతి ప్రోక్త్య
 స్వస్తిశోభనగంహరిః || స్వస్థానేవాసః || అథ ఔపాసనాగ్నుత్యపథా
 నం || ఉపవీతీ || ప్రజాపతేనర్వ ... పతయోరయూగామ్ || ఇత్యో
 పాసనదేశం గచ్ఛతి || యదంతరితమం పృథివీముతద్యాం యవ్నాతరంజిత
 రం వాజిహింసీమి || అగ్నిత్కాలస్తాదేనప్రప్రముంచతు దుర్జితా

యానిచ కృమకరోతు మామనైసమ్ ॥ ఇత్యోపాసనాన్ని ముఖతి
 ఘటే ॥ సకృదాచ్ఛిన్నమగ్నా ప్రహరేత్ ॥ విధిప్రకారేణ సర్వత్రహ
 త్పాదకం దత్వా ॥ అథ దర్భాన్ యవాంశ్చ దత్వా ॥ దేవాః పితరః
 పితరోదేవాః దేవతా పితృప్రసాదేన అస్మిన్లోత్రంవర్ధతామ్ ॥ స్వస్తివ
 ధాతాంగోత్రమ్ ॥ విశ్వేదేవప్రసాదోఽస్తు ॥ పితృపితామహప్రపి
 తామహ ప్రసాదోఽస్తు ॥ విష్ణుప్రసాదోఽస్తు ॥ దేవాశ్చపితరః స్వ
 స్తితిబ్రూత ॥ బ్రూహిస్వస్తి ॥ భోజనసాత్రాః ష్యచ్చాలయిష్యే ॥ ఉ
 చ్చాలయ ॥ కాలసంజ్ఞకవిశ్వేషాం దేవానాం మయాదత్తం శ్రాద్ధమన్నమ
 మయ్యోదక మస్త్వితిబ్రూత ॥ అస్త్యక్షయ్యోదకం ॥ కామసంజ్ఞకవి
 శ్వేషాం దేవానాం మయాదత్తం శ్రాద్ధమన్న మయ్యోదక మస్త్వి
 తిబ్రూత ॥ అస్త్యక్షయ్యోదకం ॥ (ప్రాచీనావీరీ) పితుః ... గోత్ర
 స్య ... శర్మణః వసుహుపస్య మయాదత్తం శ్రాద్ధమన్న మయ్యో
 దక మస్త్వితిబ్రూత ॥ అస్త్యక్షయ్యోదకం ॥ పితామహస్య ...
 అస్త్యక్షయ్యోదకం ప్రపితామహస్య ..... అస్త్యక్షయ్యోద
 కం ॥ సవ్యం ॥ శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో మయాదత్తం శ్రాద్ధ
 మన్న మయ్యోదక మస్త్వితిబ్రూత ॥ అస్త్యక్షయ్యోదకమ్ ॥ అథ
 తాంబూలాదికం సర్వత్ర దద్యాత్ ॥ స్వాహాంవాచయిష్యే ॥ స్వ
 ధాంబ వాచయిష్యే ॥ వాచ్యతామ్ ॥ ఋచేత్వా గుచేత్వా సమిత్స
 వంతి సుహోనధేనాః ॥ అంతర్హృదా మనసాపూయమానాః ॥ ఋ
 తస్యధారా అభిశాశిమి ॥ హిరణ్యయోవేతసామధ్య ఆసాం తస్మి
 త్సుక్తర్ణో మక్షుక్తమ్ బ్రూయా భజన్నాస్తే మధుక్షేతరాభ్యః ॥ తస్య

సజేహరయస్సప్తతీరే స్వధాందుహనాత్మత్వస్య ధారామ్ || ఇతి
 కూర్మగ్రంథివిసస్య || (ప్రాచీనాపీతీ) పితృభ్యః పితామహేభ్యః
 ప్రపితామహేభ్యః ... స్వగోచ్యతా || అస్తుస్వధా || భూమాజలం
 సిగచ్ఛే || కాలకామకసంజ్ఞకవిశ్వేదేనాః || ప్రీయంతాప్రీయంతావిశ్వే
 దేనాః || (ప్రా...తీ) పితృపితామహా ప్రపితామహాశ్చ ప్రీయంతాం ప్రీ
 యంతాం ప్రపితామహా పితామహా పితరః || సవ్యం || విష్ణుః ప్రీయ
 తాం || ప్రీయతాంవిష్ణుః || ఇతిబ్రాహ్మణోనదేత్ || పితృణాం వల్లభం
 యస్మాద్ధర్మంధోస్యశివస్యచ | రహితంపాహినస్తస్మాద్ద్యుఖసంసార
 సాగరాత్ || ఉపవిష్టేభ్యోబ్రాహ్మణేభ్య శ్రాద్ధభక్తదక్షిణాపాం
 తుపాంతు దక్షిణాః || ప్రాచీనాపీతీ || జాజేనాకేపతవాజినోవోఽ
 సేషువిప్రా అమృతాముతజ్ఞాః | అస్యమగ్న్వోపిబతమాదయగ్న్వోత్తృ
 ప్తాయాత పథిభిదేనయానైః || ప్రా...తీ || పితరః ఉత్తిష్ఠత || పి
 తామహః ఉత్తిష్ఠత || ప్రపితామహః ఉత్తిష్ఠత || అనుఉత్తిష్ఠంతు స
 శ్వేన కాలకామకసంజ్ఞక విశ్వేదేన విష్ణుదేవైస్సహ || ఇతి ఉద్ధాపనం ||
 ప్రదక్షిణం || ఆమావాజస్య ప్రస్తవోజగమ్యదాద్యావా పృథివీ వి
 శ్వశంఖూ | ఆమాగంతాం పితరామతగ్రాచామాసామో అమృత
 త్వాయగమ్యాత్ || దాతారో నోఽభివర్ధంతాం || వేదాస్సంతరిలేప
 నః | శ్రద్ధాచనో మావ్యగమత్ బహుదేయంచనోఽస్తు || అన్నంచ
 నోబహుభవేత్ | అతిథీగ్శ్చుభేమహి || యాచితారశ్చ సస్సంతు |
 మాచయాచిష్కంచన ఇతికర్తా || దాతారో నోఽభివర్ధంతాం | వేదా

స్సంతతి శేవః । శ్రద్ధాచవోమావ్యగమత్ । బహుదేయంచ
వోఽస్తు ॥ అన్నంచవో బహుభవేత్ । అతిథీగ్శ్చ లభధ్వమ్ ।
యాచితారశ్చవస్సంతు । మాచయాచిశ్వంకంచన॥ ఇతిబ్రాహ్మణాః ।
సత్యాసతా ఆశిషస్సంతు । సంత్యాశిషః ॥ పవిత్రం విప్రస్య ॥ అన్న
శేషః కింక్రియతామ్ ॥ ఇష్టై సహభుజ్యతామ్ ॥ స్వాదుష్కం సదః
పితరోవయోధాః కృత్యైశ్చిత్తశ్చక్రీవంతోగక్తరాః । చిత్రసేనాఇషు
బ్రూ అమృతాస్తతోపరా ఉరవో వ్రాతప్రాహః॥ బ్రాహ్మణాస్తః పిత
రసామ్యాసన్కివేనోద్యానా పృథివీ అనేహనా ॥ పూషానః సాతు
దుతాధృతా నృగోరక్షామాకిరో అఘశగ్ంస ఈశత ॥ ఇహైవ
స్తు మానోవ్యష్టం విశ్వమాయుర్వ్యశ్చుతం । క్రీడంతే పుత్రైర్న
ప్రృణిగ్దమాన్వేన్వ గృహే । స్వస్థాన్వైస్త్వై సర్వస్త్వ జిత్వైస్
ర్వమేవతే నాహ్నితి సర్వంజయతి ॥ శతమానంభవతి శతాయుః పు
రుషశ్చ తేంద్రియ ఆయుష్యే వేంద్రియే ప్రతిష్ఠతి ॥ ఆయుః ప్రజాం
ధనం విద్యాం స్వర్గం మోక్షంసుఖానిచ । ప్రయచ్ఛంతు తథారాజ్యం
పితాన్యథాం పితామహః ॥ సత్యాసతాఆశిషస్సంతు । గోత్రాభివృద్ధి
రస్తు ॥ అస్యగృహే శ్రీమహాలక్ష్మ్యైస్సైన్యసిద్ధిరస్తు॥

ఇతి బ్రాహ్మణా శీర్వాదం కుర్వః ॥ ప్రార్థనా ॥ శ్లో॥ అద్యమే
నఫలం జన్మభవత్పదాభి వందనాత్ । అద్యమే వంశజాస్సుర్వే యా
తావోనుగ్రహాద్దివం ॥ పత్రశాకాదిదానేన క్షేణితాయూయమీదృశాః ।
తత్క్షేత్రజాలంచితైశు విస్మృత్యక్షంతు మర్హథ । వసిష్ఠవామదేవాది

శునిభిస్తుత్యతాంగతాః | పితౄణామనుగృహ్లాంతు బ్రహ్మణశ్చాశ్వతరం
 గుదం || ప్రాతః పితౄః ద్వాదశీహని సపిండికరణభ్యాన్ను త్రాధం
 మయాచరితం | యథోక్తమస్త్యతిథవంతో బ్రువంతుః | యథోక్తమస్తు ||
 అసీమాభర మనువ్రజే || అనువ్రజ || కయూనశ్చిత్త అభువా దూతీన
 దావృగ్గసఖాకయూకచివయావృతా | నామదేవామనమో శ్రేష్ఠాయ
 నమశ్రేష్ఠాయనమోనద్రాయనమకాలాయనమకలపికరణాయనమో
 బలవికరణాయనమోబలాయనమోబల ప్రమథనాయనమస్సర్వభూతన
 మనాయ నమోమనోస్థనాయనమః || అష్టవహ్ననస్యేషుధిష్ఠియేషా
 పదధాత్యహ్న శేఫాః పశవః పశూనైవావరుంధై వగ్నజ్ఞా లీయేష
 ద్వాబుతవ బుతవః ఖబునైదేవాః పితర బుతూనేవ దేవాః పితౄణా
 ప్రీతాతి || గోత్రాభివృద్ధిరస్తు || అస్యగృహే శ్రీమహాలక్ష్మ్యైశ్చై
 ర్యసిద్ధిరస్తు || ఇతః పరం మంగళావాప్తిరస్తు || తతః పిండాజలేనిష్ఠీ
 పేత్ || గృహమాగత్య || అభ్యంజనస్నానం కృత్వా || సూతన య
 జ్ఞోపవీతధారణం ధృత్వా || తతః కర్మణః పుణ్యహవాచనం కుర్యాత్
 తతః ఊనమాసికం కుర్యాత్ || బంధుభి స్సహభోజనం కుర్యాత్ || భో
 జనాంతరే సూతనవస్త్రాణి ధారయేత్ || అశీర్వాదాకర్తవ్యం ||

ఇతి సపిండికరణ ప్రయోగ స్సమాప్తః.

తాచ మ న విషయము.

శ్రాద్ధారంభేద్విరాచమనం విప్రశాద ప్రకటనాంతే స్వపాదకాలన పూర్వకం ద్వీరాచమనం జీవార్చనాంతే పిత్రర్చనాంతే చైకమాచమన మాఘాణంతే ఏకం వికరదానాంతే ద్వీరేకంవా శ్రాద్ధాంతే స్వపాదకాలన పూర్వకం ద్వీరాచమనమితి ॥ అన్యేభ్య స్మమర్యాదాంతే కరశుక్ల్యంతే ఉచ్చిష్టచాలనాంతే చాప్యేకైకమా హుః । అభిభోక్తుః పాదిశౌచాంతే ద్వీరాచమనం పాణిపానామాంతే ఏకం భోజనాంతే

సు వా సి నీ భో జ న వి ష య ము.

సువాసిన్యాం మృతాయాంతు బ్రాహ్మణై స్సహభోజయేత్ ।
సువాసిసీం తత స్తస్య మమంత్ర కమధార్చయేత్ ॥ భోజయేదిత్యర్థః॥
మాతామంగళీ సూత్రేణ మృతాయదిచ తద్దినే । ఉద్దిశ్యద్విజపజ్ఞై
తాం భోజయేత్సధవాంస్త్రియమ్॥

వి భ క్తి క్ర మ ము.

శ్లో॥ షష్ఠీవిభక్త్యా సంకల్పః కుణశ్చైత్యయ కర్మచ । షష్ఠ్యా
వాస్యాచ్చతుర్థ్యావాసనదానం ద్వీజాతయే॥ద్వితీయయావాహనంస్యా
ద్విభక్తిస్తు చతుర్థికా । అన్నదానే పిండపూజా స్వధాస్వస్తీతివాచ
న ॥ పిండదానేతుసంబుద్ధి ర్యేచత్వీత్యాదితఃపురా । తతః పరంచతు
ర్థికే త్యుభయం సర్వసమ్మతమ్ ॥ శేషాణిసర్వకర్మాణి సంబుధ్యం
తేయధాక్రమం । ఇదంతేహ ఇదంవోవాప్రయుజ్యైవ సమాచరేత్ ॥

తా॥ షష్ఠకర్మల యందంతటను యేకకచన ప్రయోగము. సంకల్పాదియందు షష్ఠీవిభక్తి పఠింపదగును. కుణమిచ్చునట్లుగా, అత్యయము చెప్పనవచ్చును షష్ఠీవిభ

క్షితేతనై నను చతుర్థీవిధక్షితేతనై నను ప్రయోగించవలయును. అసనముగూడనట్లే జరుపదగును. అవాహనము ద్వితీయావిధక్షితేతనే జరుపవలయును. త్యాగముందు పిండపూజయందు స్వధాన్వస్తులు పుణింపునప్పుడు చతుర్థివిధక్షితేతనే చేయవలయును. పిండదానమందు యేచత్వామను ననుమంత్రిమునకు పూర్వమందు సంబోధనయును పిదపచతుర్థియును జెప్పదగును. మిగిలినచోట సంబుద్ధి చెప్పదగును. ఇదంతే అని గాని బహువచనమందు ఇదంతో అనిగాని జెప్పదగును. ఈప్రకారముపురుషునికి పుంలింగమును, స్త్రీకి స్త్రీలింగమును. ఒకనికి ఏకవచనమును బహుమందికి బహువచనమును - ఇద్దరికి ద్వివచనముగాను నూహింపవలెను.

కూర్చులక్షణము.

శ్లో॥ పృథమాభై పంచదైభః ప్రత్యభైసత్తభిస్తథాతీర్థైః
మహాలయైచవనవదైభిస్తుకూర్చకః ।

తా॥ ప్రథమ సంవత్సరంబున నైదుదర్శులచేతను పిమ్మట పృథింకతస్సము చేయు అద్వికాదులయందు నేడుదర్శులచేతను, తీర్థమహాలయాదులయందు తొమ్మిది దర్శులచేతను కూర్చకట్టవలయును.

భర్తృసాపిండ్యవిధి.

భర్మసారే ॥ శ్లో॥ భర్తరిమృతే సత్యపుత్రాయాస్త్రియః భర్త్రాయోజయేత్ । భర్తరిజీవతీసతిశ్వశ్రాద్ధిభిర్యోజయేత్ ॥ స్మృతిసారే ॥ అపుత్రాయాపితః పిండం భర్తృపిండేనయోజయేత్ । పత్యోజీవతీచేత్తస్మాచ్ఛ్వశ్రాద్ధిమనియోజయేత్ । స్త్రీపిండంభర్తృపిండేనసంయోజ్యవిధవత్పునః । ద్వేధావిభజ్యతత్పిండం పునస్త్రీధావిభజ్యచ । షష్ఠాశముపకల్పేతతత్తద్వగ్నేయోజయేత్ । భర్త్రైకేన తుసాపిండ్యం నేతరాభ్యాంకదాచన । భుజక్రియాయశ్విశురావర్ణాభర్తృసంపిడనే । నాన్వాపిండాఽర్చ్యయోస్తస్యా ఏవమత్ర ప్రజాపతిః । సాపిండ్యం చేత్కృతంభర్తః భర్త్రైకేనసంపిడనం । సాపిండ్యశ్విశు

రాభ్యాంతుగురుత్పసమంస్మృతమ్ || భర్తృవైకేనసంయోజ్య సహి
 డీకరణేస్త్రియః | ఉత్తరంపైతృకం కుర్యాత్ప్రితా మహ్యదిభిస్సహ ||
 తత్ప్రయోగవిశేషః || ఏవంగుణ = = = తిథామృతనష్టభార్యాయాః
 ...గోత్రాయాః యజ్ఞపదాయ్యాఃప్రేతాయాః మరణదినాదారభ్య
 ద్వాదశేహనిభర్తృసహింకరణాభ్యాన్న శ్రాద్ధంకరిష్యే || ఇతి సంక
 ల్ప్య || కాలేలనుజ్ఞానంధాయథా సంభవత్ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే || తి
 లాకాదర్భాయథా క్షిదక్షిణాంచగృహీత్యా || సమస్తసంప = = =
 పదమ్ || యానతీర్వై...ప్రీణాతి|| ఇతి ప్రదక్షిణీకృత్య || (ప్రా = తీ)
 మృతనష్టభార్యాయాః ... గోత్రాయాః ... దాయ్యాఃప్రేతాయాః
 ప్రేతత్వవిముక్తిద్వారావస్వాదిభర్తృలోకావాప్త్యర్థం మరణదినాదా
 రభ్యద్వాదశేహనిదేశకాలదేహధర్మనైపరీత్య శంకయాఽద్యభర్తృ
 సహింకరణాభ్యాన్న శ్రాద్ధం కర్తుం అధికార సంపదస్త్వీతి భవంతో
 బ్రువంతు || కర్తు అధికారసంపదస్తు || కాలస్య ముఖ్యకాలోఽస్తు ||
 పాకాదీనాం పవిత్రతాఽస్తు || సర్వేపాకాశ్శుచయో భవంతు || ఉచ
 వీతీ ఓంభూః ... తిథా ప్రా ... తీ మృతనష్ట భార్యాయాః... గోత్రా
 యాః ... దాయ్యాఃప్రేతాయాః మరణదినాదారభ్య ద్వాదశేహని
 భర్తృ సహింకరణాభ్యాన్నశ్రాద్ధే - మృతనష్టభార్యాయాః ... గో
 త్రాయాః ... దాయ్యాఃప్రేతాయాః తద్భర్తృ ... గోత్రేణ... శర్మ
 గావసురూపేణ సహసమానోదక సాపిండ్యసిద్ధిద్వారా వస్వాది భ
 తృలోకానాప్త్యర్థం మృతనష్టభార్యాయాః ... గోత్రాయాః...
 దాయ్యాఃప్రేతాయాః ఏకోద్దిష్టవిధానేన ప్రేతోద్దేశేన - భర్తుః ...
 గోత్రస్య... శర్మణః వసురూపస్య పార్వణవిధానేన ఏవ ముభయా
 తృకం ఉభయోర్దైవికం కాలకామక సంజ్ఞిక విశ్వేదేవపూర్వకం
 విష్ణ్వీతం - మృతనష్టభార్యాయాః...గోత్రాయాః... దాయ్యాః

ప్రేతాయాః మరణాదినాదారభ్య ద్వాదశేహని భర్తృ సపిండీకరణా
 భ్యాన్నశ్చాద్ధం అన్నేన హవిషాపార్వ్యావిధానేన అన్నాది ద్రవ్యేణ
 ఏకపాకేన సమానతంత్రేణ సదైవమద్య (ఉపవీతీ) కరిష్యే || ఇతిసం
 కల్ప్య || ఆత్రసంయోజనే విశేషః || అను ఆగంతతద్భూతా రోదేనయా
 నాం... ఆప || శింసోదే... నః || భర్తురేకస్యైవ సాపిండ్యాదేకవచ
 నమేన పితృస్థానేన త్వయం || మృతనప్త భార్యాయాః... గోత్రాయాః
 ... దాయాః ప్రేతాయాః పాత్రస్థాదకం త్వద్భర్తుః ... గోత్రస్య ...
 శర్మణః వసురూపస్య పాత్రస్థాదకేన సహసంయోజయిష్యే || తస్యై
 తాస్వధానమః ఇతి || అథ పిండసంయోజనే విశేషః || మృతనప్త భార్య
 యాః ... గోత్రాయాః ... దాయాః ప్రేతాయాః ప్రేతపిండప్రథ
 మాంశం (ప్రథమశకలం) త్వద్భర్తుః ... గోత్రస్య ... శర్మణః వసు
 రూపస్య హిడేన సహసంయోజయిష్యే ఇతి || సంగచ్ఛక్ష్వమిత్యర్ఘ్య
 పిండసంయోజనే శార్యం || శేషం సర్వం సాపిండ్యవత్ || గ్రంథవిస్త
 రభయాత్ ప్రయోగాగ సలిఖ్యతే || మాసికాదిషు - మృతనప్త భార్య
 యాః ... శ్రాద్ధే మృతనప్తపత్నీ త్వద్భర్తు మాతృపితామహీనా
 మిత్యాది ||

ఇతి భర్తు సాపిండ్యవిధి స్సమాప్తః.

తిలోదక నాసోదక నిణాయము.

కాలామృతే || శ్లో || కర్తారో ౭ పుష్పకాంజలిం తిలయుతా
 త్రోదకవ్యూహాద్యేదినే చైత్రేకోత్తరవృద్ధి చాదశదినా తృప్తైశిలా

యాంపీతుః । మృతాన్నినత్రితయంభవే త్ప్రతిదినం వస్తోదకానాం
త్రయం పిండస్త్యైక ఇహాకృతం యదిపీతు ర్దద్యుర్దశాహేఽఖలమ్॥

తా॥ బ్రాహ్మణులకు పుత్రులందఱును పితృపీతికాకు లెరుందు తిలోదక
మును ప్రథమదినంబున మూడును అదిమొద లొక్కొక్క-దినంబున నొక్కమాడధిక
ముగ ౧౦ దినములకును నవి యన్నియు ౭గి అగుననియు, శ్మశ్రీయులకు మరణ
దినము మొదలు ప్రతిదినంబును ౧ మాల్లును, ౧౨వ దినంబున ౨ మాల్లును విశువగ
నవియన్నియు ౬ర అగుననియు, వైశ్యులకు ప్రతిదినంబును ౪ మాల్లు చొప్పున ౧గి
దినములకు ౬౦ అగుననియు, శూద్రులకు ప్రతిదినమున ౩ చొప్పున ౩౦ దినములకు
౯౦ అగుననియు, ౧గి దినములై లే ప్రతిదినము ౬ చొప్పున అన్నియు ౯౦ అగు
ననియు బ్రహ్మశ్మశ్రీయ, వైశ్య, శూద్రులు, ఆకౌచనివృత్తికులకు ప్రతిదినము ౩ మృ
త్తికాస్నానములును ౩ వాసోదకములును - ౧ పిండప్రదానము జేయవలెను. నిత్య
కర్మజేయకున్నను ఆకౌచాకృత దినంబునందైనను ఆచరింప వలెనుగాని మానగూడదని
తాత్పర్యము.

ఇతి తిలోదక వాసోదక నిణాయస్సమాప్తః,

తిలోదకాదిని షేధము.

మాధిపత్యే - ఋశ్యశృంగ॥ శ్లో॥ ఆశౌచమంతరాదర్శో య
దిస్యాత్సర్వవశానామ్ । సమాప్తిం ప్రేతతంత్రస్య కుర్యాదిత్యాహ
గౌతమః॥

తా॥ ఆశౌచమధ్యమందు దర్శనంభవించితే మిగిలిన ప్రేతకర్మ తంత్రమును
యావత్తును సమాప్తిచేయునది.

విశేషః—శ్లో॥ అంతర్దశాహేదర్శకే త్తత్రసర్వంసమాపయేత్ ।

పితృస్తుయావదాశౌచం దద్యాత్పిండాజలాంజలిమ్॥

తా॥ దశాహమధ్యమందు దర్శనమైనప్పుడు తల్లిదండ్రులైనచో నాకౌచాం
ములకును పిండములు జలాంజలులు నివ్వవలెను. ఇతరులైనయెడ దర్శనాభవ
సమాప్తి జేయవలెను.

గాలనః, శ్లో, పిత్రోరాశౌచమధ్యేతు యదిదర్శనమహయేత్ |
తావదేవోత్తరంతంత్రం పర్యవస్యేత్ప్రహత్యరమ్ |

తా॥ కలిదంశుల యాకాచమధ్యమందు మూడుదినములపైని దర్శనచ్చినచో నుత్తరంత్రము యావత్తును సమాప్తికేయవలెను. ఇతరులకై చనో మూడుదినముల లోగా దర్శనచ్చినను నపకర్షణము చేయవలెను. కాలావ్యుత్తమందును నిణాయావ్యుత్తమందు నిట్లవేయున్నది. మదనరత్న పారిశాలములందు మాత్రము గాలన నచసమాపత్కాలమందు నారసపుత్రుడు కర్తవ్యునగునప్పుడు నని చెప్పబడినది. కనుక కల్లిదంశులకు మూడుదినములపైని దర్శనచ్చినను నపకర్షణములేదని యున్నదిగాని యందుమూలము చింత్యము.

ఇతి తిలోదకాది నిషేధస్సమాప్తః.

శ్రాద్ధస్థలనిరూపణము,

బౌశనసస్మృతో పంచమోఽధ్యాయే॥ శ్లో॥ శుచిదేశంవివిక్తంచ
గోమయేనోపలేపయేత్ | నదీతీరేషుతీర్థేషుస్వభూమాగిరిసానుషు॥
వివిక్తైషుభృతువ్యంతి దత్తైసపితరస్తథా | పరస్యభూమిభాగేతు పితౄ-
ణాం వైసనిర్వపేత్ | స్వామినాతద్విహస్యేత మోహద్యత్క్రియతే
నరైః | అటవ్యః పర్వతాఃపుణ్యాస్తీర్థాన్యాయతనానిచ || సర్వా-
ణ్యస్వామి కాన్యాహు ర్నహితేషుపరిగ్రహః | తిలాంశ్చావకిరేత్తత్ర
పర్వతోబుధయేద్వజః॥ అసురోపహతంసర్వం తిలైశ్చుద్ధృత్యశేషహి॥

తా॥ పరిశుద్ధమగు ప్రదేశమును గోమయముచే నలుకనలయును. ఇంకనిట్లు నదీతీరములందు - పుణ్యక్షేత్రములందు - స్వగృహమందు - పర్వతచర్యలందు దహన్య ప్రదేశములందు శ్రాద్ధమును చేసినయెడల పితృదేవతలు తృప్తి పొందుచున్నారు. ఎప్పటికిని పరగృహమందు పితృలకు శ్రాద్ధమును చేయరాదను. ఎవడుగాని తా హముచే పరగృహమున శ్రాద్ధమునుజేయనో అది యాగృహపితృలవలన హరింపబడు చున్నది. అటవీలు పర్వతములు దేవాలయము లాదిగాగల స్థలము అస్వామికములు

గావున వానియందు బేయబడిన శ్రాద్ధము లిట్లుంటే గ్రహింపబడవు. అంతకును వృలుజల్లి అజలములను బంధింపవలయును. నవవృలులేనిచో సర్వము రాక్షసులుచే హరింపబడినదగును.

ఇతి శ్రాద్ధస్థలనియాపామ్ సమాప్తమ్.

శ్రాద్ధకర్తృభోక్తృనియమము.

బౌశనసస్మృతో పంచమోఽధ్యాయే॥ శ్లో॥ దత్వాశ్రాద్ధం తతో భక్త్వా సేవతేయస్తుమైధుశమ్ । మహారావమాసాద్య కీటయోని ప్రజేత్పునః । శుచిరక్రోధనశ్చాంత సుత్యవాదీ సమాహితః । స్వాధ్యాయంచతథాధ్యానం కర్తాభోక్తా విసర్జయేత్॥ శ్రాద్ధందత్వాఽప రంశ్రాద్ధం భుంజతే యేద్విజాతయః । మహాపాతకినస్తుల్యా యాంతితే సరకాన్యమాకః ।

తా॥ శ్రాద్ధకర్తృయ - భోక్తృయ - మైధునమును చేసినయెడల మహారావ సరకమునుబొంది మఱల పురుగుల రాకియందు బుట్టుచున్నారు. శ్రాద్ధకర్తృయ భోక్తృయ పరిశుద్ధతై క్రోధరహితై కాంతులయి సత్యవాదులయి స్వస్థచిత్తులయి యుండి వేదమును ధ్యానమును విదురవలయును. ఏద్విజాతు శ్రాద్ధమును బెట్టి యితరశ్రాద్ధమందు భుజింపుడుతో అట్టివాని మహాపాతకినములయి సరకములను బొందుచున్నారు.

కించ॥—శ్లో॥ ఆమంత్రితో బ్రాహ్మణోవైయోన్యస్త్వైకురుతేక్షణం । ఆమంత్రయిత్వా యోగేహహః దన్యంతాఽమంత్రయేద్విజః॥ సతస్మాదధికః పాపీ విష్ణాకోటాహిజాయతే । శ్రాద్ధేనిమంత్రితోవి బ్రాహ్మణునందోధిగచ్ఛతి । బ్రహ్మహత్యామహాపాతీ తిర్యగ్గోనిషు జాయతే । నిమంత్రితశ్చయోదితో బృహ్మధానంయాచీమర్మతిః । ఇవంతిపితరస్తస్య తన్మాంసం పాంసుభోజనాః । నిమంత్రితశ్చయశ్రాద్ధే

ప్రకుర్యా త్కలహంద్యజః । భవంతితస్య తస్మాన్సం పితరో మల
భోజనాః ॥ తస్మాన్ని మంత్రిత్రాధ్యక్షే నియతాత్మా భవేద్ద్విజః॥

తా॥ శ్రాద్ధమునందు నిమంత్రితుడై మఱియుశ్రాద్ధముందు త్తణమును గ్రహిం
చువాడును, ఒకరిని విలచి మోహమువలన మఱియుకఱిని విలుచువాడును వీరిద్ద రధిక
పాపులై పురుగుల రానియందు బుట్టెదరు. ఎవడు శ్రాద్ధమునందు నిమంత్రితుడై
మైధనమును చేయునో వాడు బ్రహ్మహత్యనుబొంది పశుపక్షి మృగాదులయందు
జనించును. ఏడుప్రత్యామ్నాదు నిమంత్రితుడై భోజనముచేసి ప్రయాణము
చేయునో అతని పితృదేవతలు మాంసము మార్గధూరిని భుజింపువారలగుచున్నారు.
ఏద్విజాడు శ్రాద్ధముందు నిమంత్రుడు కలహమును చేయునో వానిపితరులు ఆహం
సము మలమును భుజింపువారలగుచున్నారు. అందువలన శ్రాద్ధముందు నిమంత్రులగు
ద్విజాలు నియతచిత్తులయి యుండవలయును.

యల్లాజీయ్యే ॥ శ్లో॥ దంతథావనమభ్యంగం నఖకేశనికృంతనం । క
ర్తాచైవతు పూర్వేద్యుర్భక్తాచైవపరేహని ॥ దంతథావన తాంబూ
లం తైరాభ్యంగన భోజనమ । రత్నైషధపరాన్నంచ శ్రాద్ధకర్తా
వివర్జయేత్ ॥

తా॥ శ్రాద్ధకర్తాభ్యంగనమునందు శ్రాద్ధభోక్త పరదినమునందు దంతథావన
మును అభ్యంగనమును నఖకేశనికృంతనమును తాంబూలమును తైరమును రాత్రిభోజనము
నుసురతమును పరాన్నమును విడువవలయును.

ఇతి శ్రాద్ధకర్తుభోక్తృనియమాస్సమాప్తాః.

వృషోత్సర్జనవిషయము.

హేమాచ్రాశ్లో॥ నకరోతివృషోత్సర్గం సుతీర్ణవాజలాంజలిమ్ ।
నదదాతిసుతోయన్తు పితురుచ్చారవపసః ॥ ఏష్టవ్యాబహుపపుత్తా
యద్యేకోపిగయావ్రజేత్ ॥ యదేతవాశ్వమేధేన నీలంవావృషము
త్సృజేత్ ॥

షట్త్రింశస్యతే । శ్లో॥ పతిపుత్రపతినారీ భర్తరగ్రేమృతాయది ।
వృషోత్సర్గనకుద్వీత గాండద్యాచపయస్విసీమ్ ॥ ఏకాదశేహిప్రేతస్య
యస్యసోత్సృజ్యతేవృషః । ప్రేతత్వంసుస్థిరంతస్య దైత్యశ్రాద్ధశతైరపి ॥

తా॥ పుత్రులుగల శ్రీధర్మకంటే ముందు మృతిబొందేనని వృషోత్సర్జనము చేయఁగూడదు. మంచి పాడిగల గోవును దానముజేయవలెను.

ధర్మమృతిబొందినచో వృషోత్సర్జనము చేయనియెడ నూఱుకాగ్రద్ధములు చేసినను అదిన్న దానికి ప్రేతత్వము పోనేరదు. ఇంక పనేకవిషయములు ధర్మకాస్త్రమందుఁగూడఁగలవి.

ఇతి వృషోత్సర్జన విధిస్సమాప్తః.

ప వి త్ర ని ర్ణ య ము.

—(0)—

లిఖత ధర్మశాస్త్రే । శ్లో॥ చతుర్భిదార్భపుంజైస్తు బ్రాహ్మణస్య
పవిత్రకమ్ । ఏకైకంన్యూన ముత్సృజ్య వర్ణానాంతు పవిత్రకమ్ ॥

తా॥ బ్రాహ్మణునికి నాలుగు దగ్ధులచేతను - శ్మశ్రీయునికి మూడు దగ్ధుల చేతను - వైశ్యునికి రెండు దగ్ధులచేతను - కూడ్రునికి నొక దగ్ధుచేతను పవిత్రమును కట్టకులయును.

శ్లో॥ కుశమూలేస్థితోబ్రహ్మ కుశమధ్యజనార్దనః । కుశాగ్రేశం
కరస్తిష్ఠే త్రియాదేవా వ్యవస్థితాః ॥

తా॥ కుశముదట బ్రహ్మ - కుశమధ్యయందు విష్ణువు, కుశాగ్రమునందు శంకరుడు నుందురు. కాబట్టి ఈముగ్ధురుదేవతలు దగ్ధయందు వ్యవస్థితులైరి.

శ్లో॥ జపేదానేచపశోమేచస్వాధ్యాయేజలతర్పణే । యజ్ఞోపవీతే
మాంజ్యాంచ తథాకుశపవిత్రకే । బ్రహ్మగంధివిజానీయా దన్యత్ర
తుయధారుచి ॥

తా॥ జపకాలమందు, పశుమకాలమందు, దానకాలమందు, అధ్యయనకాలమందు, జలతర్పణకాలమందు, యజ్ఞోపవీతమందు, మాంజీయందు అటువలెనేకుశో

తేజఃబుద్ధి వర్జితమందు బ్రాహ్మణుడివేమనల మనని తెలిసికోవలయును, ఇతరకర్మబలమందు ఇష్టమైన ముడితేజఃబుద్ధి.

శ్లో॥ అంగుష్ఠమూలేచతథా ప్రాజాపత్యంవిచక్షణైః । అంగుర్వ్యక్తస్మృతందైవం పితృతంతర్జనిమూలకే ।

తా॥ బొట్టనక్షతముగన బ్రహ్మపీఠము- ప్రేకోనమందు దైవరీతమువేదాని క్షేలముగన పితృపీఠము చెప్పబడినది తాత్పర్యము.

ఇతి పవిత్రనిణాయస్సమాప్తః ॥

మండలవిషయము.

లిఖతస్మృతో పంచమోఽధ్యాయో శ్లో॥ చతురశ్రం బ్రాహ్మణస్య త్రికోణంక్షత్రియస్యచ । వస్తులంచైవైవైశ్యస్య శూద్రస్యాఽభ్యుక్షణంస్మృతమ్ ।

తా॥ బ్రాహ్మణునకు చామ- క్షత్రియునకుమక్కోణము- వైశ్యునకు గుండ్రము- శూద్రునకు నీరువల్లులు చెప్పబడియున్నవి.

లఘుఅత్రిసంహితాయాం పంచమోఽధ్యాయో శ్లో॥ బ్రహ్మవిష్ణుశ్చర్వుద్రచ్చ శ్రీహుతాశనపవచ । మండలాన్యప భుంజంతే తస్మాత్కుర్వంతి మండలమ్ । యాతుదానాః పితౄచాశ్చ కూరాశ్చైవతరాక్షసాః । హరంతి రసమన్నస్య మండలేన వివర్జితే । గోమయం మండలం కృత్వా భోక్తవ్యమితినిశ్చితమ్ ॥

తా॥ బ్రాహ్మణుని మండలమునకు బ్రహ్మయు, క్షత్రియుని మండలమునకు విష్ణువు, వైశ్యుని మండలమునకు రుద్రుడు, శూద్రుని మండలమునకు శ్రీహుతాశనపవచ, సభిదేవతలై యోమండలము ననుభవించును. గాత్రున మండలములన్నియును తేజఃవలయును. అట్లుతేజనియడల రాక్షసులు పితౄచాదులు కూరులైన యాసురులు యన్నరసము నపహరించెదరు.

ఇతి మండవిధి స్సమాప్తః

శాస్త్రభోక్తృ సంఖ్యావిషయము.

(0)

బృహత్పరాశరయే పంచమోఽధ్యాయోఽస్తి॥ ప్రాజ్ఞుభాద్రైవిశ్వే
విప్రా విప్రాస్త్రీయ ఉదబ్జుభాః । ఏకైకోవోధయత్రస్యా దసంకుతా
విత్తీకమః ॥ పాత్రంవాదైవికంకృత్వా విప్రపక్షస్తుపైతృకే॥

తా: విశ్వదేవస్థానమందు తూర్పుముఖముగ నిద్దరిని పితృస్థానమునందు త్తర
ముఖముగ ముగ్గురిని - లేక ఉదయస్థానములయందు ఒకరొకరినయినను భుజింపజేయ
వలయును. లేదా పితృస్థానమందు ఒక బ్రాహ్మణుని నియమించి విశ్వదేవస్థానమందు
పాత్రనుంచి భుజింపవలయును.

కించ॥ యల్లాజీయ్యే॥ శ్లో॥ శుచీన్న మంత్ర్య ద్వాదైవేత్రీక విప్రా
పితృకర్మాణి । దైవేషిత్యేథనైకైకం సపిండీకరణంవినా॥

తా: సపిండీకరణమునందుకప్పు పృథి సంవత్సరముచేయు శాస్త్రమునందు విశ్వ
దేవస్థానమందు పరికుర్తులగు బ్రాహ్మణుల నిద్దరిని - పితృస్థానమందు ముగ్గురిని లేక
ఒకరొకరినిగాని నియమింపవలయును.

కొండలు విష్ణుస్థానమును గూడనంచుదురు - దేశాచారముల ననుసరింప వలయును.

ఇతి శాస్త్రభోక్తృ సంఖ్యావిషయ స్సమాప్తః.

పా లా శ వి థి.

యది పితృర్గణకాలే దేశకాలాదిభిః సంస్కారకృత్యం నకు
వ్యతచేత్ । లేదా సంవత్సరమధ్యే గురుశుక్రమాధ్యే మలమాస చా
తుర్మాసాది దోషానాస్తిభద్రతిథితి పదమే భృగ్వంగారాకా
ర్షివారధనిష్ఠాపంచక వ్యతిరిక్తశుద్ధదినే చంద్రతారాబలాన్వితే పున
స్సంస్కారముప్రకమేత్ । యద్యధ్యక్షస్తిచేత్తదా అస్థిభిరేవపునదా
హః అస్థ్యభావశ్చేత్తదా పలాశవృంతైః శరీరాకృతిం కృత్వాపున
దాహయేత్ ।

తా॥ తల్పదీయొక్క మరణ కాలమునందు దేశకాలాది వైచర్యములచేత సంస్కారకృత్యమును చేయనియెడల సరివత్సవకాల మిక్కిలిమించక మునుపే గురుకుక్షాభ్యుదయమునాది దోషరహితమైనదియును - త్రిపదక్షాణది దుష్టవత్సవ కృతి రిక్షధిసమునందు తారామల చంద్రబలములు గలిగియుండఁగా మఱల సంస్కారమును జేయునట్టి విధమును ముఖ్యమించవలయును. అప్పుడట్లున్న యెడల ఆ అస్థులచేత పునర్వాహమును జేయవలయును. అస్థులు నష్టమైనయెడల పలాశ వృంతములచేత కిరీరా కృతినిజేసి దహనము జేయవలయునని తాత్పర్యము.

ఇతి పాలాశవిధి స్సమాప్తా.

రజస్వలాకంతసూత్ర విసర్జనము.

శ్లో॥ దశాహభ్యంతరేదైవా ప్రేతభార్యారజస్వలా । తదాశ్రాద్ధాచికంకార్యం స్నాత్వాసూత్రంవిసర్జయేత్ ॥

తా॥ పది దినములలోపల ప్రేతభార్య రజస్వలయ్యెయ్యెనేని అప్పుడు శ్రాద్ధమును మూత్రము నిలపక చేసి స్నానానంతరమందు కంకణాశ్రాద్ధమును విసర్జింపవలెను.

ఇతి భోజనము .

శ్లో॥ సపిండాభోజయేత్సర్వా నాదశాహంస్వకర్తరః । విషమాహుస్సుచాన్యాంశ్చ పుణ్యప్రేతస్యదుర్లభమ్ ॥

తా॥ మరణాది పదిదినములముందును - కరకాయగునాడు జ్ఞాతులతోఁగూడభోజనము జేయవలయును - లేదాచేసిదినములయందైనను భోజనమునుచేయించవలయును - సపిండులు తృప్తిని బొందినయెడల ప్రేతకుసత్వోత్తమమైన తృప్తిగలుగును.

శ్రేష్ఠ పుత్ర విషయము .

శ్లో॥ పితృస్సపిండికరణం బంధుభిస్తుకృతంయది । ప్రేతశ్వాత్తువిముక్త్యర్థం పునః కుర్యత్సపిండనమః ॥

తా॥ తల్పదికి సపిండికరణము బంధువులచేత జేయబడెనేని ప్రేతశ్వాత్తువిముక్త్యర్థము మఱల సపిండికరణము జేయవలయునని తా॥

శ్లో॥ క్షేష్ఠపుత్రస్యసద్భావే కనిష్ఠఃకురుతేత్రియామ్ । ప్రేతత్వా
న్నవిముచ్యత పితృత్వంనచగచ్ఛతి ॥

తా॥ క్షేష్ఠపుత్రుండుండేగఁ గనిష్ఠుఁడు ప్రేతకృత్యంబులను జేసినయెడల
తండ్రికి ప్రేతత్వంబుచోదుఁ పితృలాభంబును గలుగదు.

శ్లో॥ క్షేష్ఠోవాఽభకనిష్ఠోవా క్షేష్ఠభార్యాసుతోదపేత్ । అగ్ని
కార్యప్రధానత్వాత్ క్షేష్ఠభార్యాసుతోగ్రజః ॥ అనేకపత్నీపుత్రా
ణాం యస్తుక్షేష్ఠస్సవవహి । పితృస్సపిండికరణం కుర్యాదిత్యాహకా
శ్యపః ॥

తా॥ క్షేష్ఠుడైనను- కనిష్ఠుడైనను- క్షేష్ఠభార్యకుఁడు అగ్ని కార్యమునందుఁ
బ్రధానుఁడు- అనేకపత్నీలయొక్క పుత్రులలో క్షేష్ఠపుత్రుఁడు తండ్రికి సపిండి
కరణమును జేయవలయునని తాత్పర్యము.

రజోదర్శనవిషయము.

ప్రేతకృత్యము మధ్యయందుకర్తృప్రేతలయొక్క భార్యలు రజ
స్వలలైనను-ప్రసవించినను అప్పుడు శ్రాద్ధాదికంబును వదలివేసి
పిమ్మట భార్యస్నానము చేసినవెనుక మిగిలిన కృత్యంబుల నన్నిటి
ని చేయవలెను. శుద్ధిదినంబున కర్తయొక్క భార్యరజస్వలయైన
ను-ప్రసవించినను ఆద్యశ్రాద్ధంబును మాత్రము చేయవలెను. శుద్ధి
దినంబున మిగిలిన కృత్యంబులను చేయవలయును. ఉపరాగమునందు
పరదినంబున-ప్రసూతియందు శుద్ధిదినంబున- రజస్వలయందైదవదినం
బునమరణమునందు పద్మాడవదినంబున నిట్లు శుద్ధిదినంబునలని స్మృ
తీసంగ్రహంబునందుఁ జెప్పఁబడియె.

త త్ర మా ణం స్మృతి సంగ్రహే.

శ్లో॥ దశాహభ్యంతరేదైవా త్ప్రేతభార్యారజస్వలా । తదా
శ్రాద్ధాదికంకార్యం స్నాత్వాసూత్రం విసజయేత్ ॥ దశాహమధ్యే
తు రజస్వలాచే త్ప్రేతస్యభార్య యదివాప్రసూతా । తత్సూతకాం

తే విధిరత్రసర్వం తద్దు కకాలేపి సపిండనంస్యత్ । ప్రేతప్రభార్యా
యదివారజస్వలా కర్తుశ్చభార్యా త్వథవారజస్వలా । సపిండనంనైవ
విధీయతేత్ర స్యాద్వాపరేమాం విధిలేషయ్యుక్తః । ఏకాదశేష్ఠీసం
ప్రాప్తైకర్తుభార్యా రజస్వలా! ఆద్యశ్రాద్ధం ప్రకుర్వీతదానాద్యాదీ
న్విసజయేత్ । రజస్వలాపతిశ్చైవ సూతికాయాః పతిస్తథా ।
భాండస్సర్వన పర్యంతం భర్తులేవనశుభ్యత । ఉపరాగేభద్రదినే
సూతావేకాదశేస్మృతాః । మృతాపేషు త్రయోదశ్యా మారణే
పంచమేహని ॥ ఇతి సంక్షిప్తాచోక్తమ్.

ఏకోద్దిష్టశ్రాద్ధంబున విడువతగినవి.

శ్లో॥ ఏకోద్దిష్టేనవశ్రాద్ధే నాగ్నోకరణమిష్యతే । నావాహ
నంనవాపుష్పం నఘాపంనచదీపకం ॥ నచాధిశ్రవణంకుర్యా స్స పూ
ర్వంనచదైవికం । ప్రణవంషప్రణామంచ స్వధాకారంతథైవచ ॥ వ
జ్జన్యైకాదశైతాని సపిండీకరణానినా ॥ ఏకోద్దిష్టేనిషిద్ధేపి యద
స్త్యావాహనాదికం । తత్సపిండీకృతేత్వేకోద్దిష్టేసర్వంసమాచరేదితి॥

ప్రేతశ్రాద్ధమధ్యంబున సంభవించు ప్రత్యాబ్ధికము.

తల్లియొక్క మరణదినము మొదలుకొని దశాహములోపల తండ్రి
యొక్క ప్రాతిసాంవత్సరిక శ్రాద్ధము తటస్థించినది-గిరివ దినమునందు
శ్రాద్ధహోమమైన పిమ్మట షోడశమునకు పూర్వమునందు ప్రత్యాబ్ధిక
శ్రాద్ధమును జేయవలయును. ఆ ప్రకారముగానే తండ్రియొక్క మ
రణదినము మొదలుకొని గిరి దినములలోపల తల్లియొక్క ప్రాతిసాం
వత్సరిక శ్రాద్ధమంతటి మైనయెడల గిరివ దినమునందు షోడశశ్రాద్ధ
మైన పిమ్మట తల్లియొక్క ప్రాతిసాంవత్సరిక శ్రాద్ధమును జేయవలయు

నని యాజ్ఞవల్క్యమునివరుడుచెప్పె. ఇప్పుట పోడశమనగా సపిండికరణమునకనియర్థము.

యాజ్ఞవల్క్యః శ్లో॥ మాతుర్దశాహమధ్యేతుసిన్ధోప్రత్యాబ్ధికంయది।
రుద్రాహేపోడశాత్పూర్వం పితృశ్శాన్ధం సమాచరేత్॥
పితృర్దశాహమధ్యేతు మాతుప్రత్యాబ్ధికంయది।
రుద్రాహేపోడశాద్పూర్వం మాతుశ్శాన్ధంసమాచరేత్॥
పోడశాత్ సపిండికరణాదిత్యర్థః॥

హరిద్రాక్షతలచే జరుపు శ్రాద్ధకాలము.

వసిష్ఠసంహితాయాం.

శ్లో॥ వివాహమధ్యే దర్శశ్చేత్ మాతాపిత్రో ర్ములేహని।
హరిద్రాక్షతసంయుక్తం పిడదానం పిథియ్యతే॥

దానమంత్రిముల్లు.

భూరిదానమ్.

శ్లో॥ హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజంవిభావసాః।
అనంతపుణ్యఫలద మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥
తిలపాత్రదానం.
శ్లో॥ తిలఃపాపహరానిత్యం విష్ణోదేవస్సముద్భవాః।
పాపంహరంతుమేక్షీష మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥
ఛత్రదానం.

శ్లో॥ ఇహముత్రాతపత్రాణం కురుకేవలమృతమ్।
ఛత్రంత్వత్ప్రయేదంత్రైబాహ్మణాయమయాశుభమ్॥

యాజమానపరప్రయోగాను క్రమణిక.

సాదుకాదానం.

శ్లో॥ కంటకోచ్ఛిష్టసామాణ వృక్షికాది నివారణే।
సాదుకేసంప్రయచ్ఛామి గృహాగర్వంద్వికోత్తమ॥
చాపదానం.

శ్లో॥ కటందాస్యామివిప్రేంద్ర గృహాగర్వంసుఖప్రదమ్।
అనేనకటదానేన ప్రీయంతాం పితరస్సదా॥
చందనఖండదానం.

శ్లో॥ మలయావాసమందార సఖబృందారకార్పిత॥
చందనత్వత్ప్రసాదాన్మే సాంద్రానందంప్రవర్థయ॥
దీపదానం.

శ్లో॥ దీపందాస్యామివిప్రేంద్ర తుభ్యంధ్యాంతనివారకమ్।
అస్మప్రదానాత్సకల్యాణ దోషానాశయకేవ॥
ఘంటాదానం.

శ్లో॥ దేవానామిష్టదాఘంటా సర్వపాపవినాశిని॥
తస్మాద్దాస్యామి తేఘంటాం తద్దానేనసుఖంకురు॥
చామరదానం.

శ్లో॥ శశాంకకరసంకాశ హిమశిండిర పాండుర॥
బ్రోత్సారయాశుదురితం చామరామరవల్లభ॥
శయ్యాదానం.

శ్లో॥ యథానకృష్ణశయనం శూన్యంసాగరజాతయా॥
శయ్యామమాప్యశూన్యాస్తు తథాజన్మనిజన్మని॥
సప్తధాన్యాని.

శ్లో॥ తృప్తికోరోతిభూతానా మిహలోకేపరశ్రవ॥
తస్మాత్ప్రీడియ తేధాన్య మతశ్శాంతిప్రయచ్ఛమే॥

సువణదానం.

శ్లో॥ సర్వపాపక్షయకరం సువర్ణం లోకభూషణమ్।
అగ్నేర్బిజం ప్రదాన్యమి తస్మాచ్ఛాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥
తండులదానం.

శ్లో॥ జీవనం సర్వభూతానాం బలపుష్టివివర్ధనమ్।
ధిసోఽతీతచయధాన్య మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥
సరస్వతీదానం.

శ్లో॥ సరస్వతీజ్ఞానధాత్రీ విద్యావామధిదేవతా।
విద్యాసాధకకోశస్య దానాన్ముక్తిం సమాప్నుయాత్॥
వేణుదానం.

శ్లో॥ వేణుదండశ్శుభకరో దశావస్థాసురక్షకః।
వేణుదండస్య దానేన తృప్తిర్దండధరస్యవై॥
యజ్ఞోపవీతదానం.

శ్లో॥ యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం కర్మసాధనమ్।
యజ్ఞోపవీతదానేన తుష్టాన్పుర్వామరాస్సదా।
అతః పరం మనసా ద్విష్టదానాని కుర్యాత్ । విశేషదానమస్త్రాస్సమాప్తమ్॥

సువాసినిత్య నిర్ణయము.

దక్ష॥ శ్లో॥ అస్థిసంచయనాత్పుర్యం మృతా శ్రీయదివాపుమామ్।
తస్మాన్నినాదపాతైతు నవైధవ్యమితి శ్రీయమ్॥
దశాహమధ్యేయదివాస్థిసంచయ సైదాపిమాతామియ తేసురస్య।
పుణ్యాంగనాంజ్ఞాన్యసువాసినినాం సాగంధపుష్పాన్యజ్ఞలూనిదద్యాత్॥

చితిభవేనదాహశ్చ తత్కర్మాంతంపుథక్కియాః॥

భక్తుర్దశాహమధ్యేతు తద్భార్యచమృతాయదీ॥

సువాసినితివిజ్ఞేయః పుణ్యస్త్రీపూజనంక్రియాత్॥

సుమంతః॥ శ్లో॥ భర్తృసూతకప్రాగస్థి చయనాత్పూర్వమేవతా॥

తద్భార్యతు మృతాపూజ్యా సావై సావాసినిభవేత్॥

అత్రసిద్ధాంతపక్షః.

శ్లో॥ అస్థిసంపదయహాత్పూర్వం ప్రేతపత్నీమృతంగతా॥

సువాసినితిభ్యారాపి పరంవైధవ్యమాప్నుయాత్॥

భర్తృసంచయనాత్పూర్వం భార్యాయదివిపద్యతే॥

సువాసినిత్వం తస్మాస్థి అన్యథావిధవాభవేత్॥

ఇతి సువాసినిత్వనిర్ణయస్సమాప్తః.

కర్తృసూహము.

శ్లో॥ త్రివిధాత్మాత్మాత్మకృత్పుత్రికాపుత్రసేవకః॥

పత్నీభ్రాతృచతత్పుత్రః పితృమాతాస్సుపారథా॥

భగినీభాగినీయశ్చ పిండదోభనహార్యపి॥

పూర్వంపూర్వంపరఃకర్తృ తదభావేపరఃపరః॥

తా॥ పుత్రుఁడు - పౌత్రుఁడు - ప్రపౌత్రుఁడు - పుత్రికా పుత్రుఁడు - భార్య - భ్రాతృయ - అత్తనిపుత్రుఁడును - తండ్రియ - తల్లియ - కోడలును - పిండదోభము - భగినీ - భగినుఁడును - భగినీయ - పిండ పూర్వపూర్వాభావమునందు కర్తృత్వముగలవారని తత్పర్యము.

మరీచిః॥ శ్లో॥ స్త్రీక స్త్రీభర్తృకృత్యేషు పిత్రోఃకర్మణిచేద్యది,
దశాహభ్యంతరేనైవా ద్రజోదోషేణదూషితా,
తత్కర్మవ్యర్థతామేతి సాన్నాత్వాపంచమహని,
నగ్నశ్రాద్ధం సమారభ్య పునఃకర్మసమారభేత్॥

తా॥ భర్తృయొక్క ప్రేతకృత్యంబులయందు భార్యయొక్కతొయొందు పది
దినములలోపల రజోదూషితురాలయ్యేని నదివఱకు చేసిన కర్మయంతయును వ్యర్థ
మగును, కావున పంచమదినంబునందు న్నానంబుజేసి నగ్నశ్రాద్ధంబును ప్రారంభించి
మఱల కర్మను చేయవలయునని మరీచి వచించె.

శ్లో॥ జ్యేష్ఠోవాఽథకనిష్ఠోవా జ్యేష్ఠభార్యా సుహృద్దేవేత్॥
అగ్నికార్యేప్రధానత్వాత్ జ్యేష్ఠభార్యా సుహృద్గ్రజః॥
అనేకపత్నీ పుత్రాణాం యస్తుజ్యేష్ఠస్సవహా॥
పితుస్సపిండీకరణం కుర్యాదిత్యాహకాశ్యపః॥

తా॥ జ్యేష్ఠుడైనను, కనిష్ఠుడైనను, జ్యేష్ఠభార్య సుహృదు అగ్నికార్యము
నందుఁ బ్రధానుడు అనేక పత్నీలయొక్క పుత్రులలో జ్యేష్ఠ పుత్రుడు తండ్రికి
సపిండీకరణమును జేయవలయునని కాశ్యపుడు వచించె.

శ్లో॥ ఔరసఃక్షేత్రజశ్చైవ పుత్రికాపుత్రపవచ॥
భార్యానాభార్యపుత్రోవా సపిండీకరణంచరేత్॥

అత్రిభాతాకేవలస్సాదరః॥ ఏషామభావేపత్నీ చ ఫనహర్యపివాభవేత్॥

కేచిత్॥ పుత్రాభావేతుపత్నీస్య త్పత్నీభావేతుసాదరః॥
పత్నీభావేతుసాపత్నీః పుత్రేనవనియుజ్యతే॥
తదభావేతు తత్పుత్రీ రాసన్నోన్యస్తతఃపరమ్॥
ఆద్యశ్రాద్ధమశుద్ధోపి కుర్యాదేకాదశేహని॥

తా॥ ఔరసపుత్రుడు లేనప్పుడు క్షేత్రజులును, పుత్రికయును, పుత్రికా
పుత్రుడును, సాదరుడును తత్పుత్రుడును, సపిండీకరణమును జేయవలయును. మీరు
లేనప్పుడు భార్యయు, భనహరిణును జేయవచ్చును, కొంతనంది పుత్రాభావము
దు పత్నీయనిని పత్నీ అభావమందు సాదరుడును అటుగాక భార్యభావమందు
సంతతియైయు ఆమెలేనప్పుడు ఆమెపుత్రుడును మీరేనప్పుడు మీపుత్రుడును పి
మ్మలు దగ్గిరసంబంధులునుకర్తృత్వముగలవారని తా॥ ఆద్యశ్రాద్ధము గది దినమునందు

తేయవలెను. ఇందువలన కర్తృకు కుద్ధిగలదని తాత్పర్యము.

ఇతి కర్తృక నిరూపణంసమాప్తము.

కర్తృభార్యారజస్వలా.

————(0)————

శ్లో॥ ఏకాదశేహ్ని సంప్రాప్తై కర్తృభార్యారజస్వలా।

అద్యశ్రాద్ధం ప్రకుర్వీత ఊనాద్యాదివిసర్జయేత్।

శ్రాద్ధకర్తుర్యదాభార్య ఆశౌచాంతే రజస్వలా।

శ్రాద్ధశేషం ప్రకుర్వీత వజ్రయిత్యాసపిండనమితి॥

శ్రాద్ధశేషం ప్రకుర్వీతేత్యనేన వాక్యేన ఏకాదశేహ్ని విహితమాద్యమాసికంరుద్రగణాఖ్యశ్రాద్ధం వృషోత్సర్జనాంగశ్రాద్ధంచకుర్యాత్। వజ్రయిత్యాసపిండనమితి తదర్థమపకృష్య పంచదైకోద్దిప్తశ్రాద్ధాని వజ్రయేత్। కేచిత్ పంచమదినే శుద్ధింసంపాద్య అద్యాదిషోడశైకోద్దిప్తశ్రాద్ధం సపిండీకరణశ్రాద్ధమాచరితి॥

తా॥ పదునొకవదినము సంప్రాప్తమగుచునుండఁగా కర్తృయొక్క భార్య రజస్వలయ్యుండేని అద్యశ్రాద్ధంబును తేయవలయును, ఊనాద్యాదులను వజ్రవలయును. శ్రాద్ధకర్తయొక్క భార్య ఆశౌచాంతమునందు రజస్వలయ్యుండేని సపిండనమును వదిలి కౌర్వీకమును తేయవలయును. అనఁగా ౧౧ వ దినమునందు కాస్తోత్తప్రకారముగఁ జేయఁదగిన పుణ్యాచారము అష్టమియు రుద్రగణాఖ్యశ్రాద్ధము వృషోత్సర్జనాంగశ్రాద్ధంబును తేయవలయును, షోడశశ్రాద్ధములలో అద్యకౌర్వీకములన్న పంచదైకోద్దిప్తశ్రాద్ధము మూరము వదిలవలయును. కొందఱు ఈ అద్యశ్రాద్ధమునూడ భార్యరజస్వలయైన ౧౧ వ దినమున ప్నానము ఆయన పిమ్మట అద్యాది షోడశైకోద్దిప్తశ్రాద్ధము సపిండీకరణశ్రాద్ధము ఒకదినమునందే ఆచరింపుచున్నాను. తక్కిన విషయములు దేశాచారములను బట్టి జురపవలయును.

కర్తృభార్యారజస్వలాపిషయ ససమాప్తః.

త్రైపతీకాది శ్రాద్ధకాలము.

తిథిదర్పణే ॥ శ్లో॥ కుర్యాత్త్రైపతీకం శ్రాద్ధం త్రిపత్యేవిషమేహని।

అపరః॥ త్రిపత్యే ద్వాదశేపత్యే చతుర్వింశతిపత్యే॥ పత్యత్రిపంచకంకృత్యా ఆదిమధ్యాంతపంచకే॥

చకంకృత్యా ఆదిమధ్యాంతపంచకే॥

తా॥ త్రైపఠిక శ్రాద్ధమును మూవరపక్షములలో విషమదినమందుఁ జేయవలయునని తిథి దర్పణమును గ్రంథమునందుఁ జెప్పబడియు—మూడవపక్షమున నాది యందు గే దినములలో నొకదినమున త్రైపఠిక శ్రాద్ధము చేయవలెను, అనఁగా మృత దినమునకు 30 రోజులపిమ్మట గే రోజులలోగాను, అరవమాసమున యిరువదిదినములు మొదలు ఆయిదుదినమునకు లోపుగా శుద్ధిగల యొకదినమున ఊసపాణ్యాసీకమును పన్నిండవమాసమున యిరువదిఆయిదు దినములకునైన నొక శుద్ధిగల దినమునందు ఊనాద్రిక శ్రాద్ధమును జేయవలయునని తా॥ కొందఱు త్రైపఠికము - రం దినములకు పిమ్మట రగే రోజులలో జరిపించుచున్నారు.

స్మృత్యంతరే శ్లో॥ గణశః క్రియమాణేషు మాసి కెవ్యనుభావిషుః |
 త్రిణిస్యూరఘృపాత్రాణి పిండా త్రిన్యేవనిర్వపేత్ ||

తా॥ అనేకములగు మాసికముల నొక్కతూరి చేయునెడల అఘృపాత్రపిండాలు మూడేసియేయని యెఱుంగవలెను.

వ్యాసః శ్లో॥ నాసపిండీకృతే పేతే పితృత్వముః పద్యతే |
 అకృతస్యతుపుత్రస్య శుభగించిన్నవిద్యతే ||
 నచనైమిత్తికంకామ్య మిష్టాపూర్తాదికంచన |
 నాసపిండీకృతేపిత్రో రన్యేపాంశ్రాద్ధమేవచ ||

తా॥ సపిండీకరణము చేయనియెడల పేతత్వము వేదిచిపోదు. చేయనిపుత్రునకు శుభము కొంచమైననులేదు. తల్లి పండ్రులకు సపిండీకరణమును జేయకమునుపు ఇతరులకు శ్రాద్ధములను జేయఁగూడదని వ్యాసుఁడనవించె.

ఇతి త్రైపఠికాది శ్రాద్ధకాలా స్సమాప్తః.

స్నానోదక నిర్ణయము.

శ్లో॥ మృతజన్మనిసంక్రాంతౌ శ్చాద్ధైవర్వణిజన్మని |
 అస్పృశ్యస్పర్శనేచైవ సస్నాయాదుష్టవారిణా ||
 ఆసన్ననాపదితథా యస్నాయాదుష్టవారిణా |
 సగోహత్యాకృతం పాపం ప్రాప్నోత్యేవసంశయః ||

తా॥ శ్చాపి నద్యాదితీగ్ధేషు పవిత్రతమాః || అలాభేమంత్రపూతా ఇతి ||

తా॥ జనన మరణములయందును, సంక్రమణమునందును, శ్రాద్ధమునందును, పర్వమునందును, అస్పృశ్య స్పర్శయందును, ఉష్ణోదకముచేత స్నానమును జేయఁగూడదు. రోగరహితుఁడైయుండియు ఏకార్యములయందుష్ణోదకముచేత స్నానమును జేయఁవాఁ

దు గోచార్యులు దుల్యమైన పాపమును జేసినవాడగును. వద్యాదితీర్థములయందు స్నానమునుజేయుట యుక్తము. అవిలభించని యెడల మంత్ర పూతోదకములచే స్నానము చేయవలయును.—ఇతి స్నానోదక నిర్ణయ స్సమాప్తః.

జీవత్పితృనకు ఆన్యశ్రాద్ధనిషేధము.

తండ్రి జీవించియున్న జ్ఞాతులుమాత్రము తిలోదకాదల నీయఁ గూడదు. జ్ఞాతులతోఁగూడ నాశోచదినంబులయందు సహవాసంబును జేయఁగూడదు. తండ్రి బ్రతికియున్నను తన తల్లిశ్రాద్ధముమాత్రము యథావిధిగా వారివారి కులాచారములనుబట్టి తప్పక జేయవలెను. తండ్రి జీవించియుండగ జ్యేష్ఠభ్రాతృమైనను కనిష్ఠభ్రాతృలైనను మృతినొందిన యెడల తిలోదకాది ప్రేతకృత్యంబులను తనతండ్రి జేయవలెను కర్తృత్వము వహించినను తల్లిదండ్రుల కాయుర్వృద్ధినిగోరు పుత్రుఁడు ప్రేతకృత్యంబులను జేయఁగూడని ముఖ్యాభిప్రాయము.

ఇతి జీవత్పితృకస్య శ్రాద్ధనిషేధ స్సమాప్తః.

తిలతర్పణనిషేధము.

స్మృతినార సంగ్రహే ॥ శ్లో॥ తీర్థశ్రాద్ధేగయాశ్రాద్ధే ప్రేతశ్రాద్ధే నుమాసికే । సపిండికరణేచైవ నకుర్యాత్తిలతర్పణమ్ ॥ వృద్ధిశ్రాద్ధేస పిండ్యాంచ మాసికేచానుమాసికే । ఆబ్ధికే ప్రథమేచైవ నకుర్యాత్తిల తర్పణమ్ ॥ దశేతిలోదకంపూర్వం పశ్చాద్దద్యాన్మహాలయే । ప్రత్యజ్ఞేనాపరంపూర్వం పరేహనితిలోదకమ్ ॥ ప్రత్యజ్ఞాంగంతిలంద ద్యాన్నిపిచ్ఛేపి పరేహని । వగైకస్యవచోయేమా మన్యేమాంతు విసర్జయేత్ ॥

తా॥ తీర్థశ్రాద్ధమునందును, గయాశ్రాద్ధమునందును, ప్రేతశ్రాద్ధమునందును అనుమాసిక శ్రాద్ధమునందును, ప్రథమాబ్ధిక శ్రాద్ధమునందును, సపిండికరణశ్రాద్ధమునందును, వృద్ధిశ్రాద్ధమునందును, సాపిండ్యమునందును, మాసికాను మాసికమునందును, తిల తర్పణమును జేయఁగూడదు. దర్శనశ్రాద్ధమునందు శ్రాద్ధకర్తాచరణమునకు ముందుగాను మహాలయశ్రాద్ధమునందు పిమ్మటను తిలతర్పణమును జేయవలయును. ప్రత్యాబ్ధికశ్రాద్ధమునందు

దేహమునందు నుద్భవమునందు తిలతర్పణమును జేయఁగూడదు. పరదిన ప్రాతఃకాలమునందు తిలతర్పణమును జేయవలయును. పరదినము తిలతర్పణమును జేయఁటకు నిషిద్ధ దినమైనను తిలతర్పణమును జేసియే తీరవలయును. శ్రాద్ధమునందలి వక్షాత్రయమునకే తిలతర్పణమును జేయవలయునుగాని యితరులకు తిలతర్పణమును జేయఁగూడదని తా॥

స్మృత్యంతరే॥ శ్లో॥ సజీవః పితృకకుర్యాచ్చార్ధాంగతిలతర్పణమ్,
శ్రాద్ధమాత్రం ప్రకుర్వీత తర్పణంతుపితాచరేత్॥

తా॥ జీవపితరులుగలవాడు శ్రాద్ధంబును మాత్రంబొనర్పవలయునుగాని శ్రాద్ధాంగ తిలతర్పణము జేయఁగూడదు. ఆతర్పణంబును తప్పిచేయవలయునని స్మృతికారులు వదించిరి.

ఇతి తిలతర్పణనిషేధస్సమాప్తః.

తాంబూల చర్మణము.

ప్రయోగపారిజాతే॥ శ్లో॥ పక్షశ్రాద్ధతథాదర్శే యుగమన్యంతరాదిషు।
శ్రాద్ధం నిర్వర్త్యభుక్త్వాతు తాంబూలంబాదయేద్ద్విజః॥
మోహాద్యకృత్వా యశ్శ్రాద్ధంతాంబూలంబాదయేత్॥
శ్రాద్ధమాతాభవేత్కర్తా శారవం నరకం ప్రవేశేత్॥
పిత్రోః ప్రత్యాబ్ధికే శ్రాద్ధే దివారాత్రౌ తాంబూల చర్మణం
నిషిద్ధం॥ అంగతిలతర్పణస్య హేమ్యః ప్రాతర్ద్విహితత్వేన సాంగ
పితృకర్మానివృత్తే॥

తా॥ పక్షదశయోగ మన్యంతరాదులయందు శ్రాద్ధకర్మ నాచరించి పిదపఁ తాంబూలచర్మణాదికమును జేయవచ్చును ఒకవేళ శ్రాద్ధమునాచరింపక తాంబూల చర్మణాదికమును జేసెనేని శారవాది నరకములను బొందును. తల్లిదండ్రులయొక్క ప్రత్యాబ్ధిక శ్రాద్ధములయందు పరదినః ప్రాతఃకాలమునందు తిలతర్పణంబు జేయుటకు తాంబూలచర్మణాదికమును జేయఁగూడదని తా॥

శ్లో॥ మృతాశౌచేతథాశ్రాద్ధే మాతాపిత్రోర్మృతేహని।
ఉపవాసేచ తాంబూలం దివారాత్రౌ విస్మర్యేత్॥

తా॥ మృతాశౌచమునందును, శ్రాద్ధ దివసమునందును, తల్లిదండ్రులయొక్క

ప్రత్యాజ్ఞిక బ్రాధమునందును ఉపవాసవ్రతదినములందును. తాంబూలచర్వణంబును జేయఁగూడదని తాత్పర్యము.

శ్రాద్ధదర్పణే॥ భక్త్యంతచపిండనై వేద్యం వికిరాన్నంచస్పర్శనమ్॥

తాంబూలచర్వణంకృత్వా పునశ్శ్రాద్ధంసమాచరేత్॥

తా॥ మామములో నండిన భక్త్యమును పిండనై వేద్యము జేసినను వికిరాన్నము భోజనపాత్రకు స్పర్శకరితనను కఠోర తాంబూలము భక్షించినను తిరిగి బ్రాధము జేయ నలయునని తాత్పర్యము.

ఇతి తాంబూల చర్వణం సమాప్తమ్.

మాతుర్దశాహ మధ్యంబున పితృమృతి.

స్మృత్యంతరే॥ శ్లో॥ మాతుర్దశాహ మధ్యేతుపితాయస్యప్రమీయ్యతే॥

వైతృకంతుయ నాకాలం పితృస్మర్యంసమాపయేత్॥

తతోమాతుప్రిపక్షాదా శేషంకర్మసమాపయేత్॥

తా॥ తల్లి మృతినొందిన దశాహమధ్య తండ్రి మృతిబొందినయెడల తండ్రికి శ్రాద్ధము సంపూర్ణికాజేసి పిమ్మట 3 పక్షములలో అదియందు అనగా ౧౦ దినములకు పిమ్మట ౫ దినములలో తల్లికి లోకాద్యజేసిన క్రియలుగాక తక్కిన శ్రాద్ధమంతయు సమాప్తి జేయనలయునని తా॥

శ్లో॥ మాతుర్దశాహ మధ్యేతు మృతశ్చేద్యదివైపితా॥

పితృర్మరణమారభ్య దశాహంసూతకంధవేత్॥

తా॥ తల్లి దశాహమధ్యయందుతండ్రి మృతిబొందిన యెడల తండ్రి మృతిబొందినది మొదలు ౧౦ దినములు సూతకమని తాత్పర్యము.

ధర్మప్రవృత్తే॥ శ్లో॥ మాతాపిత్రోర్యదాశౌచందశాహంవిహితంబుధ్ధా॥

వైతృకాదూర్ధ్వమేవస్యా స్త్రాతాశౌచంతుపక్షిణి॥

తా॥ తల్లి తండ్రి మొదలగువారి మృతులయందు ౧౦ దినములూశౌచము, తండ్రిమొక్క బ్రాధముచేయు చుండగా ఉర్ధ్వభాగమునందు తల్లి చనిపోయిన యెడల మోతాశౌచముదినంపురని తా॥

శ్లో॥ అద్యశ్రాద్ధమశుద్ధోపి కుర్యాన్వైకాదశేహని॥

కర్తుస్తాత్కాలికాశుద్ధి రశుద్ధ పునరేవసః॥

తా॥ అద్యశ్రాద్ధంబును అపరిశుద్ధుడై జేయవలెను. ఈశ్రాద్ధము జేయుటవలన కర్తాకు తత్కాలంబునందు పరిశుద్ధిగలుగునని తాత్పర్యము.

శ్లో॥ పితౄరాశౌచమధ్యేచ న్నాతుశ్శ్రాద్ధంపతేద్యది,
రుద్రాహేషోడశాత్పశ్చ న్నాతుశ్రాద్ధంవిధియ్యతే॥
మాతురాశౌచమధ్యేచ త్పితౄశ్రాద్ధంపతేద్యది।
రుద్రాహేషోడశాదర్వాక్షచ్ఛాద్ధంతువిధియ్యతే॥
ఇతి ఆశౌచఖండే శాతాతపః॥

అస్యార్థః॥ ఏకాదశాహే పితృః షోడశాదిశ్రాద్ధంకృత్వాతతఃమా
తుః ప్రత్యాబ్దికం కర్తవ్యం ఏకాదశాహే అద్యశ్రాద్ధం నిర్వర్త్య
పితృః మృతాహశ్రాద్ధంకృత్వా అథ అద్యాది షోడశశ్రాద్ధానికారయే
దిత్వార్థః॥

ఇతి మాతృదశాహమధ్యే పితృమృతి స్సమాప్తః.

అ ధి క మా స ప్ర క ర ణ ము.

అధికమాసములో మృతిబొందినవారికి తిరిగి ఆమాసము యెప్పుడైనా అధికమాస
మువచ్చినయెడల ఆమాసమునందే ప్రత్యాబ్దికము. శుద్ధమాసములో జేయ నక్కరలేదు.
శుద్ధమాసమునందు మృతులయిన వారికై లే అధికమాసమునందు అవసరములేదు. మాసి
కిములు మార్చిము అధికమాసమందుకూడా శ్రాద్ధము జేయవలెను. అధికమాసములోమృ
తులయినవారికి శుద్ధమాసములో మృతేదినమునకు లోగడ దినమందు అన్వాద్యశ్రాద్ధము
చేసి మృత లిశియందు ఊనమాసికము పెట్టవలెను. అక్కడనుంచి ౨౮ దినమందు
సెలమాసికము పెట్టి ౩౦ దినమందు ద్వితీయమాసికము పెట్టి అక్కడనుంచి ౧౫ దిన
ములలోగా మధ్యపంచకమునందు త్రైపతీక శ్రాద్ధముచేసి క్రమముగా సంవత్సరాం
తముజరిగింపవలెను. సంవత్సరమధ్య అధికమాసము సంధివించేయెడల శుద్ధాధికములకు
ఒకటేసంకల్పముజేసి అధికమాసికము పెట్టవలయును. సంవత్సరాంతమందు అధికము
వచ్చేసత్తమునకు ఊనాబ్దికమును సంవత్సర విమోకమును అబ్దికమును యీ ౩ ను
అధికమాసములోనే పెట్టవలసినదిగాని శుద్ధమాసంబున నాచరింపఁగూడదు. మధ్యాహ్ని
కంవస్తే ప్రథమాబ్దికానికి లోగడ మాసానికి ౩౬౦ దినములు అగును కనుక లోగడ
మాసములో ఊనాబ్దిక విమోకములు జరిగించవలెననుమాట యుక్తముగాదు. ఆరెందు
మాసములు ౩౦ దినముల సంఖ్యగనుక ప్రథమాబ్దికముతోకూడానే జరిగించవలయును.

అపరబ్రహ్మో గామక్రమః క. మృత్యులయనవారికి ప్రథమాద్వికము మలమాసమునందు చో నప్పుడే చేయవలెను. ద్వితీయాద్వికాదులు మాల్యము శుద్ధమాసమునందే జరవలయును.

తక్కిన విషయములు నిర్ణయసింఘవునందు జూడవలెను.

గర్గః శ్లో॥ అగ్న్యధేయం ప్రతిష్ఠాంచ యజ్ఞదానవ్రతానిచ |

దేవవ్రతవృషోత్సర్గ చూడాకరణమేఖలాః |

గమనందేవతీర్థానాం వివాహమభిషేచనమ్ |

యానంచగృహకర్మాణి మలమాసేవివర్జయేత్ ||

తా॥ అగ్న్యధానము, ప్రతిష్ఠ, యజ్ఞదానవ్రతములు, దేవవ్రతము, వృషోత్స గము, చూడాకరణము, మేఖలము, దేవతేత్ర తీర్థాటనము, వివాహము, అభిషే చనము, యానమును, గృహకర్మములు, అనువానిని మలమాసమునందు విడువవలయు నని గర్గుడు చెప్పె.

శ్లో॥ అవశ్యకర్మమాసాఖ్యం మలమాసమృతాద్వికమ్ |

తీర్థేభిచ్చాయయోశ్శాస్త్రం మఖికర్మపితృక్రియాః ||

కుర్యాన్మృతిష్టుచేన పేత మధ్యేచేత్సతదాధిక్యమ్ |

తత్రస్యాన్మాసికంమృత్యు మాసాత్సద్వాదశోయది |

ప్రేతక్రియాంసమాప్యత్ర కుర్వీతాభ్యుదయంతథా |

శ్యామాకాగ్రయణికృచ్ఛ త్రయావజ్జ్యమోన్యథా ||

తా॥ మలమాసమునందు అవశ్యముగాఁ జేయవలసిన మాసికాదికర్మములును అల్లి కములను, తీర్థేభిచ్చాయములను, యజ్ఞకర్మములను, పితృక్రియలను, చేయవచ్చునని య యుగవలయును, మతీయును, వృషమధ్యముందు మలమాసము వచ్చెనేని నప్పుడు అధికమాసములు గ్రహింపవలయును, మరణమాసము మొదలుకొని పదిరెండవమాస మలమాసమయ్యెనేని దానియందు ప్రేతకర్మములను సమాప్తనిపొందించి పిమ్మట ఆ భ్యుదయకర్మములను చేయవలయును, అని సూర్యోదయమును గ్రంభమునందు తెప్పు బదియె.

హరిః ఓం తత్సత్ - ఏతత్సలం

శ్రీపరమేశ్వరార్పణమస్తు

గ్రంథశ్చాయం సమాప్తః

